Carmen Iordăchescu
Luminița Mincă
Dana Dogaru

Să dezlegăm tainele textelor literare

clasa a IV-a

EDITURA CARMINIS
educațional

Scanat cu CamScanner

Carmen IORDĂCHESCU
Luminița MINCĂ
Dana DOGARU

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a IV-a

EDITURA CARMINIS
educațional

Scanat cu CamScanner

Copertă și ilustrații: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

IORDĂCHESCU, CARMEN
Să dezlegăm tainele textelor literare : clasa a IV-a / Carmen Iordăchescu, Luminița Mincă, Dana Dogaru. - Piteşti : Carminis Educațional, 2023
200 p.; il.; 26 cm

ISBN 978-973-123-426-7

I. Mincă, Luminița
II. Dogaru, Dana

372.4
821.135.1

Copyright © Editura CARMINIS

Redactori: **Anastasia Budișteanu, Carmen Trandafirescu**
Tehnoredactori: **Mina Suditu**, **Marina Zamfir**
Corectură: **Luminița Mincă**
Revizie: **Manuela Pană**
Tehnoredactare computerizată: Editura CARMINIS

Tiparul executat la **SC Art Group Publishing S.R.L. București**

Comenzile se primesc la tel./fax: 0248 253 022, 0248 252 467
e-mail: editura_carminis@yahoo.com
sau pe adresa:
Editura CARMINIS
str. Exercițiu, bl. D 22, sc. B, ap. 1
cod 110242, Piteşti, jud. Argeş

www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-426-7

Scanat cu CamScanner

CUPRINS

I. POVEȘTI DE TOAMNĂ

Ce le spun cocorilor?, de Titel Constantinescu 5
În biblioteca școlii, de Aurora Ionescu 10
Recapitulare 16

II. ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

Fii tu însuți!, de Claudia Groza 20
O călătorie spre țările calde, de Adina Popescu 25
Furtuna frunzelor, de Jules Renard 30
Satul global, de Vasile Poenaru 33
Relatarea unei întâmplări imaginate 36
Cum comunicăm? 37
Recapitulare 40

III. DORINȚE ÎMPLINITE

Aventurile lui Tom Sawyer, după Mark Twain 44
Singur pe lume, după Hector Malot 50
Bunul meu amic, Ilie, de Aurora Ionescu 56
Noi vrem să ne unim cu țara!, de Vasile Poenaru 62
Colind de Crăciun, de Charles Dickens 67
Recapitulare 72

IV. JOCURILE COPILĂRIEI

Oprește timpul, te rog!, de Aurora Ionescu 77
O zi alături de un copil ca tine și de un copil inuit 85
Recapitulare 92

V. VISE ÎNSORITE

Stigletele, de Mihail Sadoveanu 95
Păpădia, adaptare după Ion Agârbiceanu 102
Amintiri din copilărie, de Ion Creangă 110
Recapitulare 117

VI. ÎN RITM DE PRIMĂVARĂ

Prieteni mici cu suflete mari 125
Dragă Năsturel, de Petre Ghelmez 129
Recapitulare 140

Scanat cu CamScanner

VII. CĂLĂTORIND PRIN LUME

Călătoriile lui Marco Polo, de Petre Ghelmez 144
Călătoria unui bob de orez, de Adina Popescu 152
Invitație la drumeție 159
Recapitulare 166

VIII. PE ARIPILE IMAGINAȚIEI

Cine poate ști?, de Ana Blandiana 172
Cai verzi și întâmplări breze, de Marin Sorescu 177
Copii eram noi amândoi, de Mihai Eminescu 181
Caracatița, de Petre Ghelmez 185
Recapitulare finală 1 189
Recapitulare finală 2 195

Scanat cu CamScanner

I. POVEȘTI DE TOAMNĂ

Ce le spun cocorilor?

de Titel Constantinescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează enunțurile cu informații din text.**

Cocorii se pregătesc să plece în _____ . Băiatul le urează acestora _____ în lunga călătorie pe care o vor face. El îi îndeamnă să _____ . De negăsit, cocorul cel mic se lipise de _____ și se ascundea ca să _____ . Îngrijorat, el cere ajutor _____ pentru a ajunge la prietenul său.

Sosit în curtea băiatului, cocorul îl așteaptă pe acesta pentru a-l însoți în _____ . Luă _____ băiatului și zboară împreună cu alți _____ care purtau și ei pe aripi _____ altor copii.

Când sunetul cristalin al _____ răsună în curtea școlii, copiii intră în _____ . Privindu-i pe fereastră și văzându-i cât sunt de _____ , cocorii au înțeles că, până la primăvară, copiii _____ la ei.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Pe băiat nu l-a întristat plecarea cocorilor, deoarece:

- ☐ aceștia erau foarte gălăgioși;
- ☐ voia să-i știe în siguranță;
- ☐ plecarea acestora însemna începerea școlii pentru el.

b) În momentul în care cocorii s-au apropiat de stele, aceștia au înțeles că:

- ☐ le era deja dor de băiatul de șase ani;
- ☐ îl pierduseră pe cocorul cel mic;
- ☐ trebuiau să se grăbească pentru că vremea capricioasă venise deja.

c) Cocorul cel mic rămăsese în urmă, pentru că:

- ☐ acesta dorea să doarmă cu prietenul său, băiatul;
- ☐ dorea să-și însoțească prietenul pe drumul spre țara cea minunată;
- ☐ îi era frică să străbată, pentru prima dată, lungul drum de peste mare.

d) Pe drumul spre țara cea frumoasă, cocorul și băiatul:

- ☐ au întâlnit copii cărora alți cocori le duceau ghiozdanele pe aripile lor;
- ☐ s-au oprit ca să privească stelele;
- ☐ au intrat în vorbă cu vântul.

e) Privind pe fereastra clasei, cocorii:

- ☐ au înțeles că trebuie să plece și ei la drum;
- ☐ au început să lăcrimeze de dorul copiilor;
- ☐ sperau să fie chemați de către copii.

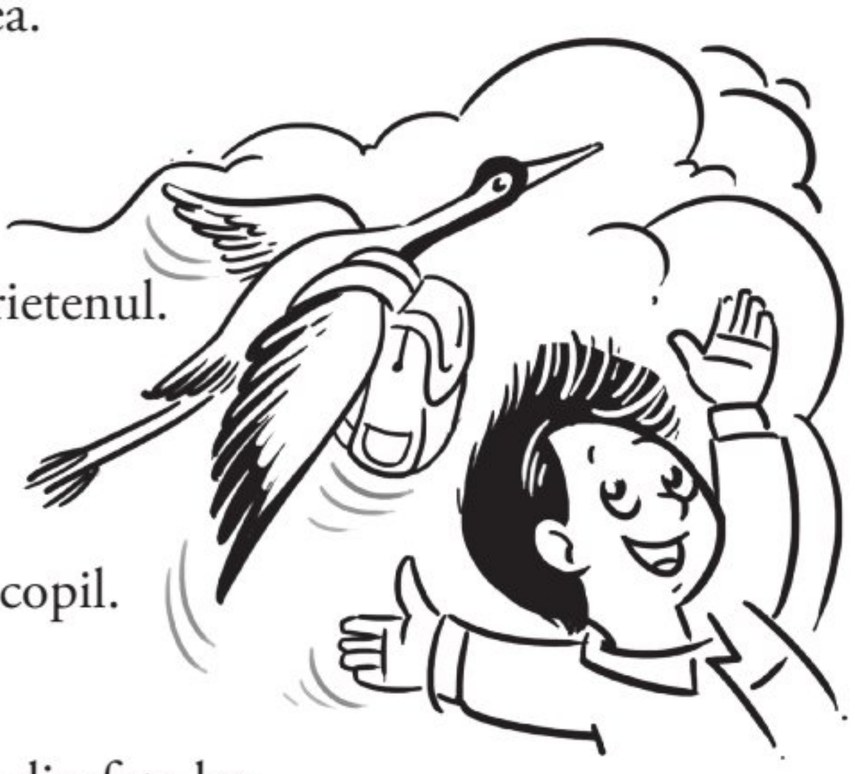

Scanat cu CamScanner

3 **Notează A pentru adevărat sau F pentru fals în casetele din dreptul enunțurilor date, raportându-te la textul din manual.**

- ☐ Băiatul îi roagă pe cocori să își mai amâne plecarea.
- ☐ Protagonistul lecturii este cocorul cel mic.
- ☐ Copilul îi îndeamnă pe cocori să plece.
- ☐ Vântul îl ajută pe cocorul cel mic să-și găsească prietenul.
- ☐ La vederea cocorului, câinele începe să latre.
- ☐ Băiatul avea un ghiozdan de culoare verde.
- ☐ Fiecare cocor ducea în cioc ghiozdanul câte unui copil.
- ☐ La auzul clopoțelului, copiii au intrat în școală.
- ☐ În sala de clasă, copiii căutau informații în cărțile din fața lor.
- ☐ Văzându-i pe copii atât de fericiți, cocorii au hotărât să le fie alături până când va veni vremea bună.

4 **Explozia stelară. Formulează întrebări referitoare la textul citit, care să înceapă cu fiecare dintre cuvintele date.**

1. _____
_____
2. _____
_____
3. _____
_____
4. _____
_____
5. _____
_____

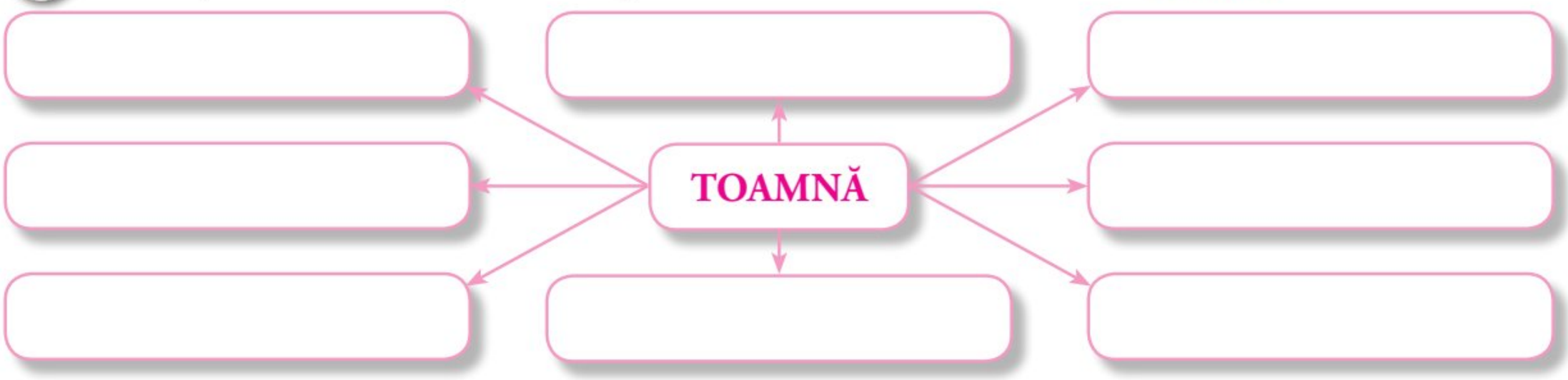

5 *Invitație la amintiri* **Cocorul cel mic își însoțește prietenul de șase ani în prima sa zi de școală. Îți amintești cum a fost prima ta zi de școală? Cine te-a însoțit? Cum te-ai simțit?**

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Scanat cu CamScanner

6 **Găsește cât mai mulți termeni pe care să îi asociezi cuvântului *toamnă*.**

7 **Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.**

Cocorii și-au dat seama că trebuie să plece în marea călătorie. Ce i-a determinat să ia această decizie?

8 **Continuă oral textul, povestind ce au făcut copiii când au văzut că au plecat cocorii.**

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **a) Unește cuvintele care au același sens.** **b) Adaugă un cuvânt cu același înțeles, după model.**

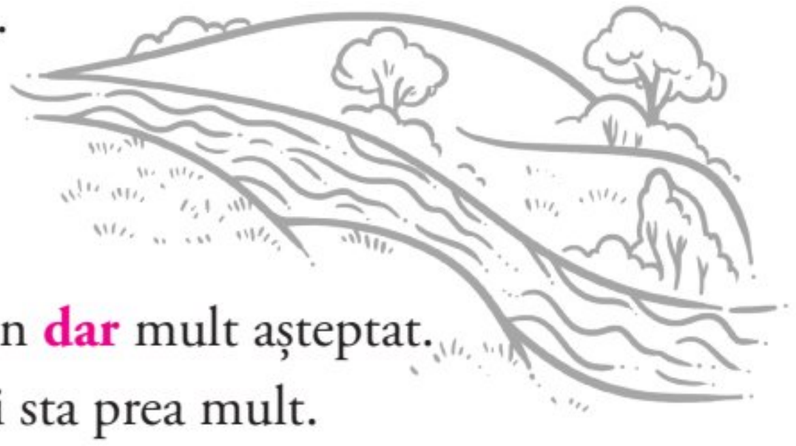
a pleca	a sta	
a răsări	a îmbina	
a rămâne	**a se îndepărta**	a se duce
a țese	a apărea	
a despărți	camarad	
prieten	a separa	

2 **Scrie cuvinte cu sens opus.**

- departe ≠ _____
- lin ≠ _____
- pretutindeni ≠ _____
- lăudăros ≠ _____
- a coborî ≠ _____
- a țese ≠ _____
- prieten ≠ _____
- amurg ≠ _____

3 **Unește potrivit, descoperind sensurile diferite ale cuvintelor scrise colorat.**

- Râul curge **lin** printre dealuri.
- Bunicul a pescuit un **lin.**
- **Cui** îi împrumuți cartea ta?
- Tata bate un **cui** în perete.
- I-am oferit prietenului meu un **dar** mult așteptat.
- Voi veni pe la tine, **dar** nu voi sta prea mult.

- *întrebare*
- *cadou*
- *piesă de metal*
- *agale*
- *pește*
- *însă*

Scanat cu CamScanner

4 **Folosindu-te de adjectivele date, scrie între paranteze sensurile potrivite ale cuvântului *moale.***

- Matei se mişcă destul de încet, e foarte ***moale.*** (_____)
- Pâinea cumpărată de bunicul e ***moale.*** (_____)
- Nu putem ara astăzi, deoarece pământul e ***moale.*** (_____)

(pufos, umed, domol)

5 **Alege de mai jos verbele/expresiile verbale potrivite pentru cuvântul *a fi,* din următoarele enunțuri.**

1. Accidentul ***a fost*** pe Calea Bucureşti. (_____)
2. Anul acesta ***sunt*** 3 ani de la căsătorie. (_____)
3. Un kilogram de mere ***este*** 2 lei. (_____)
4. Spectacolul ***este*** la Casa de Cultură. (_____)
5. ***Sunt*** în Bucureşti de câteva săptămâni. (_____)
6. În clasa noastră ***sunt*** mulți copii buni. (_____)
7. Ora de curs ***este*** de 50 de minute. (_____)
8. În bibliotecă ***sunt*** multe cărți interesante. (_____)
9. Unde ***ați fost*** voi toată ziua? (_____)
10. Când nu mai ***eşti,*** toți te uită. (_____)
11. Necazul ***a fost*** săptămâna trecută. (_____)

(a trăi, a se plimba, a locui, a se produce, a avea loc, a dura, a costa, a exista, a se afla, a se împlini, a se întâmpla)

6 **Observă înțelesul expresiilor apoi alcătuiește enunțuri cu acestea.**

- a ține sfat = *a se sfătui*
- a se lăsa rugat = *a fi mofturos*

7 **Extrage din text două îndemnuri și două urări.**

Scanat cu CamScanner

8 **Transformă după model.**

❑ **Frunzele se fac precum aurul. ➔ devin aurii**

❑ Frunzele se fac precum trandafirul. ➔ devin _____

❑ Frunzele se fac precum arama. ➔ devin _____

❑ Frunzele se fac precum castana. ➔ devin _____

❑ Frunzele se fac precum rugina. ➔ devin _____

9 **Barează ortogramele greșite pentru fiecare situație.**

a) • Camera **sa/s-a** este ordonată și spațioasă.
• Mingea **sa/s-a sa/s-a** spart la antrenament.
• Mihnea **sa/s-a** întors de la concursul de matematică.
• Miruna dăruiește bunicii floarea **sa/s-a.**
• **Sa/S-a** pornit vântul și apoi **sa/s-a** întunecat.

b) Corina iubește mult desenul. Colegii **săi/să-i** o îndrăgesc pentru talentul ei. De fiecare dată aceștia vin **săi/să-i** ceară sfaturi în arta picturii. Ea nu dorește **săi/să-i** dezamăgească și continuă **săi/să-i** uimească prin fanteziile sale. Profesorii și părinții **săi/să-i** au sfătuit-o să-și cultive talentul urmând cursurile de artă plastică.

10 **Desparte în silabe cuvintele.**

• ghiozdanul = _____ • toamnă = _____
• catedră = _____ • pretutindeni = _____
• fereastra = _____ • privighetorile = _____

11 **Descoperă în text cuvinte care conțin grupurile de sunete, apoi scrie-le în tabel.**

ea	oa	ie	ia

12 **Notează în casete numărul de vocale și de consoane.**

• cocor	V =	C =	• vânt	V =	C =	• aripa	V =	C =
• căruța	V =	C =	• brumele	V =	C =	• călătorie	V =	C =
• toamnă	V =	C =	• împărăția	V =	C =	• copiii	V =	C =

Scanat cu CamScanner

În biblioteca școlii

de Aurora Ionescu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „x“ răspunsul corect.**

a) Textul este: ☐ literar în proză; ☐ literar în versuri; ☐ nonliterar.

b) Fiecare strofă are: ☐ 5 versuri; ☐ 4 versuri; ☐ un număr diferit de versuri.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Poezia apare sub forma:

☐ unei povestiri; ☐ unui dialog; ☐ unei descrieri.

b) În biblioteca școlii a intrat:

☐ un băiețel căruia îi place foarte mult să citească;

☐ un copil care distrugea cărțile;

☐ un șoricel studios.

c) Cronica bătrână:

☐ nu voia să-și părăsească prietenele;

☐ se temea de șoricelul devorator de cărți;

☐ era dornică de a fi citită.

d) Vizitatorul a venit la bibliotecă:

☐ să împrumute cărți; ☐ să scrie o rețetă din cartea de bucate; ☐ să rezolve probleme.

e) „... prin paginile scrise/ Să deschidem porți spre vise“ se referă la:

☐ sosirea mai rapidă a somnului;

☐ deschiderea unor noi orizonturi de cunoaștere;

☐ a scrie povestiri imaginare.

f) Menirea cărților este:

☐ de a sta frumos aranjate în bibliotecă; ☐ de a fi păstrate intacte; ☐ de a fi citite.

3 **Găsește în text cuvintele ce rimează, apoi adaugă încă un cuvânt potrivit, după model.**

- **gânditor – cititor – privitor**
- citească – _____ – _____
- împrumut – _____ – _____
- tragedie – _____ – _____
- întrebare – _____ – _____
- nevăzute – _____ – _____

Scanat cu CamScanner

4 **Răspunde la întrebări.**

a) Care sunt personajele poeziei?

b) De ce se temeau cărțile de Tilică?

c) Care dintre personaje recunoaște că e o bucurie să fie împrumutate pentru a fi citite?

5 **Completează comparațiile.**

★ critic precum _____

★ înciudată precum _____

★ galbenă ca _____

★ gălăgios ca _____

★ uimită ca _____

★ snoabă ca _____

★ bun ca _____

★ lenășă ca _____

6 **Realizează un cvintet pornind de la Tilică, șoricelul cititor.**

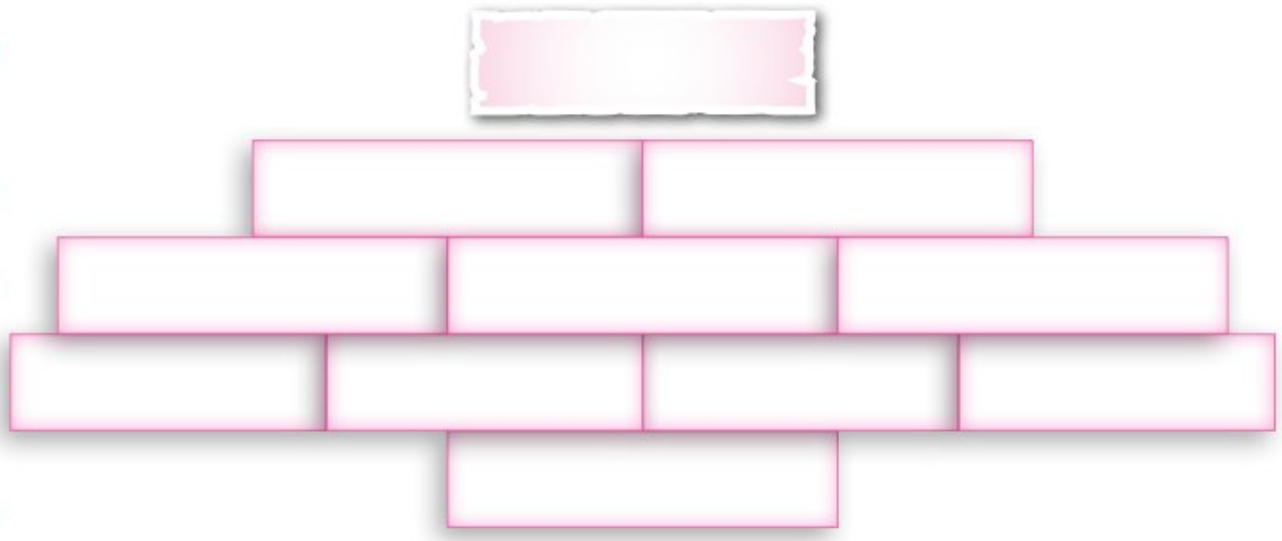
Cuvântul de bază →

Două adjective corespunzătoare cuvântului de bază →

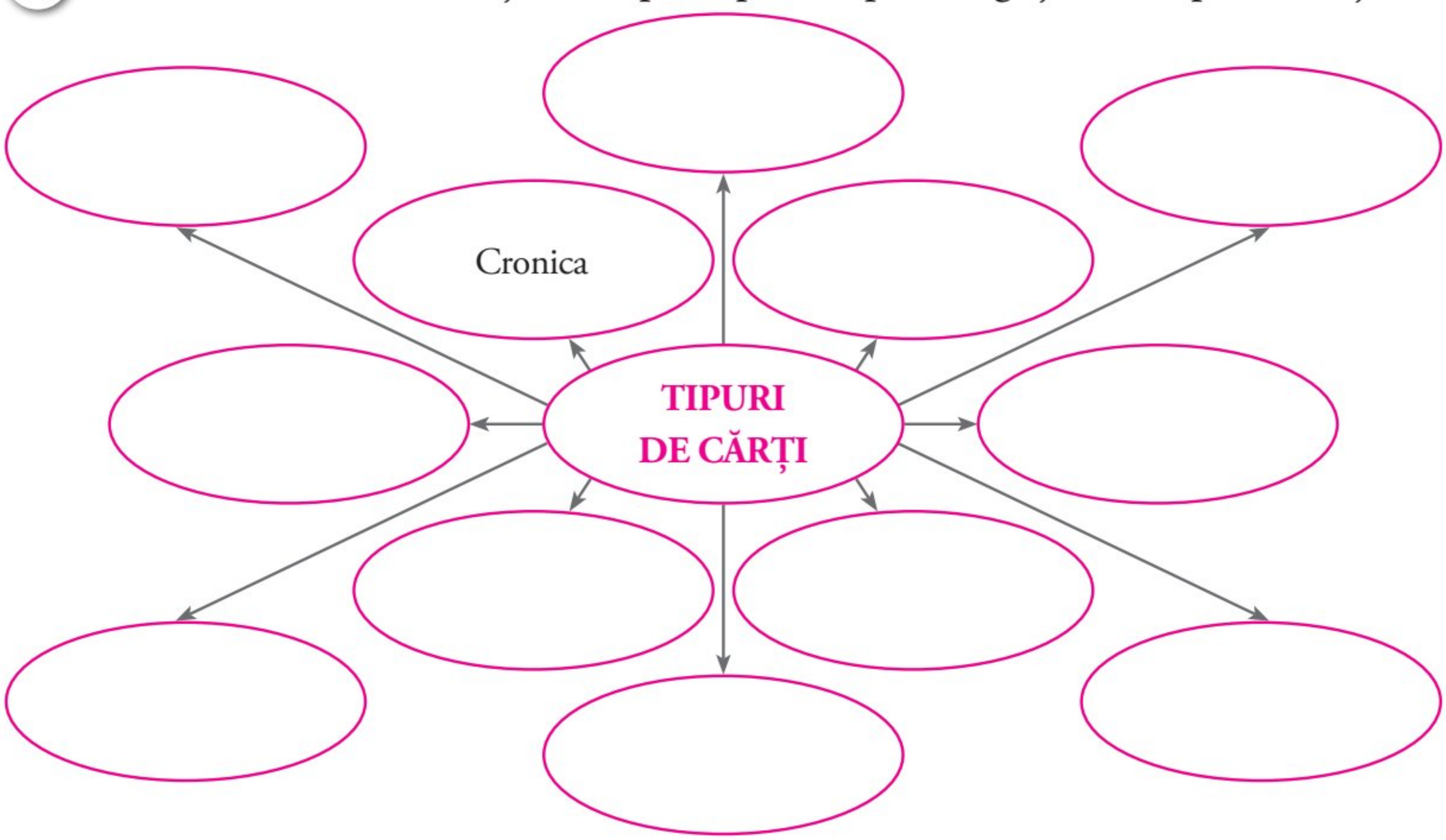
Trei verbe →

O propoziție formată din patru cuvinte care exprimă sentimentele cititorului →

Un cuvânt care reprezintă esența cuvântului de bază →

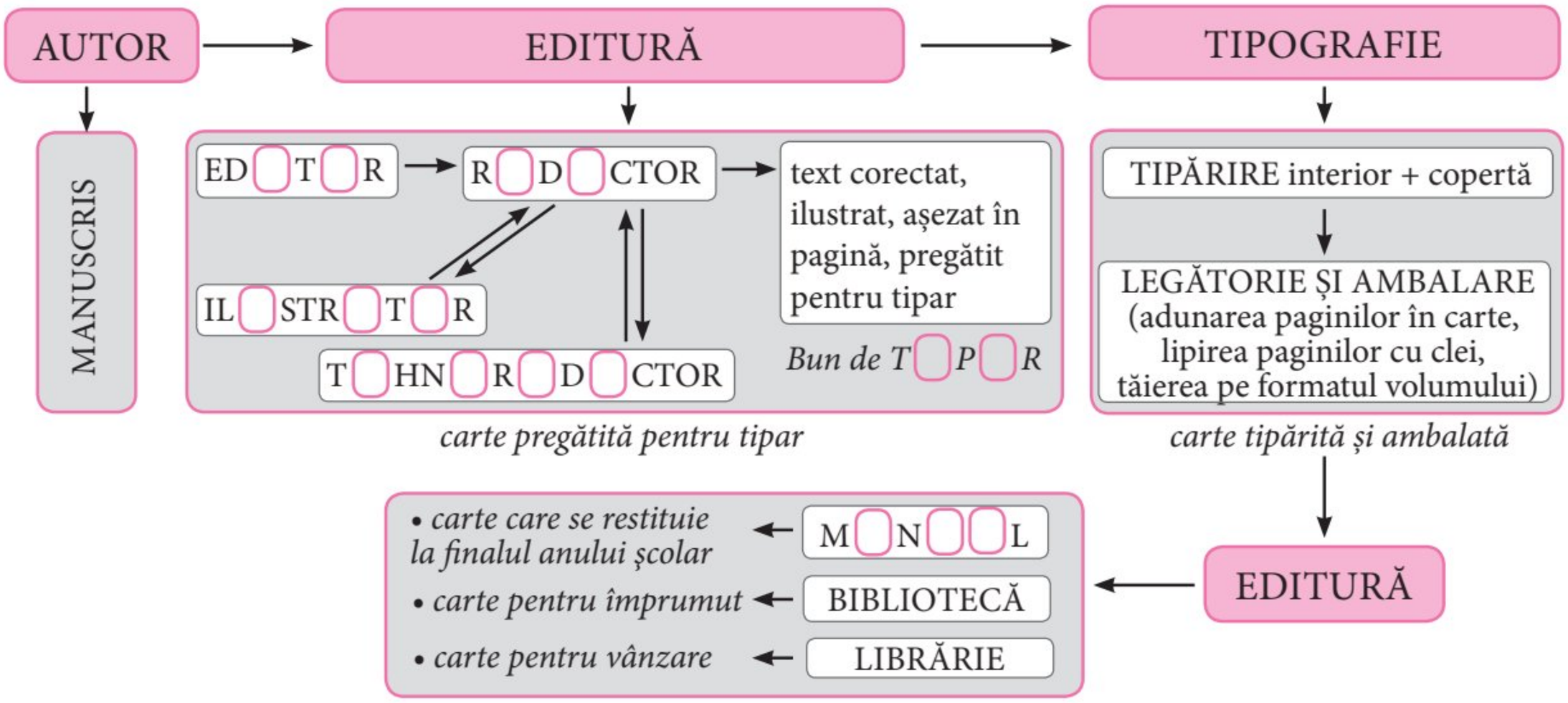

7 **Notează în „ciorchine“ cărțile care apar în poezie, apoi adaugă și tu alte tipuri de cărți.**

Scanat cu CamScanner

8 **Observă drumul unei cărți.**
Completează schema următoare.

9 **Spune-ți părerea!** **Cum te pot ajuta cărțile în viață?**

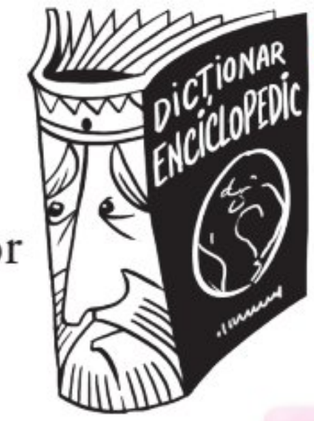
10 **Bifează criteriile care te ajută să selectezi o carte atunci când dorești să citești.**

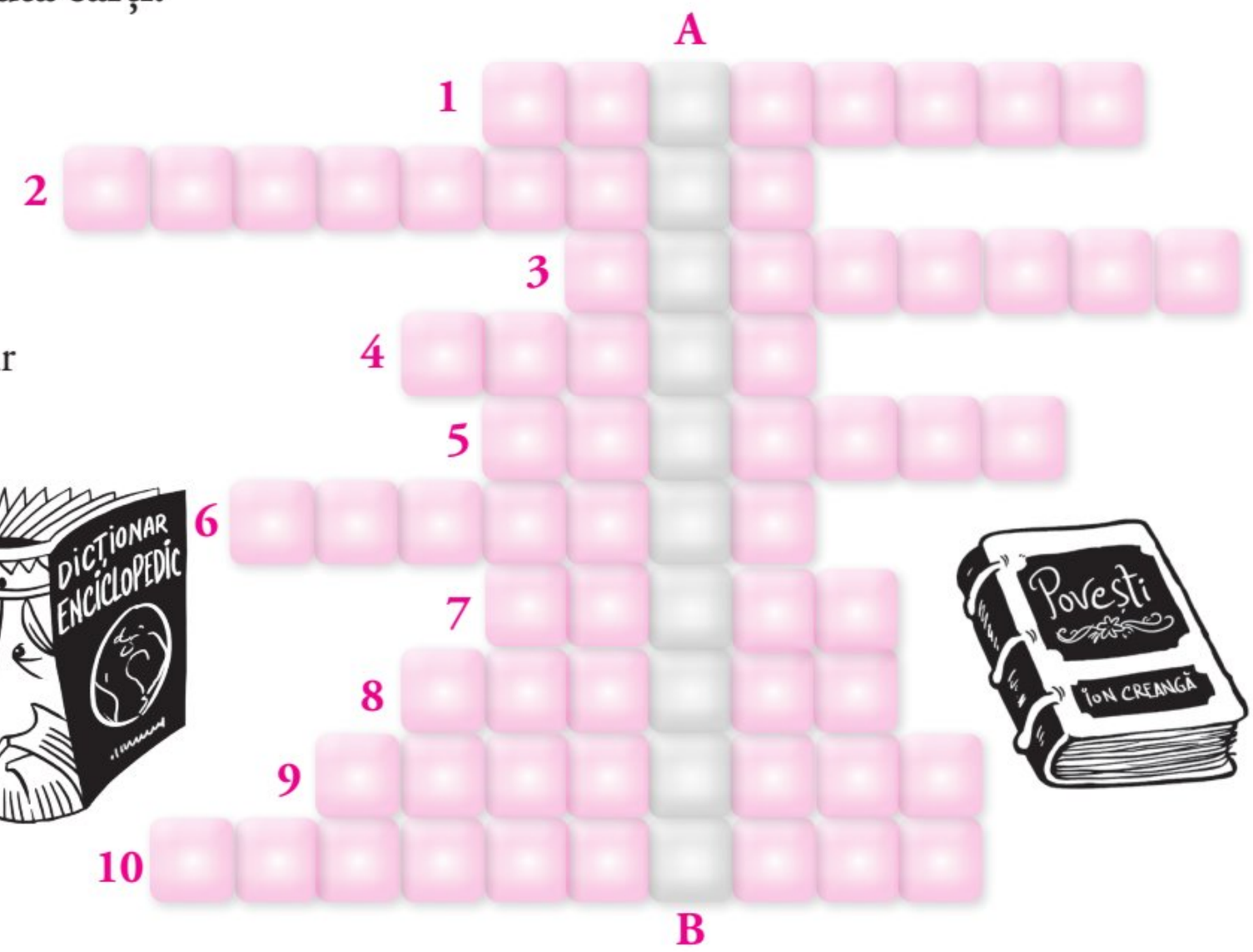
- ☐ recomandarea unui prieten, a părinților sau a doamnei învățătoare
- ☐ un titlu inspirat
- ☐ cuprinsul bine structurat
- ☐ raportul dintre calitatea conținutului și preț
- ☐ coperți frumos ilustrate
- ☐ răsfoirea cărții
- ☐ informațiile suplimentare de pe coperțile cărții
- ☐ citirea câtorva pasaje ale cărții
- ☐ mărimea și fontul scrisului
- ☐ recomandările de pe internet
- ☐ ultimele apariții
- ☐ formatul și genul cărții

Scanat cu CamScanner

11 **Cuvinte încrucișate.** **Completează corect și vei descoperi pe verticala marcată numele locului de unde poți împrumuta cărți.**

1. Loc de vânzare a cărților
2. Carte în prima fază
3. Prima carte a unui școlar
4. Numele unei cărți
5. Pregătește cartea pentru tipar
6. Citește cartea
7. Scrie cartea
8. Se folosesc în scriere
9. Corectează cartea
10. Loc de tipărire a cărților

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește pentru cuvintele date termeni cu sens asemănător și cu sens opus.**

- _____ = a se ascunde ≠ _____
- _____ = zise ≠ _____
- _____ = scump ≠ _____
- _____ = uimit ≠ _____
- _____ = tragedie ≠ _____
- _____ = întrebare ≠ _____
- _____ = milă ≠ _____

2 **Scrie toate posibilitățile de despărțire în silabe a cuvintelor date.**

- bibliotecă ➔ _____
- înciudată ➔ _____
- singură-ncercare ➔ _____
- o-ntrebare ➔ _____

3 **Alcătuiește câte o propoziție cu sensurile diferite ale fiecărui cuvânt.**

care _____

_____

Scanat cu CamScanner

scump _____

_____

mai _____

_____

_____

4 **Observă formele de plural ale cuvintelor date, apoi alcătuiește enunțuri cu fiecare dintre acestea.**

vis

vise (imagini provocate în timpul somnului) _____

_____

visuri (idealuri, aspirații) _____

_____

corn

coarne (formațiuni dure de pe craniul anumitor animale) _____

_____

cornuri (preparat de patiserie) _____

_____

5 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- cititor → _____

_____

- a ști → _____

_____

6 **Transformă:**

a) adăugând o silabă;

zise-o carte → _____

ne-mprumute → _____

să-ți scriu → _____

c-aș vrea → _____

b) reducând cu o silabă.

spuse o cronică → _____

tare înciudată → _____

cu împrumut → _____

să alegi → _____

7 **Într-o comunicare nu este important doar ce spunem noi, ci și ceea ce transmite partenerul de discuție. Răspunde la întrebările de mai jos.**

– Ce înseamnă să asculți cu atenție?

– *Să asculți cu atenție înseamnă* _____

_____ .

– De ce trebuie să asculți cu atenție?

– _____

_____ .

Scanat cu CamScanner

– Care sunt factorii care te-ar putea împiedica să asculți cu atenție?

– _____

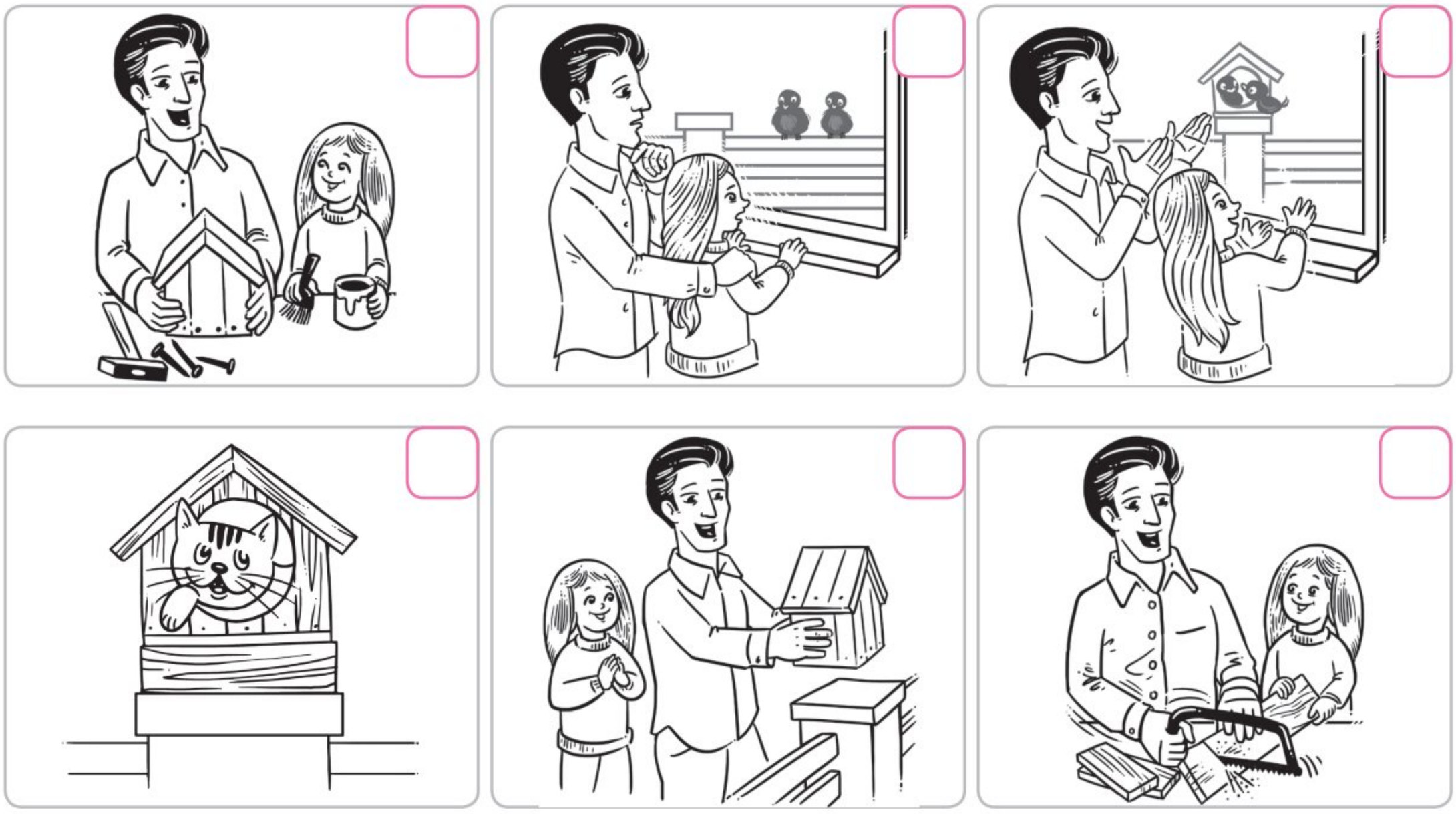
_____.

– Care sunt urmările neascultării cu atenție a unei comunicări?

– _____

_____.

8 **Ordonează imaginile, apoi scrie un scurt text în care să redai întâmplările ilustrate.**

În redactarea textului urmărește întrebările:

Cine? (personajele) _____

Unde? (locul) _____

Când? (timpul) _____

Ce fac? (întâmplările prin care trec personajele) _____

De ce? (motivul pentru care se întâmplă) _____

Cum se sfârşeşte povestea ta? _____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

I. Completează enunțurile folosind termenii din paranteze.

a) Textul literar este o creație în _____ sau în _____ . Acest tip de text este o relatare a unei întâmplări _____ sau _____ , la care participă unul sau mai multe _____ . Pentru transmiterea ideilor se folosește un limbaj _____ . Un text literar trezește cititorului _____ și _____ .

(personaje, emoții, proză, reale, imaginare, sentimente, expresiv, versuri)

b) Pentru transmiterea unor _____ , oamenii comunică între ei atât pe cale _____ , cât și _____ . Persoana care transmite un mesaj oral se numește _____ sau _____ , iar persoana care ascultă mesajul se numește _____ sau _____ .

(scrisă, ascultător, vorbitor, mesaje, emițător, orală, receptor)

II. Citește cu atenție textul următor.

În clasă este liniște deplină. Elevii scriu primele bastonașe. Învățătoarea se plimbă printre ***bănci*** *și* ***unde*** *este nevoie de ajutorul ei, se oprește. Un băiețel cu* ***ochii*** *mici și negri o roagă să se apropie. Chipul școlarului i se pare cunoscut.*

Deodată, învățătoarea zâmbește. Își amintește că, într-o toamnă, acest băiețel se plimba pe

lângă școală. Ținea în ***mână*** *un boboc de trandafir. Privea îndelung la ferestrele și la ușile școlii.*

Învățătoarea l-a întrebat ***cui*** *dorește să ofere trandafirul, însă copilul s-a fâstâcit și a fugit.*

După câteva zile, învățătoarea l-a găsit chiar la poarta școlii. Părea îngândurat, iar bobocul se făcuse un adevărat trandafir.

– Ei, ce-i cu trandafirul?

– Eu am numai cinci ani și nu mă primește la școală. Trandafirul este pentru dumneavoastră. Vă rog să-mi arătați și ***mie*** *unde învață copiii.*

(Călin Gruia, „Bobocul de trandafir“)

Scrie principalele informații formând harta textului.

a) Titlul textului este: _____ .

b) „Bobocul de trandafir“ este un text _____ .

c) Fragmentul are _____ alineate.

d) Personajele care apar în text sunt: _____ .

e) Timpul întâmplării: _____ .

f) Locul acțiunii: _____ .

g) Momentul care te-a impresionat: _____

_____ .

Scanat cu CamScanner

2 **Formulează trei întrebări legate de text care să înceapă astfel:**

a) Unde _____?

b) Ce _____?

c) De ce _____?

3 **Ordonează, pe axa timpului, întâmplările prezentate în text corespunzător desfășurării acestora.**

amintiri despre micul școlar | trandafirul | scrierea primelor bastonașe

4 **Extrage din text trăsăturile băiețelului.**

5 **Spune-ți părerea! Deși avea doar cinci ani, copilul își dorea să meargă la școală. Ce crezi că îl atrăgea?**

6 **Transcrie din text cererea politicoasă.**

7 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

- zâmbește = _____
- chip = _____
- se fâstâci = _____

8 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

- primele ≠ _____
- să ofere ≠ _____
- a fugi ≠ _____

9 **Alcătuiește enunțuri în care să folosești un alt sens pentru fiecare cuvânt marcat în text.**

Scanat cu CamScanner

10 **Grupează termenii pe familii de cuvinte.**

liniștit · îmbobocit · școlăriță · neliniștit · școlărime · școlarizat · a îmboboci · liniștitor · școală · a se liniști · liniște · bobocel · școlărel · școlar · neîmbobocit · boboc · neșcolarizat · a școlariza

11 **Încercuieşte forma potrivită a cuvintelor scrise înclinat.**

- *la/l-a* zărit
- *ia/i-a* cartea
- *mai/m-ai* ajutat
- fulg de *nea/ne-a*
- *nai/n-ai* venit
- *va/v-a* ploua
- *neam/ne-am* jucat
- *iau/i-au* văzut

12 **a) Explică folosirea ghilimelelor în textul dat.**

b) Alcătuiește enunțuri în care să folosești ghilimelele pentru a marca:

- replica exactă a unui personaj;
- numele unei personalități;
- titlul unui ziar sau al unei reviste;
- un text citat.

Scanat cu CamScanner

13 **Rescrie corect, din punct de vedere ortografic şi al punctuației, următorul text.**

Într-o zi, un elev a venit la şcoală cu pantofii murdar-i. Doamna învățătoare la întrebat de ce ai pantofi murdari. El ia răspuns. mama a plecat de-dimineață l-a serviciu ş-i n-a avut timp s-ăi curețe. Cum, ție mama îți curăță pantofi!

14 **Scrie un text creativ cu titlul „Prima zi de şcoală“, folosindu-te de întrebările date.**

- Când se petrece întâmplarea?
- Unde se petrece întâmplarea?
- Cine participă la întâmplare?
- Ce fac copiii? Dar doamna învățătoare?
- Ce sentimente ai trăit în acea zi?
- Cum s-a încheiat acea zi?

Scanat cu CamScanner

II. ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

Fii tu însuţi!

de Claudia Groza

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează enunțurile cu informații din text.**

a) Livada răsuna de _____ , de _____ și de _____ .

Copila își dorea să _____ .

La un moment dat, auzindu-le nemulțumirile, vântul luă înfățișarea unui _____ .

Zmeul vrea să îi învețe pe toți să își vadă _____ pe această lume și să aprecieze _____.

Din acea zi, fiecare _____ și fiecare _____, plantă, _____ sau _____ învăța că _____ .

b) Din punctul meu de vedere:

- **este** bine să fii ca altcineva, deoarece _____ _____ _____ ;
- **nu este** bine să fii ca altcineva, deoarece _____ _____ _____ .

2 **Fii sincer! Ce-ți place și ce nu-ți place la tine?**

Îmi place că...	Nu-mi place că...
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3 **Realizează un cvintet pornind de la personajul principal, fetița.**

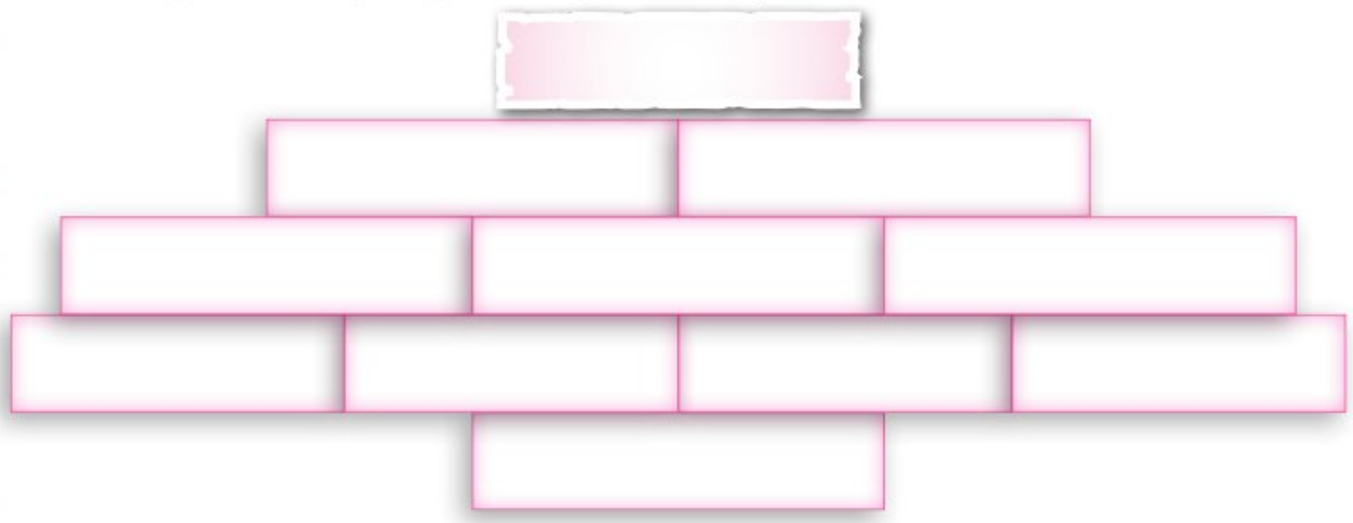
Cuvântul de bază →

Două adjective corespunzătoare cuvântului de bază →

Trei verbe →

O propoziție despre personaj, formată din patru cuvinte →

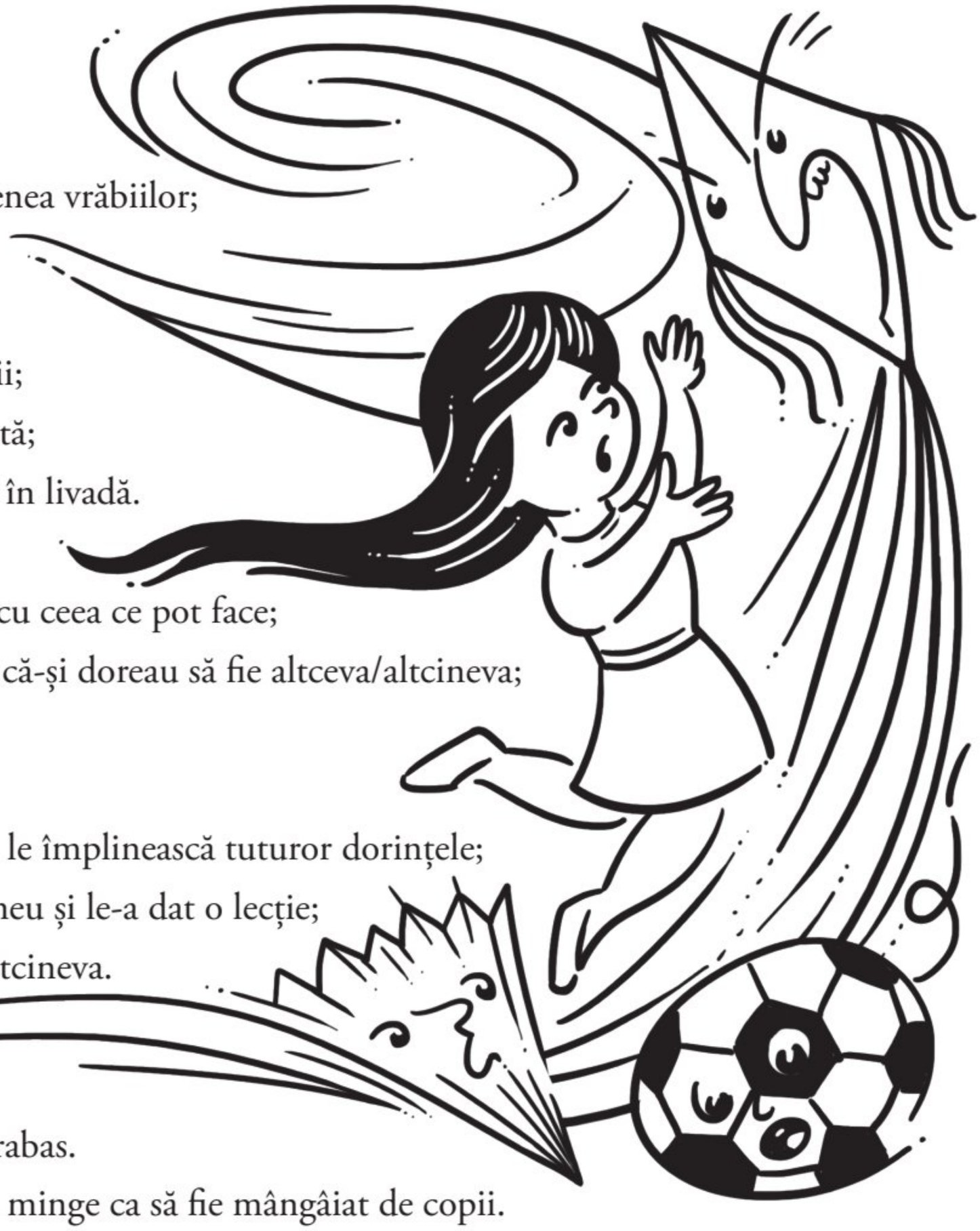
Un cuvânt care surprinde esența cuvântului de bază →

Scanat cu CamScanner

4 **Bifează răspunsul corect.**

- Fetița își dorea:
  - ☐ să fie o vrăbiuță;
  - ☐ să poată zbura asemenea vrăbiilor;
  - ☐ să fie gogoșar.
- Pepenele și-ar fi dorit:
  - ☐ să fie mâncat de copii;
  - ☐ să fie o minge colorată;
  - ☐ să se joace cu ceilalți în livadă.
- Toți erau:
  - ☐ mulțumiți și fericiți cu ceea ce pot face;
  - ☐ nemulțumiți pentru că-și doreau să fie altceva/altcineva;
  - ☐ supărați pe fetiță.
- Vântul:
  - ☐ l-a trimis pe zmeu să le împlinească tuturor dorințele;
  - ☐ s-a transformat în zmeu și le-a dat o lecție;
  - ☐ își dorea și el să fie altcineva.

5 **Ordonează ideile.**

- ◯ Vioara ar vrea să fie contrabas.
- ◯ Pepenele își dorește să fie minge ca să fie mângâiat de copii.
- ◯ Fiecare obiect și viețuitoare a învățat din acea zi că nu e bine să tânjească să fie altceva, deoarece toate sunt valoroase așa cum sunt.
- ◯ Vântul hotărăște să rezolve nemulțumirile.
- ◯ Evantaiul ar vrea să fie acordeon.
- ◯ Zmeul îi cere fetiței să povestească prietenilor despre îndemnul „Fii tu însuți/însăți!“.
- ◯ Fetița își dorește să poată zbura ca vrăbiile.
- ◯ Vântul ia înfățișarea unui zmeu.
- ◯ Ardeiul oftează, fiindcă ar vrea să fie gogoșar.
- ◯ Rădăcina își dorește să fie creangă.
- ◯ O ramură e nemulțumită că stă în soare și aude gălăgia păsărilor, de aceea își dorește să fie rădăcină.
- ◯ Vântul suflă puternic peste toate și dorințele le sunt îndeplinite, dar totul e distrus.

Scanat cu CamScanner

6 **Spune-ți părerea și motivează.**

- Ce crezi că a vrut să spună vântul cu „Există o poveste în tot ce ne înconjoară“?
- Când și cum crezi că a povestit fetița prietenilor despre îndemnul „Fii tu însuți/însăți“, așa cum îi ceruse vântul?
- Într-un final, fiecare obiect și fiecare viețuitoare au învățat că nu este bine să-și dorească să fie altceva. Tu ai tânjit vreodată să fii altceva? Explică!

7 **Pălăriile gânditoare. Colorează pălăria în culoarea indicată, apoi rezolvă cerința.**

***Pălăria albă* informează.** Prezintă, pe scurt, dorințele personajelor.

***Pălăria albastră* clarifică.** Care crezi că erau cauzele nemulțumirilor lor? Scrie, pentru fiecare, câte un motiv!

***Pălăria roșie* spune ce simte.** Ce sentimente/emoții trăia fiecare?

***Pălăria verde* generează idei noi.** Cum ar fi putut scăpa fiecare de tristețe fără ca vântul să intervină?

***Pălăria galbenă* prezintă beneficiile.** Ce au înțeles cu toții din lecția vântului?

***Pălăria neagră* identifică greșelile.** Cine și unde crezi că a greșit?

Scanat cu CamScanner

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie sinonime pentru cuvintele următoare.**

răsfățată = _____
guralivă = _____
arbori = _____
a susține = _____
văicăreli = _____
a zgudui = _____
scâncet = _____
atârnată = _____
împrejmuia = _____
a tânji = _____
a anunța = _____
meleaguri = _____

2 **Găsește antonime potrivite pentru cuvintele de mai jos.**

importantă ≠ _____
firave ≠ _____
exterior ≠ _____
gălăgia ≠ _____
niciodată ≠ _____
a confirma ≠ _____
timid ≠ _____
nemulțumiri ≠ _____
ascunsă ≠ _____
speriată ≠ _____
a ceda ≠ _____
a se umfla ≠ _____

3 **Alcătuiește propoziții cu sensurile diferite ale cuvintelor:** ***a se sătura, a împărtăși, elan, a se întinde, rost.***

4 **Completează enunțurile cu formele potrivite ale verbelor dintre paranteze.**

- Te rog să _____ pe la noi astăzi! *(a veni)*
- _____ că vântul s-a transformat în zmeu? *(a ști)*
- Ce _____ pe caietul de clasă? *(a scrie)*
- Tu _____ din concediu astăzi? *(a veni)*
- Vrei să _____ medic, de aceea te pregătești? *(a deveni)*
- Poți să _____ peisajul pe care îl vezi pe geam? *(a descrie)*

5 **Completează propozițiile cu semnele de punctuație potrivite.**

✿ Fetița ardeiul pepenele rădăcina creanga vioara și evantaiul erau nemulțumiți Fiecare își dorea să devină altceva

✿ Vă arăt eu zise vântul prefăcut în zmeu Sunteți mai fericiți acum

✿ Vântule coboară-mă Îndură-te de mine

✿ Șuierând asurzitor vântul o coborî pe pământ pe fetița înspăimântată Cu glasul pierdut aceasta îi promise că le va povesti tuturor despre îndemnul „Fii tu însuți“

6 **Alcătuiește enunțuri folosind formele următoare:** ***însuți, însăți, înșiși, însele.***

7 **Identifică în text câte 6 dintre părțile de vorbire învățate (substantive, adjective, pronume, verbe). Analizează-le, spunând tot ce știi despre ele!**

Scanat cu CamScanner

8 Atelier creativ

a) Completează!

- Dacă aș fi un obiect, mi-aș dori să fiu un/o _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi o insectă, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi un animal, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi o plantă, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi o culoare, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi un fenomen al naturii, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi un miros, aș fi mirosul de _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi un gust, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi unul dintre colegii mei, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dacă aș fi un personaj, aș fi _____, pentru că _____ .
- Dar eu sunt _____ și mă bucur pentru că sunt unic!

b) Gândește un dialog pe care l-ai putea avea cu vântul prefăcut în zmeu. Roagă-l să-ți explice de ce i-a cerut fetiței să povestească prietenilor ei despre îndemnul „Fii tu însuți!“.

9 Joc de rol

Imaginează-ți că ești în locul fetiței și trebuie să îți îndemni prietenii să fie ei înșiși. Găsește cele mai convingătoare argumente! Poți exersa în fața oglinzii înainte de a veni în fața colegilor tăi.

Clubul de lectură

Un vițeluș alb a plecat la râu să se plimbe. Pe drum s-a întâlnit cu un puișor galben. Văzând vițelușul ce culoare frumoasă are puișorul, a vrut și el această culoare. Merse ce merse și dădu de o cutie cu vopsea galbenă. Chicotind de râs, vițelușul s-a vopsit repede. Merse el și se întâlni cu broasca. Broasca l-a întrebat:

– Măi, vițelușule, de ce ai o culoare așa de ciudată?

– Păi…

Văzând vițelușul că broaștei nu-i place culoarea sa, a încercat să se vopsească exact ca ea.

Merse ce merse și se întâlni cu o libelulă albastră ca cerul. Văzând vițelușul că nici libelulei nu-i place culoarea lui s-a vopsit ca ea.

Atunci, nedumerit, vițelușul s-a îndreptat grăbit spre râu pentru a-și vedea înfățișarea în oglinda apei. Privindu-se, s-a speriat de cum ajunsese să arate luându-se după alții. Atunci a intrat repede în râu și s-a spălat.

Din acea zi nu s-a mai vopsit, învățând că trebuie să fie el însuși.

(De vorbă cu bunicul, povești culese și adaptate de Maria Dornescu)

Scanat cu CamScanner

O călătorie spre țările calde

de Adina Popescu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează enunțurile cu termenii potriviți.**

a) Titlul textului este _____ . Autorul se numește _____ .

Personajele pe care le găsim în text sunt: _____ .

Acțiunea se petrece în anotimpul _____ , când _____ se pregătesc de plecare.

b) Curtea părea un _____ .

Conducătorul berzelor era _____ , iar al cocorilor un individ _____ .

Cele mai îngrijorate păreau _____ , pentru că erau la primul lor zbor.

Pentru serviciul de ghid, Trăncănilă a cerut _____ .

Rândunelele au înțeles că papagalul nu are habar de drum, așa că _____ autorităților păsărești.

Din întâmplare, Trăncănilă a învățat că orice călătorie _____ .

2 **Alege explicația potrivită.**

a) „a tulit-o pe fereastră“ înseamnă:

☐ a deschis fereastra; ☐ a ieșit în fugă pe fereastră; ☐ a privit pe fereastră.

b) „era un du-te-vino de nedescris“ înseamnă:

☐ era gălăgie; ☐ era agitație; ☐ era liniște/calm.

c) „o luăm din loc“ are înțelesul de:

☐ plecăm; ☐ rămânem pe loc; ☐ luăm pe cineva cu noi.

d) „Pot să vă ofer serviciile mele“ înseamnă:

☐ pot să vă vând ceva pentru drum; ☐ vă stau la dispoziție; ☐ pot să vă ajut.

e) „se născuse în captivitate“ are înțelesul de:

☐ fusese închis; ☐ ieșise din ouă clocite de mămica lui în colivie; ☐ era liber.

f) „să ne dozăm forțele“ înseamnă:

☐ să facem totul rapid; ☐ să facem totul echilibrat; ☐ să așteptăm.

g) „se urni la drum“ are înțelesul de:

☐ plecă la drum cu greutate; ☐ se opri; ☐ zbură rapid.

Scanat cu CamScanner

3 **Formulează întrebări potrivite următoarelor răspunsuri.**

_____?

❃ Trăncănilă se născuse în captivitate și nu zburase niciodată mai departe de bucătărie.

_____?

❃ Când și-au dat seama că sunt păcălite, o rândunică a scos din buzunar o busolă ca să afle încotro este sudul.

4 **Interpretează cu un coleg.**

Comunicare

Joc de rol

După câteva zile, Cătălin, fiul stăpânilor lui Trăncănilă, îl zări pe acesta stând posomorât într-un colț al coliviei.

– De ce ești supărat, Trăncănilă? Ce-ai pățit?

– Hm, nu sunt supărat! Doar mi-e dor de prietenul meu, bucătarul de pe vapor.

– Bucătarul? De ce ți-ar putea fi așa de dor de el?

– Oh, era așa de drăguț! Toată ziua povesteam câte-n lună și-n stele! Acum nimeni nu vorbește cu mine!

– Nimeni? Te-ai gândit cumva că toți ar fi supărați c-ai dispărut așa, dintr-o dată? Eu, de exemplu, te-am căutat peste tot! Am întrebat pe toată lumea de tine!

– Serios? zise papagalul cu ochii în lacrimi. Chiar mi-ați simțit lipsa?

– Bineînțeles, Trăncănilă! Și am fost tare trist când am aflat c-ai plecat cu stolul de rândunele! Am crezut că n-o să te mai văd niciodată!

– Îmi pare tare rău, Cătălin, că te-am făcut să fii îngrijorat! Am învățat foarte multe din experiența aceasta!

✦ **Ce alte lucruri crezi c-a mai învățat Trăncănilă din această întâmplare?**

5 **Scrie un cvintet pornind de la personajul principal, TRĂNCĂNILĂ.**

1 _____

2 _____ _____

3 _____ _____ _____

4 _____ _____ _____ _____

5 _____

1. Cuvântul de bază, care va ține loc de titlu și va fi primul rând al cvintetului
2. Două adjective
3. Trei verbe
4. O propoziție formată din patru cuvinte, care să exprime o trăire personală
5. O concluzie care poate fi un substantiv sau un verb

Scanat cu CamScanner

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Alcătuiește enunțuri în care să folosești termenii:** ***debusolat, ghid, exotic, est, piramide, siestă, grimase, a trăncăni, busolă, a denunța, sud, rezidență, nostalgic.***

2 **Realizează corespondența dintre sinonime.**

îndată •	• drum
captiv •	• transpirat
răsărit •	• imediat
asudat •	• închis
sud •	• a hotărî
strâmbătură •	• a se retrage
a da înapoi •	• oprire
popas •	• grimasă
rută •	• miazăzi
a decreta •	• est

3 **Găsește cuvintele cu sens opus.**

- au plecat ≠ _____
- uitaseră ≠ _____
- a decola ≠ _____
- nimeni ≠ _____
- captivitate ≠ _____
- încrezătoare ≠ _____
- suficient ≠ _____
- nesfârșită ≠ _____
- finalul ≠ _____
- cap ≠ _____

4 **Identifică substantivele și adjectivele din al patrulea fragment al textului.**

_____

_____

5 **Alcătuiește o propoziție în care să folosești cuvântul *ticsit*. Scrie și alte cuvinte care conțin „cs“ și compune enunțuri cu ele:**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

6 **Scrie cuvinte înrudite pentru fiecare dintre cele date.**

Trăncănilă ➔ _____

stăpâni ➔ _____

a minți ➔ _____

călătorie ➔ _____

7 **Imaginează-ți un dialog cu una dintre păsările călătoare și scrie-l pe spațiul de mai jos.**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8 **Desparte în silabe cuvintele.**

★ împrejurimi _____

★ conștiincioși _____

★ papornițe _____

★ experimentat _____

★ ticsit _____

★ siesta _____

★ denunțară _____

★ nostalgic _____

9 **Găsește pluralul termenilor dați.**

❀ adevăr _____

❀ destinație _____

❀ stol _____

❀ siestă _____

❀ popas _____

❀ vapor _____

❀ nostalgic _____

❀ colivie _____

10 *Atelier creativ*

a) Pregătește un articol despre călătoria păsărilor spre țările calde. Însoțește articolul și de o hartă a drumului pe care acestea îl parcurg. Prezintă articolul în fața colegilor tăi!

b) Ce i-ai spune papagalului Trăncănilă dacă ai avea ocazia să îl întâlnești?

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

Clubul de lectură

Puișorii

de Emil Gârleanu

Sub lumina trandafirie a unui blând apus de soare, pământul pare adâncit într-o odihnă neclintită: frunzele ațipesc, pregătindu-se pentru tihnitul somn al nopții; în depărtări, miriștile scânteiază singuratice, ca niște țesături de fir; iazul își așterne fața umedă, sorbind, până în adânc, din lumina asfințitului. Din jos, din văi, răsună talanca; iar pe deal, în vii, doinește fluierul.

În aer, un popor întreg de rândunele se pregătește de plecare; s-au adunat rând pe rând de prin părțile acestea și, de bucurie, în zbor nebun, străbat văzduhul ca niște săgeți. Atrase de întinsul sclipitor al iazului, ele se lasă deasupra lui, ca o perdea, apoi, răzlețindu-se în ciripiri ascuțite, se avântă cu toatele înspre păduricea de sălcii; ascunzându-se, rătăcesc prin frunzișul răcoros, apoi o iau de-a lungul miriștilor și iar se întorc în bătaia lină a aripilor. De după deal vine în zbor rotat un uliu. Pasărea de pradă pare că nu ia în seamă mulțimea paserilor călătoare. Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare, și stolul întreg năvălește la luptă. Uliul ocolește iscusit prin aer, și piere cu repeziciunea fulgerului dincolo de deal. A scăpat! Rândunelele, vesele de această fugă, plutesc sus, crezând că l-or mai vedea; zarea rămâne însă limpede, și dânsele se întorc obosite de se înșiră pe vârful șurelor de paie...

Pe prispa casei, copilașul numai în cămășuță, cu capul gol, urmărește de mult jocul stolului de paseri, printre care se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de humă de sub streașină. Îi căpătase dar de la mămuca lui.

De câte ori era neastâmpărat, mămuca îi zicea: „Fii cuminte, dacă vrei să-ți dau puii când or crește mari!“

Și el a fost cuminte, puii au crescut mari, dar în urmă au zburat! El îi văzuse cum au ieșit zilele trecute de s-au jucat prin aer, dar parcă niciodată nu zburaseră mai mult ca astăzi.

Și-și cunoaște el destul de bine puii: sunt cei de la mijlocul șurii din dreapta, trei, unul lângă altul, sau cei de lângă aceștia, dacă n-or fi chiar cei de la capăt. Toți parcă seamănă unii cu alții, și-s așa de sus, așa de sus!...

Păsărelele s-au odihnit puțin, apoi și-au șoptit nu știu ce, au scos un strigăt vesel și s-au ridicat deodată cu toatele. Câteva din ele s-au despărțit o clipă din stol, au atins ușor streașina casei, apoi s-au pierdut iarăși în mulțimea celorlalte. Puișorii copilașului își luau rămas-bun de la el și de la cuibul lor de humă.

Stolul mai ocoli de vreo două ori iazul, apoi se înălță și porni încet să lunece spre asfințit.

Copilașul privi lung stolul care se pierdea, ca o fluturare, în adânc, apoi duse mânușițele la ochi și începu să plângă.

Maică-sa aruncă furca și veni în fugă de-l luă în brațe; în cuvinte dezmierdătoare îl întrebă ce are.

Copilul nici nu poate vorbi de atâta năvală de lacrămi. Întinde mâna spre cer, îi arată stolul care lunecă în zbor necurmat, și de-abia îi poate șopti:

– Puișorii ...

Mama îl strânge la sân și îl sărută cu drag:

– Nu plânge, puiul mamei, au să se-ntoarcă înapoi... la primăvară ...

Copilașul se liniștește; punând mânușița deasupra ochilor, ca mămucă-sa, privesc împreună stolul pe zarea depărtată a cerului.

Și lumina slabă a duiosului asfințit de toamnă le îneacă ochii înrourați acum la amândoi.

Scanat cu CamScanner

Furtuna frunzelor

de Jules Renard

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează enunțurile.**

- Morcoveață _____ o frunză a unui _____ uriaș.
- Frunza pare _____ . În fiecare _____ se aurește _____ _____.
- Din zare se ivește _____ unei _____ cafenii.
- Copacii _____ încep să își facă _____ .
- Păsăretul _____ .
- În grădini, verzele mișcă din _____ , iar cepele _____ între ele, spărgându-și _____ pline de semințe.

2 **Bifează răspunsul corect.**

- Frunza:
  - ☐ se veștejise;
  - ☐ pare desprinsă de plop;
  - ☐ se desprinde și cade.
- Morcoveață:
  - ☐ se joacă cu frunzele;
  - ☐ e nerăbdător;
  - ☐ așteaptă visător/observă.
- Tichia cafenie:
  - ☐ cuprinde întreg cerul;
  - ☐ trece rapid;
  - ☐ înveselește natura.
- Merii:
  - ☐ așteaptă oamenii să culeagă rodul;
  - ☐ tremură în vânt;
  - ☐ își scutură poamele.
- Natura este:
  - ☐ liniștită;
  - ☐ înfricoșată de sosirea toamnei;
  - ☐ veselă.

3 **Formulează întrebări potrivite despre toamnă urmărind seria de întrebări.**

★ *Cine?* _____

★ *Unde?* _____

★ *Cum?* _____

★ *Ce?* _____

4 **Folosind termenii *azur, bondoci, a se clinti, panică, picoteală, a se tângui, tichie,* alcătuiește enunțuri care să nu aibă legătură cu textul.**

Scanat cu CamScanner

5 **Scrie un cvintet pornind de la cuvântul TOAMNA.**

1_____

2_____ _____

3_____ _____ _____

4_____ _____ _____ _____

5_____

Amintește-ți!

1. Cuvântul de bază – va ține loc de titlu și va fi primul rând al cvintetului
2. Două adjective
3. Trei verbe
4. O propoziție formată din patru cuvinte, care să exprime o trăire personală
5. O concluzie care poate fi un substantiv sau un verb

6 **Răspunde la întrebări.**

a) Sosirea cărui anotimp este descrisă în text?
b) Ce se întâmplă cu copacii?
c) Ce fac frunzele?
d) Ce se întâmplă în grădini?

7 **Descrie-l pe Morcoveață, așa cum ți-l imaginezi tu, apoi desenează-l!**

8 *Atelier creativ.* **Continuă textul, scriind în 3-4 enunțuri ce crezi tu că se întâmplă cu pădurea la sosirea toamnei.**

9 **Imaginează-ți un dialog cu anotimpul toamna!**

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește sinonimele.**

azuriu = _____
bondoci = _____
neclintiți = _____
panică = _____
tichie = _____
a alunga = _____
uriaș = _____
s-a scurs = _____
primejdie = _____

2 **Completează antonimele.**

uriaș ≠ _____
a pierde ≠ _____
supărat ≠ _____
neliniște ≠ _____
vrăjmașul ≠ _____
mânioși ≠ _____
a se prinde ≠ _____
pline ≠ _____
brusc ≠ _____

Scanat cu CamScanner

3 **Identifică substantivele la numărul plural din al treilea paragraf al textului și pe cele la numărul singular din ultimul paragraf.**

4 **Scrie forma de plural a următoarelor substantive, apoi transformă-le în substantive proprii, după model.**

Substantiv numărul singular	Substantiv numărul plural	Substantiv propriu
frunză	**frunze**	**Frunzescu**
plop		
margine		
stejar		
pasăre		
copac		
mesteacăn		
sămânță		

5 **Transformă în substantive cuvintele date.**

a) visător → _____
neliniștit → _____
mânioși → _____
roșu → _____
întunecat → _____
crud → _____
apropiată → _____

b) a se scurge → _____
a observa → _____
a aștepta → _____
a se auri → _____
a pierde → _____
a repeta → _____
a se ivi → _____

6 **Analizează substantivele din enunțul următor.**

Frunzele de aramă ale toamnei zboară printre crengile copacilor golași.

7 **Alcătuiește enunțuri în care substantivul *copac* să răspundă la următoarele întrebări.**

★ *Cine?* _____

★ *Ale cui?* _____

★ *Unde?* _____

8 **Împreună cu unul dintre colegii tăi, stabiliți tema (exemplu: rechizite/insecte/plante etc.) și la semnalul „Start!“ începeți să scrieți substantive. Câștigă cel care, la finalul minutului (nu uitați să porniți cronometrul!) a scris cele mai multe substantive. Puteți juca în 3 și unul dintre voi să pornească/oprească cronometrul.**

Scanat cu CamScanner

Satul global

de Vasile Poenaru

Portret de scriitor – Vasile Poenaru

- S-a născut la 22 august 1955 la Miloșești, Ialomița.
- A debutat în literatură încă de la 12 ani.
- În 1990 înființează Editura „Coresi“.
- În anul 2000 devine membru al Uniunii Scriitorilor.
- A publicat șapte volume de versuri și mai multe cărți de povestiri, poezii și scenete pentru copii, printre care și *Cartea serbărilor școlare, Povestea calculatorului îndrăgostit, Pisica din vis.*
- Este și autor de dicționare: *Dicționar român-englez, englez-român pentru copii.*

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează:**

✿ titlul – _____

✿ autorul – _____

✿ personajele – _____

2 **Alege varianta potrivită.**

a) Textul prezentat este:

☐ literar narativ; ☐ literar descriptiv; ☐ nonliterar.

b) Acțiunea se desfășoară:

☐ în clasă; ☐ acasă; ☐ în laboratorul de informatică.

c) Personajele textului sunt:

☐ Ileana și Vântul Turbat;

☐ învățătoarea, Luca și colegii săi;

☐ Luca și învățătoarea.

d) Internetul este:

☐ un calculator;

☐ o rețea de calculatoare;

☐ rețeaua planetară de calculatoare prin care oamenii care lucrează la calculatoare pot să comunice între ei.

e) Luca își dorește:

☐ să trimită mesaje în Univers;

☐ ca mesajele să circule cu viteza gândului;

☐ să trimită mesaje Vântului Turbat.

Scanat cu CamScanner

3 **Spune-ți părerea!** **Consideri că este necesară o rețea planetară de calculatoare? Adu cât mai multe argumente!**

4 **Foarte mulți copii, la vârste din ce în ce mai fragede, folosesc dispozitive digitale. Scrie 6 sfaturi pentru ei în ceea ce privește internetul.**

5 **Caută și informează-te despre felul în care oamenii comunicau la distanță în trecut. Prezintă colegilor informațiile găsite!**

6 **Scrie un mesaj colegului tău de bancă folosind poșta electronică!**

7 **Compune un text format din 8-10 rânduri în care prezinți cum folosești tu internetul.**

Știai că...?

- *Peste jumătate din populația globului are acces la internet.*
- *Internetul este rezultatul mai multor secole de gândire și realizări științifice. Ideea unei rețele globale de comunicații a apărut pentru prima dată imediat după descoperirea energiei electrice, cu peste un secol în urmă.*
- *Originea internetului se găsește într-un proiect militar al Guvernului SUA. Acesta a fost inițiat de către DARPA, Agenția pentru proiecte avansate din cadrul Departamentului Apărării din SUA. Inițial, internetul realizat de către DARPA conecta laboratoarele de cercetare și bazele militare americane.*
- *Într-un minut sunt trimise peste 168 000 000 de e-mailuri.*

Scanat cu CamScanner

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu înțeles asemănător.**

a se deplasa = _____
surprinsă = _____
inteligent = _____
grabă = _____
mesaj = _____
global = _____

2 **Găseşte cuvintele cu înțeles opus.**

scund ≠ _____
slăbuț ≠ _____
apropiată ≠ _____
nimic ≠ _____
a îmbrăca ≠ _____
tânără ≠ _____

3 **Alcătuiește enunțuri astfel încât cuvântul *tânăra* să fie, pe rând, adjectiv și substantiv.**

_____

4 **Compune propoziții cu sensurile diferite ale cuvintelor *pagină* și *unde*.**

_____

_____

5 **Alintă cuvintele.**

- copil → _____
- doamnă → _____
- scrisoare → _____
- buton → _____
- program → _____
- sală → _____
- bancă → _____
- fabrică → _____
- sat → _____
- lumină → _____

6 **Identifică substantivele proprii din textul „Satul global“ și alcătuiește enunțuri cu ele.**

7 **Completează cu forma corectă *s-ar/sar*.**

☆ _____ coarda
☆ _____ duce
☆ _____ la groapa cu nisip
☆ _____ pregăti
☆ _____ pe trambulină
☆ _____ înscrie
☆ _____ liniști
☆ _____ pe piatră

8 **Scrie formele de plural/singular ale substantivelor următoare.**

- laborator → _____
- calculator → _____
- clasă → _____
- buton → _____
- program → _____
- comandă → _____
- observație → _____
- fire → _____
- rețele → _____
- fibre → _____
- oameni → _____
- unde → _____
- operații → _____
- secunde → _____

Scanat cu CamScanner

Relatarea unei întâmplări imaginate

• Comunicare •

1 **Închipuie-ți că ar putea vorbi calculatorul tău. Ce crezi că ți-ar putea spune atunci când:**

- exagerezi folosindu-l;
- ai de rezolvat o temă și nu înțelegi anumite cuvinte;
- îl lași la întâmplare după ce l-ai folosit, fără să ai grijă unde și cum îl pui;
- ai uitat de el;
- s-a stricat și l-ai înlocuit cu unul nou.

2 **Imaginează-ți o întâlnire dintre un computer și o carte. Gândește-te la ceea ce îți poate oferi fiecare. Scrie dialogul dintre ele!**

3 **Urmărește planul următor și alcătuiește o compunere. Dă-i un titlu potrivit!**

- Călin este pasionat de tot ceea ce oamenii au creat pentru a-și ușura viața și munca.
- La școală se organizează un concurs, elevii trebuie să își prezinte propriile creații-roboți.
- Călin încearcă să creeze un robot deosebit pentru că își dorește să câștige concursul.

(Gândește-te prin ce ar putea fi deosebit.)

- Noaptea visează că robotul său a prins viață.
- Pentru creația sa, Călin este premiat.

_____

4 **Realizează o bandă desenată pornind de la compunerea ta!**

Scanat cu CamScanner

Cum comunicăm?

• Înţelegerea textului • Comunicare •

Află mai mult!

Evoluția comunicării umane a cunoscut 6 etape:

1. Epoca semnelor și a semnalelor – Oamenii comunicau cu ajutorul semnelor.

2. Epoca vorbirii și a limbajului – Vorbirea a apărut acum 35000-40000 de ani.

3. Epoca scrisului:
   - Pictograme
   - Scrierea fonetică
   - Este descoperit papirusul din trestie, de către egipteni, și scrierea pe scoarță de ficus tratată, de către mayași.

4. Epoca tiparului – Gutenberg

5. Epoca mijloacelor comunicării de masă – presa, cinematograful, radioul și televiziunea

6. Epoca mijloacelor de comunicare computerizate – apariția așa-numitei „societăți a informațiilor“.

1 **Completează enunțurile.**

✦ Textul „Cum comunicăm?“ este un text _____ , deoarece _____ _____ .

✦ El prezintă evoluția celor mai importante _____ _____ .

2 **Încercuiește variantele corecte.**

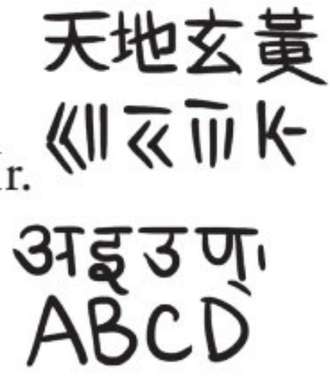
◆ Pentru a comunica, oamenii:
- au folosit cuvintele;
- au inventat coduri, alfabete, limbaje;
- au folosit gesturile.

◆ Oamenii preistorici foloseau:
- pictograme;
- semne;
- litere.

◆ Primul alfabet a fost inventat:
- de sumerieni;
- de fenicieni;
- de egipteni.

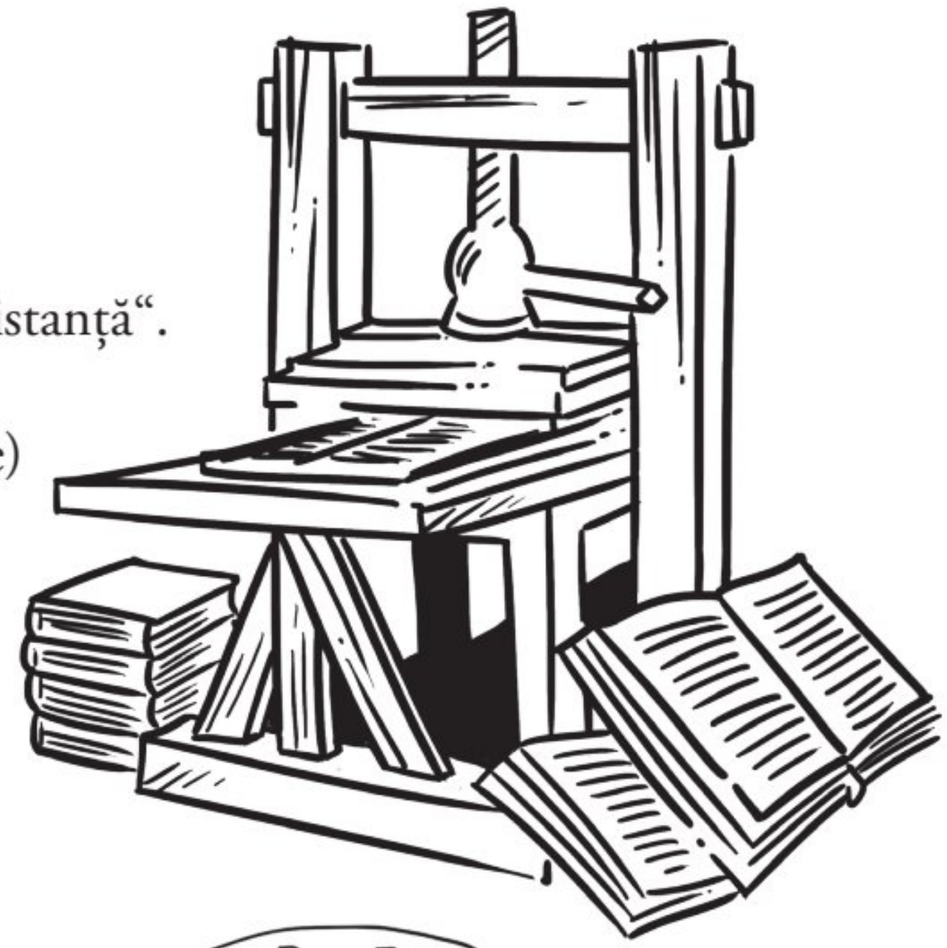
◆ Papirusurile și pergamentele au fost folosite ca suport:
- după anul 500 î.Hr.;
- înainte de anul 500 î.Hr.;
- în anul 500 î.Hr.

◆ Primele cărți:
- au fost tipărite;
- au fost scrise de mână de către marii învățați ai vremii;
- au apărut abia în zilele noastre.

Scanat cu CamScanner

- Presa de tipar:
  - este inventată în secolul al XIV-lea;
  - este inventată de Johannes Gutenberg;
  - este cunoscută sub denumirea de „semafor la distanță“.
- Alfabetul Morse:
  - folosea două tipuri de semnale, unul lung (linie) și unul scurt (punct);
  - a fost inventat de A. G. Bell;
  - folosea mai multe tipuri de semnale.
- Telefonul:
  - a fost inventat de A. G. Bell;
  - permite transmiterea mesajelor telegrafice;
  - permite transmisiuni radio.
- World Wide Web:
  - a fost inventat în secolul XX;
  - asigură traficul lent al informațiilor pe internet;
  - asigură transmiterea vocii la mare distanță.

3 **Compune un bilet pentru colegul tău de bancă folosind alfabetul Morse. Ca să îl poată citi, scrie fiecare literă în culori diferite și lasă spațiu între cuvinte.**

4 **Alcătuiește enunțuri cu următoarele cuvinte/expresii:** ***scriere cuneiformă, hieroglife, papirus, pergament, pictograme, mesaje telegrafice, internet.***

5 **Caută informații despre modul în care comunicau la distanță bunicii și părinții tăi. Împărtășește colegilor ceea ce ai aflat!**

6 **Alcătuiește familiile cuvintelor:** ***comunicare, scris, citit, cuvânt.***

7 **Alege unul dintre inventatorii despre care ai citit și scrie-i o scrisoare.**
• Prezintă-te! • Spune-i de unde și ce ai aflat despre el! • Mulțumește-i, dacă simți nevoia. • Povestește-i cum au evoluat lucrurile de la el până în zilele noastre!

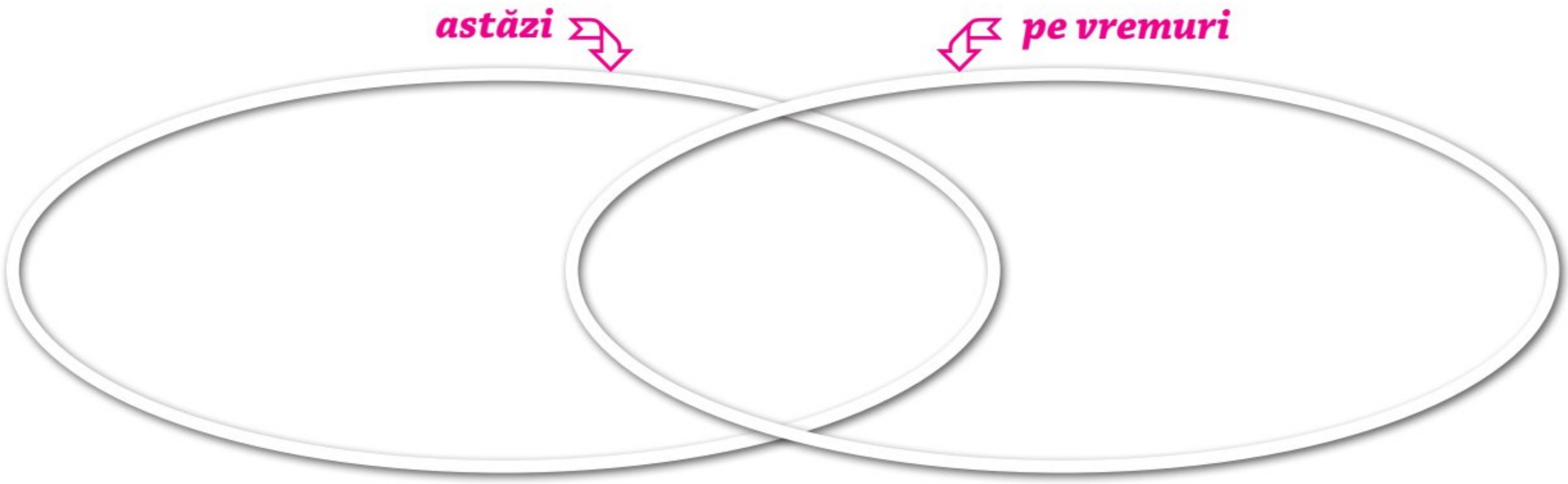
Scanat cu CamScanner

8 **Transcrie un fragment din manual, la alegere. Subliniază substantivele, apoi analizează-le scriind tot ce știi despre ele.**

9 **Alege un elev și formează o pereche cu acesta. Compuneți un mesaj folosind semne și simboluri inventate de voi în loc de litere. Înainte de a preda mesajul altei perechi pentru a-l descifra, nu uitați să adăugați și legenda unde să se regăsească simbolurile folosite de voi, explicate.**

10 **Compune un mesaj pentru unul dintre colegii tăi. Folosește în mesajul tău emoticoanele pe care le regăsești în mesageria telefonului tău.**

11 **Scrie în diagrama Venn asemănările și deosebirile care există în comunicarea dintre oamenii de astăzi și cei din vremea copilăriei bunicilor tăi.**

12 **Completează tabelul.**

Cuvânt	Număr silabe	Număr litere	Număr sunete	Număr vocale	Număr consoane
comunicare					
pergament					
hieroglifă					
voci					
cuneiforme					
cititul					
ființe					

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

Citește cu atenție textul.

La Londra se deschisese o menajerie. Pentru vizitarea ei se cereau bani ori câini și pisici, spre a hrăni sălbăticiunile aduse.

Cineva a vrut să vadă animalele; a prins pe stradă o cățelușă și a dus-o la menajerie. I s-a dat drumul înăuntru să viziteze menajeria, iar pe cățelușă au luat-o și au aruncat-o în cușca unui leu, să o mănânce.

Cățelușa și-a adunat coada și s-a ghemuit într-un colț al cuștii. Leul s-a apropiat de ea și a prins să o mirosă. Cățelușa s-a întins cu labele în sus și a început să dea din codiță. Leul a întors-o pe partea cealaltă. Cățelușa a sărit și s-a așezat în fața leului pe lăbuțele de dinapoi. Leul a privit-o, a scuturat din cap și n-a atins-o. Când stăpânul i-a aruncat în cușcă porția de carne, leul a rupt o bucată și i-a dat cățelușei. Seara, când leul s-a culcat, cățelușa s-a întins lângă dânsul, punându-și capul pe laba lui.

De atunci cățelușa a trăit cu leul, în aceeași cușcă. El mânca ce i se aducea și nu se atingea de cățelușă, uneori se juca cu ea și dormeau împreună.

Odată un domn a vizitat menajeria și și-a recunoscut cățelușa. El l-a rugat pe proprietarul menajeriei să i-o dea. Stăpânul s-a învoit și a chemat cățelușa să o scoată din cușcă. Dar leul și-a zbârlit coada și a răcnit.

Așa au trăit leul și cățelușa un an întreg în aceeași cușcă. După un an însă, cățelușa s-a îmbolnăvit și a murit. În ziua aceea leul nu s-a atins de mâncare, mereu mirosea cățelușa și o pipăia cu labele.

Când a înțeles că a murit, a sărit în sus ca ars, s-a zbârlit, a început să-și biciuiască coapsele cu coada, s-a năpustit în peretele cuștii și a prins să roadă zăvoarele și podeaua.

Toată ziua s-a frământat, s-a zbătut în cușcă și a urlat, apoi s-a întins lângă cățelușa moartă și părea că s-a liniștit. Dar când stăpânul menajeriei a vrut să scoată cățelușa, leul n-a îngăduit nimănui să se apropie de ea.

Închipuindu-și că leul își va uita durerea dacă va căpăta o altă cățelușă, stăpânul i-a vârât în cușcă una vie. Leul însă a sfâșiat-o imediat. După aceea a cuprins în brațe cățelușa moartă și a zăcut așa cinci zile. A șasea zi a murit și leul.

(*„Leul și cățelușa“* de Lev Tolstoi)

Completează enunțurile.

Textul „Leul și cățelușa“ este un text _____ . Autorul textului este _____ . Personajele principale care apar în text sunt _____ _____ . Textul are _____ alineate.

Scanat cu CamScanner

2 **Răspunde la următoarele întrebări.**

a) Unde se petrece acțiunea?
b) Cum se putea vizita menajeria?
c) Cum a ajuns cățelușa în cușca leului?
d) Care a fost reacția leului?
e) Ce s-a întâmplat când stăpânul și-a recunoscut cățelușa în cușca leului?
f) Ce s-a întâmplat după un an?
g) Cum a reacționat leul când a înțeles că prietena lui a murit?
h) Cum a vrut proprietarul menajeriei să îl determine pe leu să își uite durerea?
i) Ce s-a întâmplat cu leul?

3 **Citește fragmentele delimitate prin buline, alcătuiește planul de idei, apoi povestește oral textul.**

4 **Găsește un alt final pentru întâmplarea povestită!**

5 **Explică înțelesul enunțului următor.**

„Când a înțeles că a murit, a sărit în sus ca ars, s-a zbârlit, a început să-și biciuiască coapsele cu coada, s-a năpustit în peretele cuștii și a prins să roadă zăvoarele și podeaua.“

6 **Spune-ți părerea! De ce crezi că, în momentul în care a fost aruncată în cușcă, cățelușa nu a fost mâncată de leu?**

7 **Imaginează-ți un dialog:**

a) între cățelușă și leu în ziua în care aceasta a ajuns în cușca leului;
b) între stăpânul cățelușei și proprietarul menajeriei;
c) între leu și noua cățelușă;
d) între proprietarul menajeriei și leu după ce cățelușa a murit.

8 **Brainstorming. Cum crezi că reușeau oamenii să comunice în perioada în care se petrece acțiunea povestită?**

9 **Scrie un e-mail autorului textului în care să faci aprecieri asupra întâmplării povestite.**

To: _____

Subiect: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

10 **Completează sinonimele pentru următoarele cuvinte.**

menajerie = _____

sălbăticiuni = _____

a arunca = _____

odată = _____

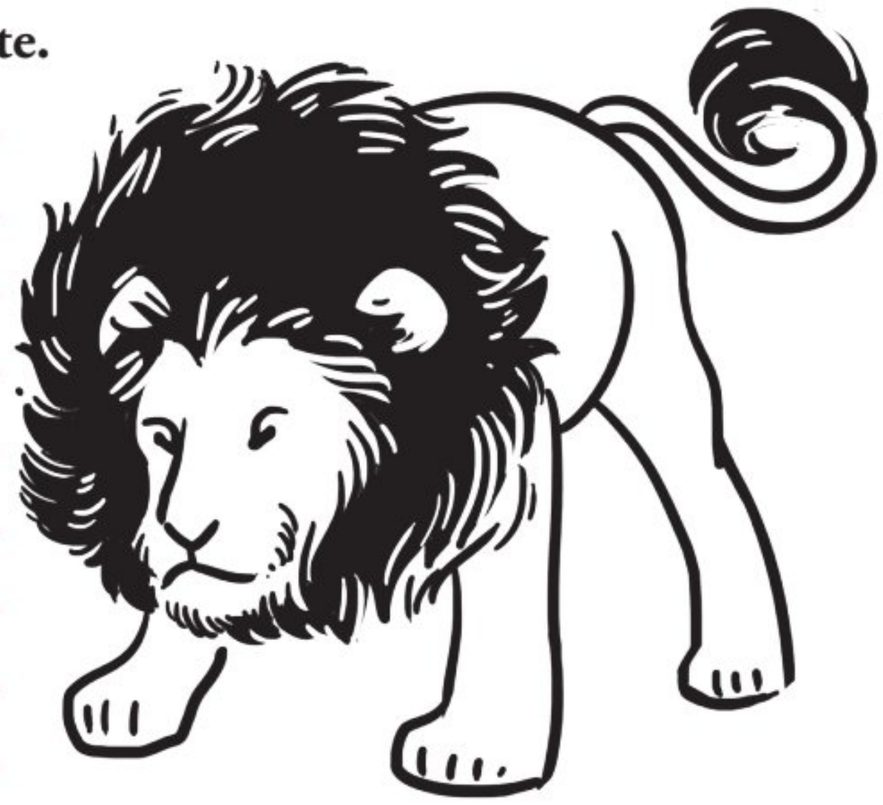
a se învoi = _____

porția = _____

moartă = _____

a îngădui = _____

durerea = _____

11 **Alcătuiește enunțuri cu antonimele cuvintelor următoare:** ***înăuntru, împreună, a chema, nimănui, a se deschide, a aduna, a se apropia, seara.***

12 **Folosește termenii/expresiile în enunțuri noi:** ***și-a adunat coada, s-a năpustit, s-a frământat, n-a îngăduit.***

13 **Alcătuiește familiile cuvintelor *prieten* și *câine.***

14 **Compune enunțuri cu înțelesurile diferite ale cuvintelor *vie* și *frământat.***

Scanat cu CamScanner

15 **Selectează din text 10 substantive la numărul plural și trece-le la numărul singular, completând tabelul.**

SUBSTANTIVE	
Numărul plural	Numărul singular

16 **Scrie substantive pornind de la cuvintele următoare.**

- a se deschide ➔ _____
- a vizita ➔ _____
- a vedea ➔ _____
- a scutura ➔ _____
- a rupe ➔ _____
- a ruga ➔ _____
- moartă ➔ _____
- dureroasă ➔ _____
- sălbatică ➔ _____
- frământate ➔ _____

17 **Completează enunțurile cu formele corecte:** ***odată/o dată, sa/s-a, ia/i-a, la/l-a.***

☆ A mirosit-o _____, de două ori, apoi _____ retras în colțul cuștii.

☆ Leul _____ zbârlit și nimeni nu a mai avut curajul să se apropie.

☆ Vizitatorul a recunoscut cățelușa _____, dar n-a avut cum s-o _____ înapoi.

☆ Proprietarul _____ cerut banii.

☆ Vizitatorul _____ întrebat de unde are cățelușa.

☆ _____ momentul mesei, leul împărțea bucata de carne cu prietena _____.

18 **Scrie un scurt mesaj unuia dintre personajele principale ale textului „Leul și cățelușa“.**

Scanat cu CamScanner

III. DORINȚE ÎMPLINITE

Aventurile lui Tom Sawyer

după Mark Twain

1 **Marchează cu „×“ răspunsurile corecte.**

- Textul este: **a)** ☐ în proză; ☐ în versuri. **b)** ☐ literar; ☐ nonliterar. **c)** ☐ informativ; ☐ narativ.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Tom Sawyer a zărit într-o grădină:

☐ o fată drăguță, cu ochii albaștri;
☐ o fetiță cu rochie galbenă;
☐ o fetiță cu păr blond, ce cădea în valuri pe spatele-i micuț.

b) Pentru a-i atrage atenția, băiatul:

☐ i-a oferit o floare, zâmbindu-i insistent;
☐ a început să facă tot felul de ghidușii;
☐ i-a făcut un semn cu ochiul.

c) Tom a rămas surprins când:

☐ fata l-a rugat să-i aducă floarea;
☐ a observat că fata îl privea cu coada ochiului;
☐ drăgălașa fetiță a aruncat peste gard o floare.

d) Când a ajuns târziu la școală, Tom:

☐ a refuzat să intre în clasă după învățător;
☐ a intrat în sala de clasă, pregătit să spună adevărul;
☐ își propusese să spună o minciună.

e) Văzând-o în bancă pe fata cu părul bălai, băiatul:

☐ îi uimește pe învățător și pe colegii săi spunând adevărul – că vorbise cu Huckleberry Finn;
☐ își cere scuze pentru întârziere;
☐ îi înapoiază fetei floarea pe care aceasta o aruncase peste gard.

f) Învățătorul îl pedepsește pe băiat spunându-i:

☐ să meargă cu el la directorul școlii;
☐ să stea cu fetele;
☐ să rămână la școală, peste program.

g) Tom reușește să o impresioneze pe noua sa colegă:

☐ când îi oferă o piersică;
☐ când desenează pe tăblița de scris;
☐ când răspunde bine la oră.

Scanat cu CamScanner

3 **Realizează cvintete pornind de la personajele principale ale textului „Aventurile lui Tom Sawyer“.**

- **Rândul 1** *conține cuvântul de bază.*
- **Rândul 2** *conține două însușiri ale personajului (adjective).*
- **Rândul 3** *este format din trei cuvinte care arată acțiuni (verbe).*
- **Rândul 4** *este o propoziție formată din patru cuvinte despre personaj.*
- **Rândul 5** *este format dintr-un cuvânt caracteristic personajului.*

a)

b)

4 **Explozia stelară.** **Formulează întrebări referitoare la textul citit, care să înceapă cu fiecare dintre cuvintele date.**

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

4. _____

_____

5. _____

_____

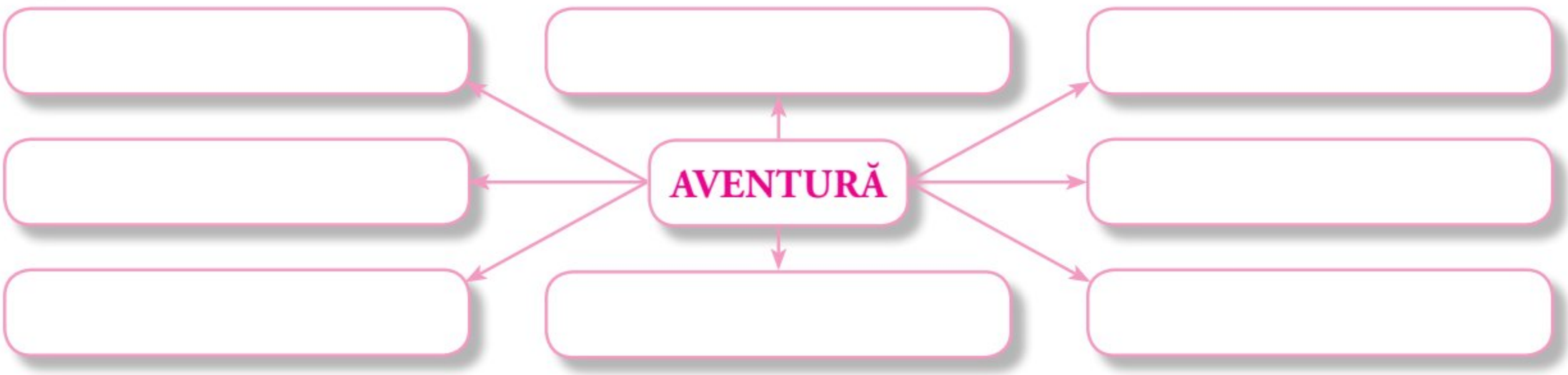
Scanat cu CamScanner

5 **Numerotează ideile principale ale textului, în ordinea derulării întâmplărilor.**

- Dorind să se împrietenească cu fata, băiatul încearcă să-i ofere o piersică.
- Învățătorul este deranjat de întârzierea lui Tom.
- Când o zărește în clasă pe fata cu ochii albaștri, băiatul spune adevărul, deși știe că va fi pedepsit.
- Îndreptându-se spre casă, Tom Sawyer zărește o fetiță drăgălașă într-o grădină.
- Deși colegii se amuzau pe seama lui, Tom se bucură de situația creată.
- Învățătorul îl pedepsește pe Tom așezându-l lângă fete.
- Tom trezește interesul fetei cu ajutorul tăbliței de desenat.
- Încercând să atragă atenția fetei, Tom face diverse acrobații.

6 **Găsește cât mai mulți termeni pe care să îi asociezi cuvântului *aventură*.**

7 **Realizează corespondența dintre replică și personajul care o rostește.**

★ „Pentru obrăznicia asta n-ai să scapi nepedepsit.“	• Tom Sawyer
★ „– Da? Vrei? Când?“	• învățătorul
★ „Cum te cheamă?“	• Becky Thatcher

8 **Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.**

Văzând-o pe fetița drăgălașă cu ochii albaștri și părul bălai stând singură într-o bancă, Tom alege să spună adevărul, că stătuse de vorbă cu „tânărul paria al târgului“, urât și temut de toate mamele, „un derbedeu“, admirat și invidiat de toți băieții. Ce crezi că l-a determinat să procedeze astfel?

9 **PRO ȘI CONTRA! Scrie cel puțin câte un argument în care să susții sau să respingi comportamentul lui Tom la intrarea în sala de clasă.**

PRO	*CONTRA*
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Scanat cu CamScanner

10 **Citeşte cu atenție invitația de mai jos, apoi identifică elementele componente ale unei invitații, subliniind conform codului de culori.**

- cu *albastru* – semnătura;
- cu *verde* – formula de adresare;
- cu *roșu* – formula de încheiere;
- cu *portocaliu* – locul;
- cu *mov* – evenimentul;
- cu *galben* – data, ora;
- cu *maro* – scopul (motivul).

Dragi părinți,

Sâmbătă, 18 noiembrie 2023, ora 11:00, va avea loc „Târgul roadelor de toamnă".

Evenimentul se va desfășura în sala de sport a Școlii Gimnaziale Nr. 1 Budeasa din comuna Budeasa și va avea ca scop strângerea de fonduri pentru copiii aflați în dificultate.

Vă așteptăm cu drag!

Elevii Școlii Gimnaziale Nr. 1 Budeasa

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **a) Unește cuvintele care au același sens.** **b) Adaugă un cuvânt cu același înțeles, după model.**

drăgălașă	a se schimonosi	
giumbușluc	a declara	
a se maimuțări	**drăguță**	simpatică
bălai	comicărie	
a mărturisi	bancă	
pupitru	blond	

2 **Scrie cuvinte cu sens opus.**

- degrabă ≠ _____
- împletit ≠ _____
- a se trânti ≠ _____
- murmur ≠ _____
- rușinos ≠ _____
- răsfirate ≠ _____
- biruită ≠ _____
- a disprețui ≠ _____

3 **Transcrie din text cinci cuvinte formate din câte cinci silabe.**

_____

_____

_____

4 **Scrie între paranteze sensurile potrivite ale verbului *a se îndrepta*.**

☆ Copiii se îndreaptă spre locuințele lor. (_____)

☆ Copacul plantat de bunicul se îndreaptă spre cer. (_____)

☆ Comportamentul băiatului se îndreaptă zi de zi. (_____)

Scanat cu CamScanner

5 **Observă înțelesul expresiilor, apoi alcătuiește enunțuri cu acestea.**

- a trage cu coada ochiului = *a privi pe furiș*

- a-și da coate = *a se atenționa*

- a băga de seamă = *a observa*

- cu băgare de seamă = *cu grijă*

- a lua în seamă = *a ține cont*

6 **Completează tabelul cu câte trei părți de vorbire.**

SUBSTANTIVE	ADJECTIVE	PRONUME	VERBE

7 **Scrie la plural grupurile de substantive și adjective, apoi așază adjectivele în fața substantivelor.**

- rochie albă – _____ → _____
- haină roșie – _____ → _____
- meșter dibace – _____ → _____
- voce blajină – _____ → _____
- coleg atent – _____ → _____
- stea luminoasă – _____ → _____
- pantaloni negri – _____ → _____
- munte semeț – _____ → _____

Scanat cu CamScanner

8 **Schimbă poziția adjectivului față de substantiv și alcătuiește propoziții cu perechile nou formate.**

- flori purpurii – _____

_____

- copii uimiți – _____

_____

- piersici amărui – _____

_____

9 **Completează propozițiile cu un adjectiv, apoi cu un substantiv.**

- Mama pregătește o prăjitură _____ .
  Mama pregătește o prăjitură _____ .
- Gutuiul _____ este încărcat cu fructe _____ .
  Gutuiul _____ este încărcat cu fructe _____ .
- În grădina _____ sunt flori _____ .
  În grădina _____ sunt flori _____ .

10 **Subliniază adjectivele din fragmentul dat, apoi analizează-le, după model.**

„Într-o zi, Tom Sawyer se îndrepta spre casă, când, deodată, a văzut în grădina unei locuințe o fetiță drăgălașă, mică, cu ochii albaștri și părul bălai împletit în două coade lungi. Purta o rochie albă și pantalonași lungi, brodați.“

Model: **drăgălașă = adjectiv, se acordă cu substantivul „fetiță“, genul feminin, numărul singular**

11 **Înlocuiește spațiile punctate cu adjectivele din coloana alăturată, făcând acordul.**

- O căprioară _____ s-a ivit la marginea pădurii.
- Lumina _____ de toamnă a pătruns în casele noastre.
- S-au adunat norii _____ în zarea _____.

- *necuprins*
- *speriat*
- *plumburiu*
- *blând*

12 **Unește după sens adjectivele din a doua coloană cu substantivele din prima coloană. Realizează acordul adjectivelor.**

floare	spațios
râuri	neastâmpărat
frunze	albastru
barcă	fericit
brazi	verde
oameni	cristalin
băieți	ruginiu

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

Singur pe lume

după Hector Malot

♦ **„Singur pe lume“** este povestea micului orfan Remi, care trăiește în casa unei femei, tușa Barberin. Soțul acesteia, zidarul Jerome, suferă un accident grav, fiind astfel nevoit să îl trimită pe copil la un proprietar de circ, Vitalis, care dădea mici reprezentații alături de un cățel, Capi, de Dolce și Zerbino, alți căței artiști și de Sufletel, o maimuță dresată.

• Înţelegerea textului • Comunicare •

Completează harta textului.

Autorul

.....

Personajele

.....

.....

.....

.....

Tema textului

.....

.....

TITLUL

.....

.....

Locul desfășurării acțiunii

.....

.....

.....

.....

Timpul desfășurării acțiunii

.....

.....

.....

Momentul care mi-a plăcut cel mai mult

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Evenimentele

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanat cu CamScanner

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Lui Remi îi clănțăneau dinții pentru că:

- ☐ era prea obosit;
- ☐ frigul pusese stăpânire pe corpul său;
- ☐ avea o durere cumplită de dinți.

b) Băiatul a simțit că nu mai este singur pe lume atunci când:

- ☐ a ajuns în orașul Ussel;
- ☐ l-a întâlnit pe Vitalis;
- ☐ Capi s-a așezat alături de el și i-a simțit răsuflarea caldă.

c) Remi este dezamăgit de aspectul orașului, întrucât:

- ☐ clădirile erau învechite și nu îl atrăgeau absolut deloc;
- ☐ frigul și ploaia îl făceau și mai urât;
- ☐ era prea obișnuit cu satul său.

d) Vitalis a tăiat pantalonii până la genunchi, deoarece:

- ☐ erau prea lungi;
- ☐ așa era moda vremurilor;
- ☐ un artist trebuie să trezească interesul publicului, mai ales prin ținută.

e) Vitalis se amuză teribil atunci când:

- ☐ îl vede pe Remi îmbrăcat ca un comediant;
- ☐ Remi rămâne nemișcat, speriat că nu știe de unde să înceapă;
- ☐ îl vede pe Sufletel cum îl imită pe băiat.

f) În timpul repetiției, băiatul este uimit de:

- ☐ blândețea și răbdarea de care dă dovadă Vitalis;
- ☐ giumbușlucurile pe care le face Sufletel;
- ☐ severitatea cu care Vitalis se manifestă față de animale.

g) Emoționat înainte de primul lui spectacol, Remi:

- ☐ reușește cu greu să adoarmă;
- ☐ visează că spectatorii râd de el;
- ☐ îi spune lui Vitalis că vrea să renunțe pentru că se simte nesigur.

h) Pentru a ajunge în piața unde urma să aibă loc reprezentația, actorii:

- ☐ merg grăbiți pentru că au întârziat;
- ☐ parcurg drumul încolonați și puțin încordați;
- ☐ traversează tot orașul.

Scanat cu CamScanner

3 **Extrage din text cuvinte sau expresii care exprimă însușiri fizice și morale pentru Vitalis și pentru Remi.**

	Însușiri fizice	Însușiri morale
Remi		
Vitalis		

4 **Ordonează ideile principale ale textului.**

- ○ În timpul repetiției, Remi este uimit de răbdarea și blândețea lui Vitalis.
- ○ Vitalis îl îmbracă pe Remi într-o ținută specifică unui artist comic.
- ○ La sfârșitul reprezentației, Remi se bucură de apreciere din partea maestrului Vitalis.
- ○ Bătrânul comediant îi propune băiatului să joace teatru.
- ○ Înfrigurat, alături de Capi, Remi nu se mai simte singur.

5 **Pălăriile gânditoare. Colorează fiecare pălărie, folosind culoarea indicată.**

***Pălăria albă* informează.** Ce părere are Remi despre orașul Ussel?

***Pălăria albastră* clarifică.** Remi spune despre Vitalis că este cel mai bun om din lume. Care crezi că este motivul?

***Pălăria roșie* spune ceea ce simte.** Ce simți față de Remi și viața sa?

Scanat cu CamScanner

***Pălăria verde* generează idei noi.** Ce s-ar fi întâmplat dacă Vitalis ar fi fost un om aspru, exigent și zgârcit?

***Pălăria galbenă* prezintă beneficiile.** Cu ce l-au ajutat pe Remi blândețea, răbdarea și încurajările lui Vitalis?

***Pălăria neagră* identifică greșelile.** Care dintre actorii necuvântători are un comportament nepotrivit?

6 Spune-ți părerea!

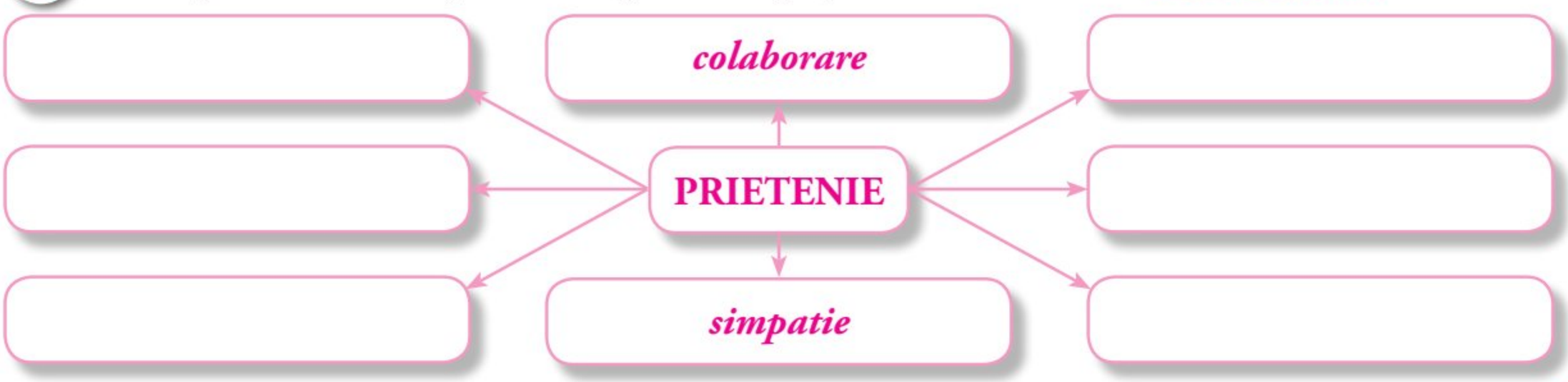
- Atunci când sunt încurajat/încurajată, simt că _____

_____ .

- Persoana/Persoanele care mă susțin și mă încurajează permanent sunt _____

_____ .

7 Găseşte cât mai mulți termeni pe care îi poți asocia cuvântului PRIETENIE.

Scanat cu CamScanner

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește pentru cuvintele date termeni cu sens asemănător și cu sens opus.**

- _____ = oboseală ≠ _____
- _____ = se culcă ≠ _____
- _____ = nepăsător ≠ _____
- _____ = darnic ≠ _____
- _____ = a dobândi ≠ _____
- _____ = liniște ≠ _____
- _____ = laudă ≠ _____

2 **Compune enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor date.**

dură _____

_____

a găti _____

_____

sare _____

_____

3 **Scrie cuvinte înrudite cu cele de mai jos.**

- bătrân → _____
- frig → _____
- impresie → _____
- cal → _____
- a se usca → _____

4 **Transformă:**

a) adăugând o silabă;

- să-i faci → _____
- ne-apucăm → _____
- de la-nceput → _____
- c-aș vrea → _____

b) reducând cu o silabă.

- uite o cămașă → _____
- intrase frigul în oase → _____
- cu un aer mulțumit → _____
- mândru de aceste cuvinte → _____

Scanat cu CamScanner

5 **Alcătuiește propoziții în care să ortografiezi diferit cuvintele:**

- *cai/c-ai*

- *săi/să-i*

- *cor/c-or*

- *noi/n-oi*

6 **Formează:**

a) adjective pornind de la substantive;

oboseală → _____

noutate → _____

sperietură → _____

impresie → _____

podoabă → _____

curiozitate → _____

b) substantive pornind de la adjective.

uscată → _____

bătrânesc → _____

minunat → _____

sigur → _____

mândru → _____

talentat → _____

7 **Realizează o invitație adresată primarului orașului Ussel în care să îl poftești la reprezentația organizată de Vitalis și de prietenii săi. Nu uita să integrezi în cadrul scrierii toate elementele componente.**

Scanat cu CamScanner

Bunul meu amic, Ilie

de Aurora Ionescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „×“ răspunsurile corecte.**

a) Textul este: ☐ literar în proză; ☐ literar în versuri; ☐ nonliterar.

b) Acest fragment este: ☐ o piesă de teatru; ☐ o descriere; ☐ o povestire.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Fănuș, cățelul de pluș, este amicul:

☐ cu care se duce mereu la plimbare;

☐ care era acuzat de tot ceea ce se întâmpla;

☐ căruia i se destăinuia întotdeauna.

b) Povestitorul își dorește:

☐ să fie în centrul atenției;

☐ să renunțe la prietenul de la grădiniță;

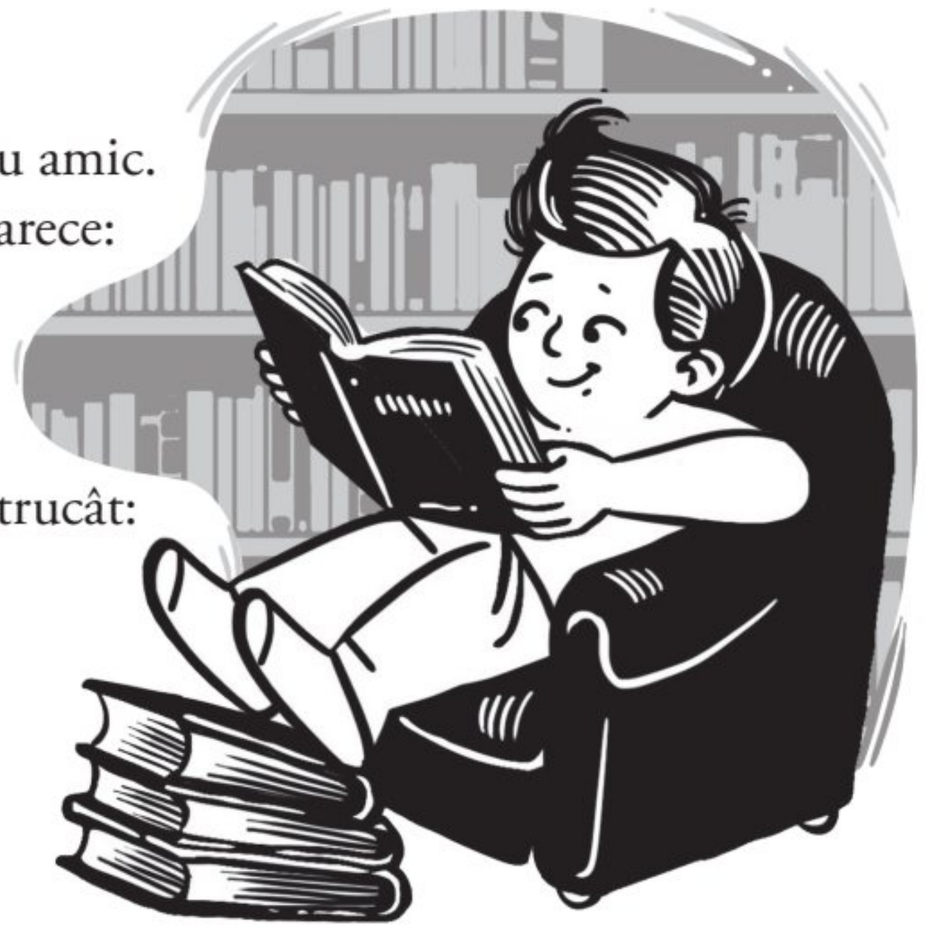
☐ să-și facă un prieten adevărat.

c) Propoziția „să vi-l ofer pe tavă pe bunul meu amic“ sugerează că povestitorul dorește:

☐ să își descrie cu lux de amănunte prietenul;

☐ să îl laude pe amicul Ilie;

☐ să prezinte pe o tavă o fotografie a bunului său amic.

d) Înălțimea lui Ilie este pe deplin justificată, deoarece:

☐ își moștenește părinții, care sunt foarte înalți;

☐ practică diverse sporturi;

☐ este pe măsura talentului său la scris.

e) Amicul Ilie reușește să redacteze rapid texte, întrucât:

☐ are o bogată experiență de viață;

☐ se hrănește cu alimente sănătoase;

☐ și-a dezvoltat imaginația, citind multe cărți.

3 **Răspunde la întrebări.**

a) Care este rolul unui amic?

b) De ce s-a simțit vinovat povestitorul când i l-a prezentat bunicului pe prietenul său necuvântător?

c) Cum a dovedit amicul Ilie că este cinstit?

Scanat cu CamScanner

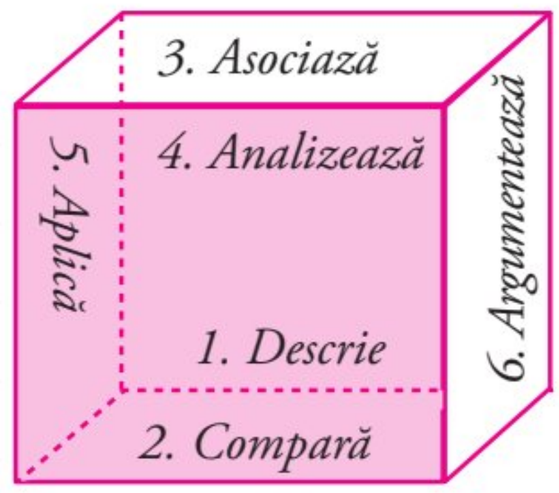
4 **Notează A pentru adevărat sau F pentru fals în casetele din dreptul enunțurilor date, raportându-te la întâmplările din textul „Bunul meu amic, Ilie“.**

- Din punctul de vedere al povestitorului, un amic nu servește la nimic. ☐
- Cățelul de pluș se numea Lăbuș. ☐
- Când a aflat adevărul, bunicul i-a făcut băiatului zile amare. ☐
- Povestitorul și-a propus să-și găsească un prieten care să vorbească. ☐
- Amicul se numea Ilie Xenopol. ☐
- În descrierea sa, povestitorul a început cu prezentarea trăsăturilor fizice. ☐
- Povestitorul îl consideră pe Ilie un maestru al răutăților. ☐
- Amicul Ilie este foarte creativ, întrucât citește multe cărți. ☐
- Pasiunea lui Ilie este pictura. ☐

5 **Rezolvă sarcinile cubului.**

☐ **Descrie-ți** prietenul/prietena, precizând trăsăturile fizice și morale.

☐ **Compară-l** pe amicul Ilie cu povestitorul!

☐ **Asociază** cuvintele povestitorului „Gata cu vorba, că se răcește ciorba“ cu proverbe potrivite.

Scanat cu CamScanner

☐ **Analizează** felul în care povestitorul vorbește despre prietenul său.

☐ **Aplică!** Cum te-ai comporta dacă ai avea posibilitatea să faci o vizită unui copil precum Ilie?

☐ **Argumentează!** Consideri că povestitorul vorbește ușor ironic despre amicul Ilie sau chiar îl apreciază?

6 **Realizează corespondența dintre trăsăturile lui Ilie și comparațiile „amicale“ ale povestitorului.**

★ „E înalt, așa de înalt ...“ ●	● seamănă „cu un extraterestru“
★ „Are părul blond, un blond deschis, ...“ ●	● seamănă cu „o acvilă“
★ „... are nasul un pic coroiat, ...“ ●	● este „spălăcit“
★ „... are ochii verzi, cam bulbucați ...“ ●	● „umblă numai cu capul în nori“

7 **Ordonează ideile principale ale textului.**

- ◯ Amicul cel mai bun al povestitorului este Ilie Xenopol.
- ◯ Din spusele povestitorului, Ilie dovedește și multe calități morale.
- ◯ Întrucât are imaginație bogată, Ilie redactează rapid textele.
- ◯ Prietenul de la grădiniță al povestitorului a fost un cățel de pluș.
- ◯ Povestitorul prezintă trăsăturile fizice ale lui Ilie.

8 **Pentru că ești un fin observator, precizează de ce este special acest text, apoi susține-ți afirmația cu exemple.**

Acest text este special, întrucât _____ .

Exemple:

Scanat cu CamScanner

9 **Spune-ți părerea!** **Povestitorul spune despre amicul Ilie că este „unul foarte încrezut“. Reiese această însușire din descrierea pe care acesta i-o face? Argumentează!**

10 **Realizează un cvintet pornind de la personajul caracterizat în text.**

Cuvântul de bază →

Două adjective corespunzătoare cuvântului de bază →

Trei verbe →

O propoziție despre personaj, formată din patru cuvinte →

Un cuvânt care reprezintă esența cuvântului de bază →

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

servește = _____
părere = _____
fictiv = _____
musai = _____
spălăcit = _____
a judeca = _____
vânjos = _____
redactat = _____
pildă = _____
cinstit = _____

2 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

a dezvălui ≠ _____
aspru ≠ _____
încărcată ≠ _____
calități ≠ _____
a recunoaște ≠ _____
a dărâma ≠ _____
oarecare ≠ _____
a împărți ≠ _____
negativ ≠ _____
agitat ≠ _____

3 **Desparte cuvintele în silabe.**

• proporțional ➔ _____
• extraterestru ➔ _____
• bibliotecă ➔ _____
• caracterizare ➔ _____

Scanat cu CamScanner

4 **Alcătuiește câte o propoziție cu sensurile diferite ale fiecărui cuvânt.**

aduce

care

sare

vin

5 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

a servi

hrană

a redacta

6 **Formulează câte un enunț cu fiecare dintre expresiile:** ***a fi mărinimos, a hrăni imaginația.***

7 **Realizează corespondența dintre expresiile date și sensul acestora, apoi alcătuiește enunțuri.**

a vorbi pe la spate	a săvârși o greșeală
a face zile amare	neatent
a avea habar	a surprinde
a sări în apărare	a proteja
a se face vinovat	a ști
a prinde asupra faptului	a necăji continuu
cu capul în nori	a bârfi

Scanat cu CamScanner

8 **Observă sensul!**

Înălțimea lui Ilie este „direct proporțională“ cu talentul în arta scrierii, în sensul că, dacă o mărime crește (înălțimea), crește și cealaltă mărime (talentul de a scrie). Formulează o altă propoziție în care să folosești această expresie.

9 **Analizează perechile substantiv-adjectiv: *bibliotecă deasă-deasă, suflet mare-mare.* Ce crezi că se scoate în evidență? Pentru a evita repetarea adjectivului, înlocuiește-l cu un alt cuvânt potrivit.**

- bibliotecă _____
- suflet _____

10 **Extrage din textul „Bunul meu amic, Ilie“ cinci substantive însoțite de adjective, apoi analizează-le, conform structurii:**

- ***substantiv,*** *fel, gen, număr;*
- ***adjectiv,*** *se acordă cu substantivul ..., gen, număr.*

Scanat cu CamScanner

Noi vrem să ne unim cu țara!

de Vasile Poenaru

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 **Răspunde la întrebări.**

a) Unde este situată România?

b) Care sunt culorile steagului României?

c) Ce formă are harta țării noastre?

d) Ce elemente conține stema țării?

e) Care este imnul României?

f) Cine a scris versurile imnului României?

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Poetul se adresează:

☐ celor ce-au înfăptuit Unirea; ☐ bunicilor noștri; ☐ poporului român.

b) „Noi vrem să ne unim cu țara!“ este dorința rostită de către:

☐ bunici; ☐ vecinii României; ☐ nepoți.

c) Străvechiul vis al românilor a fost:

☐ să se înfăptuiască Unirea cea Mare;

☐ să se unească cu popoarele vecine;

☐ să demonstreze tuturor că suntem un popor vrednic.

d) Visul românilor s-a înfăptuit:

☐ la București; ☐ deoarece popoarele vecine au impus; ☐ la Alba-Iulia.

e) La 1 Decembrie, istoria ne reamintește:

☐ despre personalitățile care au înfăptuit Unirea;

☐ să petrecem românește;

☐ să participăm la activități dedicate acestui mare eveniment.

f) În versurile poeziei, autorul ne îndeamnă:

☐ să împrumutăm cărți pentru a studia despre istoria Unirii;

☐ să ne respectăm eroii și să-i omagiem;

☐ să ne unim cu țara.

g) Versurile „Mereu să căutăm în ei/ Tărie, ‘ncredere, povață.“ sugerează:

☐ să avem încredere în strămoșii noștri;

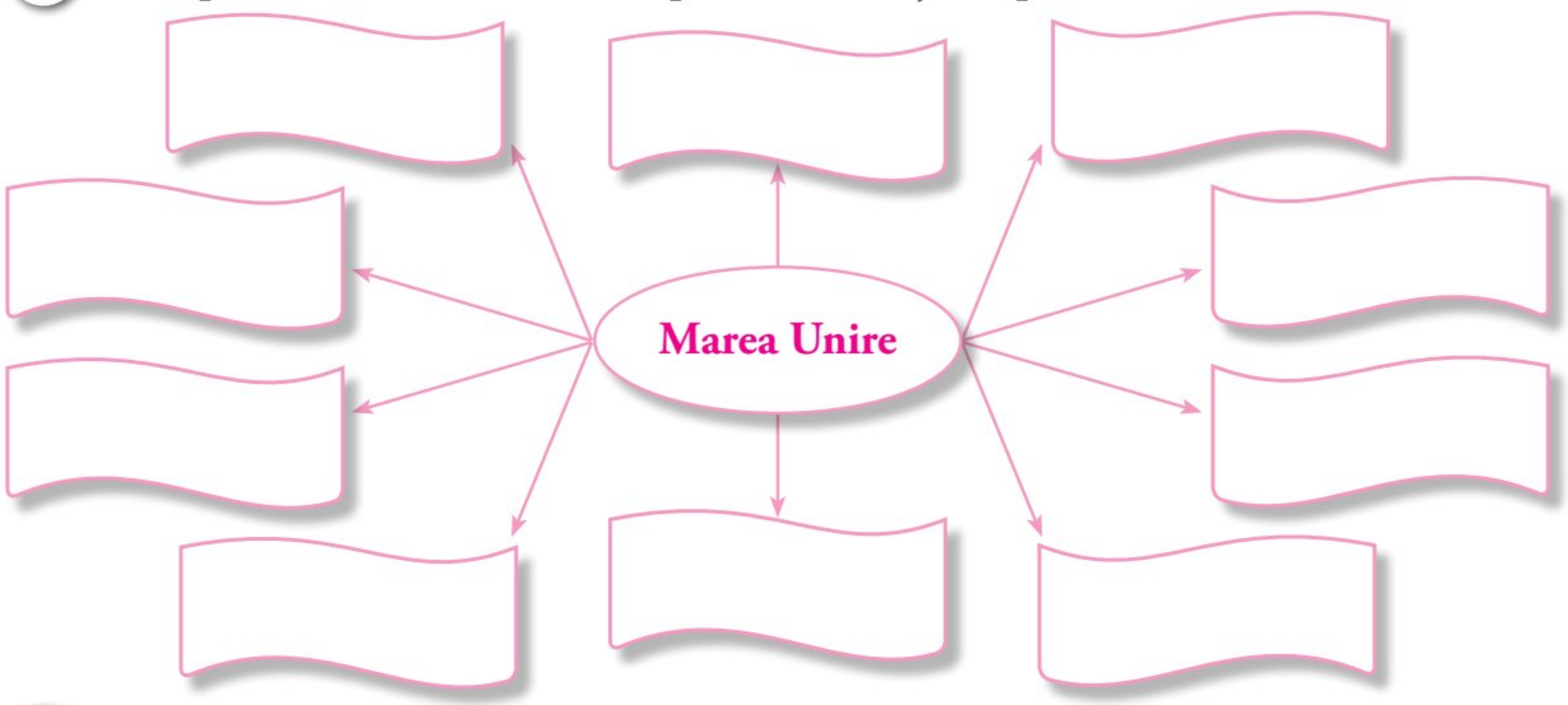
☐ întotdeauna să cerem sfatul atunci când suntem în impas;

☐ să vedem în eroi modele demne de urmat.

3 **În text, autorul ne îndeamnă să nu ne uităm eroii, să-i prețuim întotdeauna și „să căutăm în ei/ Tărie, ’ncredere, povață.“ Care este persoana care îți trezește aceste sentimente și de la care consideri că primești sfaturi bune? Motivează răspunsul.**

Scanat cu CamScanner

4 **Completează etichetele cu detalii pe care le cunoști despre Marea Unire.**

5 **Ce sentimente ai trăit la citirea poeziei?**

6 **PROIECT DE ACTIVITATE**

Realizează un program de activități dedicat Marii Uniri. Integrează în proiectul tău câte o activitate care să corespundă disciplinelor:

- **limba și literatura română;**
- **matematică;**
- **istorie;**
- **geografie;**

Scanat cu CamScanner

▶ **muzică și mișcare;**

▶ **arte vizuale și abilități practice.**

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește pentru cuvintele date termeni cu sens asemănător și cu sens opus.**

- _____ = a se uni ≠ _____
- _____ = decis ≠ _____
- _____ = blând ≠ _____
- _____ = a înălța ≠ _____
- _____ = a prețui ≠ _____
- _____ = limpede ≠ _____
- _____ = încredere ≠ _____

2 **Selectează din poezie cuvinte care să fie formate conform schemelor date, apoi găsește și tu alte cuvinte.**

CVCV → _____ → _____

CVCC → _____ → _____

CVCVC → _____ → _____

VVCVC → _____ → _____

CVCCVC → _____ → _____

3 **Alege pentru expresiile date sensul care se regăsește în textul poeziei, apoi alcătuiește enunțuri cu acestea.**

a da viață – *a însufleți* sau *a crea*

_____

_____

a pune în fapt – *a îndeplini* sau *a înscena*

_____

_____

Scanat cu CamScanner

4 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- a uni → _____

_____

- român → _____

_____

5 **Formează adjective care să conțină consoana dublă „nn“ plecând de la următoarele substantive:**

în + noapte = înnoptat

în + negru = _____

în + nor = _____

în + negură = _____

în + nămol = _____

în + nebun = _____

6 **Încercuiește adjectivul scris corect.**

- Mihai poartă ochelari ***fumuri/fumurii.***
- Obrajii ***îmbujorați/înbujorați*** ai fetițelor sunt fermecători.
- Florile ***roşii/roși*** încântă ochii privitorilor.
- Avea ochii ***înpăienjeniți/împăienjeniți*** de oboseală.
- ***Roşii/Roșiii*** bujori sunt în grădină.
- Aceste lucruri de ***neînțeles/neânțeles*** ne-au afectat.
- Vrăbii ***zglobii/zglobi*** se coborau din crâng.
- Din sălcii ***singuratece/singuratice*** venea un vuiet.

7 **Subliniază adjectivele care se scriu cu „ii“. Schimbă locul adjectivelor față de substantive. Ce observi?**

„Și din ouă străvezii
O să scot pân’ la Florii
Pui mărunți și aurii
Grămăjoare moi de puf.

Cu codița pămătuf
Cu ochi negri de mărgele
Cu picioare subțirele
Și la cioc trandafirii.“
(Otilia Cazimir, „Harnică“)

Scanat cu CamScanner

8 **Completează formele potrivite pentru adjectivele dintre paranteze.**

a) „Într-o baracă _____ ***(vast),*** [...], _____ ***(plin)*** de copii, care de care mai _____ ***(sărăcuț),*** _____ ***(îmbrăcat)*** de sărbătoare, stăm toți în picioare, tremurând de neastâmpărul emoției.“

(Ion Luca Caragiale, „Peste 50 de ani“)

b) „Iat-o pasăre _____ ***(măiastru)*** _____ ***(prins)***-n luptă c-un balaur;
Iată cerbi cu stele-n frunte care trec pe punți de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei _____ ***(înaripat)***
Care-ascund în _____ ***(mare)*** palaturi _____ ***(mândru)*** fete de-mpărați.“

(Vasile Alecsandri, „La gura sobei“)

9 **Trece următoarele adjective la genul masculin și feminin, singular și plural.**

Adjectivul	FEMININ		MASCULIN	
	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
periculos	periculoasă	periculoase	periculos	periculoși
negru				
amar				
cenușiu				
drag				
bălai				
greoi				
dulce				
veche				
vernil				
ferice				

10 **Alcătuiește un text despre un personaj îndrăgit din lecturile parcurse. Utilizează adjective care să exprime atât trăsături fizice, cât și trăsături morale. Dă-i un titlu potrivit.**

Scanat cu CamScanner

Colind de Crăciun

de Charles Dickens

• Înţelegerea textului • Comunicare •

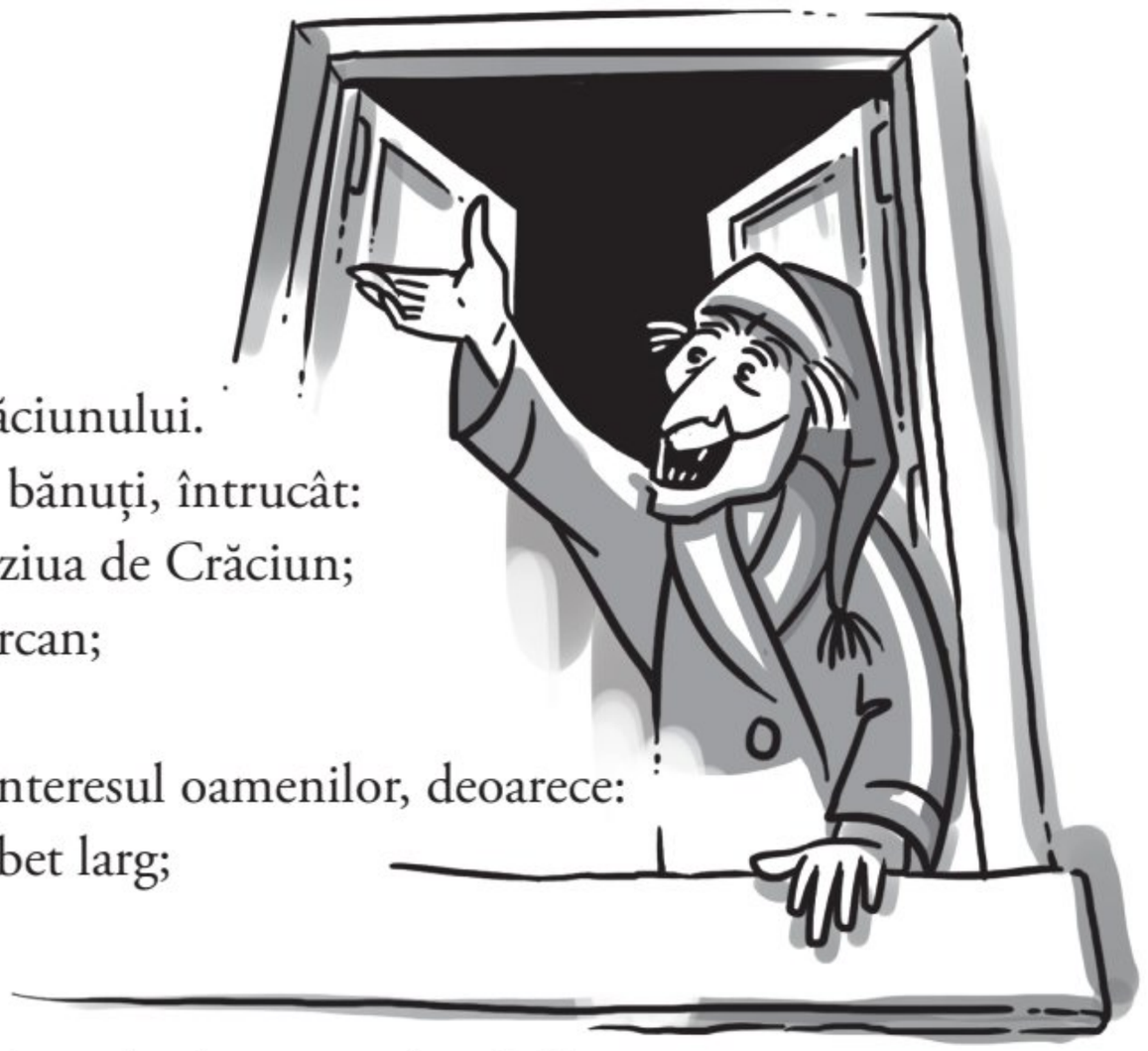
1 **Completează cadranele cu informații desprinse din text.**

I. Notează: titlul; ..... autorul; ..... personajele.	**II.** Precizează: locul întâmplării; .... timpul acțiunii. ....
III. Răspunde la întrebări. • Ce l-a determinat pe Scrooge să își schimbe comportamentul? .... • Cu ce scop a cumpărat Scrooge curcanul cel mare? .... • De ce a străbătut Scrooge străzile timp de mai multe ore?	**IV.** Transcrie din text toate urările. ....

2 **Realizează corespondența dintre fiecare indiciu și descrierea potrivită, așa cum se regăsesc în text.**

★ Jacob Marley •	• prenumele domnului Scrooge
★ Tim •	• autorul textului
★ Charles Dickens •	• numele fostului partener de afaceri al lui Scrooge
★ Ebenezer •	• nepotul bătrânului domn Scrooge
★ Fred •	• tânărul care l-a ajutat să livreze curcanul
★ băiatul de pe stradă •	• fiul lui Bob Cratchit

Scanat cu CamScanner

3 **Bifează răspunsurile corecte.**

a) Scrooge a deschis fereastra, deoarece:

- ☐ dorea să aerisească;
- ☐ a auzit clopotele bisericii;
- ☐ copiii de pe stradă anunțau sosirea Crăciunului.

b) Bătrânul Scrooge i-a dat băiatului niște bănuți, întrucât:

- ☐ s-a bucurat când acesta i-a spus că era ziua de Crăciun;
- ☐ acesta i-a cerut ca să-și cumpere un curcan;
- ☐ acesta l-a adus repede pe negustor.

c) Când a ieșit pe stradă, Scrooge a trezit interesul oamenilor, deoarece:

- ☐ chipul acestuia era luminat de un zâmbet larg;
- ☐ mergea în pași de dans;
- ☐ avea o ținută neglijentă.

d) Când îl întâlnește pe bărbatul care îl vizitase în ziua precedentă, Scrooge:

☐ nu-l recunoaște; ☐ îl îmbrățișează; ☐ îi cere iertare.

e) A doua zi după Crăciun, când Bob Cratchit a ajuns târziu la birou, Scrooge:

- ☐ l-a mustrat în fața angajaților;
- ☐ surâzând, i-a spus acestuia că îi va dubla salariul;
- ☐ a oferit fiecărui angajat câte un cadou.

4 **Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor propoziții, scriind A pentru cele adevărate și F pentru cele false.**

- Când s-a trezit, Ebenezer Scrooge a început să danseze prin cameră. ☐
- Dintotdeauna, bătrânul Scrooge a fost un om zâmbitor. ☐
- În ziua de Crăciun cerul s-a acoperit de nori, vestind o zi apăsătoare. ☐
- Scrooge dorește să cumpere curcanul de la magazinul din colțul străzii. ☐
- Pe stradă, Scrooge îl întâlnește pe bărbatul care îl vizitase cu o zi înainte. ☐
- Sosirea lui Scrooge la casa nepotului său, Fred, o uimește profund pe soția acestuia. ☐
- În ziua de Crăciun bătrânul Scrooge a petrecut alături de familie și de prieteni. ☐
- Pe stradă, bătrânul vorbește cu copiii și cu oamenii fără adăpost. ☐

5 **Citește cu atenție paragraful în care Scrooge participă la petrecerea de Crăciun. Scrie pe spațiul dat cum îți petreci, de obicei, ziua de Crăciun.**

Scanat cu CamScanner

6 **a) Ordonează ideile principale ale textului.**

○ Scrooge îl reîntâlnește pe bărbatul care îi ajuta pe săraci și îi oferă o sumă de bani.

○ Dansând de fericire, Scrooge regăsește detaliile din vis în propria-i cameră.

○ Bătrânul Scrooge cumpără curcanul pentru a-l trimite lui Bob Cratchit.

○ Fericit, bătrânul privește cu drag tot ceea ce întâlnește pe străzile aglomerate.

○ După întâlnirea cu Jacob Marley din visul său, Scrooge se bucură de tot ceea ce-l înconjoară.

○ Bătrânul Scrooge era un om care nu-și iubea familia și nici Crăciunul.

○ Auzind sunetul clopotelor bisericii, Scrooge află de la băiatul de pe stradă că era ziua de Crăciun.

b) Transformă ideile principale în titluri.

7 **Datorită unui vis, Ebenezer Scrooge și-a schimbat comportamentul și felul de a fi.**

a) Ce crezi că i-a spus lui Scrooge fostul partener de afaceri, Jacob Marley, pentru a-l convinge să se schimbe?

b) Realizează un dialog între cei doi parteneri.

8 **Realizează un cvintet pornind de la personajul principal al textului.**

- Rândul 2 *conține două însușiri ale personajului (adjective).*
- Rândul 3 *este format din trei cuvinte care arată acțiuni (verbe).*
- Rândul 4 *este o propoziție formată din patru cuvinte despre personaj.*
- Rândul 5 *este format dintr-un cuvânt caracteristic personajului.*

SCROOGE

9 **Planul de recenzie**

▶ Printr-o ***propoziție,*** exprimă conținutul textului.

▶ Printr-un ***grup de cuvinte,*** spune ce conține textul.

Scanat cu CamScanner

► Într-un *cuvânt,* rezumă conținutul textului (tema acestuia).

► Precizează *culoarea* cu care poți asocia textul.

► Notează *ideea* cea mai importantă din text.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Înlocuiește literele subliniate cu altele pentru a forma cuvinte noi: *pat, mele, râs, făcând, ieri, lumea.***

2 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

☆ a se întoarce = _____

☆ stradă = _____

☆ plăcut = _____

☆ a șopti = _____

☆ negustor = _____

☆ a smulge = _____

☆ moment = _____

☆ a făgădui = _____

☆ spirite = _____

☆ zâmbește = _____

3 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

❀ se întoarse ≠ _____

❀ a continua ≠ _____

❀ prezent ≠ _____

❀ încântător ≠ _____

❀ aglomerate ≠ _____

❀ aproape ≠ _____

❀ bunătate ≠ _____

❀ grăbiți ≠ _____

❀ spate ≠ _____

❀ începură ≠ _____

4 **Alcătuiește enunțuri în care să folosești cuvintele: *prăvălie, a destrăma, nevoiaș.***

5 **Formulează propoziții cu sensurile diferite ale cuvintelor date.**

notă _____

_____

umbrele _____

_____

colț _____

_____

6 **Scrie câte șase cuvinte înrudite cu:**

a tremura → _____

_____

sărbătoare → _____

_____

Scanat cu CamScanner

7 **Precizează sensurile verbului *a face* din enunțurile date.**

- Ioana ***face*** o floare pe caiet. → _____
- Bunica îi ***face*** pantofii nepotului. → _____
- Mama ***face*** un preparat delicios. → _____
- Serbia ***face*** pace cu statul vecin. → _____
- Vecinul meu ***face*** bani din piatră seacă. → _____
- Bunicul ***face*** focul mai devreme. → _____
- Tudorel ***face*** o femeie de zăpadă. → _____
- Prietena mamei își ***face*** unghiile cu ojă roșie. → _____

8 **Alcătuiește propoziții în care cuvintele date să fie părți de vorbire diferite, făcând precizarea în fiecare caz.**

- mâna ⇝ _____
  ⇝ _____
- haine ⇝ _____
  ⇝ _____

9 **Așază adjectivul înaintea substantivului.**

zi luminoasă → _____ băiat încântător → _____

trecători grăbiți → _____ zâmbet larg → _____

străzi aglomerate → _____ fereastră deschisă → _____

10 **Scrie câte un adjectiv care să exprime mărimea, forma și culoarea pentru fiecare dintre substantivele următoare.**

- ☆ pom → _____/_____/_____
- ☆ fruct → _____/_____/_____
- ☆ floare → _____/_____/_____
- ☆ platou → _____/_____/_____

11 **Descoperă adjectivele care se pot forma de la următoarele substantive, după model.**

Model: ◆ **floare ⇝ înflorit** ◆ **vișină ⇝ vișiniu**

- ◆ negură ⇝ _____
- ◆ noroi ⇝ _____
- ◆ nor ⇝ _____
- ◆ argint ⇝ _____
- ◆ castană ⇝ _____
- ◆ cenușă ⇝ _____

12 **Scrie adjective care au același înțeles cu expresiile date.**

- dintr-o bucată → _____
- zgârie-brânză → _____
- cu capul în nori → _____
- în toane bune → _____
- cu dare de mână → _____
- coate-goale → _____

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

I. Completează enunțurile cu termeni dintre paranteze.

a) Toate ideile principale dintr-un text alcătuiesc _____ . Acestea pot fi scrise sub formă de _____ , de _____ , sau de _____ .

Planul dezvoltat de idei înseamnă _____ cu informații despre locul, timpul, personajele întâmplării și acțiunile acestora.

(îmbogățirea ideilor principale, titlu, planul simplu de idei, întrebare, propoziție enunțiativă)

b) Adjectivul este partea de vorbire care arată _____ ale ființelor, lucrurilor, fenomenelor naturii. Acesta se acordă în _____ și _____ cu substantivul determinat. Adjectivele au rolul de a _____ exprimarea. Acestea intră în alcătuirea unor _____ .

(îmbogăți, număr, însușiri, expresii deosebite, gen)

II. Citește cu atenție textul următor.

Omul de zăpadă

după Hans Christian Andersen

Pe un ger năprasnic, de-i trosnea tot trupul, omul de zăpadă stătea bucuros în fața casei. În loc de ochi, avea două cioburi triunghiulare de oală spartă, iar drept gură avea o greblă veche, așadar avea și dinți. Apăruse din joaca veselă a băieților, iar venirea sa pe lume fusese sărbătorită cu pocnituri de bice și zurgălăii săniilor trase de cai.

I se părea că învăpăiatul soare, care tocmai își trimitea la culcare ultimele-i raze roșiatice, se uită la el cu uimire. Din altă parte, luna, rotundă și mare, luminoasă și frumoasă, părea că ia locul soarelui.

– Mult mi-ar plăcea să fac puțină mișcare! Dacă aș putea, m-aș duce acolo, jos, să mă dau pe gheață, cum fac băieții. Numai că nu mă pricep la treaba asta, nu știu cum se patinează. Aș vrea să dansez, aș alerga!

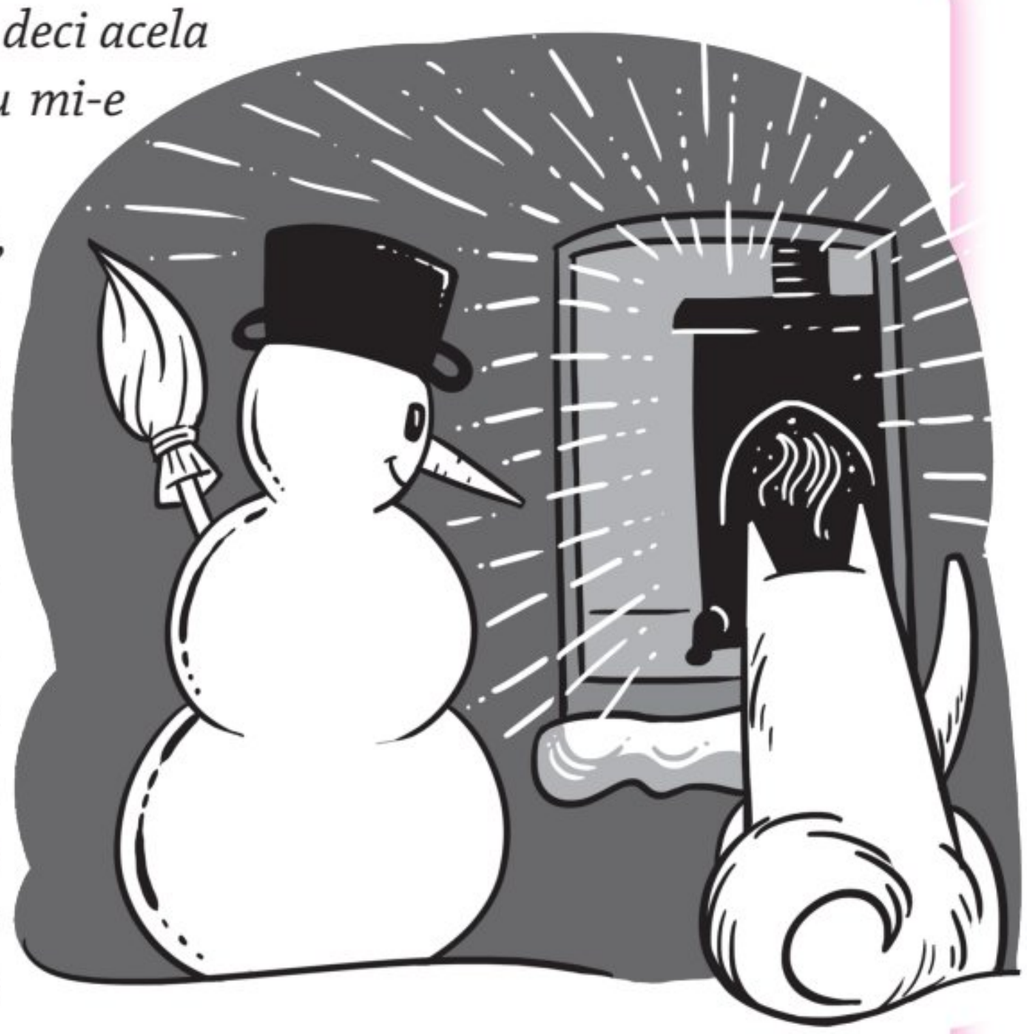
– Lasă că te învață el, soarele, să alergi! spuse bătrânul dulău, răgușit și pus în lanț. Am văzut ce-au pățit înaintașul tău și cel de dinaintea lui. Dus vei fi și tu!

– Prietene, nu te înțeleg, a spus omul de zăpadă. Acela care stă acolo, sus, atârnat de cer, o să mă învețe pe mine să alerg? Normal că el știe să meargă. A fugit atunci când m-am încruntat la el. Și acum, privește, a venit pe furiș din partea cealaltă!

– Habar n-ai de nimic! zise câinele. Abia te-ai înfiripat și de aceea nu știi nimic. Ce vezi acum e luna. Acela de mai înainte a fost soarele. Vine mâine iar și te învață el cum s-o iei în jos, de-a lungul șanțului. Ți-o spun, pentru că așa mă doare un picior din spate… și mereu mă doare când se schimbă vremea, spuse câinele în timp ce se învârte puțin, dă de trei ori din coadă, după care se duce în coteț ca să tragă un pui de somn.

Scanat cu CamScanner

Ceea ce-mi spune acest dulău nu este ceva plăcut, deci acela care ***se zgâia*** *la mine, soarele, cum îi zice câinele, nu mi-e prieten… gândea omul de zăpadă.*

Într-adevăr, vremea s-a schimbat. Dimineață, devreme, peste tot ținutul s-a lăsat o ceață deasă, iar la apariția primelor raze de lumină a început să bată vântul. Era un frig înțepător, totul era înghețat, dar spectaculos. Merita să vezi răsăritul soarelui. Copacii și tufișurile se înveșmântaseră în flori albe de ***chiciură.*** *Întreaga pădure părea făcută din coral. Mii de rămurele pe care vara nu le vezi, din cauza frunzelor, acum brodau o dantelă argintie, orbitoare. Mestecenii tremurau în vântul care înmărmurea totul. Totul strălucea de parcă era presărat cu praf de diamante. Puteai să crezi că milioane de lumânărele ardeau acolo, mai scânteietoare decât zăpada.*

În grădină, doi tineri fericiți, oprindu-se lângă omul de zăpadă, priveau cu admirație peisajul pe care natura îl oferea în toată splendoarea. Zâmbiră și începură să se joace. Sub pașii lor de dans, zăpada scârțâia de parcă ar fi fost ***scrobeală.***

Curios, omul de zăpadă îl întreabă pe dulău dacă îi cunoaște pe tineri. Acesta recunoaște că-i cunoaște pe îndrăgostiți și că nu-i mușcă niciodată. Ei se vor muta împreună, în același coteț, și vor roade oase unul lângă altul.

Desigur, fiind proaspăt venit pe lume, omul de zăpadă nu știa prea multe despre lucruri și legea firii și se mira din orice, în vreme ce bătrânul dulău știa multe și îi cunoștea pe toți încă de pe vremea când nu era ținut afară, în frig, legat de lanț.

– Hai, povestește-mi mai departe! îl îndeamnă cu glas rugător omul de zăpadă.

– Pe vremuri am fost un cățel mititel și dulce, așa cum spun oamenii. M-au pus pe o pernă de mătase, în casă și stăteam în poala stăpânului. Toți mă sărutau pe căpșor și îmi ștergeau lăbuțele cu o batistă. Mi se spunea cuțu-cuțu și „cel mai frumos“. Dar am crescut prea mare și m-au dat menajerei. Așa am ajuns în pivniță! O vezi de acolo de unde te afli acum. Poți să te uiți în jos, în camera unde am fost domn și stăpân, pentru că eram al menajerei. Era probabil o situație mai umilă decât cea de sus, dar era mult mai confortabil. Și nici nu mă mai ***târâiau*** *copiii în jos și-n sus pe scări. Mâncarea era bună și, mai mult decât atât, aveam perna mea! Și mai era și soba, pe care o consideram minunată, la vremea asta a anului. Mă strecuram lângă ea și nu mă mai vedea nimeni. Ce vremuri de vis!*

– Cum arată o sobă? E frumoasă așa, ca mine?

– E exact cum nu ești tu, spuse câinele. Trebuie să stai lângă ea ca să știi.

– De ce ai părăsit soba? Cum ai putut să părăsești un asemenea loc?

– N-am avut încotro, îl lămuri câinele. M-au dat afară și m-au pus în lanț. Am mușcat de picior un tânăr atunci când a dat cu piciorul în osul pe care îl rodeam. De-atunci mi-am pierdut vocea și iată ce răgușit sunt acum.

Scanat cu CamScanner

Omul de zăpadă nu-l mai asculta. A încolțit în el dorința de a ajunge cu orice preț lângă sobă. A stat ziua întreagă și a privit curios pe fereastra camerei de la subsolul casei menajerei unde se afla soba. Aceasta răspândea o lumină blândă, nici ca a soarelui, nici ca a lunii. De câte ori se deschidea ușa odăii, soba își arunca limbile de foc. Fața albă a omului de zăpadă se lumina, împurpurându-i făptura.

Privind continuu la tăciunele negru, dogoritor, omul de zăpadă simți o neliniște ciudată care-l tulbură, dar acesta nu se dă plecat de lângă fereastră.

A trecut noaptea, iar florile de gheață acoperiseră geamurile camerei de la subsol, împiedicându-l pe omul de zăpadă să mai vadă obiectul mult dorit. Deși gerul cumplit ar fi trebuit să-l bucure, el ***tânjea*** *după namila lucioasă, luminată de foc.*

Câinele i-a spus că dorul de sobă este o boală gravă de care a suferit și el.

Vremea s-a schimbat. Natura s-a dezmorțit. A venit dezghețul. Omul de zăpadă se făcea tot mai mic. N-a spus niciun cuvânt, nu s-a plâns nimănui. Într-o dimineață, s-a prăbușit cu totul. În locul lui se zărea un fel de băț. Fusese de ajutor copiilor când l-au construit.

– Acum îi înțeleg dorul de sobă, a spus câinele. Omul de zăpadă avea în el un ***vătrai.*** *Asta l-a pierdut! Acum s-a terminat. S-a dus!*

Curând s-a dus și iarna, iar fetele din curte cântau vestind bucuria sosirii noului anotimp. Nimeni nu se mai gândea la omul de zăpadă.

Vocabular

a se zgâi – a se uita cu insistență, a privi lung, a se uita cu ochii mari
scrobeală – apret; rigiditate, asprime dată rufelor prin scufundarea lor într-o suspensie de amidon în apă
chiciură – cristale de gheață care se depun iarna pe crengi, pe sârme
a târâi – a târî, a trage, a târșâi
a tânji – a dori, a pofti, a râvni, a năzui, a aspira
vătrai – unealtă metalică în formă de cârlig lung sau de lopățică, cu coadă, folosită pentru a scoate sau a scormoni jarul din sobe

1 **Completează cu A pentru adevărat sau cu F pentru fals.**

☐ Omul de zăpadă a fost ridicat de copii.
☐ La finalizarea omului de zăpadă s-au auzit zurgălăii săniilor și pocniturile artificiilor.
☐ Omul de zăpadă a stat de vorbă cu dulăul cel bătrân.
☐ Câinele i-a explicat diferența dintre soare și lună.
☐ A doua zi soarele a strălucit cu putere.
☐ Dulăul i-a povestit viața lui de când era mic până la momentul discuției.
☐ Soba îl înspăimânta pe omul de zăpadă.
☐ Omul de zăpadă suferea că nu mai vedea soba.
☐ Când iarna a trecut, în locul omului de nea a rămas o baltă de apă.
☐ Fetele din casă se bucurau de sosirea primăverii.

Scanat cu CamScanner

2 **Răspunde la întrebări.**

- Cum arăta omul de zăpadă?
- Ce dorea să facă omul de zăpadă?
- Ce credea dulăul despre cei doi îndrăgostiți?
- Cum era tratat câinele de către stăpânii săi atunci când era mic? Dar la bătrânețe?
- Care era cea mai arzătoare dorință a omului de nea?

3 **Împarte textul în fragmente, corespunzător ideilor următoare.**

- Copiii au înălțat un om de zăpadă.
- Dulăul îi explică omului de zăpadă ceea ce nu înțelegea.
- A doua zi, omul de nea îi cunoaște pe cei doi îndrăgostiți.
- Câinele îi povestește viața lui.
- Omul de zăpadă este fascinat de sobă.
- Omul de nea suferă când, din cauza gerului, nu mai vede soba.
- Oamenii se bucură de sosirea primăverii.

4 **Respectând structura cvintetului, scrie câte unul pentru fiecare personaj principal al textului.**

DULĂUL	OMUL DE ZĂPADĂ

5 **Transcrie din text o secvență descriptivă.**

6 **Precizează aspectele care ți-au creat o stare de neliniște, din fragmentul citit.**

7 **Scrie cuvinte cu sens asemănător (sinonime) și cuvinte cu sens opus (antonime) celor date, raportându-te la sensul din text.**

_____ = uimire ≠ _____

_____ = a se înfiripa ≠ _____

_____ = deasă ≠ _____

_____ = spectaculos ≠ _____

_____ = confortabil ≠ _____

_____ = a încolți ≠ _____

_____ = curios ≠ _____

_____ = răspândea ≠ _____

_____ = a construi ≠ _____

Scanat cu CamScanner

8 **Observă sensul expresiilor, apoi alcătuiește enunțuri cu acestea.**

★ a lua locul – *a înlocui*

★ a trage un pui de somn – *a se odihni*

★ a pune în lanț – *a lega*

★ a se da plecat – *a se îndepărta*

9 **Selectează din text cinci perechi substantiv-adjectiv și analizează, după model.**

ger năprasnic

ger = *substantiv comun, genul neutru, numărul singular*

năprasnic = *adjectiv, se acordă cu substantivul „ger“, genul neutru, numărul singular*

10 **Scrie câte trei adjective potrivite pentru următoarele substantive.**

☆ iarnă ➔ _____

☆ glasuri ➔ _____

☆ brad ➔ _____

☆ pomi ➔ _____

11 **Transformă substantivele în adjective.**

- ger ➔ _____
- soare ➔ _____
- ceață ➔ _____
- dantelă ➔ _____
- gheață ➔ _____
- neliniște ➔ _____
- flori ➔ _____
- mătase ➔ _____

12 **Schimbă cuvintele subliniate în adjective.**

- brad <u>cu podoabe</u> ➔ _____
- cameră <u>cu lumină</u> ➔ _____
- stradă <u>cu zăpadă</u> ➔ _____
- globuri <u>de argint</u> ➔ _____
- glas <u>de cristal</u> ➔ _____
- cer <u>cu nori</u> ➔ _____
- om <u>cu suflet</u> ➔ _____
- cameră <u>în întuneric</u> ➔ _____

13 **Acordă în gen și număr adjectivele dintre paranteze cu substantivele pe care le determină.**

- *(mult)* _____ copii au ieșit să se joace în zăpada *(pufos)* _____ .
- Pe *(alb)* _____ dealuri se aud chiotele *(vesel)* _____ ale celor mici.
- Iarna cea *(geros)* _____ a pus stăpânire peste *(adormit)* _____ sat.

14 **Realizează o descriere a prietenului tău/prietenei tale, în care să folosești propoziții afirmative și negative.**

Scanat cu CamScanner

IV. JOCURILE COPILĂRIEI

Opreşte timpul, te rog!

de Aurora Ionescu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „×“ răspunsurile corecte.**

Textul este: **a)** ☐ în proză; ☐ în versuri. **b)** ☐ literar; ☐ nonliterar. **c)** ☐ o scrisoare; ☐ un dialog.

2 **Completează cu informații din text.**

- Acțiunea se petrece _____ *(când?)* .
- Personajele care participă la acțiune sunt _____

_____ .

3 **Bifează răspunsurile potrivite.**

a) Băiatul înțelegea abia acum ceea ce voise să îi spună bunica, pentru că:

☐ vacanța trecuse prea repede;

☐ aceasta îl dojenise de prea multe ori;

☐ crescuse şi era mai înțelept.

b) Fratelui cel mic i se spunea Piciul, pentru că:

☐ era mic; ☐ pocea cuvintele; ☐ era răsfățat.

c) Băiatul considera că nu fusese aşa cicălitor precum Piciul, deoarece:

☐ nu supăra pe nimeni;

☐ nu se văicărise atât de mult ca acesta;

☐ el pronunțase mult mai bine cuvintele.

d) Bunica tricotase chipul motanului pe puloverul Piciului, pentru că:

☐ Mitică, motanul, era animalul preferat al Piciului;

☐ Piciul nu voia să meargă la grădiniță fără motan;

☐ Piciul ceruse asta.

e) „Piciului îi plăcea să stea de vorbă cu tot ce-i apărea în cale“ înseamnă că:

☐ băiatul obişnuia să întârzie mult;

☐ atenția copilului era distrasă de toate lucrurile şi vietățile care îi ieşeau în cale;

☐ vorbea mult.

Scanat cu CamScanner

f) Piciul umpluse găletuşa cu apă, pentru că:

- ☐ voia să se joace;
- ☐ considera că trebuie să ducă ceva celei la care mergeau;
- ☐ tanti Anica avea nevoie de apă de la ei.

g) Piciul voia să poată opri timpul, deoarece:

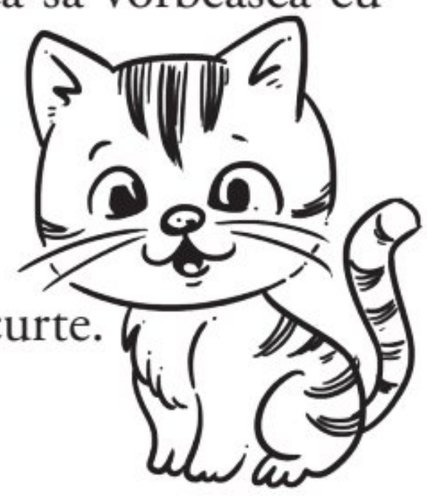
- ☐ nu îi plăcea ca el şi fratele lui să crească aşa de repede;
- ☐ nu îşi dorea ca bunica să îmbătrânească;
- ☐ nu voia ca noul Mitică să crească.

h) Ca să „țină timpul pe loc“, fratele Piciului:

- ☐ făcea fotografii, pe care le aşeza într-un album;
- ☐ în fiecare zi i-l desena pe câinele-Mitică Piciului, iar acesta aşeza desenele într-un caiet special, numit „Jurnal“;
- ☐ a oprit timpul pentru fratele lui.

4 **Notează A pentru adevărat sau F pentru fals în dreptul enunțurilor date, raportându-te la întâmplările din textul „Opreşte timpul, te rog!“.**

- ○ Când băiatul spunea că vrea să crească mai repede, bunica era bucuroasă.
- ○ Băiatul considera că nu era la fel de cicălitor precum Piciul.
- ○ Fratele cel mic pronunța foarte corect cuvintele.
- ○ Piciul era considerat de bunica o frumusețe rară, deoarece era grăsuț, avea ochii albaștri și părul bălai.
- ○ Ca să aibă hainele mai drăgălașe, bunica i-l tricotase pe Mitică-motanul pe pulover.
- ○ Pe drumul spre mătușa Anica, Piciul a „ordonat“ mai multe opriri ca să vorbească cu vrăbiuțele și cu o gâscă.
- ○ Copiii mergeau la tanti Anica să aducă apă bună acasă.
- ○ Mătușa a adus ghemotocul de blană să i-l dăruiască Piciului.
- ○ Piciul l-a numit pe câine Mitică, pentru că voia să aibă doi Mitică în curte.
- ○ Micuțul se bucura tare văzând cum crește câinele-Mitică.
- ○ Băiatul a putut opri timpul pentru fratele lui.
- ○ Băiatul punea într-un caiet, pe care îl numise „Jurnal“, desenele făcute pentru fratele său în fiecare zi.

5 **Explică ultimul enunț al textului:** ***„Aşa am înțeles eu, la vremea aceea, să țin timpul pe loc. La fel şi amintirile…“.***

Scanat cu CamScanner

6 **Explozia stelară.** **Formulează întrebări referitoare la textul citit, care să înceapă cu fiecare dintre cuvintele date.**

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

4. _____

_____

5. _____

_____

7 **Amintește-ți lucruri pe care le făceai când erai de vârsta Piciului şi prezintă-le în fața colegilor. Cum arătai când erai mic? Caută printre fotografiile din copilărie una reprezentativă! Care este cea mai frumoasă amintire din perioada copilăriei mici? Ai avut un animal? Cum a ajuns la tine acasă?**

8 **Alcătuieşte familia cuvântului *copil.***

_____

_____

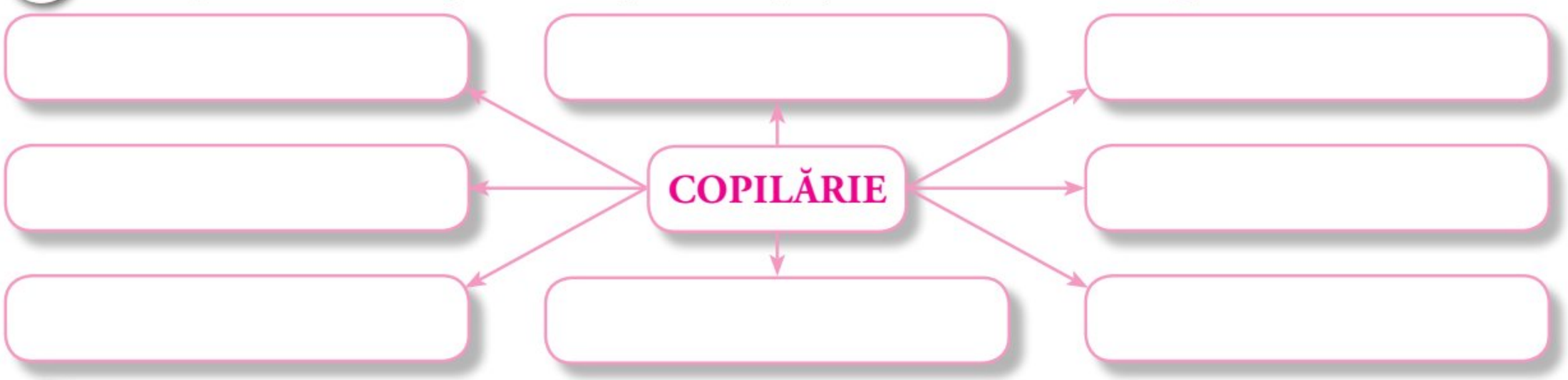
9 **Spune-ți părerea!**

a) **Cum crezi că ar putea fi „oprit“ timpul?**

b) **Consideri bună soluția găsită de fratele mai mare al Piciului? Argumentează!**

c) **Ce crezi că simte o persoană când răsfoieşte albumele cu fotografii? Fă acest lucru împreună cu părinții ori cu bunicii tăi şi povesteşte experiența colegilor.**

10 **Găseşte cât mai mulți termeni pe care îi poți asocia cuvântului *copilărie.***

11 **Continuă textul din manual, adăugând 2-3 enunțuri în locul punctelor de suspensie.**

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

12 Atelier ✦ Imaginează-ți că Piciul și fratele lui mai mare regăsesc caietul numit „Jurnal“ după 10 ani. Scrie dialogul dintre ei!

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Unește cuvintele cu același sens.**

comod	prichindel
a dojeni	auriu
pici	a se opri
cicălitor	plânsete
împăciuitor	a certa
bălai	confortabil
fină	taină
văicăreli	bucle
nerăbdător	delicată
a poposi	a hoinări
a rătăci	conciliant
cârlionți	sâcâitor
mister	impacientat

2 **Găsește antonimele următoarelor cuvinte.**

- frumoasă ≠ _____
- mă dojenea ≠ _____
- liniștea ≠ _____
- mititel ≠ _____
- decis ≠ _____
- nerăbdător ≠ _____
- harababură ≠ _____
- iute ≠ _____

3 **Explică înțelesul expresiilor, apoi alcătuiește enunțuri cu ele.**

❁ rămânea pe gânduri = _____

_____

❁ se tot miorlăie = _____

_____

❁ avea o slăbiciune = _____

_____

❁ să țin timpul pe loc = _____

_____

4 **Alcătuieşte enunțuri cu adjectivele date, după ce le-ai schimbat genul şi numărul:** ***frumoasă, prelungi, încâlciți, pufoasă, maroniu, lățoasă.***

Scanat cu CamScanner

5 **Barează forma greşită a ortogramelor.**

- Piciul vorbeşte ciudat ***că-i/căi*** mititel.
- ***Ce-ai/Ceai*** pus pe tine, Piciule?
- Tanti Anica a venit ***să-i/săi*** arate un ghemotoc de blană.
- ***N-ai/Nai*** părinți să te certe?
- Vedem atunci ***ce-ai/ceai*** primit în schimb!
- Copilul aşeza pozele într-un caiet ***de-al/deal*** meu.
- Piciului îi plăcea să stea de vorbă cu tot ***cei/ce-i*** apărea în cale.
- ***Cei/Ce-i*** care veneau înaintea lui erau chiar prietenii lui.

6 **Desparte în silabe cuvintele date, aşa cum le-ai putea despărți la sfârşit de rând.**

◆ înțelegeam – _____
– _____
– _____

◆ văicărelile – _____
– _____
– _____

7 **Găseşte adjective potrivite pentru următoarele substantive.**

✿ zi _____
✿ bunică _____
✿ găletușă _____
✿ pulover _____
✿ gâscă _____

✿ săniuță _____
✿ liniște _____
✿ frate _____
✿ motan _____
✿ câine _____

8 **Foloseşte expresiile următoare în enunțuri.**

- ***a rămas pe gânduri*** *(a șovăit/a ezitat)* _____
- ***îl bate gândul*** *(se gândește)* _____
- ***a căzut pe gânduri*** *(e absorbit de gânduri)* _____
- ***i-a dat de gândit*** *(l-a făcut să reflecteze)* _____
- ***ca gândul*** *(iute)* _____
- ***a-şi face gânduri*** *(a fi îngrijorat)* _____
- ***a-i sta gândul la ceva*** *(a fi preocupat)* _____
- ***a-i da prin gând*** *(a-i veni o idee)* _____

9 **Completează tabelul.**

Cuvânt	Silabe	Litere	Sunete	Vocale	Consoane
mititel					
prichindel					
slăbiciune					
nerăbdător					
chemai					

Scanat cu CamScanner

SĂ NE REAMINTIM!

Pronumele personal este partea de vorbire care ține locul unui substantiv.

Formele pronumelui personal

Numărul	Persoana	Forme accentuate	Persoana	Forme neaccentuate
Singular	I	eu; (pe) mine; mie	I	mă, m-, îmi, mi-
	a II-a	tu; (pe) tine; ție	a II-a	te, îți, ți-
	a III-a	el; (pe) el; lui ea; (pe) ea; ei	a III-a	îl, l-, îi, i (-), o, -o
Plural	I	noi; (pe) noi; nouă	I	ne (-), ni (-)
	a II-a	voi; (pe) voi; vouă	a II-a	vă (-), vi (-), v (-)
	a III-a	ei; (pe) ei; lor ele; (pe) ele; lor	a III-a	îi, i (-) le (-), li (-)

10 **Alcătuieşte enunțuri cu fiecare dintre formele pronumelui personal pe care le găseşti în tabelul de mai sus.**

11 **Încercuieşte pronumele personale din enunțurile următoare.**

a) Pe tine cine te ajută la teme?

b) Mi-au cerut caietul să transcrie definiția.

c) L-au văzut în tren și pe el.

d) Ea are manualul acasă?

e) Ne-am întors cu trenul de la mare!

f) Raul când ajunge la voi?

g) Cine i-a adus cadoul?

h) V-ați propus să faceți multe lucruri anul acesta!

i) Îi scriem o scrisoare bunicului.

j) Nu-i aude, degeaba îl strigă!

12 **Transformă, după model.**

Acum	*Atunci*
îl strigă	l-a strigat
îl ceartă	
îl aduce	
îl cheamă	
îl minte	

Scanat cu CamScanner

Acum	*Atunci*
ne povestește	ne-a povestit
ne citește	
ne vorbește	
ne privește	
ne aduce	

Acum	*Atunci*
îmi spune	mi-a spus
îmi citește	
îmi dă	
îmi răspunde	
îmi scrie	

Acum	*Atunci*
îți alină	ți-a alinat
îți cântă	
îți cere	
îți răspunde	
îți întinde	

13 **a) Subliniază pronumele personale din textul următor.**

Vulpea, iepurele, ariciul și ursul erau buni prieteni. Au plecat împreună la plimbare. Au luat autobuzul.

– E un scaun liber! Stai tu, vulpe, jos!

– Nu, să stea iepurașul! El este mai mititel, poate a obosit!

– Ai auzit, iepurașule? Te poți așeza!

– Nu vreau! Să stea vulpea, e singura fată de aici!

– Pot să stau eu? Nu mă simt prea bine, zise ariciul.

– Sigur! Noi vom fi lângă tine! Dacă ai nevoie de ceva, trebuie doar să ne spui!

b) Încercuiește substantivele în locul cărora au fost folosite pronumele personale descoperite în text, după model.

Model: tu – vulpe

c) Scrie numărul şi persoana fiecărui pronume personal subliniat.

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

14 **Rescrie textul, punând în locul cuvintelor a căror repetare devine supărătoare, pronumele personale potrivite.**

a) Copiii sunt în clasă. Copiii repetă lecția despre pronume. Vor avea probă de evaluare. Elevii de la celelalte clase sunt în pauză. Elevii fac gălăgie. Ionuț îl roagă pe Codruț să îi repete definiția. Ionuț nu fusese la școală atunci când repetaseră pronumele.

b) Băieții au ieșit la ora de sport. Băieții vor juca fotbal. Fetele vor sta în tribune. Fetele vor face galerie. Pe teren a apărut și profesorul. Profesorul va arbitra meciul. Apare doamna director. Doamna director va urmări meciul din tribună.

15 **Completează cu formele potrivite de pronume.**

- _____ plecăm de la şcoală.
- _____ unde veți merge după-amiază?
- _____ pleacă cu bunicii în drumeție.
- _____ rămân acasă astăzi.
- _____ sunt colegele Ancăi.
- _____ sunt prietenii noştri.

16 **Scrie propozițiile trecând pronumele personale la plural și realizând toate modificările necesare.**

- Eu nu am scris exercițiul 7! _____
- Tu cine ești? _____
- El vine la concurs. _____
- Ea nu știe dacă va ajunge la timp. _____
- Tu ai câștigat întrecerea! _____

17 **Pune în spațiile libere formele potrivite ale pronumelui personal.**

_____-au cerut socoteală pentru faptul că am lipsit. _____-am spus că tocmai atunci avusesem proba de la concursul de înot. _____-au dat seama că au greşit şi _____-au cerut scuze. _____-am împăcat şi _____-am promis că nu voi lipsi la proba următoare.

18 **Analizează pronumele din textul următor.**

Leul adormise. Un șoricel trecu în fugă peste el și îl trezi din somn. El îl prinse pe șoricel. Șoricelul începu să se roage de leu:

– Dacă tu mă lași cu zile, eu am să-ți fac un bine cândva!

Leul începu să râdă. „Cum poate un șoricel să-i facă lui un bine?“ Totuși, îl lăsă să plece.

Peste ceva vreme, niște vânători îl prinseră pe marele leu. Ei îl legară cu funia de un pom. Auzind răgetele leului, șoricelul veni îndată. Roase funia și îi spuse:

– Îți amintești cum ai râs de mine? Tu nu credeai că am să-ți pot face un bine. Acum vezi și singur. Chiar și de la un șoarece poți trage uneori folos.

(*Leul și șoarecele* după Lev Tolstoi)

Scanat cu CamScanner

O zi alături de un copil ca tine și de un copil inuit

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „×“ răspunsurile corecte.**

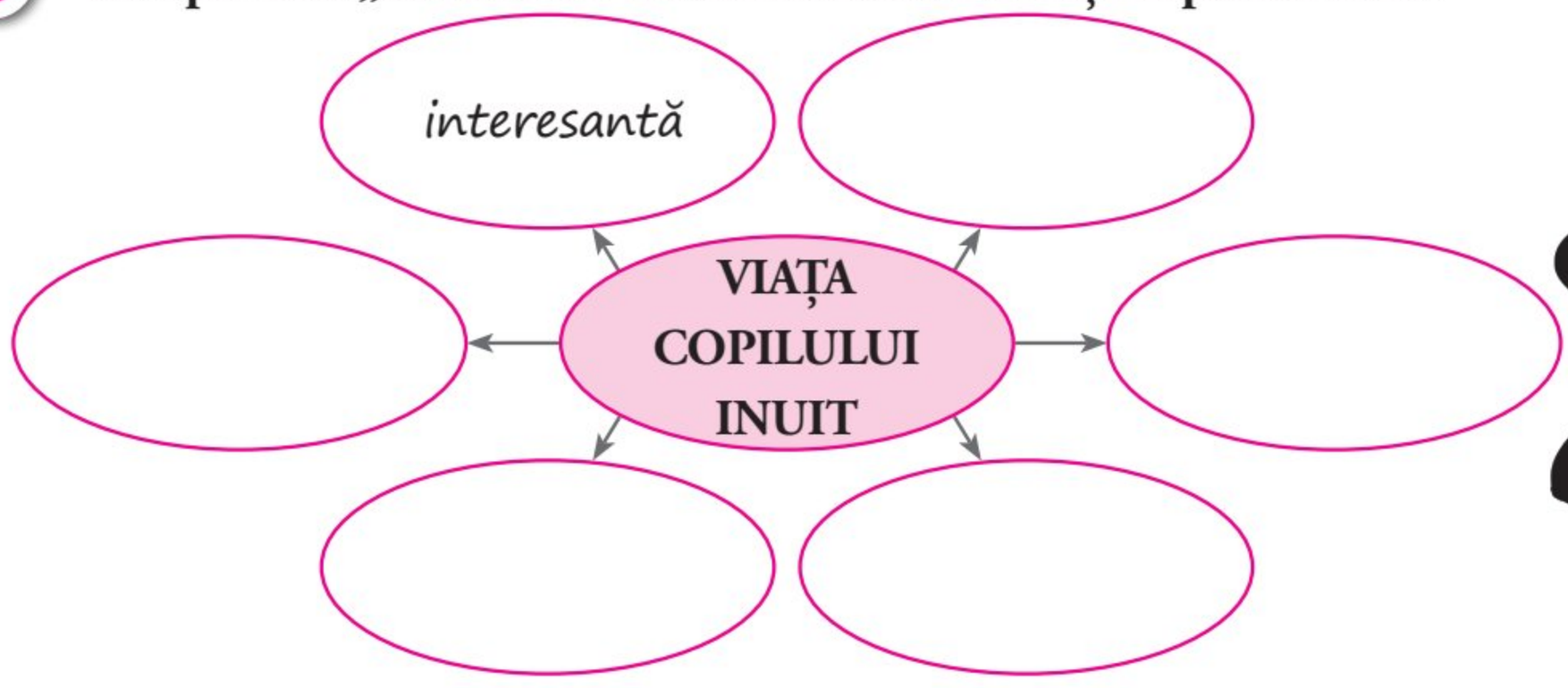

Textul este: **a)** ☐ în proză; ☐ în versuri. **b)** ☐ literar; ☐ nonliterar.

2 **Completează cu informații din text.**

- Stilul tău de viață este adaptat la un climat _____ , cu _____ anotimpuri.
- Cei care asigură traiul sunt _____, hainele și hrana le poți procura de la _____ specializate.
- Locuința este una _____, cu mai multe _____.
- Primești educație în școli din apropierea _____, de la persoane _____ .
- Te distrezi mergând la _____ sau în _____, poți practica _____, să vizionezi _____ sau să citești _____.
- În zilele noastre inuiții trăiesc în condiții _____. Stilul lor de viață este adaptat la mediul foarte _____, în ținuturi cu multă _____ și _____.
- Singura posibilitate de transport este _____ trasă de _____ ori de _____.
- Principala sursă de hrană este _____, dar și _____ și mamiferele _____, de obicei în stare _____.
- Educația se face _____, în _____.
- Inuiții se distrează spunând _____ transmise din _____ în _____, dansând ori _____ în zăpadă.

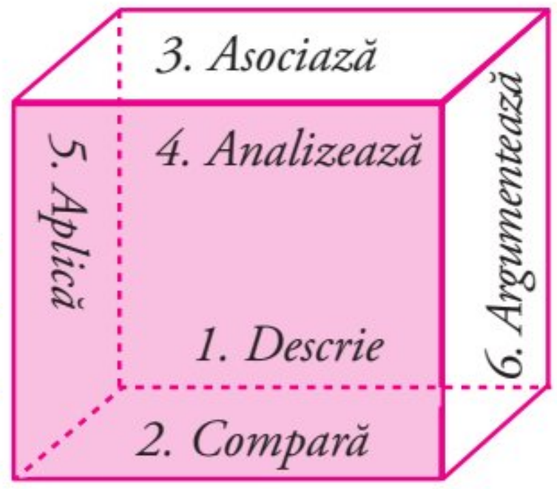
3 **Completează „ciorchinele“ cu caracteristici ale vieții copilului inuit.**

Scanat cu CamScanner

4 **Rezolvă sarcinile cubului.**

1) Descrie cum decurge o zi de școală pentru tine.

2) Compară meniul tău cu cel al unui copil inuit.

3) Asociază informațiile despre locuințe cu un desen corespunzător.

4) Analizează felul în care se distrează un copil inuit, după ce ai căutat și alte informații.

5) Aplică! Cum te-ai comporta dacă ai avea posibilitatea să faci o vizită unui astfel de copil?

6) Argumentează! Cum crezi că s-ar simți un copil inuit care ar petrece o săptămână alături de tine, în lumea ta?

5 **Caută mai multe informații despre viața unui copil inuit şi realizează o listă cu ceea ce ți se pare curios şi diferit comparativ cu viața ta.**

6 **Realizează o listă cu 10 întrebări pe care i le-ai adresa unui astfel de copil, dacă l-ai întâlni.**

Scanat cu CamScanner

7 **Alege cinci obiecte pe care să i le prezinți unui copil inuit şi explică alegerile făcute.**

- _____, pentru că _____.
- _____, pentru că _____.
- _____, pentru că _____.
- _____, pentru că _____.
- _____, pentru că _____.

8 **Spune ce locuri i-ai arăta unui copil inuit şi argumentează alegerile făcute.**

- _____, pentru că _____.
- _____, pentru că _____.
- _____, pentru că _____.

9 **Ce crezi că ți-ar arăta un copil inuit dacă ai merge să îl vizitezi?**

_____

_____

_____

_____

10 **Ce te atrage cel mai mult din viața unui copil inuit şi ce crezi că l-ar atrage pe el cel mai mult din viața ta? Argumentează!**

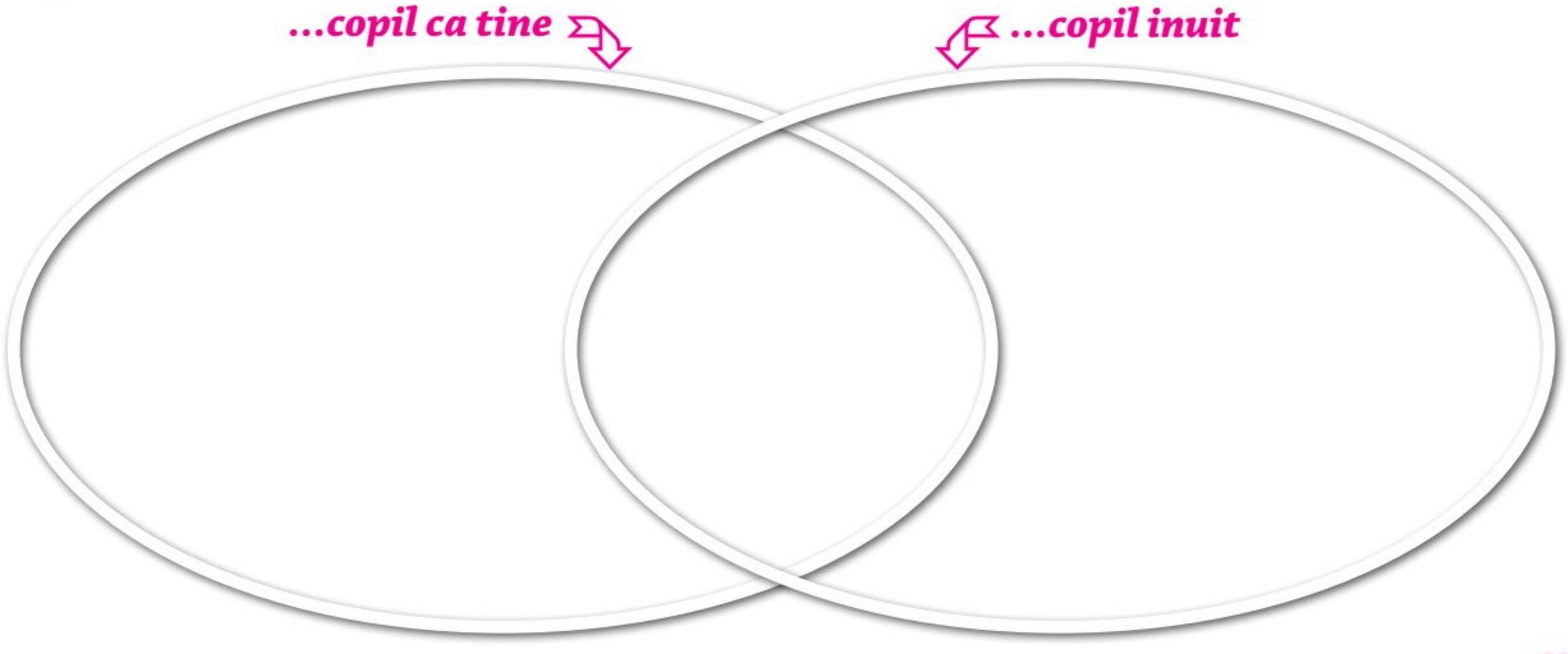
_____

_____

_____

_____

11 **Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre cei doi copii.**

Scanat cu CamScanner

• ORGANIZAREA INFORMAȚIILOR ÎNTR-UN TABEL •

Citeşte cu atenție cele două texte, apoi organizează-ți informațiile în tabelul următor, pentru a reține datele mai uşor.

Insectele reprezintă cel mai numeros grup de animale de pe Pământ. Sunt nevertebrate (nu au coloană vertebrală) şi sunt viețuitoare de mici dimensiuni, care trăiesc în colonii.

Corpul lor este alcătuit din cap, torace şi abdomen. Au cel puțin şase picioare, una sau mai multe perechi de aripi şi două antene. Corpul este acoperit cu un înveliş tare.

Majoritatea insectelor se hrănesc cu diferite părți ale plantelor, dar există şi insecte care se hrănesc cu sânge de la animale sau de la om (țânțarul, tăunul etc.) ori cu resturi organice în stare de putrefacție (unii gândaci).

Insectele se înmulțesc prin ouă din care ies larve.

Unele insecte sunt dăunătoare (păduchele, puricele), iar altele sunt folositoare (albina, fluturele).

Capacitatea de a zbura le-a permis păsărilor să se răspândească în întreaga lume, adesea în locuri precum insule izolate şi Antarctica, unde numeroase alte animale nu pot ajunge.

Păsările sunt animale vertebrate (au schelet), cu sânge cald. Corpul lor este alcătuit din cap, trunchi şi patru membre, dintre care două picioare acoperite cu piele solzoasă şi două aripi.

Păsările se hrănesc cu semințele unor plante, insecte, fructe ori resturi de fructe, dar există şi păsări răpitoare care se hrănesc cu alte păsări ori animale de mici dimensiuni pe care le vânează, păsări care se hrănesc cu moluşte, nectar, seva plantelor/copacilor etc. Există şi păsări omnivore.

Se înmulțesc prin ouă pe care le clocesc şi din care ies pui. Pentru a-şi îngriji puii, majoritatea păsărilor îşi construiesc cuiburi.

Unele păsări migrează în zone mai calde pentru a se apăra de frigul iernii.

	INSECTE	PĂSĂRI
Răspândire		
Alcătuire		
Hrănire		
Înmulțire		
Alte informații		

Scanat cu CamScanner

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu înțeles asemănător.**

trai = _____
hrană = _____
încăperi = _____
îndrumare = _____
posibilități = _____
ocupații = _____
reci = _____
mormane = _____

2 **Găseşte cuvintele cu înțeles opus.**

adaptat ≠ _____
accesibile ≠ _____
modernă ≠ _____
aproape ≠ _____
include ≠ _____
crudă ≠ _____
a dormi ≠ _____
acoperite ≠ _____
puține ≠ _____
principală ≠ _____
a primi ≠ _____
majoritate ≠ _____

3 **Folosește expresiile următoare în enunțuri care nu au legătură cu textul.**

- a se cuibări → _____
- sunt dotate → _____
- sursă de căldură → _____
- departe de domiciliu → _____
- multe calorii → _____

4 **Transcrie din text perechi de substantiv + adjectiv.**

_____

_____

5 **Găseşte adjectivele potrivite pentru substantivele date.**

- climat → _____
- magazine → _____
- locuință → _____
- educație → _____
- alimentație → _____
- mamifere → _____
- carne → _____
- jocuri → _____
- haine → _____
- zăpadă → _____

6 **Selectează din text zece substantive şi cinci adjective şi analizează-le după model.**

Model: *casă = substantiv comun, numărul singular, genul feminin;*
accesibile = adjectiv, se acordă cu substantivul „zone" (numărul plural, genul feminin)

7 **Imaginează-ți un dialog cu un copil inuit!**

8 **Scrie-i o scrisoare unui copil inuit! Găseşte-i un nume!**

Scanat cu CamScanner

SĂ NE REAMINTIM!

Tot pronume personale de politețe sunt şi: *matale, mata, tălică, mătăluță,* dar şi *Înălțimea Ta, Măria Ta, Luminăția Ta, Domnia Ta, Excelența Ta.*

ATENȚIE!

Dânsul/Dânsa/Dânşii/Dânsele sunt pronume personale de politețe, conform DOOM3.

9 **Scrie în tabel următoarele pronume personale de politețe:** *dumneata, dumnealor, dumnealui, dumitale, dumneaei, dumneavoastră, Măria ta, Domnia Voastră, Excelența Voastră, Domniilor Voastre, Măria-Sa.*

Persoana a II-a		*Persoana a III-a*	
Număr singular	Număr plural	Număr singular	Număr plural

10 **Alcătuieşte enunțuri cu fiecare dintre formele pronumelui personal de politețe pe care o regăseşti în tabelul de mai sus.**

11 **Încercuieşte pronumele personale de politețe din enunțurile următoare.**

- Adresa dumitale e scrisă incorect.
- Ne întâlnim cu dumneaei la școală.
- Dumnealui îi trebuie această carte?
- Despre dumnealor am aflat din ziar.
- Matale câți ani ai?
- Veți veni şi dumneavoastră cu dumnealui la şedință?
- Măria Ta, facem nişte condeie!
- Înălțimea Sa va sosi imediat!
- Doamna vorbeşte despre dumnealor cu bucurie.
- Cine e cu dumneaei?

Scanat cu CamScanner

12 **a) Transcrie textul următor, înlocuind pronumele personale subliniate cu forme ale pronumelui personal de politețe.**

Bunica stă în grădină. Lângă ea se află un pulover din lână.
– Bunico, tu ai tricotat puloverul acesta?
– Da, eu.
Vine și bunicul.
– Bunicule, rămâi și tu cu noi?

b) Înlocuiește cuvintele subliniate cu pronumele de politețe.

- Împăratul (_____) avea trei feciori.
- Mătușa Ana (_____) este foarte harnică.
- În tabără vor merge și Ionel, Mihai și Mirela (_____).
- Unchiului Vasile (_____) îi plac foarte mult porumbeii.
- Bunico, (_____) îți place hăinuța mea?

13 **Completează propozițiile următoare cu pronume personale de politețe. Scrie și forma prescurtată în paranteză.**

a) _____ ai memorat poezia? (_____)
b) _____ și-a cumpărat o umbrelă multicoloră. (_____)
c) De ce au lipsit _____ de la întâlnire? (_____)

14 **Subliniază, apoi analizează pronumele personale de politețe din enunțurile următoare.**

- Din geantă, dumnealui a scos două mere.
- Dumneaei nu îi place iarna.
- Vor sosi şi dumnealor curând.
- Ce cauți acolo mătăluță?
- Mama a vorbit cu dumneavoastră ieri.
- Să crezi dumneata că el nu va fi prezent!

Model de analiză: **dumnealui =** pronume personal de politețe, persoana a III-a, numărul singular

15 **Compune o scrisoare adresată bunicilor în care să le povesteşti despre ultima ta excursie alături de colegii tăi. Foloseşte cât mai multe pronume personale de politețe!**

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

I. Completează enunțurile cu termenii dintre paranteze.

a) Textele pot fi _____ sau _____. Textele literare pot fi _____ sau _____. Textul narativ literar prezintă _____ în ordinea desfășurării lor. Personajele sunt _____, _____, _____ care participă la acțiune. _____ își transmite gândurile, ideile, emoțiile, sentimentele, cu ajutorul _____.

(Autorul, literare, narative, noliterare, descriptive, oamenii, întâmplările, animalele, obiectele, personajelor)

b) Substantivul este partea de _____ care denumește _____, _____ și _____ ale naturii. Pentru a evita repetarea unor substantive ce poate deveni supărătoare, acestea se înlocuiesc cu _____.

Pronumele personale care sunt folosite pentru a arăta respectul pentru anumite persoane se numesc _____.

Sunt pronume personale de politețe și _____, _____, _____, _____.

(dânsul, ființe, pronume personale de politețe, dânsa, lucruri, vorbire, dânsele, fenomene, dânșii, pronume personale)

II. Citește cu atenție textul următor.

„Madam Popescu mai sărută o dată *dulce* pe maiorașul, îl scuipă, să nu-l deoache, și-l lasă jos. El a pus sabia în *teacă*, salută milităreşte și merge într-un *colț* al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe foteluri și pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o tobă. Atârnă toba de gât, suie pe un superb cal *vânăt* rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe *să bată* toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de *aspru*; ea n-aude nimica.

– Ionel! Ionel!! Ionel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!

Iar eu, profitând de un moment când trâmbița și toba tac, adaog:

– Și pe urmă, dumneata ești roșior, în cavalerie.

– Maior! strigă mândrul militar.

– Tocmai! zic eu. La cavalerie nu e *tobă*; și maiorul nu cântă cu trâmbița; cu trâmbița cântă numai *gradele* inferioare; maiorul *comandă* și merge-n *fruntea* soldaților cu sabia scoasă.“

(*Vizită,* de I. L. Caragiale)

Scanat cu CamScanner

1 **Completează enunțurile.**

- Titlul textului este _____ .
- Textul „Vizită“ este un text _____ .
- Fragmentul are _____ alineate.
- Personajele care apar în text sunt: _____

_____ .

- Timpul întâmplării: _____
- Locul acțiunii: _____
- Momentul care te-a impresionat: _____

_____

2 **Formulează trei întrebări legate de text care să înceapă astfel:**

- Unde _____ ?
- Ce _____ ?
- De ce _____ ?

3 **Ce fel de copil este Ionel, aşa cum reiese din fragmentul prezentat?**

_____

_____

4 **Spune-ți părerea! Care crezi că era motivul comportamentului băiatului?**

_____

_____

_____

_____

5 **Scrie cuvinte cu înțeles asemănător.**

★ atârnă = _____

★ musafiri = _____

★ soldați = _____

6 **Găsește cuvinte cu înțeles opus.**

☆ grămădite ≠ _____

☆ inferioare ≠ _____

☆ mândrul ≠ _____

7 **Alcătuieşte enunțuri cu alt sens al cuvintelor evidențiate în text.**

_____

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

8 **Rescrie corect propozițiile.**

- Lam văzut certânduse cu Mihai. ➔ _____
- Leam aduso imediat. ➔ _____
- Săi aduci cărțile pe care leai citit. ➔ _____
- Săti amintesti sfaturile tatălui. ➔ _____
- Team văzut ieri la cinema. ➔ _____
- Mam dus în tabără la munte. ➔ _____

9 **Scrie în paranteză valoarea cuvântului „i“ (pronume sau verb).**

- Ceru-i senin. (_____)
- Ieri i-am văzut la școală. (_____)
- Bunica-i ascultă cu atenție. (_____)
- Bradu-i verde tot timpul anului. (_____)

10 **Alcătuieşte câte un enunț în care să foloseşti:**

a) un pronume personal, persoana a III-a, numărul plural, gen feminin, formă accentuată;

_____

b) un pronume personal de politețe, persoana a II-a, numărul singular;

_____

c) un pronume personal, persoana I, numărul plural, formă neaccentuată;

_____

d) un pronume personal, persoana a II-a, numărul plural, formă neaccentuată;

_____

e) un pronume personal, persoana I, numărul singular, formă accentuată;

_____

f) un pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, gen masculin, formă accentuată.

_____

11 **Compune un text în care să foloseşti cât mai multe pronume personale şi pronume personale de politețe. Dă-i un titlu potrivit!**

Scanat cu CamScanner

V. VISE ÎNSORITE

Stigletele

de Mihail Sadoveanu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „x“ răspunsul corect.**

Textul este: **a)** ☐ în proză; ☐ în versuri. **b)** ☐ literar; ☐ nonliterar. **c)** ☐ informativ; ☐ narativ.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Păsările s-au strâns sub streașina bisericii cu scopul:

☐ de a povesti fiecare cum se protejează de frig;

☐ de a face un plan pentru a scăpa de gerul năprasnic;

☐ de a se încălzi unele pe celelalte.

b) Împărăteasa cea bătrână le propune:

☐ să se adăpostească fiecare pe unde găsește un locșor potrivit;

☐ să fure niște țoale cu care să se acopere;

☐ să aducă raze de foc din înaltul cerului.

c) Apreciind ideea împărătesei, păsările cele mici:

☐ îi propun acesteia să meargă chiar ea după raza de căldură, pentru că doar ea stăpânește înaltul cerului;

☐ le recomandă pe cele mai bătrâne dintre păsări, întrucât au mai multă experiență;

☐ sugerează că ar putea merge chiar ele, deoarece sunt rapide.

d) Ascultând tânguirile păsărilor mari, împărăteasa decide:

☐ să ia în considerare îndemnul păsărelelor mici;

☐ să meargă cea mai vioaie dintre păsările mici;

☐ să renunțe la idee pentru a nu le pune în pericol pe suratele ei.

e) Sticletele hotărăște să meargă chiar el după grăuntele de foc, deoarece:

☐ este deranjat de cearta păsărilor mari;

☐ este convins că nu vor putea să supraviețuiască fără căldură;

☐ nu vrea s-o supere pe împărăteasă.

f) Atunci când, cu greutate, curajosul sticlete a prins raza de soare, acesta:

☐ a fost orbit din cauza luminii puternice;

☐ a zburat voios spre pământ, așteptând să primească aprecierile binemeritate;

☐ cu ultimele puteri, dar cu sarcina îndeplinită, se rostogolește înapoi spre lumea sa.

Scanat cu CamScanner

g) Vâzându-i goliciunea trupului, păsările:

- ☐ s-au amuzat pe seama acestuia;
- ☐ cu recunoștință, l-au îmbrăcat, oferindu-i fiecare câte o pană;
- ☐ au decis să-l trateze pentru a i se reface penele pârlite de focul soarelui.

3 **Realizează un cvintet pornind de la împărăteasa păsărilor.**

- **Rândul 2** *conține două însușiri ale personajului (adjective).*
- **Rândul 3** *este format din trei cuvinte care arată acțiuni (verbe).*
- **Rândul 4** *este o propoziție formată din patru cuvinte despre personaj.*
- **Rândul 5** *este format dintr-un cuvânt caracteristic personajului.*

4 **Identifică personajul căruia îi aparține fiecare replică.**

„– Se cuvine și rânduim să se ducă una dintre păsările cele mărunte și sprintene.“	
„– Foarte bine! Adevărat cuvânt!“	
„Auzi dumneata lipsă de cuviință și lașitate!“	
„Să ne întovărășim cu toții și să-l îmbrăcăm, săracul!“	
„De vreme ce trebuie și tot murim altfel, iată, mă duc eu!“	
„Cu dragă inimă m-aș jertfi eu, dar sunt bătrân și nu mai pot.“	
„... noi nu avem putere, noi nu știm decât să cântăm.“	

5 **Scrie în casete cuvinte sau expresii din text care îl descriu pe sticlete.**

Scanat cu CamScanner

6 Scheletul de recenzie

1. Într-o singură ***propoziție,*** scrie despre ce este vorba în text.	2. Într-o ***expresie/grup de cuvinte,*** scrie ce conține textul.	3. Printr-un ***cuvânt,*** rezumă conținutul textului.
4. Precizează ***culoarea*** cu care poți asocia textul. De ce ai ales această culoare?	5. Notează cea mai importantă ***idee*** din text (gând, imagine).	6. Realizează un ***desen*** care să surprindă esențialul.

7 Pălăriile gânditoare. Colorează fiecare pălărie, folosind culoarea indicată.

Pălăria albă **informează.** De ce aveau nevoie păsările pentru a scăpa de iarnă?

Pălăria albastră **clarifică.** Ce hotărâre au luat păsările mari?

Pălăria roșie **spune ceea ce simte.** Dacă ai fi în locul sticletelui, cum te-ai simți la întoarcere?

Scanat cu CamScanner

***Pălăria verde* generează idei noi.** Ce ar fi putut să facă pajura pentru a demonstra că este o bună împărăteasă?

***Pălăria galbenă* prezintă beneficiile.** Prin ce te-a impresionat această povestire?

***Pălăria neagră* identifică greșelile.** Cu ce situație din text nu ești de acord?

8 **Spune-ți părerea! Motivează răspunsul.**

Ce părere ai despre atitudinea păsărilor mari când împărăteasa a hotărât ca păsările mici să plece după un grăunte de foc?

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

clădiseră = _____

vârtejurile = _____

înfricoșate = _____

neamuri = _____

oleacă = _____

tărie = _____

pliscuri = _____

a se strânge = _____

cotlon = _____

dumbrăvioară = _____

2 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

astupaseră ≠ _____

dreptate ≠ _____

cinste ≠ _____

senin ≠ _____

neîncrezător ≠ _____

a se întovărăși ≠ _____

rătăcită ≠ _____

netrudit ≠ _____

blândețe ≠ _____

nemărginit ≠ _____

Scanat cu CamScanner

3 DIAGRAMA VOCABULAR

Definiție, conform DEX:

Parte de vorbire:

Sinonim:

Cuvântul: **indignate**

Antonim:

Desen care ilustrează cuvântul:

Folosește cuvântul într-o propoziție.

ATENȚIE!

Se scrie:

odată – când poate fi înlocuit cu ***cândva, odinioară, demult, imediat, în sfârșit;***
– când intră în componența expresiilor ***odată ce, odată cu, odată și odată.***

*Era **odată** o prințesă foarte frumoasă.*
***Odată și odată** se va întoarce la mine.*
*Alexandru a ajuns **odată cu** profesorul.*
*Încearcă să ajungi **odată,** te rog!*
***Odată** a venit la mine să-mi ceară socoteală.*
***Odată** terminată treaba, mă relaxez.*

o dată – când poate fi numărat, în seria ***o dată, de două ori;***
– când este vorba despre o zi calendaristică (un eveniment) sau o acțiune repetată ***(încă o dată).***

*A zis **o dată,** de două ori, de trei ori.*
*Pentru al doilea test, vă puteți alege voi **o dată** oarecare din luna martie.*

4 Încercuiește forma corectă.

O dată/Odată, rața cenușie a ieșit cu bobocii pe baltă. Înainte de a pleca îi mai numără ***o dată/odată,*** ca să fie sigură că sunt toți.

Scanat cu CamScanner

La semnalul mamei toți ***odată/o dată*** au băgat capul în apă. Negruț cel năzdrăvan s-a scufundat ***o dată/odată,*** apoi nu s-a mai zărit. Speriată, rața l-a strigat și ceilalți i-au sărit în ajutor măcănind în dreapta și în stânga.

În cele din urmă Negruț apăru și, după o ceartă zdravănă, mama s-a îndreptat cu toți ***odată/o dată*** spre casă.

ATENȚIE!

Se scrie:

- **demult** – când poate fi înlocuit cu ***odinioară, în trecut, cu mult timp înainte;***
  *Mai **demult** orașele erau niște sate mai mari.*
- **de mult** – când răspunde la întrebarea „De când?“ – de mult timp
  ***De mult** nu am mai fost într-o excursie la munte.*

5 **Încercuiește forma corectă.**

❇ ***Demult/De mult*** oamenii se îmbrăcau numai în costume populare.
❇ ***Demult/De mult*** n-ai mai venit la antrenament.
❇ ***De mult/Demult*** s-au petrecut aceste grozăvii.
❇ ***Demult/De mult*** timp nu-și mai văzuse bunica.
❇ ***De mult/Demult*** oamenii se hrăneau sănătos.
❇ ***Demult/De mult*** oamenii se adăposteau în peșteri.
❇ ***De mult/Demult*** timp nu a mai trecut prin aceste locuri.

6 **Alcătuiește propoziții în care cuvântul *ochii* să reprezinte părți de vorbire diferite. Precizează partea de vorbire pentru fiecare situație.**

7 **a) Scrie între paranteze sensurile potrivite ale verbului *a bate.***

➧ O rândunică agitată ***bate*** cu ciocul în fereastra dormitorului. (_____)
➧ Tata ***bate*** covoarele. (_____)
➧ La meciul din această seară sper ***să bată*** Steaua. (_____)
➧ Marius o ***bate*** la cap pe mama sa. (_____)
➧ Bunicul ***bate*** drumul prin pădure după ciuperci. (_____)
➧ Calul ***bate*** din picioare când este așezat la căruță. (_____)

b) Folosind DEX-ul, găsește cinci expresii pornind de la verbul *a bate,* apoi alcătuiește propoziții cu acestea.

Scanat cu CamScanner

8 **Scrie familia cuvintelor date.**

- *liniște* → _____

_____

- *cântăreț* → _____

_____

- *rostogolit* → _____

_____

9 **Încadrează verbele date în tabelul de mai jos:** ***vine, vorbim, calculați, desenez, curățați, citești, zboară, exersați, dansăm, cântă, testez, aleargă.***

Persoana I	Persoana a II-a	Persoana a III-a

10 **Subliniază verbele, apoi transcrie textul schimbând numărul acestora. Ai grijă să faci modificările corespunzătoare.**

„Stau singur sub lampa liniștită, în odaia mea, ș-ascult. Cântă zările, chiuie duhuri chinuite în ungherele acoperișului și-n cotloanele negre ale hornurilor. Se scutură cu înfiorare livada și, prin brazi, trec șuiete de puhoaie.“

(Mihail Sadoveanu, „Pește de Moldova“)

11 **Completează spațiile punctate cu verbele dintre paranteze, aflate la numărul potrivit.**

Ciobănașul ..... (a pleca) pe câmpul de bătălie. Când ..... (a începe) să sufle în unealta lui vrăjită, oștile dușmane ..... (a se opri) din iureșul lor năvalnic, își (a arunca) paloșele și buzduganele și ..... (a începe) să joace.

(Victor Eftimiu, „Fluierul ciobănașului“)

12 **Barează forma nepotrivită.**

- ***Să fi/fii*** cuminte!
- ***Ia/Ea*** vrea să ***i-a/ia*** numai margarete.
- Cartea ***l-a/la*** schimbat.
- Într-o zi ***v-a/va*** veni iarna.
- Vă ***vor/v-or*** duce dorul.

13 **Subliniază verbele și analizează-le, precizând persoana și numărul.**

„Fulgi mari, ca înghețate flori de măr,
Îmi cad pe mâini și mi se prind în păr,
Le simt pe frunte sărutarea rece;
O-nfiorare de lumină trece
Și peste case risipește-acum
Fantome nestatornice de fum,
Coloane moi ce fâlfâie și pier
Sub cerul vânăt, împietrit de ger.“

(Otilia Cazimir, „Ninsoare“)

Scanat cu CamScanner

Păpădia

adaptare după Ion Agârbiceanu

Păpădia este o plantă cu frunze lungi, crestate și cu flori galbene. Mai este numită și crestățea, floarea-mălaiului, floarea-sorului, flori-galbene, gălbinele-grase sau pui-de-gâscă.

Păpădia reprezintă o plantă medicinală apreciată pentru proprietățile ei terapeutice. Se poate consuma atât inflorescența, cât și rădăcina și frunzele acesteia. Are rolul de a curăța organismul de toxine, dar și de a trata anumite afecțiuni.

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Marchează răspunsul potrivit.

a) Locul acțiunii este:

- ☐ lunca de la marginea satului;
- ☐ grădina de lângă casă;
- ☐ parcul din centrul orașului.

b) Timpul acțiunii este:

☐ la începutul iernii; ☐ vara; ☐ primăvara.

c) Personajele povestirii sunt:

- ☐ Anicuța, Albinița, Luminița și bunica;
- ☐ Anicuța, Luminița, Nicu și bunica;
- ☐ Anicuța, Nicu și bunica.

d) Într-o dimineață, Anicuța a descoperit cu uimire că:

- ☐ grădina era împânzită de flori galbene care zâmbeau la soare;
- ☐ luminițele dispăruseră din grădină;
- ☐ albinele și păpădiile erau bune prietene.

e) Anicuța consideră că albinele sunt supărate, pentru că:

- ☐ erau foarte agitate;
- ☐ părăseau repede florile pe care le vizitau;
- ☐ nu se așezau deloc pe flori, doar zumzăiau de la distanță.

f) Seara, Anicuța a intrat în casă plângând, deoarece:

☐ floricelele galbene dispăruseră; ☐ nu voia să meargă la culcare; ☐ o înțepase o albină.

g) Ca să-i explice ce s-a întâmplat cu păpădiile, bunica:

- ☐ i-a cerut să aștepte sosirea următoarei dimineți;
- ☐ i-a citit povestea păpădiei;
- ☐ a rupt o floare, pe care a desfăcut-o pentru a dezvălui bănuțul de aur.

Scanat cu CamScanner

2 **Respectând structura, realizează un cvintet pentru păpădie.**

PĂPĂDIA

2_____ _____

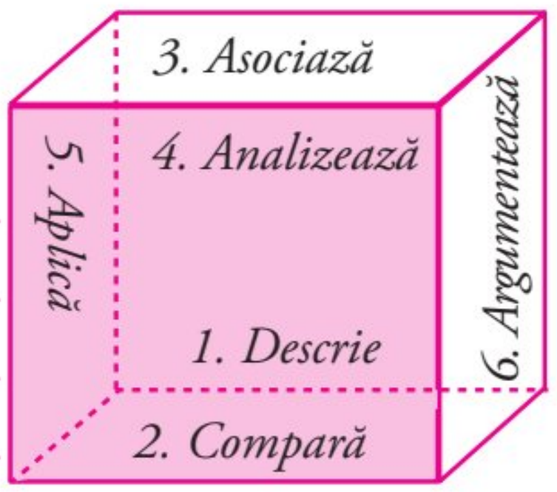
3_____ _____ _____

4_____ _____ _____ _____

5_____

3 **Rezolvă sarcinile cubului.**

☐ **Descrie** grădina bunicii.

☐ **Compară** o floare de păpădie cu o crizantemă galbenă.

☐ **Asociază** textul cu un desen corespunzător.

Scanat cu CamScanner

☐ **Analizează** comportamentul albinelor.

☐ **Aplică!** Cum te-ai comporta dacă ai fi în locul Anicuței?

☐ **Argumentează!** Ce a determinat-o pe Anicuța să le numească „luminițe“?

4 **Extrage din text:**

- 3 imagini vizuale (ceea ce se poate observa);
- 3 imagini auditive (provoacă senzații sonore);
- o imagine dinamică (ceea ce se mișcă).

5 **Ordonează ideile principale ale textului.**

Nemulțumită de răspunsul lui Nicu, Anicuța o întreabă și pe bunica de flori.

Anicuța a rămas uimită de covorul galben din grădină.

Bunica îi demonstrează că păpădiile-s tot acolo.

Fetița urmărește cu mare curiozitate comportamentul albinelor.

Împăcată cu ideea, Anicuța este hotărâtă să le numească *luminițe*.

Copila cere fratelui său informații despre *bănuții galbeni*.

După îndelungi zbateri, primăvara a biruit iarna.

Uimită de dispariția florilor, copila aleargă plângând la bunica sa.

Scanat cu CamScanner

6 **Găseşte cât mai multe elemente pe care le poți asocia cuvântului PRIMĂVARA.**

Fenomene ale naturii

.....

.....

.....

.....

Sărbători

.....

.....

.....

.....

Activități ale oamenilor

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRIMĂVARA

Flori de primăvară

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Schimbări în natură

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lumea viețuitoarelor

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 **Cum crezi că se va simți Anicuța când va găsi păpădiile deschise? Continuă textul ținând cont de această întrebare.**

Scanat cu CamScanner

8 **Spune-ți părerea!**

Atunci când mi se explică un fenomen, simt că _____

_____ .

Persoanele care sunt permanent atente la curiozitățile mele și îmi explică sunt _____

_____ .

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește pentru cuvintele date termeni cu sens asemănător și cu sens opus.**

- _____ = război ≠ _____
- _____ = alungat ≠ _____
- _____ = a vărsa ≠ _____
- _____ = nesfârșit ≠ _____
- _____ = a se însenina ≠ _____
- _____ = neostenite ≠ _____
- _____ = domoală ≠ _____
- _____ = palid ≠ _____
- _____ = ascuțit ≠ _____
- _____ = grabă ≠ _____

2 **Alcătuiește câte două enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor *dar, cât, păr, mână.***

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- floare → _____
- supărat → _____
- domoală → _____
- luminiță → _____

Scanat cu CamScanner

4 **Încercuiește varianta corectă în cadrul fiecărei propoziții.**

❇ ***Nu mai/Numai*** vin la tine sâmbătă.

❇ ***Nu mai/Numai*** tu îmi aduci bucurie.

❇ L-am rugat să-mi ***de-a/dea*** un stilou împrumut.

❇ Ne jucăm ***dea/de-a*** v-ați ascunselea.

❇ Plec în excursie cu prietenii mei ***cei/ce-i*** mai buni.

❇ Mă tot gândesc ***cei/ce-i*** cu bunicul.

❇ Ioana vrea să bea o cană de ***ce-ai/ceai.***

❇ ***Ce-ai/Ceai*** pus în geantă?

5 **Alcătuiește propoziții în care să introduci cuvintele date.**

- ***nu-l/nul***

- ***cea/ce-a***

- ***car/c-ar***

- ***cel/ce-l***

6 **Completează comparațiile și alcătuiește enunțuri cu ele.**

- galben ca _____ → _____
- încremenit ca _____ → _____
- greu ca _____ → _____
- întunecat ca _____ → _____
- domoală ca _____ → _____
- neostenit ca _____ → _____

Scanat cu CamScanner

7 **În careul alăturat sunt ascunse opt verbe. Găseşte-le și analizează-le, precizând persoana și numărul.**

X	U	M	L	E	L	N	S	A	V
R	M	R	E	S	T	A	A	D	E
M	E	R	G	E	A	S	R	E	A
G	C	C	A	A	H	C	I	I	L
C	U	B	A	T	E	U	T	L	P
S	T	I	N	E	A	L	A	D	A
U	I	A	C	N	Z	T	O	A	C
E	R	A	M	A	C	A	R	D	U
I	T	S	A	I	R	T	Y	U	S
T	S	C	R	I	U	I	C	C	C
L	U	P	O	A	I	C	A	I	R

8 **Direcționează către locul potrivit casetele cu părțile componente ale unei cărți poștale.**

formulă de adresare

locul și data

semnătură

conținut

numele destinatarului

Destinatar _____

_____

Str. _____ Nr. ____

Bl. _____ Sc. ____ Et. ____ Ap. _____

Sectorul ____ Județul _____

Cod poștal	Localitatea

Oficiul Poștal ____

Țara de destinație _____

formulă de încheiere

loc pentru timbru

adresa

Scanat cu CamScanner

9 **Imaginează-ți că ești în vacanța de vară și ești plecat/plecată în tabără la munte, la Poiana Brașov. Vrei să transmiți câteva gânduri doamnei învățătoare/domnului învățător. Atenție la formula de adresare și la cea de încheiere!**

Destinatar _____

_____

Str. _____ Nr. ____

Bl. _____ Sc. ____ Et. ____ Ap. _____

Sectorul ____ Județul _____

Cod poștal	Localitatea

Oficiul Poștal ____

Țara de destinație _____

10 **Realizează și tu, din carton, o carte poștală, deseneaz-o pe o parte și completeaz-o pe partea cealaltă pentru a o trimite bunicilor tăi. Poți să îți imaginezi că ești la mare sau la munte. Nu uita să desenezi și un timbru!**

11 **Caută informații despre un obiectiv turistic impresionant care există în România și notează-le pentru a le prezenta colegilor.**

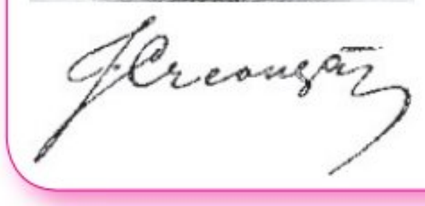
Scanat cu CamScanner

Amintiri din copilărie

de Ion Creangă

Ion Creangă s-a născut la data de 1 martie 1837 la Humulești. Fiu al unor țărani gospodari, Ștefan a Petrei Ciubotariul și al Smarandei Creangă, acesta face parte dintr-o familie numeroasă cu 8 copii, el fiind cel mai mare. A urmat cursurile școlii din satul natal, apoi a mers la școala din Broșteni, și într-un final la Școala Domnească din Târgu Neamț. A studiat la Seminarul teologic de la Socola luându-și atestatul, după care revine în satul natal. Este dascăl, diacon la mai multe biserici din Iași și scriitor.

Opera: *Amintiri din copilărie, Capra cu trei iezi, Punguța cu doi bani, Soacra cu trei nurori, Povestea lui Harap-Alb, Fata babei și fata moșneagului, Ursul păcălit de vulpe, Moș Ion Roată și Unirea, Prostia omenească, Moș Nichifor Coțcariul* etc.

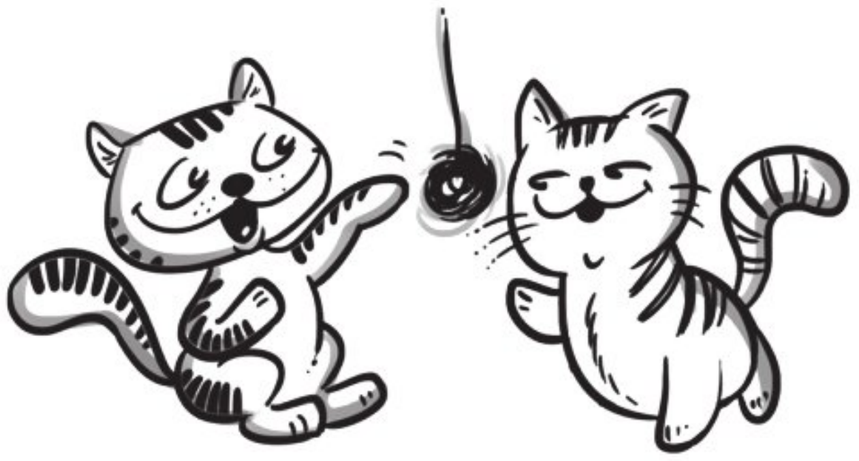
Moare la data de 31 decembrie 1889 în casa lui din cartierul Țicău.

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Amintirile povestitorului se leagă ca mărgelele într-un șirag. Completează șirul.**

Povestitorului „îi saltă inima de bucurie“ când se gândește la _____ , la _____ , la _____ , la _____ , la _____ și la _____ .

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) „de crăpau mâțele jucându-se cu ei“ înseamnă:

- ☐ nu se săturau să se joace cu ciucurii;
- ☐ se jucau uneori cu ei;
- ☐ le plăceau ciucurii.

b) „începusem a merge copăcel“ sugerează:

☐ a se ține drept, pe picioare; ☐ a face primii pași; ☐ a merge bine.

c) „parcă-mi saltă și acum inima de bucurie“ sugerează:

- ☐ sare de pe un picior pe altul;
- ☐ îl cuprind neastâmpărul și voioșia copilăriei;
- ☐ este agitat.

Scanat cu CamScanner

d) „vremea se îndrepta după râsul meu“ înseamnă:

- ☐ se lumina odată cu ieșirea copilului afară;
- ☐ era capricioasă;
- ☐ se îndrepta doar atunci când râdea copilul.

e) Mama era „vestită pentru năzdrăvăniile sale“ înseamnă:

- ☐ participă alături de copil la toate isprăvile acestuia;
- ☐ era o bună gospodină;
- ☐ faptele mamei îi păreau copilului neobișnuite, ca în basm.

f) „Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat“ sugerează:

- ☐ mama l-a trimis la școală;
- ☐ era la fel de exigent ca și mama sa;
- ☐ era o parte din ființa mamei.

3 **Explozia stelară.** **Formulează întrebări pe baza textului folosind cuvintele din steluțe, apoi răspunde la acestea.**

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

4. _____

_____

5. _____

_____

4 **Notează A pentru adevărat sau F pentru fals în casetele din dreptul enunțurilor date, raportându-te la întâmplările din textul „Amintiri din copilărie“.**

- Atunci când tăciunele vuia în sobă, mama îl scotea și-l ducea în grădină. ☐
- Pentru a îndepărta grindina, mama înfigea toporul în pământ. ☐
- Mama lovea cu putere locul de care se lovea copilul. ☐
- Atunci când mamei nu-i plăcea privirea copilului, îi atingea fruntea cu puțin noroi. ☐
- Copilul se gândea cu teamă la toate neajunsurile vieții. ☐
- Închipuindu-și că se află pe un cal strașnic, Nică mânuiește cu înverșunare un băț. ☐
- Când se întorcea de la muncă, tata intra în jocul copiilor. ☐
- Deși asista toată ziua la năzdrăvăniile copiilor, mama îi încuraja mereu să se joace. ☐
- Întotdeauna, mama se contrazicea cu tata în privința comportamentului copiilor. ☐

Scanat cu CamScanner

5 **Ordonează ideile principale ale textului.**

- ○ Când tatăl se întorcea de la pădure, băieții făceau și mai multe năzdrăvănii.
- ○ Autorul își amintește cu bucurie de copilărie și de casa părintească.
- ○ Mama se plânge de faptele copiilor, dar tatăl le ia apărarea.
- ○ Deși părinții erau împovărați de griji, copilul se gândește doar la joacă.
- ○ Povestitorul vorbește cu drag despre minunățiile pe care le făcea mama.

6 **Pălăriile gânditoare. Colorează fiecare pălărie, folosind culoarea indicată.**

***Pălăria albă* informează.** Scrie pe scurt ce-i aduce povestitorului multă bucurie.

***Pălăria albastră* clarifică.** Consideri că mama era prea exigentă sau că tatăl era prea indulgent?

***Pălăria roșie* spune ceea ce simte.** Ce te-a impresionat la mama autorului?

***Pălăria verde* generează idei noi.** Ce s-ar fi întâmplat cu povestitorul dacă mama ar fi fost mai puțin strictă?

***Pălăria galbenă* prezintă beneficiile.** Ce înțelegi din vorbele tatălui: „Dacă-i copil, să se joace; dacă-i cal, să tragă; și dacă-i popă să citească...“?

Scanat cu CamScanner

***Pălăria neagră* identifică greșelile.** Când greșeau copiii în joaca lor?

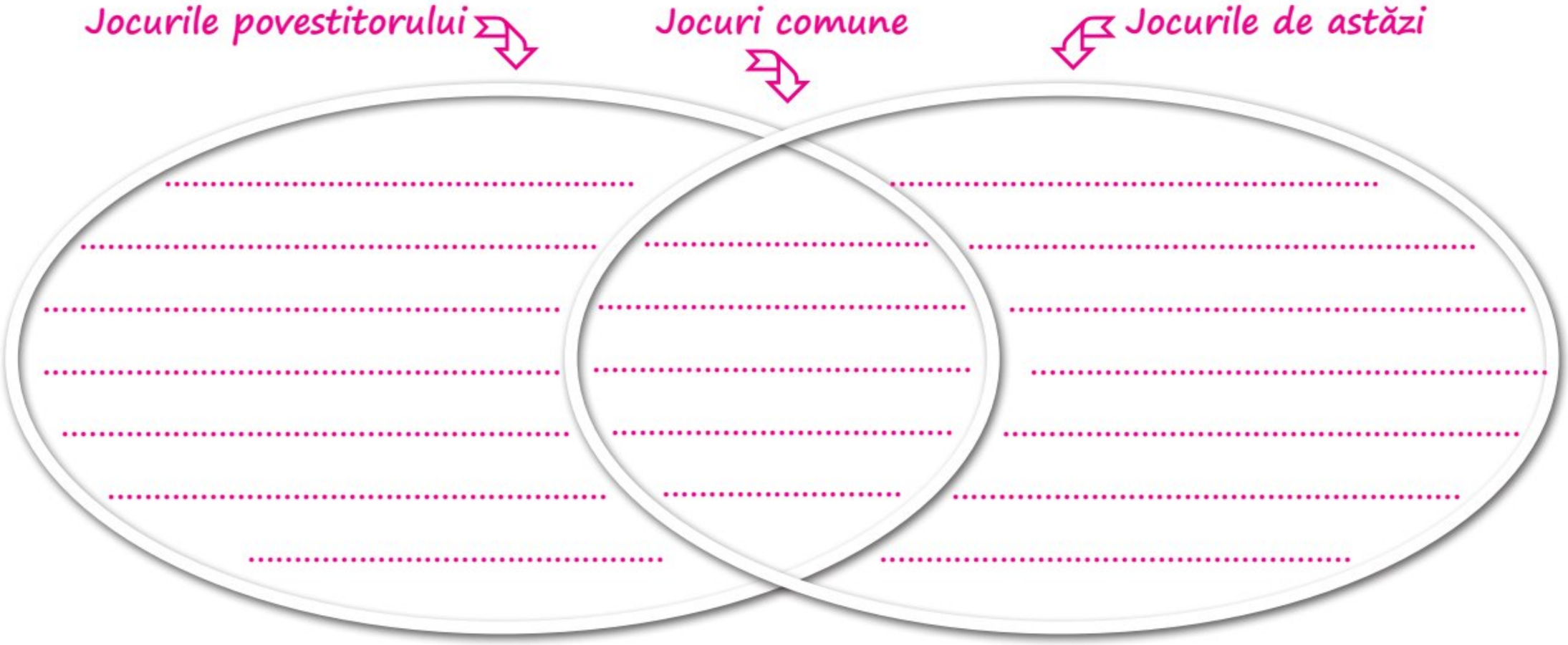
_____

_____

_____

_____

7 **a) DIAGRAMA VENN. Ai aflat din text cum se juca povestitorul în copilăria lui. Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre jocurile din trecut și jocurile de astăzi.**

b) Descrie jocul preferat.

8 **Descoperă titlurile unor opere care îi aparțin lui Ion Creangă.**

▶ Povești

- „Ursul _____ “
- „Punguța _____ “
- „Capra cu _____ “
- „Dănilă _____ “
- „Soacra cu _____ “

▶ Povestiri

- „Inul și _____ “
- „Acul și _____ “
- „Moș Ion Roată și _____ “
- „Prostia _____ “
- „Povestea unui om _____ “

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

a legăna = _____
a se alinta = _____
bălan = _____
a mustra = _____
mirare = _____
a potoli = _____
strașnic = _____
bisericoasă = _____
a abate = _____
vremea = _____

Scanat cu CamScanner

2 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

lega ≠ _____
aprins ≠ _____
a alunga ≠ _____
a ședea ≠ _____
descarcă ≠ _____
îngrijorare ≠ _____
ostenit ≠ _____
venirea ≠ _____
a potoli ≠ _____
a sălta ≠ _____

3 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- copilărie → _____
- minune → _____
- ostenit → _____

4 **Unește expresiile cu sensurile potrivite.**

a merge copăcel	a se îngrijora
a buchisi	a citi cu efort
a se lua la hârjoană	a încuraja
a da nas	a fixa cu privirea
a lua auzul	a se ține pe picioare
a lua grijile	cu putere
a ridica casa în slavă	a se încăiera în joacă
toată puterea cuvântului	a face zgomot
a vorbi de rău	a asurzi
a se uita țintă	a bârfi

5 **Alcătuiește câte o propoziție cu sensurile diferite ale fiecărui cuvânt:** ***frământă, a toca, vestea, țintă.***

_____ _____
_____ _____
_____ _____

6 **Extrage din textul „Amintiri din copilărie“ câte trei substantive, adjective, pronume și verbe. Notează-le în tabel.**

SUBSTANTIVE	ADJECTIVE	PRONUME	VERBE

Scanat cu CamScanner

7 **Completează cu verbele potrivite. Când are loc acțiunea?**

Dimineață m-_____
Şi pe față m-_____
Ceai şi brânză _____
Cu haina m-_____
Şi la şcoală _____ .

8 **Unește fiecare verb cu timpul potrivit.**

a visat ○
merg ○
culegi ○
comunicăm ○
va povesti ○
ai cunoscut ○
am prezentat ○
vor citi ○

● timp trecut ●
● timp prezent ●
● timp viitor ●

○ au încercat
○ voi câștiga
○ repară
○ cântați
○ concuraseră
○ luasem
○ ai fost
○ scrisese

9 **Identifică criteriul după care au fost grupate verbele și barează intrusul.**

- vor veni, va iubi, vom pleca, aduce, vei transmite;
- ascultați, dispare, citește, a scris, dormim;
- colorează, desenase, a condus, mergea, ați venit;
- sunt, căuta, confirmăm, culegeți, mănâncă;
- va povesti, vor aranja, voi decora, am pregătit, veți planta.

10 **Trece verbele următoare la cele trei timpuri: prezent, trecut și viitor, persoana I, numărul singular:** ***a ști, a fugi, a vedea, a tăcea, a lucra, a doborî, a scrie, a culege.***

PREZENT	TRECUT	VIITOR

Scanat cu CamScanner

11 **Completează propozițiile cu verbele potrivite dintre paranteze.**

„Bunica îi _____ pe Mihai și Diana pe lângă râu. Copiii _____ fiecare floricică de primăvară pe care o _____ . Diana _____ o tufă de liliac.

– _____ câteva flori pentru mama? _____ fetița.

– _____ rupte! Polenul _____ o hrană importantă pentru albine, _____ bunica.

Cei trei _____ mai departe prin iarba crudă și mătăsoasă.

(luăm, spune, plimbă, văd, descoperă, admiră, întreabă, nu trebuie, merg, este)

12 **Încercuiește forma corectă a verbelor.**

noi vream/vroiam	tu știi/ști	tu să fi/să fii
el va face/făcea	el vroia/voia	mi-ar place/mi-ar plăcea
eu crez/creez	ea așază/așează	tu vi/vii
voi tăceți/taceți	tu scrii/scri	ea aranjează/aranjază

13 **Citește propozițiile de mai jos și arată cum se pronunță verbul *a fi*.**

Ieri eram în grădină. Roua era peste tot în strat subțire. Florile erau sprintene și fericite. Acum, grădina este tristă din cauza secetei.

14 **Analizează verbele, precizând timpul, persoana, numărul.**

Cei trei au străbătut izlazul și s-au afundat în pădure. La gura unei văi s-au oprit. În dreapta și în stânga se ridicau două creste împădurite. Pe firul văii susura apa limpede a unui pârâu.

– Eu zic să urcăm pe munte, a propus militarul.

– Urcăm, au răspuns cei doi flăcăi.

– De aici însă, ne vom despărți. Pornim pe trei direcții și ne vom întâlni în poiană.

15 **Relatează întâmplarea conform ordinii desfășurării evenimentelor din banda desenată. Folosește cuvintele de legătură: *mai întâi, apoi (după aceea), în cele din urmă (într-un final).* Fii atent/atentă la așezarea textului în pagină, la scrierea corectă a cuvintelor, la folosirea semnelor de punctuație.**

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

I. Completează enunțurile.

a) Povestirea unui text presupune redarea _____ a textului, păstrând informațiile _____ . În cadrul povestirii nu se folosesc _____ personajelor. Pentru a putea povesti un text vor fi respectate câteva etape:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

(identificarea ideii principale; înlănțuirea clară a ideilor, păstrând succesiunea lor în text; pe scurt; dialogurile; identificarea detaliilor care completează ideea principală; recitirea fragmentului; formularea ideilor secundare; principale și secundare ale acestuia)

b) Verbul este partea de vorbire care exprimă _____ , _____ sau _____ .

_____ , _____ , _____ sunt verbe care exprimă acțiunea.
_____ , _____ , _____ sunt verbe care exprimă existența.
_____ , _____ , _____ sunt verbe care exprimă starea.

Verbul este la persoana I atunci când acțiunea este făcută de persoana _____ . Verbul este la persoana a II-a atunci când acțiunea este făcută de persoana _____ . Verbul este la persoana a III-a atunci când acțiunea este făcută de persoana _____ .

Când acțiunea se petrece în momentul vorbirii, verbul este la timpul _____ .
Când acțiunea se petrece înainte de momentul vorbirii, verbul este la timpul _____ .
Când acțiunea se petrece după momentul vorbirii, verbul este la timpul _____ .

(a citi, a sta, care vorbește, viitor, a merge, a tăcea, a exista, a aduna, acțiunea, cu care se vorbește, starea, a se afla, prezent, existența, a fi, a se odihni, trecut, despre care vorbește)

II. Citește cu atenție textul.

În străvechea cetate a Londrei, într-o zi oarecare de toamnă, într-o familie săracă, ce avea numele de Canty, s-a născut un copil pe care nimeni nu-l dorea.

În aceeași zi, un alt copil englez se năștea într-o bogată familie cu numele de Tudor. Întreaga Anglie îl așteptase cu nerăbdare. Oamenii vorbeau doar despre copilul nou-născut, prințul Edward Tudor, care dormea înfășurat în scutece de mătase, fără să aibă habar de zarva din jurul lui.

Nimeni nu sufla nimic despre celălalt prunc, Tom Canty, învelit în hainele lui soioase. Traiul acestei familii de cerșetori era destul de greu.

Familia lui Tom Canty locuia departe de Podul Londrei, într-o șandrama, pe strada numită Curtea Gunoaielor. Toată familia se îngrămădea într-o singură cameră. Dormeau acolo: tata, mama, bunica, Tom și cele două surori, gemene.

Micul Tom o ducea greu, însă nu își dădea seama. Cerșea, dar îi rămânea timp să asculte încântătoarele basme pe care i le povestea preotul Andrew în curtea casei. El îl învățase pe Tom să scrie și să citească, dar și puțin din limba latină.

Culcat pe paie și foarte obosit, uita de suferințele sale, zugrăvindu-și în minte tablo-

Scanat cu CamScanner

uri ale vieții fermecătoare pe care o ducea vreun prințișor în palatele regale. Avea o mare dorință: să vadă un prinț adevărat.

Citind mereu, băiatului începu să nu-i mai placă hainele ce le purta și sărăcia în care trăia. Graiul și purtările băiatului se schimbau pe măsură ce afla tot mai multe învățături din cărți.

Într-una din zile, Tom se sculă înfometat și porni să bată ulițele. Merse mai mult ca de obicei și se trezi dincolo de casele bogaților. Își continuă drumul până ce ajunse la zidurile unui palat. Aici putea să vadă un prinț în carne și oase. Inima îi bătea cu putere. Deodată zări printre zăbrelele aurite un băiat frumușel, îmbrăcat în mătăsuri, strălucind de bijuterii, la șold având o mică spadă, iar pe cap o pălărioară cu pene. Era un prinț!

Unul dintre ostașii de gardă îl smulse și îl îmbrânci cu asprime pe Tom.

Tânărul prinț se repezi la poartă și strigă la soldat indignat:

– Cum de-ai cutezat să te porți așa cu-n băiat sărman? Deschide poarta și dă-i voie să intre!

Ostașii dădură onorul și deschiseră porțile. Prințul sărăciei dădu mâna cu prințul belșugului.

– Arăți foarte obosit și înfometat. Vino cu mine!

Ostașii săriră. Edward îi înlătură cu un gest regal. Prințul îl duse pe Tom în iatacul său. Porunci să i se aducă tot felul de bunătăți, apoi începu să-i pună întrebări în timp ce băiatul mânca.

– Cum te cheamă și unde locuiești tu? întrebă prințul.

– Mă numesc Tom Canty, Înălțimea Voastră, răspunse Tom. Locuiesc în orașul vechi, să nu vă fie cu supărare, în Curtea Gunoaielor.

– Curtea Gunoaielor? Se petrece bine acolo?

– Da, Înălțimea Ta! Uneori vin păpușari și saltimbanci. Iar noi, băieții, ne luptăm în joacă.

– Așa ceva mi-ar plăcea și mie! zise prințul entuziasmat.

– Vara ne bălăcim, înotând prin canale și prin noroi ca niște porci.

– Și asta mi-ar plăcea... De m-aș putea învești cu haine ca ale tale, să-mi descalț picioarele și să mă tăvălesc în noroi, ca nimeni să nu mă mustre, mai că aș uita de coroană.

– Iar eu, de m-aș putea învești așa cum ești Luminăția Ta!

Peste câteva minute, micul prinț era îmbrăcat în haine vechi, iar Tom era împopoțonat cu hainele regalității. Cei doi se apropiară de o oglindă mare și se priveau uimiți. Semănau la păr, la ochi, la glas și ținută, aveau aceeași statură și trăsături asemănătoare.

– De s-ar întâmpla să fim amândoi îmbrăcați la fel, nimeni n-ar putea să spună care dintre noi ești tu și care prințul de Wales. Nu te mișca de aici până nu mă întorc! E porunca mea! zise prințul.

În clipa următoare, luă de pe masă un obiect cu însemne regale și-l ascunse, apoi ieși pe ușă, alergând prin palat în hainele sale vechi ce fluturau ca un steag, roșu la față și cu ochii scânteietori.

Când ajunse la poarta cea mare, soldatul care îl îmbrâncise pe Tom îi deschise poarta și-i trase peste ureche o palmă zdravănă, care îl trimise direct în drum și-i spuse:

– Asta, pui de cerșetor, e pentru dojana ce-am încasat-o de la Înălțimea Sa!

Mulțimea izbucni în hohote de râs. Prințul se ridică din noroi și se repezi la soldat, strigând:

– Eu sunt prințul de Wales și persoana mea e sacră, iar tu vei atârna în streang pentru că ai îndrăznit să mă atingi.

Soldatul îi dădu onorul cu halebarda și-i spuse batjocoritor:

– O salut pe sacra Voastră Înălțime! Hai, întinde-o, cerșetor obraznic!

Mulțimea batjocoritoare se strânse în jurul bietului prinț și îl îmbrânci și îl înghionti, până departe pe drum, huiduindu-l și strigând:

– Faceți loc pentru Alteța Sa! Faceți loc pentru Prințul de Wales!

(„Prinț și cerșetor“, după Mark Twain)

Scanat cu CamScanner

1 **Completează enunțurile.**

- Locul acțiunii din povestire este _____ .
- Timpul întâmplării este _____ .

2 **Scrie câte un cvintet pentru fiecare dintre cele două personaje.**

- **Rândul 2** conține două însușiri ale personajului *(adjective)*.
- **Rândul 3** este format din trei cuvinte care arată acțiuni *(verbe)*.
- **Rândul 4** este o *propoziție* formată din patru cuvinte despre personaj.
- **Rândul 5** este format dintr-un *cuvânt* caracteristic personajului.

TOM CANTY	*EDWARD TUDOR*
2	2
3	3
4	4
5	5

3 **Marchează cu „×“ răspunsurile corecte.**

a) Personajele povestirii sunt:

☐ Tom;	☐ regina;	☐ surorile lui Tom;
☐ Edward;	☐ soldatul;	☐ mulțimea de oameni.

b) Tom provenea dintr-o familie:

- ☐ modestă din vechea cetate a Londrei;
- ☐ cu trei copii;
- ☐ formată din șapte persoane.

c) Tom era un copil:

☐ educat;	☐ sărac;	☐ conștiincios;	☐ interesat;	☐ altruist;	☐ viclean;
☐ ambițios;	☐ isteț;	☐ mărinimos;	☐ egoist;	☐ amabil;	☐ sincer.

d) Micul cerșetor:

- ☐ era apreciat de membrii familiei sale;
- ☐ asculta basmele pe care i le spunea preotul;
- ☐ purta haine uzate și murdare.

e) Dorința cea mare a lui Tom era:

☐ să întâlnească un prinț în carne și oase;	☐ să ajungă un mare pictor;
☐ să fie prinț măcar pentru o zi;	☐ să devină un mare învățător.

Scanat cu CamScanner

4 **Identifică în text verbele care introduc replicile personajelor, apoi înlocuiește-le cu altele care au sens asemănător.**

5 **Scrie cui aparține fiecare afirmație.**

- *„De s-ar întâmpla să fim amândoi îmbrăcați la fel, nimeni n-ar putea să spună care dintre noi ești tu și care prințul de Wales.“* _____
- *„O salut pe sacra Voastră Înălțime! Hai, întinde-o, cerșetor obraznic!“* _____
- *„Faceți loc pentru Alteța Sa! Faceți loc pentru Prințul de Wales!“* _____
- *„Iar eu, de m-aș putea înveșmânta așa cum ești Luminăția Ta!“* _____

6 **Scrie întrebări sau răspunsuri pe baza textului.**

Întrebare	Răspuns
Unde locuiește familia lui Tom Canty?	
	Tom uită de necazurile sale atunci când este foarte obosit.
Cum a ajuns micul cerșetor la palatul prințului?	
	Vara, Tom se bălăcește prin canale, se tăvălește prin noroi sau privește păpușarii și saltimbancii care vin în orașul vechi.
Ce l-a ajutat pe Tom să se transforme, să evolueze?	

7 **Pălăriile gânditoare. Colorează pălăria în culoarea indicată, apoi rezolvă cerințele.**

Pălăria albă → **Informează-te!** → Ce obiect cu însemne regale ar fi putut lua prințul de pe masă?

_____

_____

Pălăria neagră → **Aspecte negative** → Cu ce situație prezentată în text nu ești de acord?

_____

_____

Pălăria galbenă → **Aspecte pozitive** → Ce l-a ajutat pe Tom să se transforme, să progreseze?

_____

_____

Scanat cu CamScanner

***Pălăria albastră* → Clarifică! →** Care dintre cele două personaje consideri că este personajul pozitiv și care negativ?

***Pălăria roșie* → Spune ce simți! →** Cum crezi că se simte Tom în momentul în care îl vede pe prinț îmbrâncit de soldat?

8 **Scrie planul de idei al textului atât sub formă de enunț, cât și sub formă de titlu.**

	Ideea principală <u>sub formă de enunț</u>	Ideea principală <u>sub formă de titlu</u>
1.	*Tom Canty și Edward Tudor se nasc în aceeași zi.*	*Nașterea celor doi băieți*
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

9 **Formulează o predicție.** Crezi că obiectul ascuns de prinț, înainte de a ieși, i-a fost de folos acestuia? Cum ar fi putut să-l ajute în demonstrarea identității sale? Compune un posibil final al povestirii, ținând cont de acest aspect.

Scanat cu CamScanner

10 **Dezbatere.** Împărțiți în două grupuri, PRO Tom și PRO Edward, veți susține/acuza comportamentul celor doi băieți. Aduceți argumente pentru a demonstra care dintre cei doi este vinovat de schimbarea statutului, a identității prințului. A fost premeditat acest schimb de către Tom?

11 **Printre seriile de sinonime s-au strecurat intruși. Barează-i!**

- ❀ străveche = *antică, preistorică, moștenită, strămoșească*
- ❀ nerăbdare = *impacientă, înfrigurare, neastâmpăr, indispoziție*
- ❀ zarvă = *gălăgie, teroare, gâlceavă, frământare, vâlvă, agitație*
- ❀ șandrama = *șopron, restaurant, baracă, colibă, cocioabă*
- ❀ soios = *rigid, murdar, mânjit, slinos, nespălat*
- ❀ indignat = *supărat, nervos, invidios, revoltat*
- ❀ entuziasmat = *înflăcărat, învăpăiat, avansat, însuflețit, pasionat*
- ❀ a zburda = *a alerga, a țopăi, a zbura, a se zbengui*
- ❀ a mustra = *a dojeni, a certa, a refuza, a admonesta, a reproșa*
- ❀ zdravăn = *voinic, puternic, vânjos, viguros, voios*

12 **Scrie antonimele cuvintelor date.**

- a huidui ≠ _____
- se îngrămădea ≠ _____
- suferință ≠ _____
- zdravănă ≠ _____
- înfășurat ≠ _____
- zarvă ≠ _____
- asprime ≠ _____
- a se repezi ≠ _____

13 **Alcătuiește enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor:**

a zugrăvi _____

_____

repezi _____

_____

a petrece _____

_____

coroană _____

_____

14 **Folosind ortogramele *nu-ți, nu-l, nu-i, n-o,* transformă propozițiile următoare în propoziții negative.**

- Rodica o însoțește pe bunica la cumpărături.

_____

- Vlăduț îl ajută pe bunicul său în grădină.

_____

Scanat cu CamScanner

• Răzvan îi împrumută colegului său cartea.

• Astăzi este o zi cu soare.

• Îți dau astăzi invitația la petrecere.

15 **Scrie între paranteze ce exprimă fiecare verb din propozițiile de mai jos.**

☆ În clasă rezolvăm exercițiile din manual. (_____)

☆ Broscuța stă pe o frunză de nufăr. (_____)

☆ Vizuina vulpii este în mijlocul pădurii. (_____)

☆ Antonia a tăcut imediat. (_____)

☆ Copiii așteaptă să plece în excursie. (_____)

☆ Toți elevii au urcat în autocar. (_____)

☆ Pe birou se află o fotografie cu familia mea. (_____)

☆ Motanul face tumbe prin zăpadă. (_____)

☆ În țara noastră există multe forme de relief. (_____)

16 **Subliniază verbele și analizează-le, după model.**

În adâncul mării trăia un împărat cu supușii săi. El le îngrijea cu multă dragoste pe cele șase fete ale sale. Cea mai mică dintre ele aștepta cu nerăbdare ziua când va ieși la suprafață și va cunoaște lumea oamenilor.

– Când vei împlini cincisprezece ani, vei cunoaște minunățiile pământului! spuneau celelalte surori ale sale.

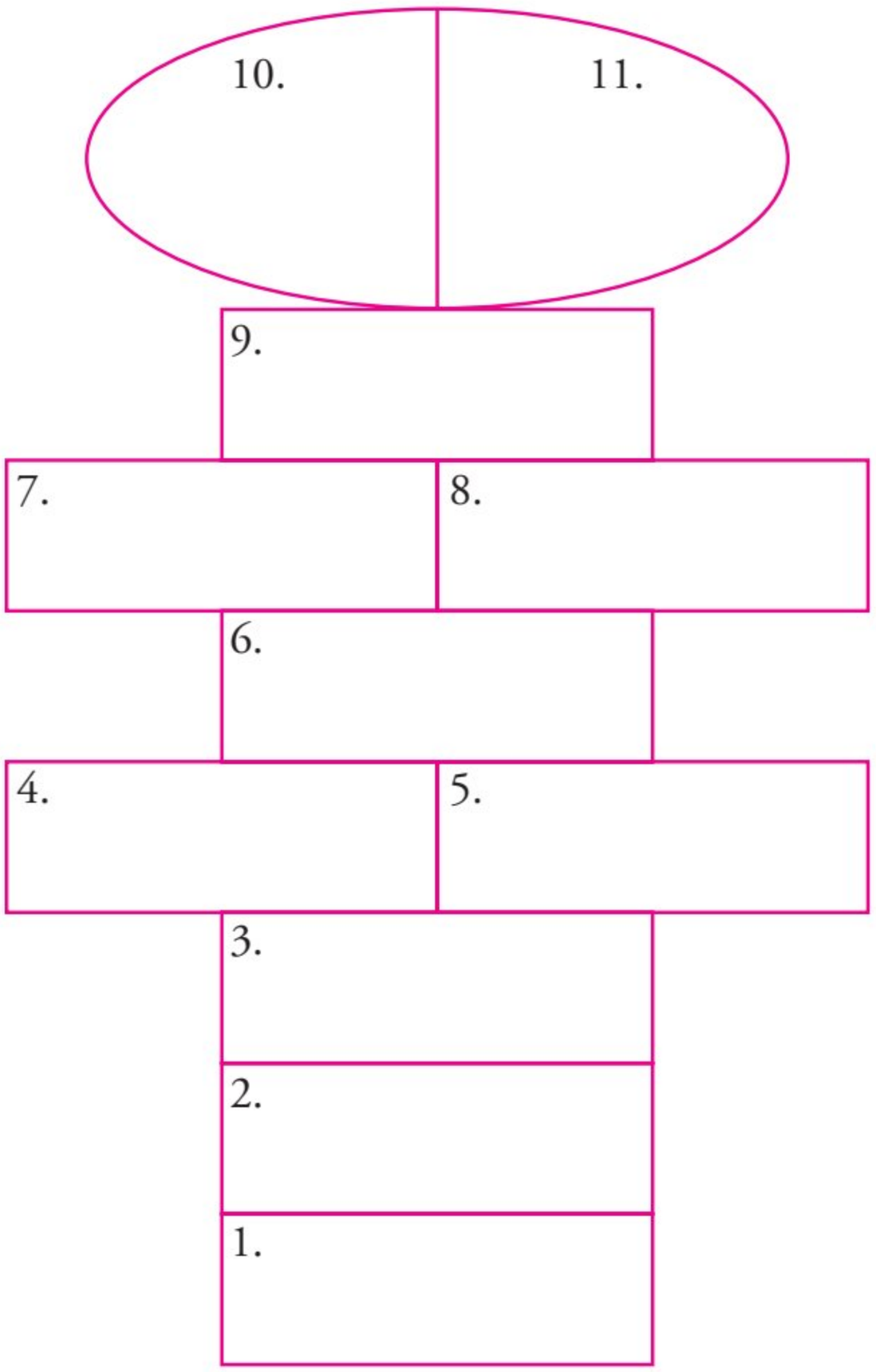
Mica sirenă ascultă curioasă poveștile despre oameni și așteaptă marea aniversare.

Model: **trăia =** verb, timpul trecut, persoana a III-a, numărul singular

Scanat cu CamScanner

17 **Şotron gramatical! Completează șotronul cu formele verbale potrivite.**

1. „a putea“, persoana a III-a, numărul plural, timpul trecut
2. „a alerga“, persoana a II-a, numărul singular, timpul prezent
3. „a căuta“, persoana a III-a, numărul singular, timpul viitor
4. „a dormi“, persoana I, numărul singular, timpul viitor
5. „a participa“, persoana I, numărul plural, timpul trecut
6. „a dansa“, persoana a III-a, numărul singular, timpul viitor
7. „a iubi“, persoana a III-a, numărul plural, timpul prezent
8. „a citi“, persoana a III-a, numărul plural, timpul trecut
9. „a construi“, persoana a II-a, numărul plural, timpul trecut
10. „a înțelege“, persoana a II-a, numărul singular, timpul viitor
11. „a veni“, persoana I, numărul plural, timpul prezent

18 **Găsește câte un verb cu sens asemănător pentru următoarele grupuri de cuvinte. Indică timpul, persoana și numărul fiecărui verb găsit.**

- îi era frică = _____ → _____
- ați băgat de seamă = _____ → _____
- au dat ziua bună = _____ → _____
- au luat-o la sănătoasa = _____ → _____
- îmi aduc aminte = _____ → _____
- vei lăsa baltă = _____ → _____
- vor pune ochii în pământ = _____ → _____
- dă crezare = _____ → _____
- se dau de-a dura = _____ → _____

Scanat cu CamScanner

VI. ÎN RITM DE PRIMĂVARĂ

Prieteni mici cu suflete mari

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „×“ răspunsul corect.**

Textul este: ☐ literar; ☐ nonliterar.

2 **Completează cu informații din text.**

- Textul prezintă informații despre primul animal _____ , câinele.

Acest lucru s-a întâmplat cu peste _____ ani în urmă.

- Rasele de câini sunt numeroase, ajungând astăzi la peste _____ .
- Dacă îți dorești să adopți un cățel, este indicat să te _____ mai întâi despre _____ rasei, pentru a-l alege pe cel mai potrivit.
- Câinii au devenit ajutoare de nădejde ale omului, deoarece sunt animale foarte _____ . Au capacitatea de a detecta diverse _____ ceea ce face posibilă antrenarea lor pentru a fi folosiți în mai multe domenii: salvarea celor prinşi de _____ ori _____ , ajută persoane _____ , iau urma _____ sau descoperă _____ sau _____ ascunse în bagaje.
- Câinii pot înțelege aproximativ _____ de cuvinte.

3 **Caută informații despre rasele de câini care îți plac, altele decât cele din manual, apoi organizează-ți datele culese în tabelul următor. Lipește și fotografia sau desenează câinele despre care vorbești.**

Fotografia	Rasa	Caracteristici

Scanat cu CamScanner

4 **Notează A pentru adevărat sau F pentru fals în casetele din dreptul enunțurilor date, raportându-te la informațiile din textul „Prieteni mici cu suflete mari“.**

- Câinele a fost al doilea animal dresat de om. ☐
- În timp, rasele de câini nu s-au schimbat deloc. ☐
- Câinii pot fi dresați. ☐
- Dacă un câine are coada între picioare şi urechile lăsate, înseamnă că e timid. ☐
- Atunci când latră, un câine te cheamă să te joci cu el. ☐
- Câinii înțeleg aproximativ 200 de cuvinte. ☐
- Chiar dacă locuieşti la oraş, nu e o problemă să ții un câine mare într-un apartament mic, deoarece el se adaptează la spațiul pe care îl are la dispoziție. ☐
- Când te plictiseşti de câinele tău, îl poți abandona sau duce la un centru de câini fără stăpân, deoarece el nu va suferi. ☐

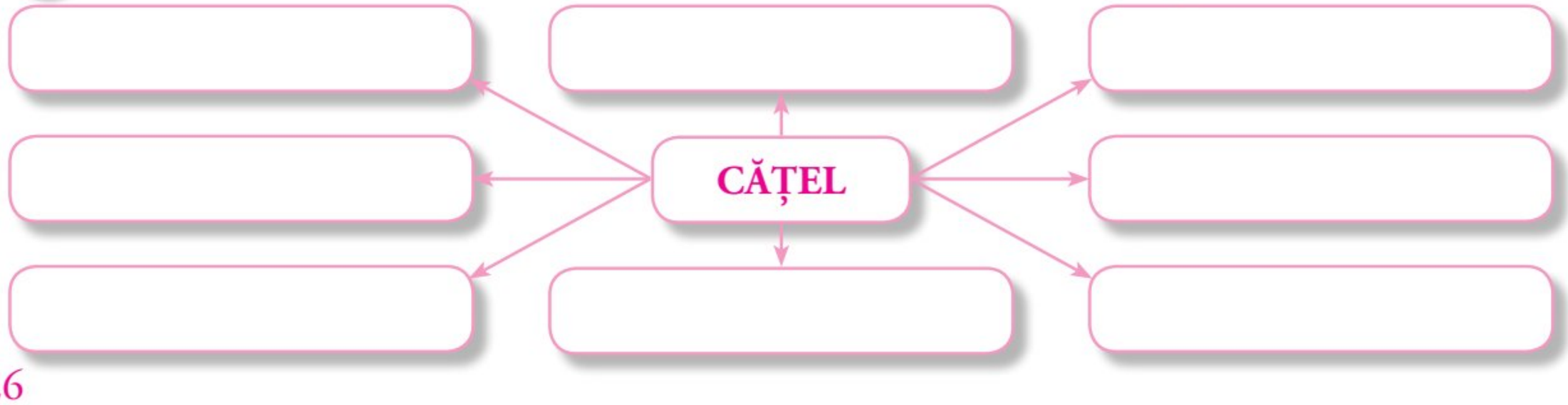
5 **Explozia stelară. Formulează întrebări pe baza textului folosind cuvintele din steluțe, apoi răspunde la acestea.**

1. _____
_____
2. _____
_____
3. _____
_____
4. _____
_____
5. _____

6 **Invitație la amintiri. Ai un astfel de prieten? Dacă da, povesteşte-ne despre el! Dacă nu, imaginează-ți cum ar fi să ai un cățel! Cum te-ai simți? Ce ați face împreună?**

7 **Găsește cât mai mulți termeni pe care să îi asociezi cuvântului *cățel*.**

Scanat cu CamScanner

8 **Spune-ți părerea!**

a) Ce impresie îți fac persoanele care abandonează animalele de companie?

b) Care crezi că ar putea fi motivul pentru care iau o astfel de decizie?

c) Ce soluții crezi că ar exista pentru a reduce numărul celor care îşi abandonează animalele de companie?

9 Imaginează-ți un dialog cu un câine abandonat care hoinăreşte acum pe stradă.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **a)** Unește cuvintele care au același sens. **b)** Adaugă un cuvânt cu același sens, după model.

camarad	iubire	_____
comunicativ	obligație	_____
afecțiune	**companion**	prieten
scrieri	sociabil	_____
a părăsi	însemnări	_____
responsabilitate	a renunța	_____

2 **Scrie cuvinte cu sens opus pentru:**

- curios ≠ _____
- responsabilitate ≠ _____
- a domestici ≠ _____
- prieten ≠ _____
- jucăuș ≠ _____
- sociabil ≠ _____
- îngrijit ≠ _____
- adoră ≠ _____

3 **Descoperă şi pune între paranteze sensurile diferite ale cuvintelor scrise colorat.**

- Câinii sunt ***antrenați*** să descopere victimele cutremurelor. (_____)
- Sportivii ***antrenați*** bine câștigă competițiile. (_____)

- Beagle este un câine ***curios.*** (_____)
- ***Curios*** lucru mai e și acesta! (_____)

- La începutul dresajului, se folosesc ***comenzi*** simple. (_____)
- Laboratorul de cofetărie a primit multe ***comenzi*** luna aceasta. (_____)

- Trebuie să fii atent ca să înțelegi ***reacțiile*** cățelușului tău. (_____)
- La ora de chimie ne-au încântat ***reacțiile.*** (_____)

Scanat cu CamScanner

4 **Găseşte în şirul de mai jos înțelesul expresiilor formate cu verbul *a lua.* Alcătuiește şi tu alte enunțuri cu acestea.**

❇ Câinele ***a luat urma*** hoțului.
❇ Şi-***a luat picioarele la spinare*** şi s-a făcut nevăzut.
❇ Când l-a întâlnit, şi-***a luat pălăria*** de pe cap.
❇ De necaz, şi-***a luat lumea în cap.***
❇ Copilul nu-***şi lua ochii*** de la puiul drăgălaş de căprioară.
❇ Ciobănescul s-***a luat la trântă*** cu hoțul.
❇ Răsfățat peste măsură, câinele ***şi-a*** cam ***luat nasul la purtare.***
❇ După ce a fost antrenat câteva luni, micul Husky ***a luat parte*** la prima lui competiție.
❇ Ştiind că nu e vinovat de dispariția bucăților de carne, băiatul ***i-a luat partea*** câinelui său.
❇ Canişul ***a luat obiceiul*** stăpânului său.
❇ De curând ***a luat ființă*** prima asociație de voluntari şi în oraşul nostru.
❇ Darul părinților săi ***l-a luat pe nepusă masă.***
❇ Bunica ***l-a luat la rost*** pe nepot când acesta a adus câinele în casă.
❇ După ce a fost fugărit prin sat, George ***a luat frica*** acelui câine.

(a urmări, a pleca departe, a apăra, a participa, a împrumuta, a apărea, a se obrăznici, a privi insistent, a fugi, a saluta, a se lupta, a se teme, a surprinde, a certa)

5 **Extrage din textul citit comenzile simple pe care i le poți da câinelui tău la începutul dresajului.**

6 **Barează ortogramele greşite pentru fiecare situație.**

- Câinele ***sa/s-a*** întors acasă ***la/l-a*** stăpânul lui.
- Dresorul ***sa/s-a*** bucurat când ***la/l-a*** văzut.
- Dulăul ***sa/s-a*** apropiat de el şi ***la/l-a*** mirosit.
- Micul prieten ***ia/i-a*** adus ***numai/nu mai*** bucurie.
- ***Sa/S-a*** apropiat de el dând din coadă şi ***la/l-a*** privit insistent.

7 **Desparte în silabe cuvintele.**

- dresorul = _____
- antrenament = _____
- capacitatea = _____
- răufăcători = _____
- domesticit = _____
- companie = _____

8 **Notează în casete numărul de vocale şi de consoane.**

• câine	V =	C =	• adopție	V =	C =	• reacțiile	V =	C =
• ajutor	V =	C =	• cutremur	V =	C =	• mişcare	V =	C =
• dresaj	V =	C =	• longevitate	V =	C =	• copiii	V =	C =

Scanat cu CamScanner

Dragă Năsturel

de Petre Ghelmez

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „×“ răspunsul corect.**

a) Textul este: ☐ literar în proză; ☐ literar în versuri; ☐ nonliterar.

b) Textul are: ☐ 10 alineate; ☐ 15 alineate; ☐ 14 alineate.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Numele copiilor se dau pornind:

☐ doar de la numele naşilor; ☐ de la te miri ce; ☐ de la dorințele bunicilor.

b) Numele cățeilor sunt alese de copii pornind:

☐ de la personajele îndrăgite;

☐ de la asemănările cu prietenii;

☐ de la caracteristicile fizice ale acestora.

c) Năsturel este:

☐ negru ca un nasture de haină;

☐ negru cu lăbuțele albe;

☐ negru cu pete albe.

d) Când îl întâlnea pe băiat, Năsturel:

☐ se bucura dând din coadă;

☐ sărea cu labele pe pieptul lui;

☐ o ținea tot într-o goană în jurul băiatului şi-l lingea pe față uneori.

e) Când băiatul a plecat spre şcoală, Năsturel:

☐ a rămas acasă aşa cum i-a cerut băiatul;

☐ l-a însoțit spre şcoală, ignorând rugămințile acestuia;

☐ l-a însoțit o bucată de drum, apoi s-a întors cuminte acasă.

f) Pe drum, băiatul:

☐ s-a întâlnit cu alți colegi;

☐ l-a întâlnit pe Dulău, câinele Omului cu părul roşu;

☐ i-a dat lui Năsturel plăcinta lui cu brânză.

g) Când a văzut că stăpânul lui este atacat de Dulău, Năsturel:

☐ s-a speriat şi a fugit;

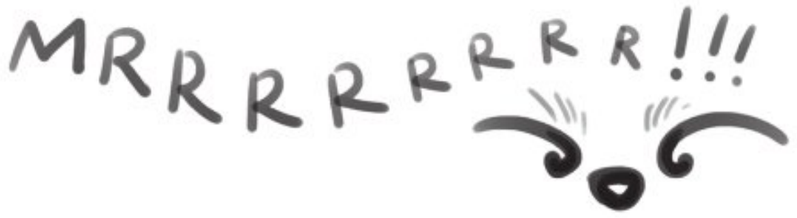
☐ a sărit în spatele Dulăului, muşcându-l ca să îl lase în pace pe băiat;

☐ a fost muşcat de Dulău.

Scanat cu CamScanner

h) La prânz, când s-au întors spre casă:

- ☐ Dulău le-a ieşit din nou în față, atacându-i;
- ☐ Dulău se făcuse nevăzut;
- ☐ Dulău mârâia înfundat din spatele tufişurilor, nemaiavând curajul să îi atace.

3 Răspunde la întrebări.

a) Care sunt personajele care apar în text?

b) De ce crezi că îl însoțește Năsturel pe băiat în drumul spre școală?

c) Care dintre personaje îți place mai mult și de ce?

4 Ordonează ideile.

- ☐ Năsturel îl apără pe Oprică de Dulău.
- ☐ Numele cățeilor sunt alese de copii.
- ☐ Băiatul ajunge la școală cu hainele în dezordine, prăfuite.
- ☐ În drum spre școală, băiatul și câinele său îl întâlnesc pe Dulău.
- ☐ Părinții sunt cei care aleg numele copiilor, pornind de la te miri ce.
- ☐ Năsturel îl așteaptă pe Oprică la poarta școlii și cei doi se întorc împreună acasă, la prânz.
- ☐ Cățelul îl însoțește pe băiat la școală, chiar dacă acesta îl rugase să rămână acasă.
- ☐ Năsturel este un cățel vesel și iubitor.

5 Completează comparațiile.

- ★ vesel precum _____
- ★ jucăuş precum _____
- ★ speriat ca _____
- ★ gălăgios ca _____
- ★ viteaz ca _____
- ★ curajos ca _____
- ★ negru ca _____
- ★ ager ca _____

6 Realizează un cvintet pornind de la Năsturel, prietenul lui Oprică.

Cuvântul de bază →

Două adjective corespunzătoare cuvântului de bază →

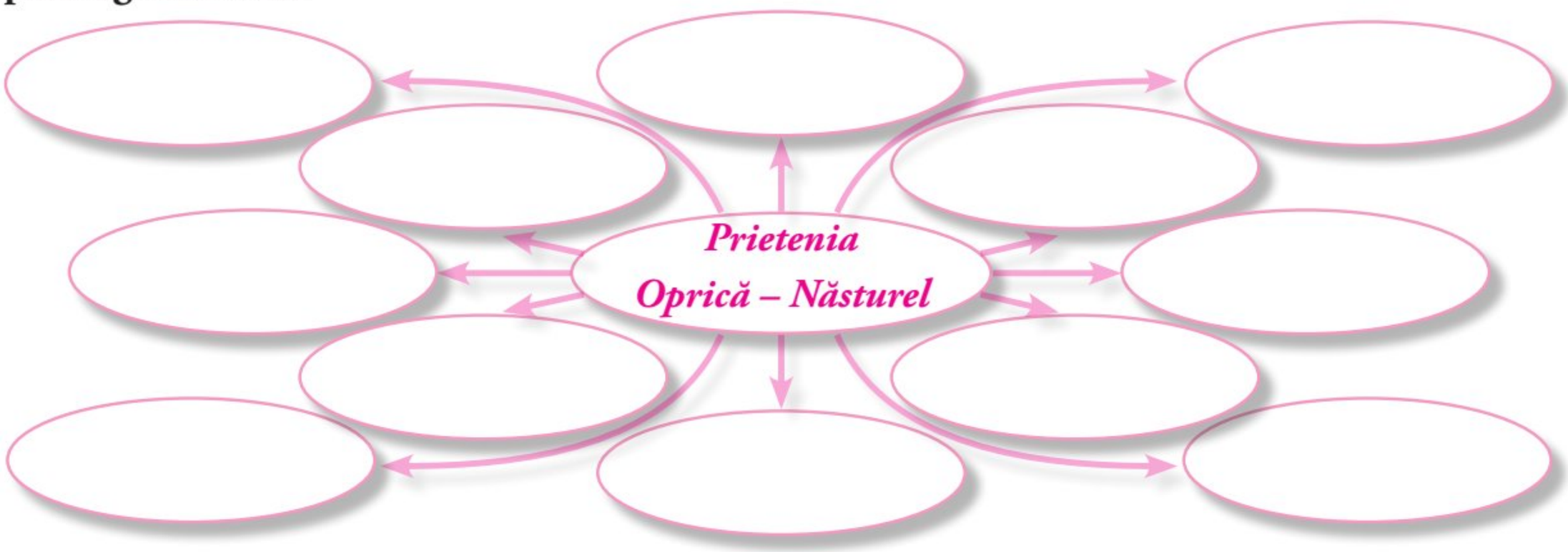
Trei verbe →

O propoziție formată din patru cuvinte care exprimă sentimentele cititorului →

Un cuvânt care reprezintă esența cuvântului de bază →

Scanat cu CamScanner

7 **Completează „ciorchinele“ cu dovezile de prietenie dintre copil şi câine pe care le înțelegi parcurgând textul.**

8 **Spune-ți părerea!**

a) Cum te poate ajuta un prieten necuvântător?/Ce beneficii îți poate aduce o astfel de prietenie?

b) Ce vrea să spună doamna învățătoare prin „Nu se cade, pentru un şcolar cuminte şi silitor! [...] Copiii nu sunt căței, să umble toată ziua cu nasul zgâriat de pisici!“?

c) Ce i-ai spune lui Năsturel dacă l-ai întâlni şi el ar putea înțelege toate cuvintele tale?

d) Ți-ar plăcea să ai un prieten asemenea lui Năsturel? De ce? Ce ți-ar plăcea să faceți împreună?

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește pentru cuvintele date termeni cu sens asemănător și cu sens opus.**

- _____ = sprintene ≠ _____
- _____ = viteaz ≠ _____
- _____ = hotărât ≠ _____
- _____ = neascultător ≠ _____
- _____ = amenințător ≠ _____
- _____ = a se înfuria ≠ _____
- _____ = silitor ≠ _____

2 **Scrie toate posibilitățile de despărțire în silabe la sfârşit de rând a cuvintelor date.**

- catifelată → _____
- neascultător → _____
- amenințătorul → _____
- prinzându-l → _____

Scanat cu CamScanner

3 **Alcătuiește câte o propoziție cu sensurile diferite ale fiecărui cuvânt.**

căpriorii _____

_____

coadă _____

_____

fiare _____

_____

4 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- copil → _____
- prietenie → _____

5 **Transformă:**

a) adăugând o silabă;

- nu-l chema → _____
- şi-atât → _____
- pe ureche-i intraseră → _____
- cine-l aştepta → _____

b) reducând cu o silabă.

- se auzea mârâitul → _____
- şi îşi făceau cu ochiul → _____
- îşi arăta Dulău colții → _____
- îi era negru → _____

6 **Rescrie propozițiile punând verbele la timpul trecut.**

a) Băiatul şi Năsturel se făcură că nu-l aud.

_____

b) Pe căței îi botează copiii.

_____

c) Năsturel ciuli urechile.

_____

7 **Găseşte adjective potrivite pentru următoarele substantive.**

- prieten → _____
- cățel → _____
- blăniță → _____
- urechi → _____
- matahală → _____
- pisici → _____

8 **Imaginează-ți un dialog între Oprică şi Năsturel, după întâmplarea petrecută pe drumul spre şcoală.**

Scanat cu CamScanner

• CUVÂNTUL – PARTE DE PROPOZIȚIE •

NU UITA!

În vorbire, ca şi în scriere, ne exprimăm prin propoziții. Propozițiile sunt alcătuite din cuvinte, deci fiecare cuvânt are un rol într-o propoziție. Spunem că fiecare cuvânt reprezintă o parte de propoziție.

1 **Bifează doar propozițiile.**

- ☐ Câinii sunt prietenii oamenilor.
- ☐ Blană curată și strălucitoare
- ☐ Vine ploaia.
- ☐ Lătrat vesel și puternic
- ☐ Ploaie torențială
- ☐ Băiatul mergea însoțit de Năsturel spre școală.

2 **Ordonează cuvintele, pentru a forma propoziții.**

vecinului | s-au întors | copiii | pe munte | din plimbarea

dese | din tufişurile | doi | au ieşit | mici | iepuri

Alin | de pe bicicletă | ieri | a căzut

prieteni | cățeii | sunt | ai omului | credincioşi

îl | Năsturel | aştepta | pe stăpânul | şcolii | în fața | lui

3 **Scrie enunțuri în care cuvintele să răspundă la întrebările date.**

Cine? *Care?* *Ce făcea?* *Unde?*

De unde? *Până unde?* *Cine?* *Ce va face?* *Cu ce?*

Când? *Cine?* *Ce a făcut?* *Cu cine?* *Cum?*

Cine? *Al cui?* *Ce face?* *Unde?* *Cu cine?*

Scanat cu CamScanner

4 **Alcătuieşte propoziții în care să folosești cuvintele date și care să răspundă la întrebările dintre paranteze.**

- copil *(Cine?)* _____
- Veverița *(a cui?)* _____
- Ramona *(Pentru cine?)* _____
- nasture *(Cu ce?)* _____
- Copaci *(Pe unde?)* _____
- cățel *(Pentru cine?)* _____

5 **Scrie sub fiecare cuvânt întrebarea la care răspunde.**

Roxana vrea un animal de companie.

_____

Din vizuină au ieşit trei pui mititei roşcați.

_____

Ieri, bunica copiilor a adus acasă câinele promis.

_____

Cosmin s-a jucat cu mingea cea roşie de dimineața până seara.

_____

Flori parfumate stăteau în vaze multicolore pe mesele vânzătorilor.

_____

• SUBIECTUL •

1 **Subliniază, din fiecare propoziție, cuvântul care răspunde la întrebarea *Cine?*.**

- Copilul privi câinele cu drag.
- Dimineața, mama îl trezi devreme.
- Veverița fugi cu nuca în gură.
- Prietenul meu se numeşte Cosmin.
- Copiii nu voiau să mai plece.
- Fereastra era larg deschisă.
- Florile luminau crengile.
- Pe perete, Ramona desenase o inimă.
- S-a întors din concediu medicul.
- Al treilea nu a auzit întrebarea.

2 **Completează enunțurile cu subiectele potrivite.**

_____ a sosit.

Din depărtări se întorc _____ călătoare.

Pe crengi stau să se deschidă _____ de un verde crud.

_____ de iarbă proaspătă au răsărit din pământul umed.

Pe câmpii zburdă _____ albi şi negri.

De Paşte _____ se îmbracă cu ce au ei mai frumos.

Scanat cu CamScanner

3 **Subliniază subiectele din enunțurile următoare, scriind întrebarea potrivită, ca în model.**

- ▶ Prietenii adevărați se ajută la nevoie. → Cine se ajută?
- ▶ Alex plecase cu părinții în alt oraș. → _____
- ▶ Florile albastre împrăștie un parfum îmbietor. → _____
- ▶ Pe cer stelele aurii zâmbesc. → _____
- ▶ Din capătul străzii sosesc Andrei și Ana. → _____
- ▶ Ghioceii și viorelele zâmbesc în razele soarelui. → _____
- ▶ Pe trotuar stau de vorbă ei și ele. → _____
- ▶ În grădină au înflorit zambilele, narcisele și liliacul. → _____

4 **Alcătuiește propoziții în care cuvintele următoare să aibă rol de subiect.**

- motanul → _____
- florile → _____
- ea → _____
- dumneavoastră → _____
- al doilea → _____
- cinematograful → _____
- filmul → _____
- Albă-ca-Zăpada → _____
- Năsturel → _____

5 **Scrie enunțuri, apoi reformulează-le, schimbând locul subiectului în propoziție, după model.**

Model: Maria a găsit un melc.
A găsit Maria un melc.
A găsit un melc Maria.

Rândunica → _____
→ _____
→ _____

Bunica → _____
→ _____
→ _____

Spectatorii → _____
→ _____
→ _____

Noi şi voi → _____
→ _____
→ _____

Scanat cu CamScanner

6 **Identifică propozițiile în care cuvântul scris colorat este subiect.**

Pe **lac** erau trei lebede.
Un **lac** a înghețat.
Tata a dat ușa cu **lac.**

Am ojă pe **unghie.**
S-a rupt o **unghie.**
Mi-am rupt o **unghie.**

Tudor merge la cumpărături.
El merge cu **Tudor.**
L-am văzut pe **Tudor.**

El a venit cu **voi.**
Voi ați primit daruri.
V-am chemat pe **voi.**

7 **Formulează propoziții pornind de la imaginile următoare, pune întrebările şi subliniază subiectele cu două linii.**

8 **Subliniază, apoi analizează subiectele, după model.**

Mâine noi plecăm la mare. Mama strânge bagajele. Corina pregăteşte o prăjitură pentru drum. Tata verifică maşina.

Drumul va dura câteva ore. Eu îmi voi lua o carte pentru drum. Sora mea va asculta muzică la căşti.

Model: **noi =** subiect exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul plural

9 **Alcătuieşte propoziții în care subiectele să fie exprimate prin:**

a) pronume personal de politețe, persoana a III-a, numărul singular, genul masculin;
b) substantiv comun, numărul singular, genul feminin;
c) substantiv propriu;
d) pronume personal, persoana I, numărul plural;
e) substantiv comun, numărul plural, genul neutru;
f) două substantive comune;
g) un pronume şi un substantiv propriu.

10 **Compune un scurt text cu titlul „Primăvara în livadă“, apoi subliniază subiectele cu două linii.**

Scanat cu CamScanner

• PREDICATUL •

1 **Subliniază predicatele din propozițiile următoare.**

- Mama conduce maşina.
- Eugen citea o carte interesantă.
- Jack a observat absența tatălui.
- Ei mergeau la bunici.
- Părinții au râs copios.
- Merg şi ei cu noi.
- Colegii şi colegele lui Andrei au plecat în tabără.
- Soarele strălucește pe cerul senin.

2 **Completează enunțurile cu predicatele potrivite.**

- Bagajele _____ în maşină.
- Mama _____ bagajele.
- Mâine _____ la bunici.
- Ceața _____ toată autostrada.
- Ploaia _____ întreg pământul.
- Din zarzări _____ petale albe.
- Ochii bunicii _____ de lacrimi.
- În grădini _____ albine harnice.

3 **Unește cuvintele din prima coloană cu cele din a doua coloană, pentru a forma propoziții.**

Petrică	ciripesc.
Păsările	apa.
Copiii	sare.
Mingea	soarele.
Apare	merg.
Curge	învață.

4 **Subliniază părțile de propoziție care arată ce face/ce se spune despre ființa sau lucrul din fiecare propoziție. Scrie în dreptul fiecărei propoziții întrebarea pe care ai folosit-o.**

- Copilul pleacă la bunici în vacanță. _____
- El va petrece câteva zile acolo. _____
- Va merge cu bunicul în pădure. _____
- Ei vor discuta despre fiecare plantă întâlnită. _____
- Floarea şi-a deschis petalele. _____
- Gruia mergea la teatru în fiecare lună. _____
- Eu eram acolo, cu el. _____

5 **Completează propozițiile cu predicatele potrivite, respectând întrebările.**

- În maşina tatălui, copiii _____ *(ce făceau?)*.
- Toți _____ *(ce au făcut?)* din maşină.
- Bunicii _____ *(ce făceau?)* în prag.
- Zambilele albastre _____ *(ce făceau?)* un miros puternic.
- Câinele jucăuş _____ *(ce face?)* prin grădină.
- Rândunelele _____ *(ce au făcut?)* cuiburi la streaşina casei.

Scanat cu CamScanner

6 **Subliniază, apoi analizează predicatele din propozițiile următoare, după model.**

Model: **a lătrat =** predicat exprimat prin verb, persoana a III-a, numărul singular, timpul trecut

a) Câinele jucăuş a lătrat vesel până acum. Dintr-o dată s-a oprit. S-a întins la soare. Acum închide ochii. Stăpânul iese. Îl strigă de câteva ori. Într-o clipă câinele e din nou în picioare. Aleargă vesel spre stăpân. Vor merge împreună în pădure.

b) Motocel umbla pe cărarea din pădure. Deodată se opri. Arătă cu brațul spre un copac. Strigă de bucurie:

– Am văzut o veveriță!

Căutarăm cu privirea micul animal.

c) S-a aurit dumbrava. Ierburile se veştejesc. Gospodarii strâng nucile. Zilele calde se pierd în nopțile lungi şi reci. În înălțimi se aud chemări de rândunele. Dinspre livadă vin miresme plăcute de toamnă.

7 **Transformă propozițiile următoare astfel încât predicatele să fie exprimate prin verbe la numărul singular. Ce observi?**

- Copiii nu înțelegeau cuvintele. _____
- Colegii vor porni spre casă. _____
- De el s-au apropiat părinții. _____
- Au cules ghiocei şi viorele din pădure Alina şi Carla. _____
- Vor veni şi bunicii mâine. _____
- Sunt curate cărțile şi caietele lui. _____
- Băncile au fost curățate de ei. _____

8 **Subliniază subiectele şi predicatele din propozițiile următoare, apoi transformă propozițiile dezvoltate în propoziții simple.**

- Elevii clasei a IV-a plantează flori. _____
- Maria plecase cu prietenii în parc. _____
- Macii roşii au umplut câmpia. _____
- În grădină flori înmiresmate s-au ivit. _____
- Copiii se joacă în parcul oraşului. _____
- Din copaci se aud triluri de păsări. _____
- Se ajută mereu Alin şi Ana. _____
- Zâmbetele luminează fața sa. _____

9 **Compune un text cu titlul „Strada nu e loc de joacă!“ în care să ai ca predicate şi următoarele verbe:** ***au plecat, a alergat, n-a observat, s-a împiedicat, a claxonat, a frânat, a scăpat, s-a hotărât, să respecte.***

Scanat cu CamScanner

10 **Transformă propozițiile simple în propoziții dezvoltate, adăugând cuvinte potrivite întrebărilor.**

☆ Soarele străluceşte. S _____ P _____ .
(Ce fel de?) *(Unde?)*

☆ Aleargă un căluț. _____ P _____ S.
(Unde?) *(Ce fel de?)*

☆ Zboară cocorii. _____ P _____ S.
(De unde?) *(Ce fel de?)*

☆ Vine trenul. _____ P _____ S.
(Cum?) *(Ce fel de?)*

☆ Copiii aleargă. _____ S _____ P _____ .
(Care?) *(Ce fel de?)* *(Cu cine?)*

11 **Pune pe spațiile libere subiecte pentru a obține propoziții simple.**

- _____ şuieră.
- _____ încolțesc.
- Ajunge _____ .
- Se revarsă _____ .
- Sosesc _____ .
- _____ cântă.
- Se văd _____ .
- _____ coboară.

12 **Completează cu predicate pentru a obține propoziții simple.**

- Pisica _____ .
- Florile _____ .
- _____ câinele .
- _____ vântul.
- _____ animalele.
- Cântecul _____ .
- Bunicul _____ .
- _____ trenul.

13 **Alcătuieşte propoziții având predicate exprimate prin verbe la:**

a) persoana I, numărul plural, timpul viitor;

b) persoana a II-a, numărul singular, timpul trecut;

c) persoana I, numărul singular, timpul trecut;

d) persoana a II-a, numărul plural, timpul prezent;

e) persoana a III-a, numărul singular, timpul viitor;

f) persoana I, numărul plural, timpul trecut.

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

✿ **Citește cu atenție textul următor.**

Gândăcelul

de Emil Gârleanu

„Cum venise pe lume, nici el nu-și dădea seama. S-a trezit ca dintr-un somn și parcă era de când pământul. Nu simțise nici durere, nici bucurie. Și mult își muncise gândul: cum răsărise, și-al cui era? Mic cât un fir de linte, mișca piciorușele fragede și ocolea, de pe margini, frunzișoara care-l adăpostise.

Într-o zi încercă o pornire lăuntrică: ieși de sub umbra răcoroasă și dădu buzna afară, în ploaia de lumină. Atunci rămase pe loc, orbit de atâta strălucire. Încetul cu încetul îi veni inima la loc și îndrăzni: deschise ochișorii mai mult, mai tare, mai mari, îi deschise în sfârșit bine-bine și privi în sus. Se făcuse parcă mai mititel decât fusese. Cu câtă strălucire, ce adânc și albastru se dezvelea cerul! Și ce minune! cu ochișorii lui mărunți, cât niște fire de colb, îl cuprindea întreg. Și ce întunecime, câtă umezeală sub frunzișoara lui. Ce căutase dânsul acolo? Iar din mijlocul tăriei albastre, un bulgăre de aur aprins arunca văpăi.

Tresări. Era el altul? Piciorușele nu mai erau ale lui de scânteiau așa? Și mai era îmbrăcat în aur! Căci și trupușorul lui, pe care și-l vedea pentru întâia oară, scânteia. Nu cumva era o fărâmiță căzută de acolo, de sus, o fărâmiță de lumină închegată, rătăcită pe pământ? Și, ca o adeverire, pe țărâna neagră trupul aruncă o lumină dulce. Ce se mai întreba! Fără îndoială, de acolo căzuse, acolo trebuia să se întoarcă. Dar ce depărtare. Și cum să ajungă? Privi în sus; și atunci, deasupra căpșorului, zări lujerul unui crin ce se ridica așa de înalt, că parcă floarea din vârf își deschidea paharul chiar dedesubtul bulgărului de aur, să-i culeagă razele.

În mintea lui își înjghebă planul. Să se suie pe lujer în sus, să meargă, să meargă și să meargă până în vârf; și de acolo, la bulgărul de aur, din care credea că se desfăcuse: o săritură, – sau o vedea el ce-o face.

Atunci se mișcă din nou, și după ce trecu peste un grăunte de piatră cât un munte și coborî dincolo, se trezi la rădăcina crinului. Se odihni o clipă, apoi la drum, băiete! Mai întâi se rostogoli de pe tulpina lucie de câteva ori în țărână. Văzând asta, se ridică pe piciorușele dinapoi și, fără să știe pentru ce, cu cele dinainte își făcu, moșnegește, cruce. Pe urmă încercă din nou și văzu că poate. Luciu i se păruse lujerul crinului, și când colo avea atâtea adâncituri, atâtea ridicături: văi, dealuri. Dar ce mireasmă se revărsa de sus!...

Și-a mers voinicul, a mers. Mult să fi mers. Se uită în jos și-l prinse amețeala. Privi în sus și se cutremură. Ce, nu făcuse niciun sfert din sfertul drumului! Puterile îi cam slăbiseră, dar nu se lăsa. Încă vreo câțiva pași, și ici, deasupra, parcă se întruchipa o frunzișoară lătăreață, ca o prispă. Acolo o să se odihnească. Și iar purcese la drum; și umblă, și umblă, băiete; de-abia ajunse. Iar când a poposit, ud de sudoare, că părea o picătură de rouă, bulgărele de aur scăpătase de amiază. Și voinicul privi iar în sus. Privea în sus și nu-și credea ochilor: zile, săptămâni, luni avea de umblat. Și cât era de hotărât și de vânjos drumețul, nu-și putu opri un oftat:

– Uf! că mult mai am de suit, Doamne!“

Scanat cu CamScanner

1 **Scrie principalele informații cuprinse în harta textului.**

a) Titlul textului este: _____ .

b) „Gândăcelul“ este un text _____ .

c) Fragmentul are _____ alineate.

d) Personajele care apar în text sunt: _____ .

e) Timpul întâmplării: _____

f) Locul acțiunii: _____

g) Momentul care te-a impresionat: _____

2 **Formulează cinci întrebări legate de text care să înceapă astfel:**

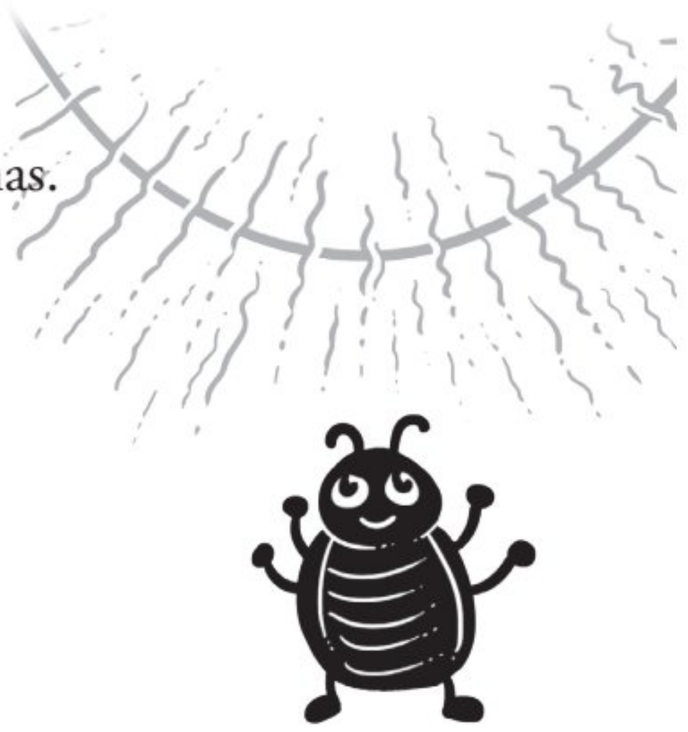
- Cine _____ ?
- Unde _____ ?
- De ce _____ ?
- Ce face _____ ?
- Cum _____ ?

3 **Extrage din fragment câteva însuşiri ale gândăcelului.**

---

4 **Spune-ți părerea! Ce crezi că îl motiva pe gândăcel să urce pe lujerul crinului spre soare?**

5 **Notează ordinea corectă a ideilor principale.**

( ) Gândăcelul se miră de cât de mare e drumul care i-a rămas.

( ) În mintea gândăcelului apăru ideea că e o fărâmă căzută din soare și că trebuie să se întoarcă la el.

( ) Micul gândăcel începu să urce pe lujerul crinului.

( ) Gândăcelul se născuse sub o frunză.

( ) Într-o zi a descoperit cerul și soarele.

6 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

bucurie = _____

a îndrăzni = _____

văpăi = _____

mireasmă = _____

durere = _____

a poposi = _____

gândul = _____

colb = _____

lujer = _____

sudoare = _____

a scânteia = _____

a purcede = _____

Scanat cu CamScanner

7 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

întunecime ≠ _____
lăuntrică ≠ _____
a se deschide ≠ _____
dedesubtul ≠ _____
umezeală ≠ _____
depărtare ≠ _____
a se trezi ≠ _____
a ieși ≠ _____

8 **Alcătuieşte enunțuri cu fiecare expresie subliniată din text.**

9 **Continuă enunțurile.**

- Dacă aș întâlni gândăcelul, i-aș spune că _____ .
- Dacă aș fi în locul gândăcelului, eu _____ .
- Dacă aș putea, l-aș ajuta să _____ .
- Dacă aș avea ocazia să îi vorbesc, i-aș povesti _____ .

10 **Rescrie, corect, textul următor.**

Gândăcelul nu ştia cum apăru-se pe lume. Părea c-ă sa trezit dintrun somn. Nu ştia a-l cui era, nici de unde venise.

Întro zi sa gândit să iasă de subt frunza umedă şi-a văzut Soarele strălucind pe cer. A crezut că este o fărâmă din rasa s-a, căzută pe pământ, aşa că a hotărât să urce la el.

Şi-a loat inima în dinți şi a purces la drum, doar cădrumul era ne spus de greu.

Scanat cu CamScanner

11 **Subliniază cu două linii subiectele şi cu o linie predicatele, apoi transformă propoziţiile dezvoltate în propoziţii simple.**

- Gândăcelul urca pe lujerul fraged al crinului. _____
- Din înalturi, soarele încălzea pământul. _____
- Pe tulpina crinului îi alunecau picioruşele. _____
- Din paharul crinului, se revărsa o mireasmă îmbietoare. _____
- Sudoarea îi umezi trupuşorul. _____
- Hotărât porni la drum voinicul! _____

12 **Alcătuieşte schemele propoziţiilor următoare, după model.**

Model: **Primăvara senină mângâie pământul.**

S	+	p.s.	+	P	+	p.s.
s.		adj.		v.		s.

a) Micul gândăcel aluneca pe tulpina lucie.

b) Trupuşorul scânteia în soarele blând.

c) El nu ştia povestea.

d) Inima gândăcelului se micşorase de emoţie.

13 **Continuă compunerea, folosind începutul dat.**

Iarna cea friguroasă a plecat, în sfârşit! Fire subţiri de iarbă au apărut, luând locul zăpezii... Ici-colo, câte o floricică şi-a deschis petalele, să privească soarele.

Ileana a ieşit în grădină. Îi place să admire florile şi să urmărească insectele care se trezesc din somnul greu, dezmorţindu-se la soare. Deodată aude un glăscior subţire:

– Ileana, Ileana, mă ajuţi puţin?

Fetiţa se uită în toate părţile, dar nu văzu nimic. Părea că vocea se aude dintre florile albăstrui ale zambilei din faţa ei...

Scanat cu CamScanner

VII. CĂLĂTORIND PRIN LUME

Călătoriile lui Marco Polo

de Petre Ghelmez

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează enunțurile cu informațiile corespunzătoare.**

„Călătoriile lui Marco Polo“ este un text _____ întrucât prezintă _____ .

Marco Polo este _____ călător din Europa. S-a născut într-o familie de _____ din _____ .

Alături de Marco Polo, printre marii călători ai lumii, îi amintim pe _____ _____ .

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Marco Polo a fost:

☐ turist; ☐ negustor și explorator venețian; ☐ preot.

b) Marco Polo a moștenit pasiunea pentru călătorii de la:

☐ mama sa; ☐ tatăl și unchiul său; ☐ fratele său.

c) Nicolo și Matteo călătoreau în Orient cu scopul:

☐ de a aduce în Veneția mărfuri deosebite, pentru a se îmbogăți;

☐ de a cunoaște cultura și civilizația altor popoare;

☐ de a verifica dacă în acele ținuturi trăiau monștrii înspăimântători despre care se tot vorbea.

d) La vârsta de 17 ani, Marco Polo:

☐ începe să practice negustoria;

☐ a acceptat să fie stăpânul palatului în care a copilărit;

☐ pleacă în prima sa expediție împreună cu tatăl și cu unchiul său.

e) Pornind din Veneția, cei trei temerari urmează traseul:

☐ Marea Chinei, Oceanul Indian, Marea Arabiei, Bagdad, Marea Mediterană;

☐ Marea Mediterană, Asia Mică, Persia, China;

☐ până în China, călătorind cu avionul.

f) În prima sa expediție, tânărul Marco Polo dovedește că:

☐ este un bun observator al ținuturilor pe care le străbate;

☐ este temător de necunoscut;

☐ este pregătit să se căsătorească.

Scanat cu CamScanner

g) Cu priceperea și inteligența de care dă dovadă, Marco Polo reușește:

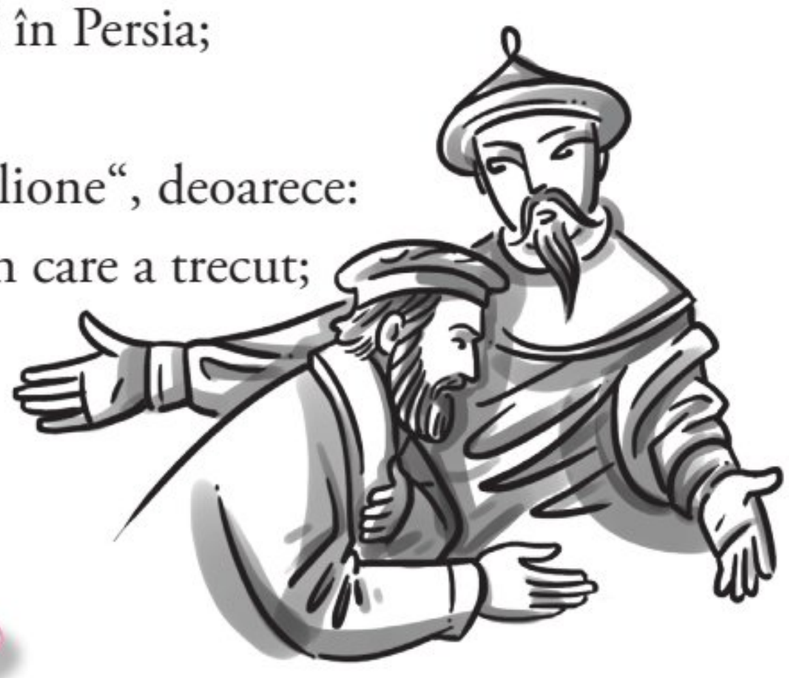
- ☐ să își facă mulți prieteni;
- ☐ să își uimească tatăl și unchiul;
- ☐ să obțină încrederea conducătorului mongol, Kubilai-han.

h) Kubilai-han acceptă ca cei trei să plece spre Europa:

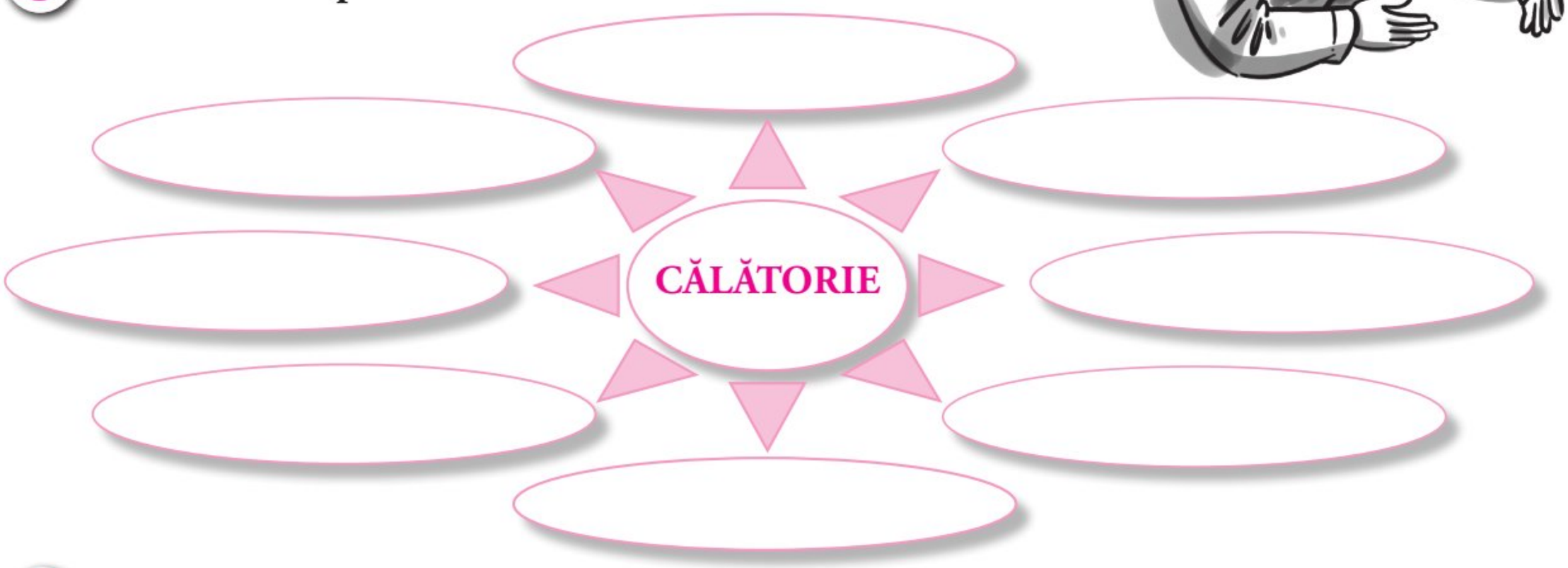
- ☐ cu condiția ca aceștia să povestească tuturor despre bogăția și fastul în care el își ducea viața;
- ☐ doar pentru că trebuia să escorteze o prințesă mongolă în Persia;
- ☐ doar după ce promit că se vor întoarce neîntârziat.

i) Sosit în locul natal, vestitul explorator este numit „Il Milione“, deoarece:

- ☐ povestește tuturor despre nenumăratele întâmplări prin care a trecut;
- ☐ a demonstrat că este un om „de milioane“;
- ☐ din marea călătorie s-a întors cu o avere imensă.

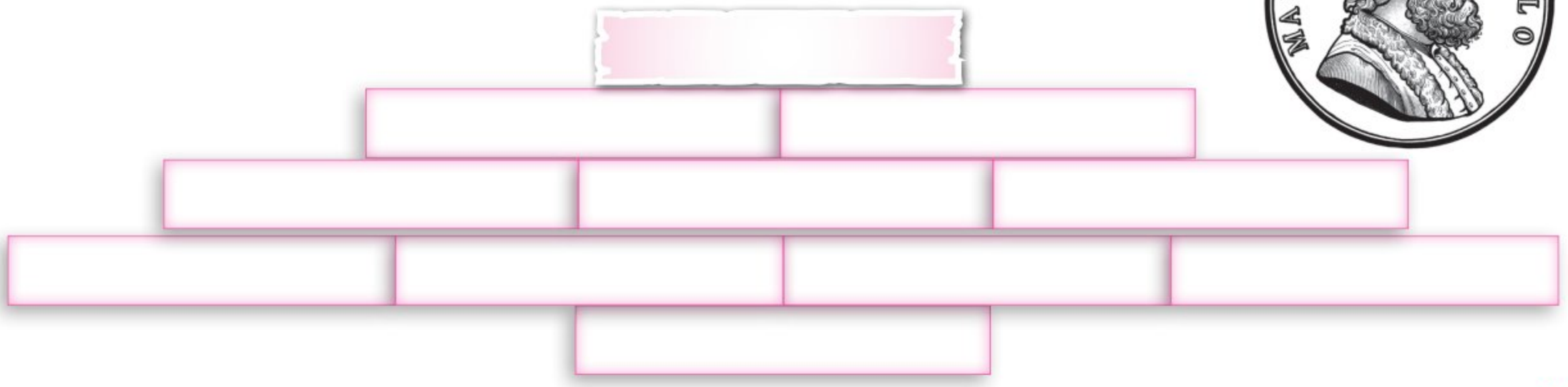
3 **Scrie cuvinte pe care le asociezi cu termenul *călătorie*.**

4 **Realizează un cvintet pornind de la numele marelui explorator Marco Polo.**

- **Rândul 1** *conține cuvântul de bază.*
- **Rândul 2** *conține două însușiri ale personajului (adjective).*
- **Rândul 3** *este format din trei cuvinte care arată acțiuni (verbe).*
- **Rândul 4** *este o propoziție formată din patru cuvinte despre personaj.*
- **Rândul 5** *este format dintr-un cuvânt caracteristic personajului.*

Scanat cu CamScanner

5 **Răspunde la întrebări.**

a) Cine l-a format pe Marco Polo în arta negoțului?

b) La ce vârstă a plecat tânărul Marco Polo în călătorie?

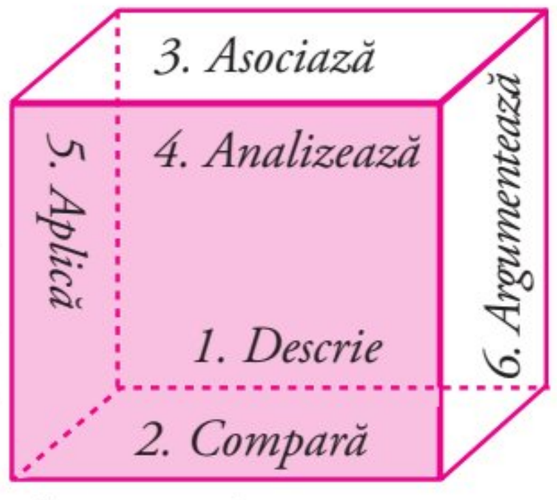
c) Cât a durat marea călătorie?

d) Ce se întâmplă cu Marco Polo în timpul disputei dintre orașele rivale Veneția și Genova?

e) Cine îl ajută să așternă pe hârtie întâmplările din fantastica lui călătorie?

6 **CUBUL**

☐ **Descrie**-l pe marele explorator venețian.

☐ **Compară** drumul parcurs de Marco Polo până în China cu drumul pe care l-ai putea parcurge tu, în zilele noastre, până la aceeași destinație.

☐ **Asociază** călătoria lui Marco Polo cu cea a altui mare descoperitor al lumii.

☐ **Analizează** comportamentul lui Kubilai-han.

Scanat cu CamScanner

☐ **Aplică!** Cum te-ai comporta dacă ai fi în locul marelui explorator?

☐ **Argumentează!** Ce l-a determinat pe Marco Polo să dea naștere vestitei scrieri ***Cartea minunilor lumii?***

7 **Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.**

Ce înțelegi prin propoziția „Neștiința naște monștri.“?

8 **Îți place să călătorești? Prezintă câte două aspecte care te-au impresionat în călătoriile tale.**

- imagini vizuale (văz) _____
- imagini auditive (auz) _____
- imagini olfactive (miros) _____
- imagini tactile (atingere) _____

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **a) Unește cuvintele care au același sens.** **b) Adaugă un cuvânt cu același sens, după model.**

celebru	aflată	
vast	îndrăznește	
descoperită	**ilustru**	renumit
cutezătoare	crud	
a plănui	amplu	
necruțător	emoționat	
copleșit	împrejurare	
prilej	a pregăti	

Scanat cu CamScanner

2 **Scrie cuvinte cu sens opus pentru:**

- cinste ≠ _____
- temerar ≠ _____
- bogăție ≠ _____
- dificultate ≠ _____
- îmbietor ≠ _____
- a învinge ≠ _____
- răsărit ≠ _____
- periculos ≠ _____

3 **Alcătuiește câte o propoziție cu sensurile diferite ale fiecărui cuvânt.**

tip _____

_____

scumpă _____

_____

han _____

_____

sol _____

_____

4 **Completează propozițiile cu forma potrivită *devreme* sau *de vreme*.**

- Nu a sosit mai _____ decât ar fi trebuit.
- Urmăresc fiecare emisiune _____ . (meteo)
- Ioana a plecat _____ ca să ajungă la timp.
- Nu putem ajunge prea _____ la această întâlnire.
- Întotdeauna ne plângem _____ .
- Ai grijă să ajungi mai _____ !
- Mâine ar fi prea _____ .
- În funcție _____ , îmi pun umbrela în geantă.

5 **Observă înțelesul expresiilor, apoi alcătuiește propoziții cu acestea.**

- *în cunoștință de cauză* – cunoscând foarte bine

_____

_____

- *a lua cunoștință* – a afla

_____

_____

- *a face cunoștință* – a cunoaște

_____

_____

Scanat cu CamScanner

❁ *a-și pierde cunoștința* – a leșina

❁ *a aduce la cunoștință* – a înștiința

6 **Scrie ai sau a-i, după caz.**

– Te rog, _____ grijă de fratele tău!

Mama s-a furișat pentru _____ lua hainele năzdrăvanului ei fiu.

– _____ umblat lele pe drumuri, bine-ți stă?

Nică s-a grăbit _____ cere iertare mamei.

Când _____ poftă de cireșe, du-te la Mărioara!

7 **Selectează din textul „Călătoriile lui Marco Polo“ câte cinci părți de vorbire.**

SUBSTANTIVE	ADJECTIVE	PRONUME	VERBE

8 **Transformă:**

a) ***propozițiile simple în propoziții dezvoltate;***

Albinele zboară. _____

Macii înfloresc. _____

b) ***propozițiile dezvoltate în propoziții simple.***

În ziua spectacolului, ei se vor costuma diferit. _____

Copiii vor fi premiați la finalul petrecerii. _____

9 **Analizează părțile de propoziție din enunțurile de mai jos. Realizează schema.**

a) „La intrare era un pod lung de lemn.“ (Al. Vlahuță)

b) „Stelele sclipesc peste bălțile de sânge.“(Al. Vlahuță)

c) „Ciocârlia cânta munca lor cinstită şi grea.“
(M. Sadoveanu)

Scanat cu CamScanner

10 **Compune câte două propoziții după următoarele structuri generale.**

p.s. – *parte secundară de propoziție*

S	P	p.s.
Cineva	face	ceva

Exemplu: **Învățătorul explică lecția.**

S	P	p.s.	p.s.
Cineva	face	cândva	undeva

S	p.s.	P	p.s.	p.s.	p.s.
Cineva	cumva	face	cândva	ceva	undeva

11 **Găsește răspunsul la ghicitoare și scrie-l pe eticheta de mai jos.**

Pe perete agățată,
tuturor ea ne arată:
țări, orașe, lumea toată,
munți și ape. Stă la tablă
la ora de geografie.
Știi tu oare? Ce să fie?

12 **Încercuiește varianta corectă.**

► **Harta** reprezintă un desen prin care suprafețe mari/mici de teren sunt mărite/micșorate.

► Ea conține un **titlu,** o **scară** (care arată de câte ori a fost mărită/micșorată suprafața reprezentată) și **legenda** (care ne explică/povestește semnele convenționale folosite).

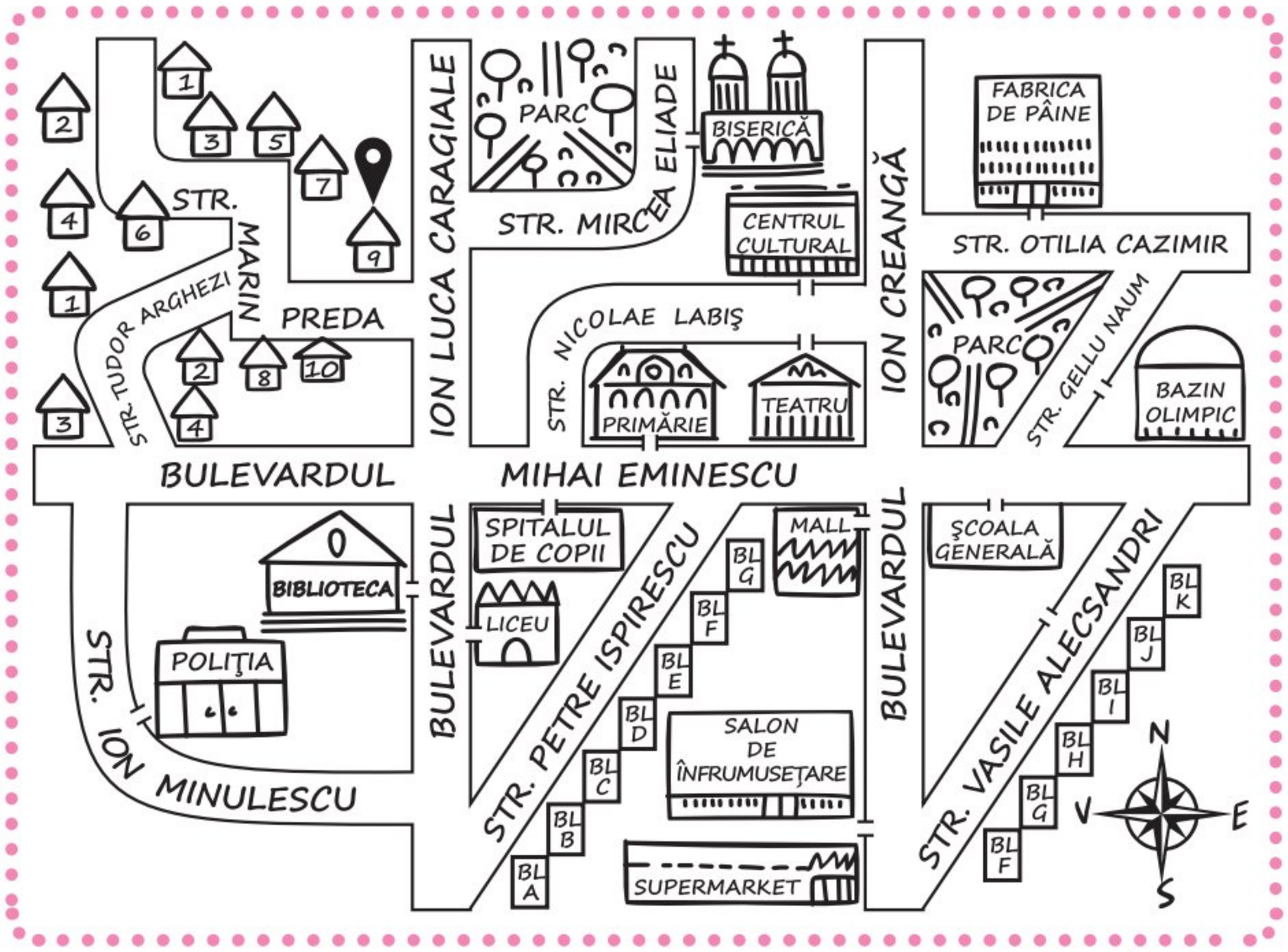
13 **Înlocuiește semnele convenționale din textul de mai jos, apoi transcrie-l.**

Împreună cu doamna învățătoare am plecat în Ploiești. Ne-am întâlnit în fața

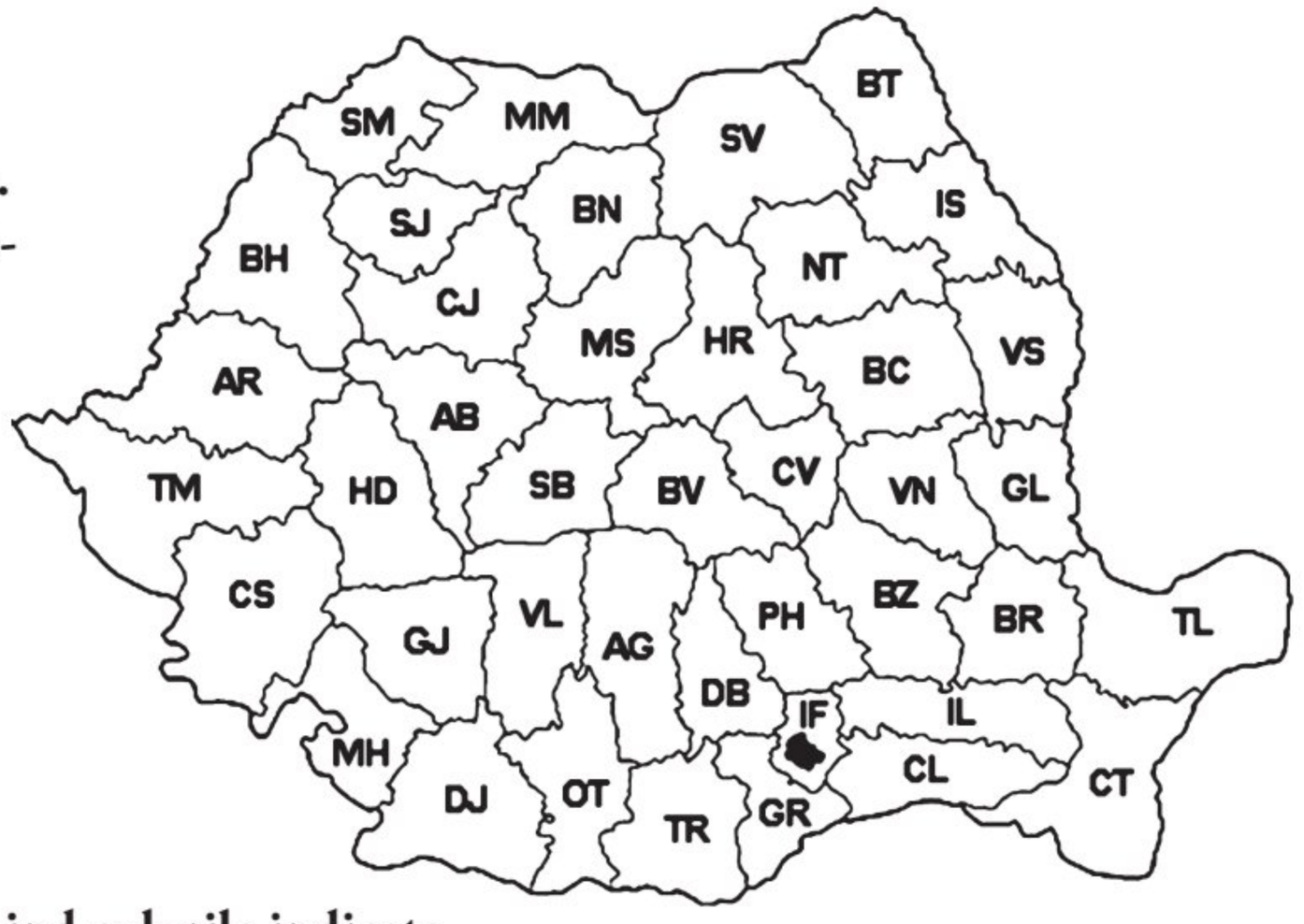
la ora 8. În scurt timp eram pe , dar am prins bariera peste . Până la destinație am trecut peste câteva și un cunoscut. Ne-am propus ca în următoarea excursie să ajungem pe un .

Scanat cu CamScanner

14 **Ai achiziționat un voucher la un salon de înfrumusețare, cadou pentru mama ta. În josul biletului regăsești următorul plan. Trasează drumul de la locuința ta (zona marcată) până la salon.**

15 **a) Observă cu atenție harta. Informează-te asupra abrevierilor (prescurtărilor) județelor.**

b) Colorează județele, folosind culorile indicate.
Ce obiective turistice se află mai aproape de tine?

- Mănăstirea Voroneț → (SV) – albastru deschis
- Castelul Corvinilor → (HD) – verde
- Castelul Bran → (BV) – roșu
- Cimitirul Vesel din Săpânța → (MM) – albastru închis
- Delfinariu → (CT) – gri
- Castelul Peleș → (PH) – roz
- Turnul Chindiei → (DB) – galben
- Cetatea Poenari → (AG) – mov

Scanat cu CamScanner

Călătoria unui bob de orez

de Adina Popescu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

Orezul este o plantă din familia gramineelor, cu tulpina dreaptă, cu frunze liniare alungite și cu spice mici, cultivată în terenuri umede. Provine din Asia răsăriteană.

Prima cultivare a orezului a avut loc în regiunea văii râului Pearl din China, cu toate că cercetările arheologice anterioare menționau regiunea râului Yangtze (China).

Din Asia de Est, orezul s-a răspândit în restul Asiei, a fost introdus în Europa prin Asia de Vest, iar în America prin colonizarea europeană.

1 **Marchează cu „×“ răspunsurile corecte.**

a) Textul este: ☐ literar în proză; ☐ literar în versuri; ☐ nonliterar.

b) Textul literar este: ☐ o piesă de teatru; ☐ o descriere; ☐ o povestire.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Bobul de Orez este neliniștit, deoarece:

☐ nu dorește să se supună sorții previzibile;

☐ vrea să îi salveze pe frații săi din ghearele Wokului;

☐ își dorește să se evidențieze prin propriile eforturi.

b) Întrucât nu-i surâde ideea de a ajunge într-o tigaie:

☐ pornește războiul împotriva Măriei Sale Wokul;

☐ pleacă în lume;

☐ îl îndeamnă pe bătrânul bob de orez să îl însoțească în călătorie.

c) Primul popas al Bobului rebel este:

☐ la granița țării;

☐ într-un lan de grâu;

☐ pe creasta unui munte.

d) Ajuns în lanul de grâu, tânărul Bob:

☐ se împrietenește cu bobițele de grâu;

☐ decide să rămână acolo;

☐ este revoltat că boabele de grâu au aceeași soartă.

e) Când a înțeles că trebuie să-și accepte soarta, Bobul de Orez:

☐ sare din tigaie, speriat de căldura care îl cuprinde;

☐ hotărăște să se întoarcă acasă;

☐ este remarcat de către o chinezoaică talentată, care îi schimbă destinul.

Scanat cu CamScanner

3 **Completează harta textului.**

Locul desfășurării acțiunii

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Autorul

.....

Tema textului

.....

.....

Titlul

.....

.....

Personajele

.....

.....

.....

.....

Momentul care mi-a plăcut cel mai mult

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Concluzie/Părere/Mesaj

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 **Ordonează ideile principale ale textului.**

- Ajuns în lanul de porumb, Bobul de orez intuiește care este soarta boabelor de porumb.
- Bătrânul bob de orez îi dezvăluie confratelui său misiunea vieții lor.
- La vederea fotografiei, bătrânul își ironizează fratele mai mic.
- Bobul află de soarta asemănătoare a boabelor de grâu.
- Bobul este descoperit de o chinezoaică talentată.
- Bobul de orez se resemnează și decide să-și accepte soarta, aceea de a ajunge în wok.
- Din Paris, Bobul călătorește cu vaporul peste ocean.
- Bobul de Orez pleacă să-și găsească rostul.
- Pe talpa alpinistului, Bobul ajunge într-un loc însorit.
- Bobul se fixează pe talpa unei ghete.
- Bătrânul îl compătimește că a ajuns tocmai la Paris.

Scanat cu CamScanner

5 **Pălăriile gânditoare. Colorează fiecare pălărie, folosind culoarea indicată.**

***Pălăria albă* informează.** Ce a decis Bobul de Orez după ce a discutat cu bătrânul bob de orez?

***Pălăria albastră* clarifică.** Bobul de Orez spune că dorește să-și facă altă soartă. Care crezi că este motivul?

***Pălăria roșie* spune ceea ce simte.** Ce simți față de Bobul de Orez?

***Pălăria verde* generează idei noi.** Ce s-ar fi întâmplat dacă Bobul de Orez s-ar fi aruncat în Wok, alături de compatrioții săi?

***Pălăria galbenă* prezintă beneficiile.** Cu ce l-a ajutat perseverența de a-și depăși condiția?

***Pălăria neagră* identifică greșelile.** Care dintre cele două boabe de orez greșește în viziunea asupra propriei vieți?

Scanat cu CamScanner

6 **Așază pe axa timpului locurile în care a ajuns Bobul de Orez.**

țara sa natală | Paris | lanul de grâu | Himalaya | puntea unui vapor

lanul de porumb | granița țării | New York | într-un vas parfumat

7 **Spune-ți părerea!**

a) „Drumul pe care îl alegi în viață depinde doar de tine!“ Ești de acord cu ce a scris gingașa chinezoaică pe bobul de orez? Crezi că i se potrivește? Ce însușire îi poți atribui Bobului de Orez?

b) Ai fost vreodată pus în situația de a nu dori să te abați de la ceea ce ți-ai propus să faci? Povestește!

8 **Completează cu detalii despre tine.**

- *Super-puterea mea este* _____ .
- *Slăbiciunea mea este* _____ .

9 **Planul de recenzie**

- Printr-o ***propoziție,*** exprimă conținutul textului.
- Printr-un ***grup de cuvinte,*** spune ce conține textul.
- Într-un ***cuvânt,*** rezumă conținutul textului (tema acestuia).
- Precizează ***culoarea*** cu care poți asocia textul.
- Notează ***ideea*** cea mai importantă din text.
- Realizează ***un desen*** care să cuprindă esențialul textului.

Scanat cu CamScanner

10 **Extrage din text trăsăturile fizice și morale ale Bobului de Orez. Acestea pot să reiasă din cuvintele autorului, din cuvintele celorlalte personaje, din modul în care se comportă, din ceea ce spune, simte sau gândește.**

Însușiri fizice	Însușiri morale

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

înfățișare = _____
a trudi = _____
căruntă = _____
misiune = _____
bocceluță = _____
a traversa = _____
a studia = _____
peripeție = _____
colb = _____
a mărșălui = _____

2 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

a deosebi ≠ _____
rebel ≠ _____
dezamăgit ≠ _____
greutate ≠ _____
însorită ≠ _____
împlinit ≠ _____
a înmulți ≠ _____
voinic ≠ _____
a aproba ≠ _____
îngândurat ≠ _____

3 **Alcătuiește enunțuri în care să folosești cuvintele: *a căina, entuziasmat, coclauri, a trudi.***

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4 **Compune propoziții cu sensurile diferite ale cuvintelor date.**

mie _____

_____

unde _____

_____

mine _____

_____

Scanat cu CamScanner

5 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- a înmulți ➔ _____
- împrumut ➔ _____
- datorie ➔ _____
- muncă ➔ _____
- semn ➔ _____

6 **Desparte în silabe cuvintele.**

- compatriot = _____
- alpinist = _____
- mărșăluia = _____
- entuziasmat = _____
- coclauri = _____
- transformați = _____
- microunde = _____
- perspectiva = _____

7 **Extrage din text:**

- *un îndemn* ➔ _____
- *o întrebare* ➔ _____
- *o exclamare* ➔ _____
- *o constatare* ➔ _____

8 **Observă sensul expresiilor, apoi alcătuiește enunțuri cu acestea.**

- *a ajunge la sapă de lemn* – a sărăci _____

_____

- *a ajunge cuțitul la os* – a fi de nesuportat _____

_____

- *a ajunge departe* – a reuși _____

_____

- *a ajunge de izbelițe* – a fi în voia soartei _____

_____

Prin ce se diferențiază cuvintele subliniate?

Am analizat un <u>text</u> literar.
La <u>test</u> au fost prezenți toți elevii.
Vom răspunde <u>oral</u> la întrebări.
Mâine avem un <u>orar</u> ușor.

Ce observi?

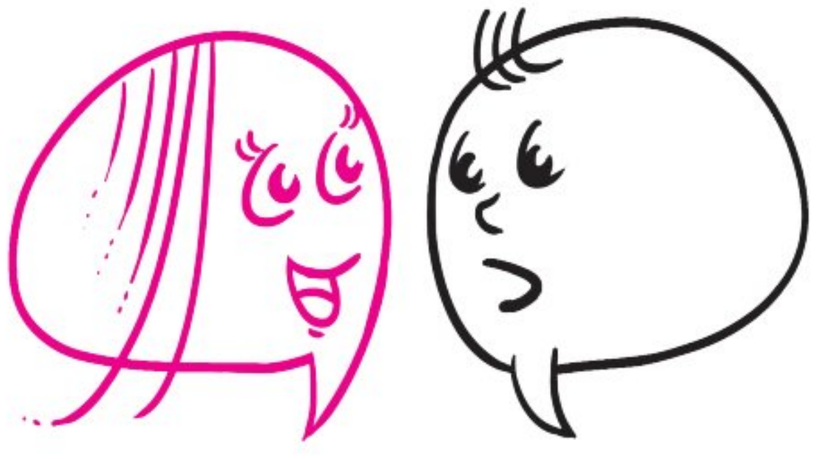
Cuvintele subliniate se deosebesc prin:
- formă: un sunet (text/test; oral/orar);
- înțeles: text = fragment;
  test = evaluare a cunoștințelor;
  oral = verbal;
  orar = program.

Cuvintele subliniate se numesc ***paronime.***
Acestea sunt cuvinte aproape identice ca formă, însă diferite ca înțeles.

Scanat cu CamScanner

9 **Alege cuvântul potrivit contextului dat. Folosește *Dicționarul explicativ al limbii române.***

❇ Mircea este un elev ***iminent/eminent.***
❇ Ne-a vorbit pe un ton ***glaciar/glacial.***
❇ Care este numele și ***pronumele/prenumele*** tău?
❇ El este ***originar/original*** din Bacău.
❇ S-a stabilit într-un ținut ***culinar/colinar.***
❇ Voi ***insera/înșera*** acel desen.

10 **Scrie paronimele următoarelor cuvinte şi construiește enunțuri cu acestea.**

• brutal – _____

_____

• aliniat – _____

_____

_____

• fisă – _____

_____

_____

11 **Citeşte cu atenție propozițiile următoare şi precizează ce parte de vorbire sunt cuvintele subliniate.**

✯ Iulia <u>poartă</u> o fustă <u>roșie</u>. (_____)
✯ Bunica a ieşit la <u>poartă</u>. (_____)
✯ Am mâncat o <u>roșie</u> gustoasă. (_____)
✯ Am mâncat doi <u>mici</u>. (_____)
✯ Elevii <u>mici</u> au intrat înainte. (_____)
✯ Bunicii au așezat fânul în <u>car</u>. (_____)
✯ <u>Car</u> sacoșa grea a bunicii. (_____)
✯ Vulpea <u>haină</u> a furat tot peştele. (_____)
✯ Am văzut o <u>haină</u> foarte frumoasă. (_____)
✯ Ne-a adus și <u>nouă</u> câte o ciocolată. (_____)
✯ Mi-am cumpărat o rochie <u>nouă</u>. (_____)
✯ Ei merg la <u>mare</u> anul acesta. (_____)
✯ Casa <u>mare</u> a fost dărâmată. (_____)
✯ Eu <u>cer</u> o carte. (_____)
✯ Pe <u>cer</u> străluceşte soarele. (_____)
✯ <u>Noi</u> mergem în excursie. (_____)
✯ Pantofii <u>noi</u> m-au ros. (_____)

Scanat cu CamScanner

Invitație la drumeție

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 **Completează cadranele cu informații desprinse din text.**

I. Notează:

• titlul cărții care ne îndeamnă să călătorim pe jos;

_____

• autorul cărții.

_____

II. Precizează avantajele și dezavantajele unei călătorii pe jos.

• Avantaje: _____

_____

• Dezavantaje: _____

_____

III. Răspunde la întrebări.

• Care sunt avantajele unei excursii la munte?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

• Cum trebuie să procedezi după ce ai poposit într-un loc?

_____

_____

_____

_____

_____

IV. Transcrie din text sfatul pe care îl oferă Calistrat Hogaș în cartea sa.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Pe drumuri de munte este recomandat:

☐ să ai căștile pe urechi;

☐ să nu te abați de la traseele marcate;

☐ să nu ratezi peisajele superbe care pot fi imortalizate cu o cameră de fotografiat, chiar dacă ar trebui să deviezi de la traseul marcat.

Scanat cu CamScanner

b) Pentru a campa peste noapte, trebuie ales un loc:

- ☐ cu vedere superbă asupra naturii;
- ☐ aproape de un râu;
- ☐ special amenajat.

c) Pentru a-ți crea cât mai multe amintiri dintr-o excursie, este indicat:

- ☐ să faci cât mai multe fotografii;
- ☐ să urmezi cu atenție traseul, să te oprești acolo unde găsești plante sau locuri deosebite, să pătrunzi cu privirea și cu sufletul frumusețea naturii;
- ☐ să culegi diverse plante pentru a le pune la presat.

d) Din rucsacul pentru drumeție nu trebuie să lipsească:

- ☐ alimente pe care să le poți oferi animalelor de pe traseu;
- ☐ blocul de desen, pensule și acuarele;
- ☐ o sticlă cu apă, un fluier, o trusă de prim ajutor.

e) Înainte de a pleca în excursie:

- ☐ trebuie să îți anunți toți prietenii;
- ☐ îți pregătești din timp și cu atenție bagajul;
- ☐ nu îți anunți părinții.

3 Spune-ți părerea!

a) Cu cine preferi să mergi în excursie? Argumentează opțiunea.

b) Când, în familie, planificați o excursie, intervii cu vreo propunere? Părinții tăi țin cont de aceasta? Cum te simți în funcție de atitudinea pe care o au părinții în această situație?

c) Ce preferi: excursiile planificate cu mult timp înainte sau pe cele spontane? Argumentează alegerea.

Scanat cu CamScanner

4 **Numerotează în ordinea preferințelor.**

a) ***Referitor la forma de organizare a activităților turistice aleg:***

☐ ***plimbarea*** → deplasarea pentru câteva ore în parcuri, grădini botanice sau zoologice, în păduri apropiate, pentru a vedea, descoperi sau cunoaște;

☐ ***vizita*** → o deplasare la o unitate industrială, la o fermă, la un muzeu etc.;

☐ ***drumeția*** → o deplasare fără mijloace de transport, într-o localitate sau în afara acesteia, în scopul recreerii;

☐ ***excursia*** → o călătorie de una sau mai multe zile, în afara propriei localități, cu un mijloc de transport, având ca scop recreerea, vizitarea și informarea;

☐ ***tabăra*** → o călătorie cu durata de mai multe zile, în afara propriei localități, care asigură conectarea cu elevi din alte localități, creșterea stimei de sine, dezvoltarea independenței, crearea de amintiri frumoase și de prieteni noi.

b) ***Atunci când merg în excursie cu colegii, cel mai mult îmi place:***

☐ să mergem pe jos urmând trasee marcate;

☐ să ne jucăm în parcuri de aventuri;

☐ să campăm în spații special amenajate;

☐ să ne plimbăm prin locuri încărcate de istorie;

☐ să petrecem timp îngrijind animalele de la fermă;

☐ să ecologizăm mediul;

☐ să vizităm, spre studiu și analiză, diverse obiective.

c) ***În cadrul excursiilor pe care doamna învățătoare/domnul învățător le propune, prefer să studiem:***

☐ ***fenomene geologice*** (cariere de piatră, peșteri, saline);

☐ ***aspecte geografice*** (un lac, un munte, o deltă, un baraj natural, vegetația și fauna dintr-o anumită zonă);

☐ ***elemente de etnografie*** (muzee ale satului, datini, tradiții, portul popular din zona respectivă);

☐ ***aspecte din viața culturală şi religioasă*** (biserici, mănăstiri, monumente, fortificații);

☐ ***aspecte din viața socio-economică*** (fabrici, magazine, cofetării/patiserii, ferme);

☐ ***aspecte ale trecutului istoric*** (castele, cetăți, ruine);

☐ ***elemente de floră și faună*** (muzee, grădini botanice și zoologice);

☐ ***case memoriale*** (foste locuințe ale unor mari personalități de pe plaiurile mioritice).

Scanat cu CamScanner

5 **Selectează din lista de mai jos regulile de bună purtare pe care le respecți tu într-o drumeție.**

- [ ] Când pornesc la drum, iau atâtea bagaje câte pot căra.
- [ ] Nu las tovarăşii de drum să mă aştepte.
- [ ] În călătorie adopt o ținută decentă, specifică locului.
- [ ] Sunt politicos cu cei din jur.
- [ ] Admir peisajul fără exclamații stridente.
- [ ] Păstrez curățenia pe oriunde trec.
- [ ] Merg în ordine, liniște şi cu decență.
- [ ] Îmi ajut, la nevoie, tovarăşii de drum.
- [ ] Am încredere în conducătorul drumeției.
- [ ] Respect marcajele și tăblițele indicatoare, fără a scrie pe ele sau a le schimba direcția.
- [ ] Nu fac însemnări pe scoarța copacilor.
- [ ] Când vizitez o peşteră, chiar nepăzită, nu rup stalactite sau stalagmite.
- [ ] Admir cu discreție vietățile pe care le întâlnesc.
- [ ] Nu rup, ci protejez toate acele plante rare care sunt în paza legii şi a omeniei.

6 **Dă exemplu de câte cinci plante și animale protejate de lege.**

PLANTE	ANIMALE

7 **Creează un set de cinci reguli de comportament, cele mai importante, pe care să le respecți în cadrul grupului, atunci când pleci într-o drumeție. Prezintă-le în fața clasei.**

Scanat cu CamScanner

8 Spune-ți părerea!

a) Ce înțelegi prin propoziția „În democrație ai voie să faci orice vrei şi orice te taie capul, dar cu o condiție, şi anume, să nu-l deranjezi pe cel de lângă tine.“?

b) Ce sugerează cuvintele lui Calistrat Hogaş: „Toți câți trecuseră pe aici, călători, poate, ca şi mine, îşi zgâriaseră numele lor în scoarța netedă a fagilor. Cu drept sau fără drept, găseam vinovați, în gândul meu, pe toți aceşti zgârietori de copaci, care avuseseră deşertăciunea vrednică de râs de a-şi eterniza numele în pustiu; şi cu atât mai mult îi găseam vinovați, cu cât mi se părea mie că urma omului în aceste locuri răpea ceva din măreția singurătății şi se amesteca jignitor în sublimul întregului.“?

9 Realizează o fișă de proiect în care să promovezi un obiectiv turistic valoros care se află în județul tău.

10 Imaginează-ți că pleci într-o excursie din localitatea natală până la Castelul Bran, din județul Brașov. Urmărind harta României și documentându-te pe internet, prezintă localitățile importante prin care treci, dar și câteva obiective turistice pe care le poți vizita până ajungi acolo. Pentru întoarcere, stabilește alt traseu.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Scrie cuvinte cu sens asemănător.

- drumeț = _____
- rucsac = _____
- berechet = _____
- a răsfăța = _____
- recomandări = _____
- intitulată = _____
- traseu = _____
- a se aventura = _____
- a tulbura = _____
- specii = _____

2 Găsește cuvinte cu sens opus.

- a se amuza ≠ _____
- prezența ≠ _____
- a tulbura ≠ _____
- agresiv ≠ _____
- a se apropia ≠ _____
- a dărâma ≠ _____
- otrăvitoare ≠ _____
- suficiente ≠ _____
- a aprinde ≠ _____
- schimbătoare ≠ _____

3 Alcătuiește enunțuri cu termenii găsiți de tine la exercițiul 2.

4 Compune propoziții cu înțelesurile diferite de cele din text ale cuvintelor: *cer, mare, aparat.*

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

5 **Precizează sensurile expresiilor evidențiate din propozițiile următoare.**

- Fiul de împărat a aruncat buzduganul *în slava cerului.* _____
- Zmeul venea către palat *cu o falcă-n cer și cu una în pământ.* _____
- *A picat cerul pe el* când a aflat vestea. _____
- Se vor împăca atunci *când s-o lipi cerul de pământ.* _____
- Fata babei *se credea căzută din cer.* _____
- Când am aflat rezultatul, am fost *în al nouălea cer.* _____
- Nimic, pe această lume, *nu pică din cer.* _____
- Bunicul este un om *ca pâinea caldă.* _____
- Din cauza patimei pe care o avea, el *și-a pierdut pâinea.* _____

6 **Alcătuiește enunțuri cu expresiile de mai jos.**

- *păsările cerului* – păsări zburătoare _____
- *brâul-cerului* – curcubeu _____
- *inima cerului* – centrul bolții cerești _____
- *până-i cerul* – niciodată _____
- *cerul-gurii* – bolta palatină _____
- *Împărăția Cerurilor* – Rai _____

7 **Separă cuvintele înrudite.**

plantă, locuitor, atențiune, a locui, a atenționa, plantare, călătorie, neatenție, neatent, plăntuță, nelocuit, a planta, plantat, locuință, neplantat, replantat, atenție, loc, călător, înlocuitor, locatar, atent, a călători, nelocuire, călătoare, locuire.

Scanat cu CamScanner

8 **Colorează caseta din dreptul variantei corecte de răspuns.**

a) În fraza: „Când suntem în drumeție, animalele din pădure pot deveni agresive.“, unul dintre subiecte este:

☐ drumeție; ☐ animalele; ☐ pădure.

b) Propoziția care are subiect multiplu este:

☐ Vara, soarele strălucește cu putere.

☐ Calistrat Hogaș a scris „Pe drumuri de munte“.

☐ Copiii și părinții lor vor pleca în excursie la munte.

c) Este corect realizat acordul dintre subiect și predicat în propoziția:

☐ Am văzut o cireadă de vaci care au traversat drumul.

☐ Elevii și doamna învățătoare au urcat în autocar.

☐ Pitești au renumele de „Orașul Lalelelor“.

9 **Alcătuiește propoziții conform cerințelor și schemelor indicate.**

a) propoziție enunțiativă simplă: _____

b) propoziție exclamativă simplă (P): _____

c) propoziție interogativă dezvoltată: S (pron.) + P (verb) + p.s. (subst.)

_____

d) propoziție exclamativă dezvoltată: p.s. (adj.) + S (subst.) + P (verb) + p.s. (pron. polițe)

_____

e) propoziție interogativă dezvoltată: P (verb) + p.s. (subst.) + S (subst. propriu)

_____

10 **Imaginează-ți că ești coordonatorul unei drumeții pe care îți propui să o realizezi împreună cu părinții tăi. Cum pregătești activitatea? Ce trebuie să conțină rucsacul? Ce reguli impui? Ce recomandări ai în privința traseului?**

11 **Adaugă cuvinte noi în casete. Ce fel de propoziții se formează?**

Pădurea înverzește.

Pădurea înverzește ☐ .

Pădurea ☐ înverzește ☐ .

☐ pădurea înverzește ☐ .

Scanat cu CamScanner

Recapitulare

✿ **Citește cu atenție textul următor.**

Sfinxul și Babele sunt două dintre cele mai fascinante obiective turistice din România, binecunoscute atât la noi în țară, cât și peste hotare.

Babele reprezintă un monument natural situat pe Platoul Bucegilor, în partea superioară a masivului, la o altitudine de 2 292 de metri, în vecinătatea vârfului Baba Mare. Sunt delimitate de Valea Jepilor spre est și Valea Șugărilor în vest. După cum sugerează și numele, acestea sunt o formațiune stâncoasă ciudată, care pare că are forma unor bătrâne aplecate. Oamenii de știință au stabilit că aceste roci au căpătat această formă în urmă cu foarte mult timp, cu ajutorul apei, vântului, dar și ciclurilor repetate de îngheț-dezgheț. În cărțile de specialitate, aceste roci cu forme interesante mai poartă numele de „ciuperci“ stâncoase.

Sfinxul este o altă minune a naturii care i-a fascinat pe oamenii locului din timpuri străvechi. Este un bloc mare de stâncă, având o formă impresionantă. Are 8 metri înălțime și 12 metri lățime, fiind situat tot pe Platoul Bucegilor, în apropierea Babelor. Își datorează numele asemănării cu un cap uman, având un chip misterios și impunător, care scrutează orizontul.

A căpătat această formă într-un timp la fel de îndelungat ca Babele, în același mod, în urma eroziunii cauzate de apă, vânt, precum și de ciclurile îngheț-dezgheț.

Pentru a ajunge la Babele și la Sfinx există mai multe modalități, unele cu telecabina, altele pe jos. Cea mai rapidă și populară variantă este cu ajutorul telecabinei, din Bușteni. Aceasta este însă una dintre cele mai aglomerate telecabine de pe Valea Prahovei, mai ales vara. Lungimea traseului parcurs de telecabină de la Bușteni până la Babele este de 4 350 m și poate fi parcurs în aproximativ 13 minute.

Pe jos, una dintre cele mai cunoscute rute montane care duc la Babele și Sfinx este traseul Bușteni – Valea Jepilor – Cabana Caraiman – Cabana Babele – Hotel Peștera. Este un traseu montan mai lung, dar și mai dificil, care durează 5-6 ore. Este recomandat însă doar turiștilor experimentați, echipați adecvat.

Există însă și un alt mod mai rapid și mai facil de a ajunge pe jos la celebrele obiective turistice. Este vorba de un traseu care poate fi parcurs cu mașina personală până la cabana Piatra Arsă, pe Transbucegi. De acolo, pe jos, pe un traseu fără dificultăți, în aproximativ o oră, obiectivele vor fi atinse. Și de această dată, este necesară purtarea unui echipament potrivit pentru munte și vremea sa imprevizibilă. De asemenea, din rucsac nu trebuie să lipsească o sticlă cu apă și mâncare.

Datorită aspectului maiestuos, Sfinxul atrage tot timpul anului mulțimi de turiști care îl admiră și care chiar i-au dedicat o zi anume pentru a-l sărbători.

În fiecare an, pe 28 noiembrie, este sărbătorită Ziua Munților Bucegi, sau Ziua Sfinxului, zi care este legată de cea mai mare mulțime de turiști ajunși pe acest masiv. Astfel, de jur împrejurul Sfinxului, se adună de pe întreg cuprinsul țării, dar și din străinătate, sute de admiratori care așteaptă un moment deosebit, care apare la asfințit, atunci când razele blânde ale soarelui ce apune formează deasupra monumentului o piramidă magică.

Din timpuri străvechi, aceste două monumente ale naturii sunt înconjurate de o aură de legendă. Se crede că încă din vremea dacilor, acestea au fost considerate sacre, iar mulțimea poveștilor care s-au țesut în jurul lor fascinează și în zilele noastre.

Scanat cu CamScanner

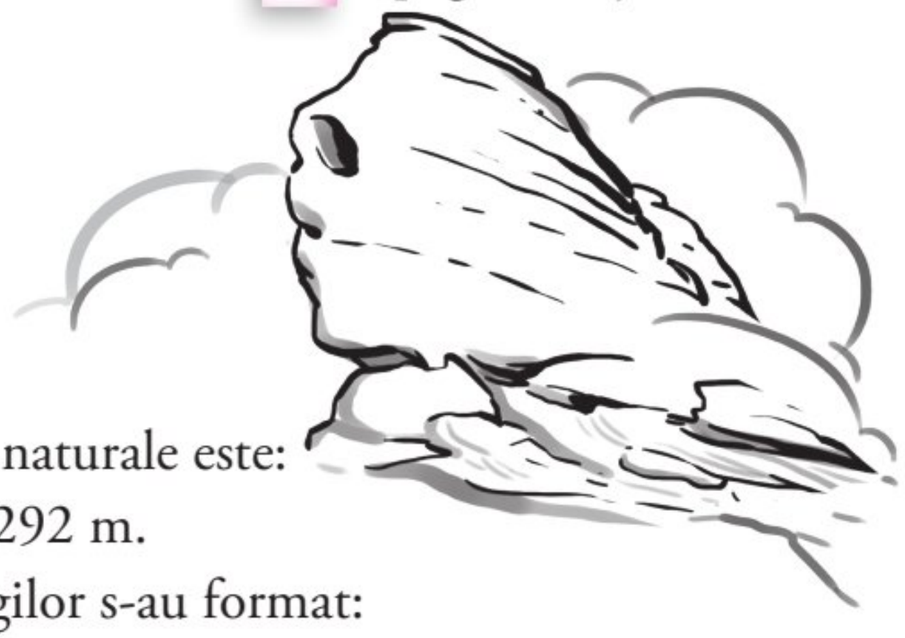
1 **Marchează cu „×“ răspunsul corect.**

Textul este: ☐ narativ; ☐ informativ; ☐ o pagină de jurnal.

2 **Alege explicațiile potrivite.**

a) Sfinxul și Babele sunt obiective turistice aflate:

☐ în Munții Făgăraș;
☐ pe Platoul Munților Bucegi;
☐ în munții Bucegi, pe vârful Baba Mare.

b) Altitudinea la care se află vestitele monumente naturale este:

☐ 2 192 m; ☐ 2 235 m; ☐ 2 292 m.

c) Aceste formațiuni stâncoase deosebite ale Bucegilor s-au format:

☐ cu ajutorul turiștilor;
☐ în timp, datorită fenomenelor naturii;
☐ prin efortul strămoșilor care le-au adus la forma de astăzi.

d) Denumirea formațiunii stâncoase „Babele“ provine de la:

☐ asemănarea cu niște babe ce stau aplecate;
☐ primele nouă zile ale lunii martie, numite și Zilele Babelor;
☐ vechimea acestora.

3 **Răspunde la întrebări.**

a) Cum se mai numesc Babele?

b) De unde provine denumirea Sfinxului?

c) Care sunt dimensiunile Sfinxului?

d) Cum se poate ajunge pe Platoul Bucegilor?

e) Ce se întâmplă anual, în data de 28 noiembrie?

4 **Spune-ți părerea! Ce variantă ai alege pentru a ajunge la Babe și la Sfinx? De ce?**

Scanat cu CamScanner

5 **Pentru a vizita cele două obiective turistice, poți urma trei alternative. Completează caracteristicile fiecăreia.**

	Alternativa 1	Alternativa 2	Alternativa 3
mijloc de transport			
loc de plecare			
traseu			
durata			
avantaje			
dezavantaje			

6 **Realizează acrostihuri pornind de la denumirile celor două monumente naturale.**

B _____

A _____

B _____

E _____

L _____

E _____

S _____

F _____

I _____

N _____

X _____

U _____

L _____

Scanat cu CamScanner

7 **Realizează corespondența dintre:**

a) cuvintele care au sens asemănător;

turiști ●	● a se afla
vestit ●	● înălțime
a se situa ●	● vremuri
altitudine ●	● a obține
vecinătate ●	● tocire
a crea ●	● călători
timpuri ●	● rută
eroziune ●	● faimos
a căpăta ●	● a forma
traseu ●	● apropiere

b) cuvintele cu înțeles opus.

natural ●	● nelimitat
ciudate ●	● sumă
interesante ●	● tradițional
delimitat ●	● bază
aglomerat ●	● artificial
diferență ●	● obișnuite
rapid ●	● a se împrăștia
vârf ●	● lent
modern ●	● gol
a se aduna ●	● neinteresante

8 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- lung → _____
- piatră → _____
- a vedea → _____

9 **Desparte în silabe cuvintele:**

- Sfinxului = _____
- extraterestră = _____
- altitudine = _____
- eroziuni = _____
- trasee = _____
- cotropitori = _____

10 **Extrage din text câte cinci substantive, adjective și verbe.**

substantive	adjective	verbe

Scanat cu CamScanner

11 **Explică, după model, folosirea semnelor de punctuație din fragmentul următor.**

„Se duse direct la bătrân și, întinzându-i mâna, spuse:
– Bună seara, bunicule!
– Ce vrei? o întreabă el.
– Vreau să văd ce ai în casă, spuse Heidi.“

Heidi, fetița munților, de Johanna Spyri

Model:

și, întinzându-i mâna, ➛ **virgulele izolează cuvintele care aduc o informație suplimentară**

_____

_____

_____

_____

12 **Barează cuvântul nepotrivit pentru ca propozițiile să fie adevărate.**

- Părțile principale de propoziție sunt subiectul, adjectivul și predicatul.
- Subiectul poate fi exprimat prin substantiv, verb, pronume.
- Subiectul/Predicatul nu poate lipsi din propoziție.
- Predicatul este exprimat prin verb/substantiv.

13 **Scrie între paranteze întrebarea la care răspunde fiecare predicat din propozițiile date.**

- În curând vor veni zilele călduroase. (_____)
- Lacrimi amare se rostogoleau din ochii triști. (_____)
- Mânuța lui Codruț îi strecură printre buze un miez jilav de migdală. (_____)
- În curând, în poiana din pădure, cucul va deschide concertul. (_____)

14 **Bifează enunțurile în care „i“ are rol de predicat.**

- ✻ Penaru-i în ghiozdan. ☐
- ✻ Transmite-i toate gândurile mele bune. ☐
- ✻ I-am avertizat în legătură cu urmările faptelor sale. ☐
- ✻ Pe stradă-i doar miros de zambile. ☐

15 **Formulează câte o propoziție în care predicatul, exprimat prin orice formă a verbului *a începe,* să se afle:**

- la începutul propoziției;

➛ _____

- în interiorul propoziției;

➛ _____

- la sfârșitul propoziției.

➛ _____

Scanat cu CamScanner

16 **Încercuieşte forma corectă a cuvintelor de mai jos.**

fics/fix	examen/egzamen	ticsit/tixit
ruxac/rucsac	escavator/excavator	ortodocşi/ortodoxi
excursie/escursie	exercițiu/egzercițiu	axă/acsă

17 **Completează cu „â“ sau „î“.**

c__ine	__nainte	a p__r__	__nt__i
c__teodată	a dobor__	rom__n	m__nă
măn__ncă	a v__r__	p__ine	__nt__mplător
nemai__nt__lnit	de__mpărțit	re__nscriere	ne__mplinit

18 **Alcătuiește o compunere pornind de la începutul dat. Dă-i un titlu potrivit.**

_____

Împreună cu verișorii mei, am hotărât să ne petrecem vacanța la munte, la bunicii noștri. Deși ne place tuturor să mergem la mare, am decis că vara aceasta o vom dedica drumețiilor.

Ajunși la bunici, le-am spus că suntem nerăbdători să explorăm frumusețile locurilor. Înainte de a ne aventura pe drumuri de munte, _____

Scanat cu CamScanner

VIII. PE ARIPILE IMAGINAȚIEI

Cine poate şti?

de Ana Blandiana

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „x“ răspunsul corect.**

a) Textul este: ☐ literar în proză; ☐ literar în versuri; ☐ nonliterar.

b) Titlul este: ☐ o mirare; ☐ o întrebare; ☐ un salut.

c) Autoarea este: ☐ poet român contemporan; ☐ poet străin; ☐ poet român clasic.

2 **Bifează răspunsul corect.**

- *Că-și trage povara,/ Fierbinte și dulce* are înțelesul de:

☐ duce greutăți; ☐ aduce bogății diverse; ☐ transportă lucruri.

- *În miezul lor/ Strălucitor,/ Ca un palat/ Luminat/ De rubine* se referă la:

☐ miezul dulce și roșu al pepenilor;

☐ palatul strălucitor al verii;

☐ frumusețile anotimpului vara.

- *Cum vara vine din copilărie* are înțelesul că:

☐ vara o vom iubi mereu, indiferent de vârstă;

☐ vara, cei mai fericiți sunt copiii;

☐ copilăria este legată de vară.

- *Alunecă de-aici,/ Trasă de fluturi, de buburuze și de furnici/ Înspre bunici* sugerează că:

☐ vara sunt cele mai multe insecte;

☐ vara amintește de vacanțele petrecute la bunici;

☐ vara trebuie să mergem la bunici.

3 **Caută în text cuvinte care rimează, apoi adaugă şi tu cel puțin un alt termen potrivit, după model.**

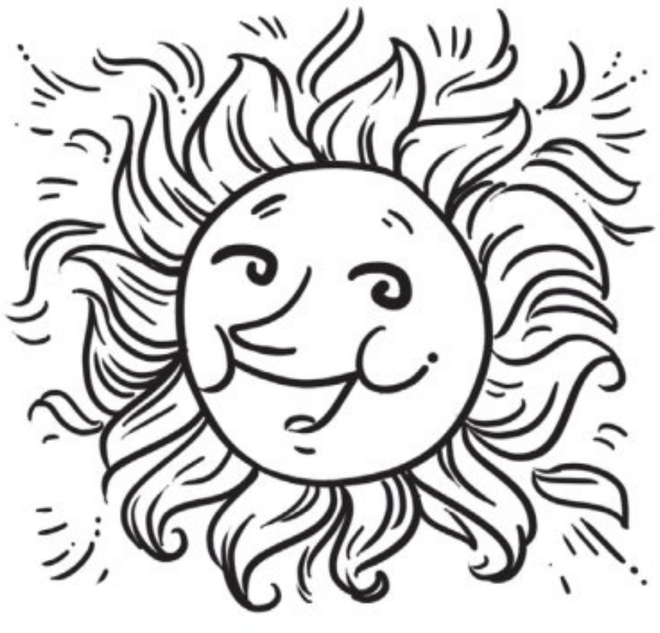
- **vara – povara – *comoara, seara***
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Scanat cu CamScanner

4 **a) Completează comparațiile următoare cu termenii potriviți.**

- Aurie ca _____
- Fierbinte ca _____
- Roşie ca _____
- Dulce ca _____
- Albastru ca _____
- Strălucitor ca _____
- Cuminte ca _____

b) Alcătuieşte enunțuri cu fiecare dintre comparațiile obținute.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5 **Citește proverbele, apoi adaugă și tu încă unul pornind de la elementul comun al acestora.**

- Dacă vara te plimbi o zi, iarna flămânzeşti zece.
- Cine cântă vara, iarna oftează.
- Bunul gospodar își face vara sanie și iarna car.
- Cine n-are vara minte, iarna nu mănâncă plăcinte.

_____

6 **Completează enunțurile!**

- Pentru mine, vara înseamnă _____ .
- Ea îmi aduce _____ şi _____ .
- Vara, cel mai mult îmi place să _____ , dar şi să _____ şi să _____ .
- Cea mai frumoasă amintire din anotimpul vara este _____ _____ .
- Cea mai tristă amintire petrecută vara este _____ _____ .

Scanat cu CamScanner

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Găsește pentru cuvintele date termeni cu sens asemănător și cu sens opus.**

- _____ = a se duce ≠ _____
- _____ = a se naște ≠ _____
- _____ = blând ≠ _____
- _____ = a veni ≠ _____
- _____ = fierbinte ≠ _____
- _____ = luminos ≠ _____
- _____ = cuminte ≠ _____

2 **Selectează din poezie cuvinte care să fie formate conform schemelor date, apoi găsește și tu un alt cuvânt.**

CVCV ➺ _____ ➺ _____
VCVV ➺ _____ ➺ _____
CVVCVC ➺ _____ ➺ _____
CVCVCV ➺ _____ ➺ _____
CVCVCCV ➺ _____ ➺ _____

3 **Scrie cuvinte înrudite cu:**

- pământ ➺ _____
- verde ➺ _____
- copilărie ➺ _____
- lapte ➺ _____
- povară ➺ _____

4 **Folosește expresiile următoare în enunțuri.**

★ a duce cu zăhărelul *(a amăgi)* _____
★ a duce cu preșul *(a păcăli)* _____
★ a duce de mână *(a conduce)* _____
★ a se duce glonț *(a se duce repede/direct)* _____
★ a duce lipsă *(a nu avea)* _____
★ a duce dorul *(a dori)* _____
★ a duce greul *(a munci cel mai mult)* _____
★ a trage de limbă *(a iscodi)* _____
★ a trage mâța de coadă *(a lenevi)* _____
★ a trage de mânecă *(a atenționa)* _____
★ a trage de timp *(a amâna)* _____
★ a trage la jug *(a munci din greu)* _____

Scanat cu CamScanner

5 **a) Scrie cât mai multe substantive legate de vară.**

b) Găseşte cât mai multe adjective potrivite pentru anotimpul vara.

c) Scrie cât mai multe verbe care să exprime acțiunile pe care le faci în anotimpul vara.

6 **Transformă enunțurile, scriind forma de plural a substantivelor evidențiate. Ce observi?**

- ***Caravana*** aurie a verii trece pe alei./_____
- ***Haină*** purpurie poartă soarele vara./_____

7 **Subliniază subiectele şi predicatele din enunțurile de la exercițiul 6.**

8 **Transformă propozițiile dezvoltate în propoziții simple, după ce ai subliniat subiectele şi predicatele.**

- ✦ Vara soseşte cântând.
- ✦ Miezul strălucitor al pepenilor luminează ca un palat de rubine.
- ✦ Purpuria pardoseală e curată.
- ✦ Fetița se bucură de vacanța la bunici.
- ✦ Din copilărie vine vara.

9 **Încercuieşte formele corecte.**

a) „Greuceanu, simțind că ***s-a/sa*** luat după dânşii zmeoaica cea bătrână, ***i-a/ia*** zis:

– ***I-a/Ia*** te uită, frate, şi ***spune-mi/spunemi*** ce vezi.

– Ce să văd, frate, ***i-a/ia*** răspuns el, iată un nor vine după noi ***c-a/ca*** un vârtej.

Într-o/Întro clipă dete bice cailor şi ajunse la Faurul-Pământului.“

(P. Ispirescu – „Greuceanu“)

b) Mă aflam la bunica ***într-o/întro*** zi din vacanța de primăvară. Deodată, mii de flori albe și roz ***s-au/sau*** așternut pe pământul umed. Pământul ***s-a/sa*** transformat ***într-o/întro*** plapumă de flori.

Scanat cu CamScanner

Am luat bicicleta și ***m-am/mam*** dus pe dealul din apropiere. ***Mi-am/Miam*** întâlnit acolo câteva prietene. ***Ne-am/Neam*** luat la întrecere cu bicicletele. Lor ***le-a/lea*** plăcut competiția. ***S-au/Sau*** bucurat chiar și atunci când au ***pierdut-o/pierduto.***

L-a/La întoarcere, Chira ***l-a/la*** certat pe fratele său pentru că a pierdut cheia.

Când am ajuns la bunici, aceștia ***m-au/mau*** întrebat cum ***m-am/mam*** simțit. ***Le-am/Leam*** spus că am petrecut o zi minunată.

10 **Alcătuieşte propoziții în care să respecți indicațiile:**

a) propoziție dezvoltată, subiect multiplu exprimat prin două substantive comune;

b) propoziție simplă, predicat exprimat printr-un verb la timpul trecut;

c) propoziție simplă cu subiectul multiplu exprimat printr-un pronume personal de politețe şi un substantiv propriu;

d) predicat exprimat printr-un verb la timpul viitor;

e) subiect exprimat printr-un substantiv propriu.

11 **Îți aminteşti de copilul inuit? Scrie-i o scrisoare în care să îi povesteşti despre anotimpul vara şi despre transformările pe care vara le aduce în țara ta.**

12 ***Atelier creativ.*** **Micul poet**

Scrie câteva versuri despre vară, folosind cuvintele: *călduroasă, luminoasă, mare, soare, bunici, voinici.*

13 **Compune un text intitulat „Vara“ în care să vorbești despre acest anotimp ca despre o prințesă. Descrie-o folosind cât mai multe adjective/expresii deosebite/comparații.**

Scanat cu CamScanner

Cai verzi şi întâmplări breze

de Marin Sorescu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

Știai că...?

Textul informativ (nonliterar) *transmite cititorilor idei, modelează înțelegerea, oferă explicații în legătură cu diverse obiecte, fenomene, situații, demonstrează cum se realizează un obiect, cum funcționează un aparat etc.*

Are ca scop transmiterea unor informații despre date, fapte, fenomene din realitate.

Sunt considerate texte informative: știrile, articolele de ziare, textele științifice, textele de tip utilitar (modul de folosire a unor aparate, rețete culinare, reclamele publicitare, anunțurile, programele de funcționare, buletinul meteo etc.).

Întrebările care ghidează lectura textului informativ sunt: „Despre ce suntem informați?"; „Cum suntem informați?"; „De ce?" („În ce scop este transmisă informația?").

Limbajul folosit conține cuvinte cu sensul lor propriu, fără expresii literare deosebite.

1 **Bifează explicațiile corecte.**

- „Cai verzi" are înțelesul de:
  - ☐ cai de culoare verde ce apar în vis;
  - ☐ lucruri ce par imposibile;
  - ☐ lucruri ușor de realizat.
- „Întâmplări breze" are înțelesul de:
  - ☐ întâmplări ingenioase;
  - ☐ întâmplări colorate;
  - ☐ întâmplări care se diferențiază de cele comune.
- „Film surdo-mut" înseamnă:
  - ☐ film în care joacă actori care nu aud și nu pot vorbi;
  - ☐ film în care actorii nu vorbesc, doar se mișcă;
  - ☐ film în care actorii sunt muți.
- „Filmul a evoluat astăzi" are înțelesul că:
  - ☐ filmul e la fel ca în trecut;
  - ☐ filmul a devenit astăzi din ce în ce mai performant/sofisticat;
  - ☐ filmul nu mai este atractiv astăzi.
- „Care o fi pricina?" are înțelesul de:
  - ☐ care o fi întâmplarea; ☐ care o fi alegerea; ☐ care o fi motivul.

Scanat cu CamScanner

2 **Alcătuieşte enunțuri în care să foloseşti următoarele cuvinte:** ***acces, breaz, a decurge, legitimă, matineu, net, a sta în dubiu, vaier, a se foi, scamator, măreț.***

3 **Răspunde la următoarele întrebări.**

a) Ce părere are Marin Sorescu despre primul film?

b) În ce consideră poetul că își are rădăcinile filmul?

c) Cum spune Marin Sorescu că a apărut perioada filmului surdo-mut?

d) Cine scotea în trecut spectatorii din sală, în viziunea poetului?

e) De ce ar trebui ca spectatorii să plătească un bilet dublu la filmele proaste?

f) Ce este matineul?

4 **Ordonează cronologic etapele evoluției cinematografiei.**

- ◯ Vedeta anului 2000 este filmul documentar.
- ◯ 4DX este cea mai nouă tehnologie.
- ◯ Istoria filmului începe în anul 1877.
- ◯ Primele filme cu sunet apar în 1927.
- ◯ 28 decembrie 1895 este data nașterii cinematografiei.
- ◯ Lansarea tehnologiei IMAX are loc în anul 2003.
- ◯ Anii 1990 aduc ca noutate efectele speciale și lungmetrajele de animație.

5 **Urmăreşte secvențe din filmele lui Charlie Chaplin.**

Imaginează-ți că eşti actor într-un film mut. Invită-ți unul sau mai mulți colegi şi prezentați în fața clasei o scenă, aşa cum îți imaginezi tu că se întâmpla în vremea respectivă.

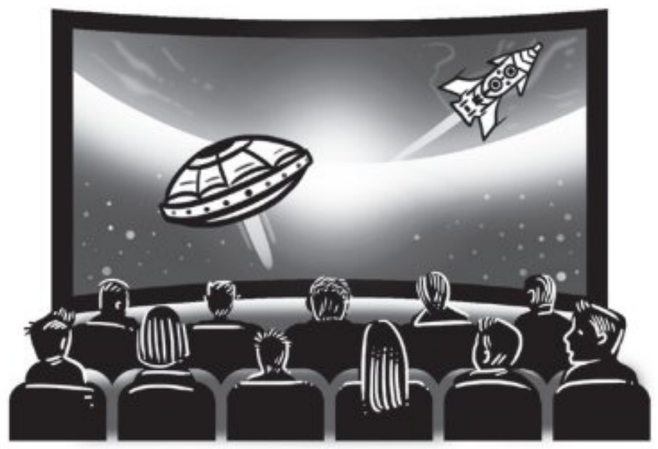
6 **Caută informații despre istoria filmului românesc şi prezintă-le colegilor.**

Scanat cu CamScanner

Știai că...?

• Frații Lumière au introdus la sfârșitul secolului al XIX-lea cinematograful, fiind primii care au venit cu ideea de a proiecta filme contra cost.

• Primul film de cinema bazat pe o poveste adevărată a fost „Marele jaf al trenului“, care prezintă un jaf comis în Vestul Sălbatic asupra unui tren încărcat cu bani. Filmul are doar 11 minute.

• În 1920 apare „tehnicolor“, un procedeu de realizare a filmelor color, inventat de americani.

• Primul film pe ecran plat apare în 1953.

• Primul spectacol cinematografic din România a avut loc la București, la data de 27 mai 1896.

• Prima sală de cinematograf din Transilvania s-a înființat în anul 1901, la Brașov.

• Prima statuetă Oscar măsura 34 cm și cântărea 3,9 kg.

• Statueta Academiei de Film a primit numele Oscar dintr-o întâmplare. Secretara Academiei, Margaret Herrick, a spus că statueta seamănă cu unchiul ei, Oscar.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Scrie cuvinte cu sens asemănător.**

- măreț = _____
- origine = _____
- a se trezi = _____
- fericit = _____
- scamatorie = _____
- prunci = _____
- orb = _____
- beznă = _____
- dubiu = _____
- a se foi = _____
- pricină = _____
- nițel = _____

2 **Găsește cuvinte cu sens opus.**

- dialog ≠ _____
- ziuă ≠ _____
- a adormi ≠ _____
- a începe ≠ _____
- fericit ≠ _____
- a pluti ≠ _____
- a se mișca ≠ _____
- a evolua ≠ _____
- viitor ≠ _____
- nițel ≠ _____

3 **Alcătuieşte familia de cuvinte pornind de la substantivul *film*.**

_____

4 **Scrie variantele de despărțit în silabe la capăt de rând pentru:**
cinematografie, întâmplările, lungmetrajele, teleportează.

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

5 **Completează tabelul.**

Cuvânt	Număr silabe	Număr litere	Număr sunete
film			
săgeți			
cinematograf			
începă			
texte			
speciale			

6 **Alcătuieşte propoziții respectând următoarele cerințe:**

a) propoziție dezvoltată în care subiectul să fie exprimat prin substantivul „film“;

b) subiectul să fie exprimat printr-un pronume personal de politețe;

c) predicatul să fie exprimat prin verbul „a filma“, persoana a III-a, numărul plural, timpul viitor;

d) substantivul „cinematograf“ să fie parte secundară de propoziție;

e) propoziție simplă în care predicatul să fie exprimat prin verbul „a visa“, persoana a II-a, numărul plural, timpul trecut.

7 **Corectează textul următor.**

Cărțile sunt asemenea unor fluturi. Are sute de aripi, ca semn că te poate duce din floaren floare și dintro lumen alta. Nici un aparat de zbor nu tea dus atât de departe. Nimeni, nicio dată no să citească cu ochii tăi și cu mintea ta. Visele ția deschis o fereastră către miezul de fantasme al minții tale.

(„Fluturi cu sute de aripi“, Mircea Cărtărescu)

8 **Joc de rol**

a) Imaginează-ți că îl poți întâlni în zilele noastre pe Charlie Chaplin și îi poți pune diverse întrebări. Scrie dialogul dintre voi!

b) Dacă ai realiza un film documentar, ce temă/titlu ai alege? Argumentează alegerea ta!

c) Scrie un text scurt în care să prezinți prima ta experiență la cinematograf.

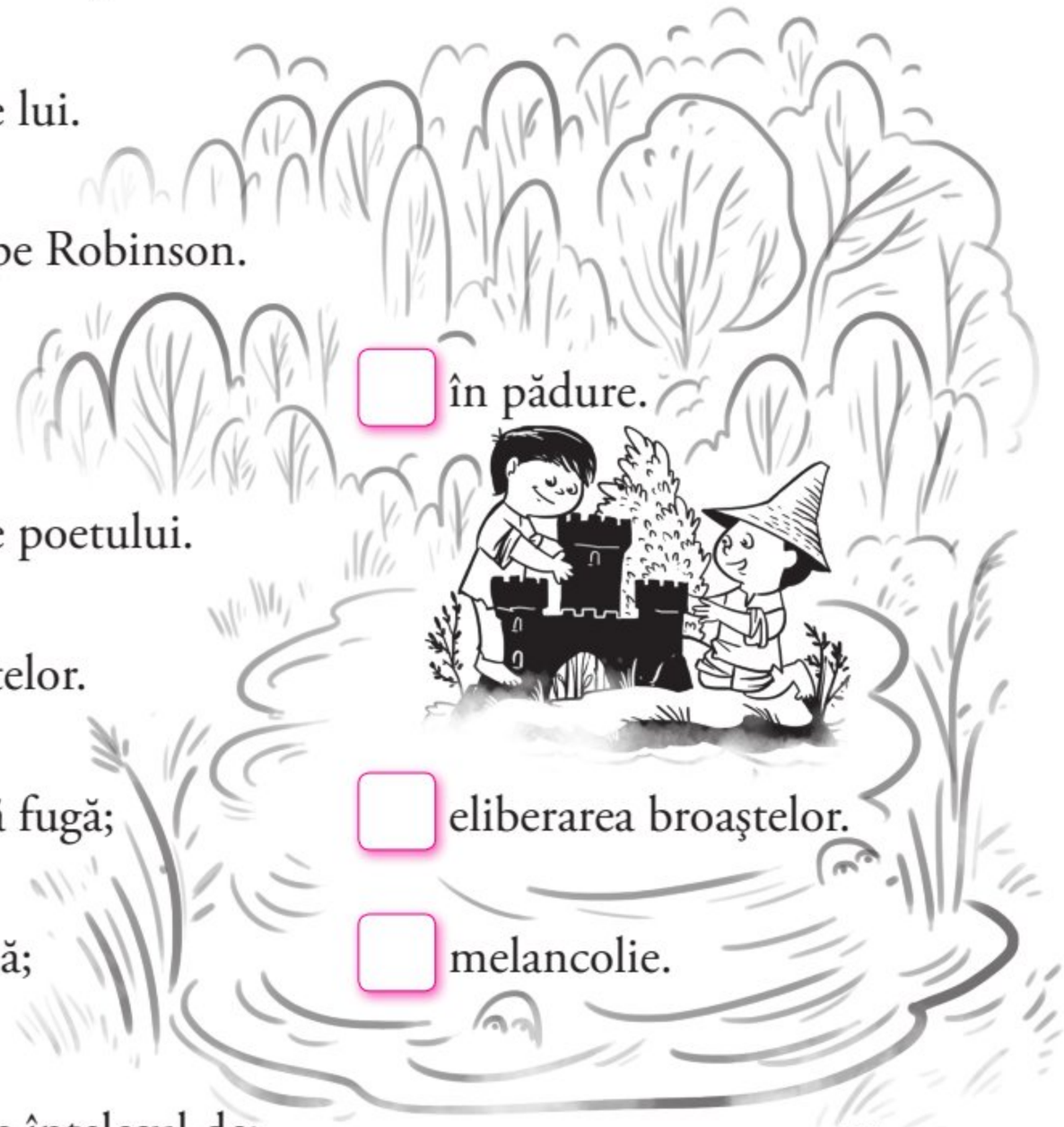
Scanat cu CamScanner

Copii eram noi amândoi

de Mihai Eminescu

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu A pentru adevărat sau cu F pentru fals variantele date.**

- Poetul vorbeşte în poezie despre el şi:
  - ☐ prietenul lui;
  - ☐ fratele lui.
- Fratele poetului:
  - ☐ zidea Turnul-Vavilon;
  - ☐ citea pe Robinson.
- Se jucau împreună:
  - ☐ pe insula verde din mijlocul bălții;
  - ☐ în pădure.
- În joaca lor, împăratul era:
  - ☐ Mihai Eminescu;
  - ☐ fratele poetului.
- Copiii au pornit război împotriva:
  - ☐ regelui broaştelor;
  - ☐ broaştelor.
- Joaca s-a încheiat cu:
  - ☐ victoria broaştelor care au reușit să fugă;
  - ☐ eliberarea broaştelor.
- Sentimentele poetului sunt de:
  - ☐ încântare;
  - ☐ spaimă;
  - ☐ melancolie.

2 **Bifează explicația corectă.**

- „înhămam [...]/ Culbeci bătrâni“ are înțelesul de:
  - ☐ prindeau de carele făcute din coji de nucă melci bătrâni care să le tragă;
  - ☐ prindeau cu hamuri insecte care să tragă carele.
- „Și el citea pe Robinson“ înseamnă că:
  - ☐ fratele poetului citea „Robinson Crusoe“;
  - ☐ fratele poetului citea dintr-un autor pe nume Robinson.
- „Eu zideam Turnul-Vavilon“ are înțelesul de:
  - ☐ ridicam din cărți de joc un turn;
  - ☐ vorbeam despre Turnul Babilon.
- „Cetate mândră la privit“ are înțelesul de:
  - ☐ cetate nearătoasă;
  - ☐ construcție frumoasă, plăcută ochiului.
- „Mi-a dat mie solie“ are înțelesul de:
  - ☐ mi-a cerut să rezolv;
  - ☐ mi-a dat însărcinarea de a merge ca sol la broaște.
- „C-un oacacà de fală“ înseamnă:
  - ☐ cântând tare, să se facă auzit;
  - ☐ cântând timid.
- „Spre sar-am făcut pace“ are înțelesul că:
  - ☐ spre seară am încheiat jocul;
  - ☐ spre seară ne-am împăcat.

Scanat cu CamScanner

3 **Alcătuieşte enunțuri folosind cuvintele/expresiile următoare:** ***amândoi, ochiul de pădure, lut, cetate mândră, tinichea, împresurată, fală, săltau, au cufundat.***

4 **Explică versurile următoare, după model.**

Şi frate-meu ca împărat
Mi-a dat mie solie,
Să merg la broaşte ne-mpăcat,
Să-i chem în bătălie –
Să vedem cine-i mai tare.

Model: „Adesea la scăldat mergeam
În ochiul de pădure,
La balta mare ajungeam
Şi l-al ei mijloc înotam
La insula cea verde.“

De foarte multe ori, cei doi obişnuiau să meargă la scăldat în luminişul din pădure. Acolo era o baltă mare, în mijlocul căreia se afla o insulă verde, la care ajungeau înotând.

5 **Găseşte pentru cuvintele date altele potrivite pentru a forma expresii deosebite.**

- baltă *mare* _____ _____
- cetate *mândră* _____ _____
- insula *cea verde* _____ _____
- turnuri *mari* _____ _____

6 **Alcătuieşte familia de cuvinte pornind de la cuvântul *joc*.**

7 **Spune-ți părerea!**

a) Poate fi jocul o oportunitate de învățare? De ce? Motivează răspunsul!

b) Află jocul preferat al celui mai în vârstă membru al familiei tale şi compară-l cu jocul tău preferat. Realizează o diagramă Venn pentru cele două!

8 **Completează enunțurile.**

- Dacă aş fi un joc, mi-ar plăcea să fiu _____ , pentru că _____ .
- Dacă aş fi o jucărie, mi-ar plăcea să fiu _____ , pentru că _____ .
- Dacă ar trebui să recomand celui mai bun prieten un joc, i-aş recomanda _____ , pentru că _____ .
- Dacă ar trebui să le recomand părinților mei un joc, le-aş cere să se joace _____ , pentru că _____ .

Scanat cu CamScanner

Reține!

Caligrama este un poem în care aranjarea grafică a versurilor în pagină formează un desen care are legătură cu subiectul textului.

9 **Împărțindu-vă în echipe, încercați să realizați câte o caligramă pentru câteva dintre elementele care apar în poezie:** ***copac/pădure, broască, turn, copil.***

10 **Scrie un text în care să descrii unul dintre jocurile pe care le-ai inventat până acum. Dacă nu ai făcut-o încă, te invit să te gândești la un joc pe care ți-ar plăcea să îl joci cu prietenii/frații și să îl descrii. Nu uita, trebuie să fie un joc inventat de tine!**

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 **Completează sinonimele cuvintelor următoare.**

- car = _____
- bătrâni = _____
- a povesti = _____
- lut = _____
- împresurat = _____
- fală = _____

2 **Scrie antonimele cuvintelor.**

- a înhăma ≠ _____
- adesea ≠ _____
- fală ≠ _____
- a zidi ≠ _____
- mijloc ≠ _____
- a închide ≠ _____

3 **Alcătuieşte enunțuri cu termenii găsiți la exercițiul 2.**

4 **Scrie propoziții cu înțelesuri diferite de cele din text ale cuvintelor:** ***car, ochiul, broască, război, drumul.***

5 **În text sunt folosite forme vechi ale unor cuvinte. Selectează (din alte poezii ale lui Mihai Eminescu pe care le-ai citit) 10 cuvinte cu formă învechită, iar alături scrie forma literară folosită astăzi.**

_____

_____

_____

6 **Folosește în alte enunțuri cuvintele scrise cu cratimă întâlnite în poezie:** ***mi-l, l-al, mi-a, să-i, c-un, și-n, s-o, le-am, s-au.***

Scanat cu CamScanner

7 **Precizează sensurile expresiilor evidențiate din propozițiile următoare.**

- A acceptat totul *cu ochii închiși.*
- *A aruncat un ochi* peste rezolvare și a fost mulțumit.
- La spectacol *nu avea ochi* pentru altcineva.
- Dimineața avea *ochii cârpiți de somn.*
- Trebuie *să cești ochii* pe unde mergi ca să nu cazi!
- Zmeul avea *ochi la spate.*
- Îi e dragă soacra *ca sarea-n ochi.*
- Avea *ochi de pisică*, nu rata niciodată!
- *Las-o baltă*, nu insista!
- *M-a lăsat baltă* și-a plecat.
- *A dat cu bâta în baltă* când a spus asta!
- Nu te îngrijora, *are balta pește!*

8 **Alcătuiește propoziții în care cuvintele *amândoi, ochiul, balta, turnuri, împărat, broaște, noi* să aibă rol de subiecte.**

9 **Analizează subiectele și predicatele din enunțurile următoare.**

- Mihai mergea cu fratele lui în pădure.
- Cetatea a fost construită din stuf.
- Chemate la bătălie, broaștele au sosit imediat.
- Băieții au pornit spre casă, obosiți de joacă.

10 **Transformă propozițiile următoare în propoziții dezvoltate.**

- Melcii erau înhămați. _____
- El citea. _____
- Înotam. _____
- Broaștele orăcăiau. _____
- Ei au pornit. _____
- S-a terminat războiul. _____

11 **Scrie propoziții cu sensurile diferite ale cuvântului *ochi.***

_____

_____

12 **Alcătuieşte enunțuri pornind de la schemele următoare.**

a)

S.	+	p.s.	+	P.	+	p.s.
s.		s.		v.		s.

b)

p.s.	+	p.s.	+	P.	+	S.
s.		adj.		v.		s.

c)

p.s.	+	S.	+	p.s.	+	P.	+	p.s.
adj.		s.		s.		v.		s.

Scanat cu CamScanner

Caracatiţa

de Petre Ghelmez

• Înţelegerea textului • Comunicare •

1 **Marchează cu „×“ răspunsul corect.**

Textul este: ☐ literar; ☐ nonliterar/informativ.

2 **Completează cu informații din text.**

Textul prezintă pronunțarea cuvântului _____ , format din _____ litere și _____ silabe. Ca să obții o Caracatiță blândă și întreagă este nevoie să _____ _____ și să pronunți toate literele deodată și numai în _____ firească, pentru că orice grabă sau neatenție strică _____ Caracatiței.

3 **Răspunde la întrebările următoare.**

a) Care sunt silabele Caracatiței?

b) Ce se întâmplă dacă pronunția este șuierată și rapidă?

c) De ce nu este recomandată o pronunție mai rară și lălăită?

d) Cu ce este asemănată Caracatița limpede și frumoasă, crocantă și aromată la gust?

e) De ce Caracatița vorbea înfundat ca din butoi?

f) Cum a reușit băiatul să o facă pe Caracatiță să vorbească mai bine?

4 **Ordonează ideile principale ale textului.**

☐ Când băiatul a citit bine literele, s-a născut o Caracatiță limpede și frumoasă, crocantă și aromată la gust, ca o ciocolată cu lapte și alune.

☐ Drept mulțumire, Caracatița îl îmbrățișă pe Băiat.

☐ Orice grabă sau neatenție strică gustul și firea Caracatiței, dându-i un gust de sare și oțet.

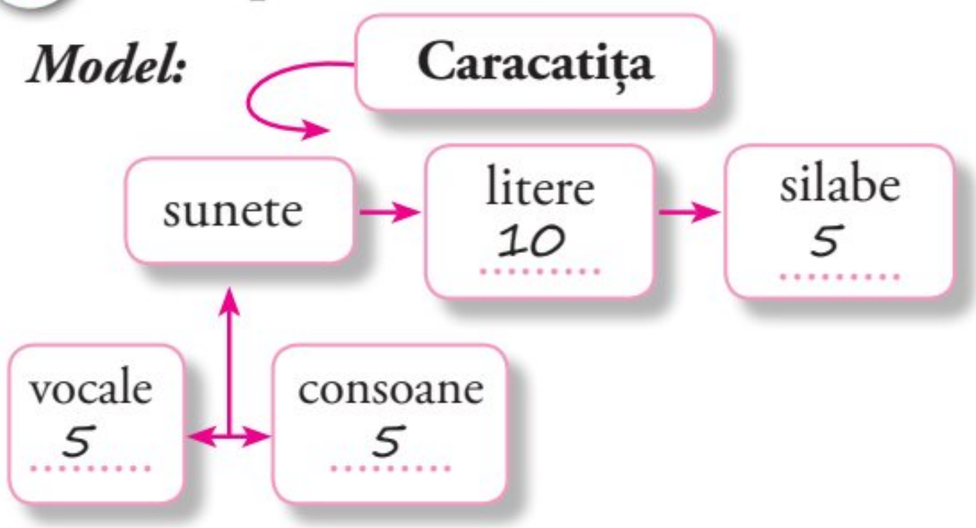
☐ Ca să obții o Caracatiță blândă și întreagă, e nevoie să pronunți toate literele odată, în ordinea firească.

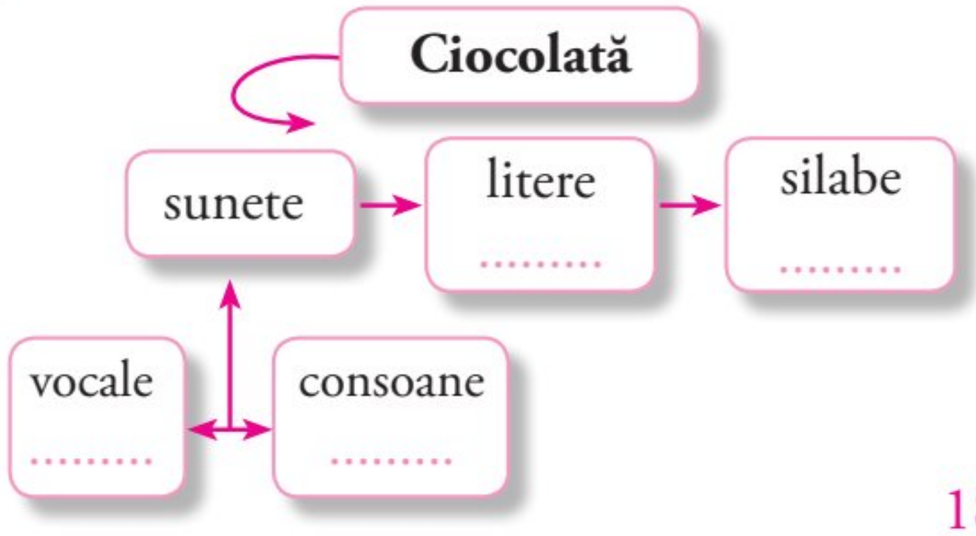
☐ Caracatița nu suportă printre literele și silabele ei corpurile străine.

☐ Dacă pronunția e rară și lălăită, Caracatița devine lenevă, molâie, informă și fără gust.

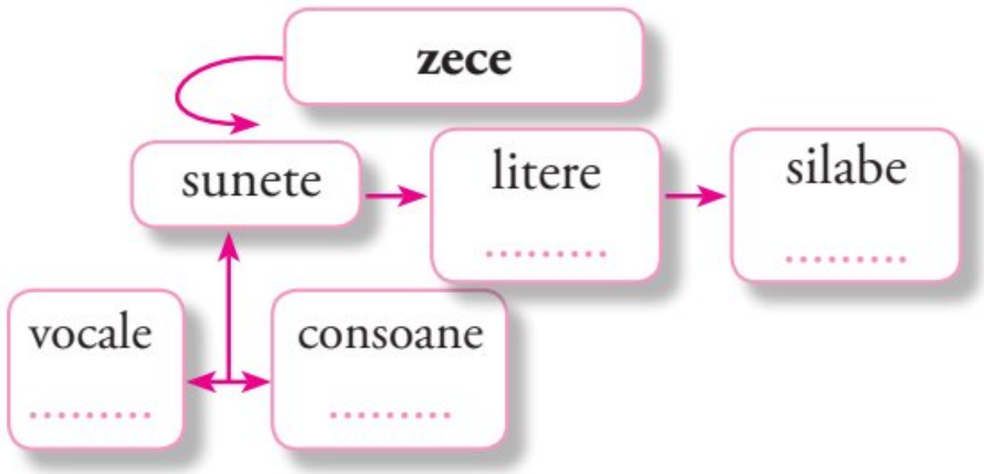
5 **Completează harta cuvintelor următoare, după model.**

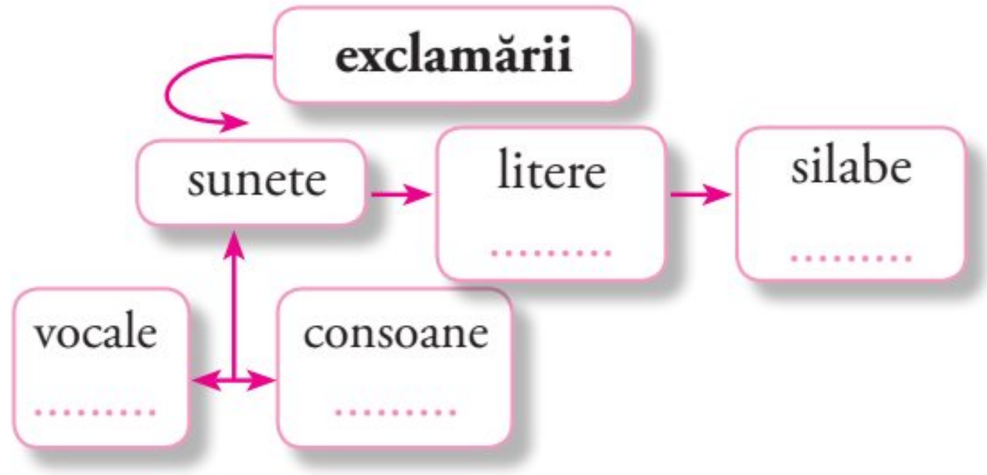
Model:

Scanat cu CamScanner

6 **Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor:** ***neapărat, repede, urmă, aroma, informă.***

7 **Găseşte explicațiile corecte pentru expresiile următoare.**

- A-i da cuiva peste nas. ○
- A da cu chirie. ○
- A da ceva în două. ○
- A da cuiva de lucru. ○
- A da cuiva sau la ceva cu piciorul. ○
- A da din coate. ○

○ a împărți ceva în mod egal
○ a respinge pe cineva sau ceva
○ a pune la punct pe cineva
○ a face cuiva greutăți
○ a se zbate pentru a ajunge la o anumită situație
○ a închiria

- A da în gropi. ○
- A-și da viața. ○
- A da la o parte. ○
- A-și da cu stângul în dreptul. ○
- A da la ziar. ○
- A da la lumină. ○

○ a publica ceva
○ a fi neîndemânatic
○ a arăta
○ a-şi jertfi viața
○ a fi foarte prost
○ a îndepărta

- A-și da seama. ○
- A nu ști încotro s-o dea. ○
- A se da în vânt după ceva. ○
- A se da pe lângă cineva. ○
- A da o masă. ○
- A-i da la mână. ○

○ a invita pe cineva la masă
○ a înmâna ceva cuiva
○ a nu şti ce să mai facă
○ a-i plăcea ceva foarte mult
○ a se lămuri
○ a încerca să obțină o favoare

- A-și da cu firma-n cap. ○
- A da fața cu cineva. ○
- A-și da arama pe față. ○
- A se da lovit. ○
- A da pe mâna cuiva. ○
- A da mită. ○

○ a se întâlni cu cineva
○ a se face de râs
○ a mitui
○ a-şi dezvălui adevăratul caracter
○ a se preface bolnav pentru a evita ceva
○ a încredința ceva spre păstrare

Scanat cu CamScanner

8 Joc de rol

a) Imaginează-ți că o poți întâlni pe Caracatița țâfnoasă şi zvârcolită, cu gust de sare şi oțet. Scrie dialogul dintre voi!

b) Joacă-te strigându-ți colegii în feluri cât mai amuzante. Colegul trebuie să-ți ghicească „starea“ (nerăbdare, comoditate, iritare etc.).

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Găseşte sinonimele potrivite.

- făcută = _____
- neapărată = _____
- țâfnoasă = _____
- odată = _____
- a încropi = _____
- nostim = _____
- uimit = _____
- grai = _____

2 Scrie antonimele pentru următoarele cuvinte.

- ordine ≠ _____
- grabă ≠ _____
- țâfnoasă ≠ _____
- a-și aminti ≠ _____
- imposibil ≠ _____
- firesc ≠ _____
- neatenție ≠ _____
- călduroasă ≠ _____
- transparentă ≠ _____
- plăcută ≠ _____

3 Alcătuieşte propoziții în care să foloseşti următoarele forme: *numai/nu mai, mai/m-ai, săi/să-i, sar/s-ar.*

4 Transformă, după model.

- **şi îi făcu → și-i făcu**
- și îi spuse → _____
- și îi aduse → _____
- **nu avea → n-avea**
- nu ajunse → _____
- nu aducea → _____
- și îi așeză → _____
- și îi aminti → _____
- și îi zâmbi → _____
- **să îi vadă → să-i vadă**
- să îi spună → _____
- să îi facă → _____

5 Selectează din text:

a) 4 substantive comune, numărul plural; _____

b) 4 adjective; _____

c) 4 verbe la timpul prezent. _____

6 Completează, adăugând cât mai multe adjective potrivite substantivelor următoare.

☆ caracatiță → _____

☆ pronunție → _____

☆ umbră → _____

Scanat cu CamScanner

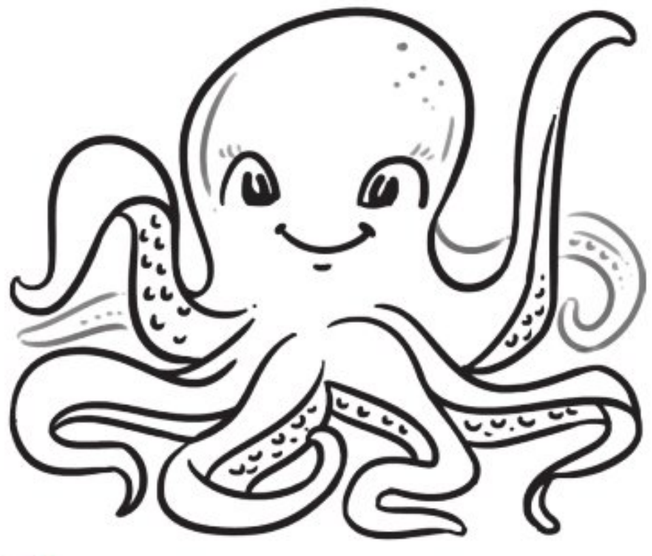
☆ dimineață ➔ _____

☆ ardei ➔ _____

☆ ciocolată ➔ _____

7 **a) Subliniază cu două linii subiectele şi cu o linie predicatele propozițiilor următoare.**

- Graba strică gustul și firea Caracatiței.
- Se aud mai ales zbârnâiturile R-urilor.
- Năsturel nu și-a lăsat stăpânul la greu.
- Atunci se născu o ființă blândă, limpede și frumoasă.
- Caracatița nu avea gură.
- Vântul adormise de dimineață în tufa de trandafiri sălbatici.
- Oltenii numesc ardeiul iute ciușcă.

b) Transformă în propoziții simple enunțurile de la punctul a).

8 **a) Schimbă substantivele în adjective.**

- aer ➔ _____
- atenție ➔ _____
- înțepătură ➔ _____
- zbârnâitură ➔ _____
- gust ➔ _____

b) Transformă adjectivele în substantive.

- blând ➔ _____
- pişcător ➔ _____
- sârmos ➔ _____
- alunecoasă ➔ _____
- dulci ➔ _____

9 **Alcătuieşte schemele propozițiilor următoare, după model.**

Model: **Caracatița îmbrățișă băiatul.**

S + P + p.s.
s. v. s.

a) Caracatița nu suferă corpurile străine printre litere.

b) Băiatul luă bățul de la semnul exclamării.

c) Caracatița capătă gust de sare şi oțet.

d) Ea se întinde.

e) Pronunția rară nu este potrivită.

10 **Scrie enunțuri cu formele diferite ale cuvintelor.**

▶ Odată _____

▶ O dată _____

▶ Altădată _____

▶ Altă dată _____

Scanat cu CamScanner

Recapitulare finală 1

Sorb băltărețul

de Anastasia Popa

Să ne amintim de Cipicot, Piticot și Tipicot, cei trei pitici cărora un curent de aer ciudat, stârnit de bagheta magică a lui Dora-Li le ridicase tichiuțele de pe capete.

Alergaseră în zadar toată ziua încercând să le prindă. Piticii le fugăriseră fără încetare alunecând, zgâriindu-se, ciocnindu-se între ei și de tot ce le ieșise în cale. Erau disperați și sleiți de puteri. Acum tichiuțele săltărețe ajunseseră pe malul lacului.

Cei trei urmăritori se opriseră un singur moment să-și tragă sufletul de oboseală și... iată: Hop! Țop! Tichiile buclucașe pluteau pe oglinda lacului!

Încercară să le tragă la mal cu niște undițe improvizate. Și poate că ar fi reușit dacă apa n-ar fi început deodată să vălurească, să clocotească și să vuiască. Se născu o bulboană largă din care se ivi acoperit de lintiță și mătasea broaștei, cu pletele lungi, alburii, șiroind de apă, Sorb, fiul Știmei Apelor. Stătuse ascuns de razele soarelui în adâncuri toată ziua. Era plictisit și mai răutăcios ca oricând. Se scutură cu putere, stârnind o ploaie de stropi noroioși și privi roată peste baltă cu ochii lui mari și bulbucați. Zări tichiile care pluteau în derivă îmbibate de apă și care semănau cu tipsiile unor ciuperci. Întrezări pe dată un motiv de distracție și hohoti prelung, gâlgâit. Apoi întinse alene mâini lungi, gelatinoase, șerpuitoare. Le prinse cu degetele chircite și începu să se joace cu ele. Le cufunda în apă, apoi se oprea, le ridica și iar le împingea înapoi. Ceva mai mult de fiecare dată. Se vedea că jocul nou descoperit îl pasionează.

Cei trei, care îl priveau cu sufletul la gură, începură să strige cu toată disperarea adunată în timpul acelei zile dezastruoase.

– Oprește-te, nu le scufunda, te rugăm!

– Hâl, gâl, gâl! Hâl, gâl, gâl! bolborosi el cu veselie. Ia te uită pe cine am onoarea să-ntâlnesc! Dar cum de vă aflați aici, mititeilor? După câte știu eu, ora voastră de culcare a trecut cam de multișor.

Văzându-l că se apropie de mal, cei trei prinseră curaj. Încolțise în sufletul lor o umbră de speranță.

– Nu ne putem duce la culcare până nu ne recuperăm tichiuțele. Bine că ai reușit să le prinzi. Ești salvarea noastră, dragă Sorb.

Printre alte credințe ale piticilor în puterile tichiuțelor pe care le poartă este și aceea că au puterea de a le ocroti somnul, făcându-l liniștit și odihnitor, dăruindu-le vise frumoase, ținând departe coșmarurile.

Dar Sorb nu avea deloc intenții prea bune.

– Nu zău! Chiar credeți că sunt dispus să vă fac servicii pe gratis? Vă înșelați, prichindeilor! Ați uitat că mă numesc Sorb? Sorb, auziți? repetă el scoțând un sunet puternic și straniu care-ți dădea fiori pur și simplu.

Scanat cu CamScanner

– Te rugăm, spuse Cipicot cu glas abia șoptit. Ce nevoie ai tu de tichiuțele noastre? La ce-ți pot fi de folos?

– Posibil să ai dreptate, gâlgâi Sorb. Dar ce-mi dați voi în schimb? Poate nu știți că am un obicei: trag zilnic câte ceva în adâncul apelor.

– Îți putem da... dulceață... de afine, de frăguțe sau de zmeură, se smiorcăi Piticot disperat.

– Și ciuperci... da, ciuperci... murate, uscate, afumate... cât de multe, completă Tipicot.

– Ha, ha, hâl, hâl, hâl! Mă-nec de râs, nu alta! Caraghioșilor! Nu m-am mai distrat așa de bine de când mă știu. Dulceață? Ciuperci? Rădăcinuțe? Ha, ha, ha! Hâl, hâl, hâl! Ce să fac eu cu ele? Nici broaștele nu le mănâncă! Altceva mai aveți? Ați reușit totuși să mă binedispuneți, să-mi alungați plictiseala. Iată, chiar mi-a venit o idee. Ce-ar fi să faceți asta în fiecare seară de azi înainte? Să veniți aici și să mă distrați. Sunt sătul de orăcăit de broaște, țârâit de greieri, triluri de privighetori. Vreau altceva, o distracție nouă!

– Bine, dar noi nu ne pricepem. Și apoi în serile de vară ne culcăm la timp, avem mult de lucru peste zi.

– Vă privește, eu v-am dat o șansă, se enervă Sorb. Gata, nu mă tocmesc cu voi, am destule treburi pentru noaptea asta. Așa că plecați la culcărică, nătăfleților, făcu Sorb, apucând hotărât tichiuțele, cu vădita intenție de a le trage de tot în apă.

– Destul! Oprește-te! bubui o voce atât de puternică încât părea că despică aerul. Sorb se opri încremenit, lăsând captura deoparte.

Strigase cu glas de tunet chiar bătrânul Statu-Palmă-Barbă-Cot, cel mai bătrân pitic din lume. Aflase despre neobișnuita întâmplare și pornise degrabă la drum, hotărât să salveze reputația și demnitatea neamului piticesc.

– Destul, am spus!

– Bine, se supuse plictisit Sorb cel răutăcios, împingând în sfârșit tichiuțele îmbibate cu apă către mal.

Cei trei pitici le strânseră grijulii la piept și plecară degrabă spre căsuțele lor, fără să mai privească în spate.

(din vol. „Zânuța Dora-Li și vrăjitoarea Ciumfi“)

Citește și află mai mult!

Știma Apei este în credințele populare românești o divinitate primitivă a apelor dulci. De ea depinde stabilitatea acvatică, putând provoca inundații mari, dar și secetă.

În Munții Apuseni e cunoscută ca „Vâlva Apei“ și poate lua înfățișarea unei femei cu părul lung și ochi ademenitori care îi atrage pe flăcăi spre a-i îneca.

Ea apare ca o femeie sălbatică, albă, cu părul lung și verde-albăstrui, lung până la călcâie. Când stă în apă, e jumătate femeie, jumătate pește. Din când în când, câte o știmă a apei, supărată pe oameni, iese din râu sau din lac, cu apa șiroind pe ea, și pleacă pe câmpuri, inundând totul în cale și înecând oameni și animale. După ce își mai potolește mânia, știma se întoarce în matcă.

Scanat cu CamScanner

1 **Răspunde la întrebări și motivează.**

a) De ce alergaseră toată ziua cei trei pitici?

b) Unde au ajuns ei?

c) Cui i-au cerut piticii tichiuțele?

d) De ce i-a refuzat arătarea pe pitici?

e) Ce le-a cerut Sorb piticilor?

f) Cine a intervenit în favoarea lor?

g) Cum s-a sfârșit pățania celor trei?

2 **Precizează.**

a) Care este cauza care a declanșat întâmplarea?

b) Care este momentul de maximă intensitate al acțiunii?

3 **Notează planul simplu de idei.**

4 **Spune-ți părerea! Ce fel de personaj este Sorb bălțărețul? Pozitiv sau negativ? Real sau fantastic? Argumentează cu indicii din text.**

5 **Explică numele lui Sorb bălțărețul.**

Reține!

bulboană = vârtej de apă (care atrage la adâncime mare prin curenți circulari, periculoși)

6 **Activitate în echipe. Descoperiți și completați cu explicațiile potrivite, pornind de la text.**

Piticii sunt prietenoși și politicoși cu Sorb, deoarece _____

Scanat cu CamScanner

Sorb se arată amenințător, fiindcă _____

_____

Piticii s-au dovedit isteți, pentru că _____

_____

Sorb este profitor, deoarece _____

_____

Sorb este disprețuitor și trufaș, pentru că _____

_____

7 **a) Realizează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre Sorb și pitici – trăsături fizice și morale.**

Deosebiri – SORB	Asemănări	Deosebiri – PITICI
– personaj acvatic (în adâncul apei)	*– personaje*	*– personaje terestre*
– înfățișare:	–	– .....
ochii	.....	.....
păr	.....	.....
mâini	.....	.....
degete	.....	.....
corp	.....	.....
– primejdios	.....	.....
– trufaș	.....	.....

b) Încercuiește antonimele care stau la baza deosebirilor dintre personaje.

8 **Crezi că piticii ar fi reușit să-l convingă pe Sorb dacă nu intervenea starostele lor?**

9 **Predicții. Ce s-ar fi întâmplat dacă piticii nu și-ar fi recuperat tichiuțele? Ce rol aveau acestea? Imaginează-ți în 5-6 rânduri un alt sfârșit al întâmplării prin intervenția unui ajutor neașteptat.**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanat cu CamScanner

10 **Notează antonimele următoarelor cuvinte.**

- a cufunda ≠ _____
- disperare ≠ _____
- răutăcios ≠ _____
- salvare ≠ _____
- șoptit ≠ _____
- departe ≠ _____
- hotărât ≠ _____
- înapoi ≠ _____

11 **Scrie câte un sinonim pentru expresiile de mai jos.**

- cu sufletul la gură = _____
- a prinde curaj = _____
- a face servicii = _____
- a da fiori = _____
- a fi de folos = _____
- *(glas)* de tunet = _____
- sleit de puteri = _____
- a se ține de cuvânt = _____
- a pune condiții = _____

12 **Formează familia cuvintelor.**

vesel _____

_____

_____

bătrân _____

_____

_____

grijă _____

_____

_____

13 **Barează intrusul în seriile de sinonime.**

dezastruos = *catastrofal, distrugător, groaznic, nemeritat, fatal*

liniștit = *potolit, relaxat, calm, tihnit, plăcut*

straniu = *bizar, neobișnuit, cicălitor, ciudat, insolit*

epuizat = *obosit, trudit, leșinat, vlăguit, extenuat*

încremenit = *înmărmurit, nemișcat, imobil, împietrit, umilit*

14 **Completează sunetul specific al unor viețuitoare.**

orăcăit	de broaște	*mugit*	de vaci
_____	de lupi	_____	de oi
_____	de urși	_____	de cai
_____	de rațe	_____	de porci

15 **Precizează sensurile diferite ale cuvântului *a încolți.***

Semințele ***au încolțit.*** _____

Haita de lupi ***a încolțit*** prada. _____

Speranța ***a încolțit*** în inima copilului. _____

Scanat cu CamScanner

16 **Alcătuiește câte un enunț cu sensurile diferite ale cuvintelor *zări, capăt.* Indică și valoarea lor gramaticală.**

17 **Analizează pronumele personale, precizând persoana, numărul și, după caz, genul.**

a) „Oprește-te, nu le scufunda, te rugăm!“

b) „Vă privește, eu v-am dat o șansă, se enervă el. Nu mă tocmesc cu voi.“

c) „Le prinse cu degetele chircite și începu să se joace cu ele.“

d) „Sorb se opri din jocul lui răutăcios.“

e) „Hei, ce spuneți? bulbucă el ochii plin de trufie.“

18 **Transformă după indicații enunțurile de la exercițiul 17.**

- pune la persoana a doua plural enunțul **a);**

- pune la persoana a doua singular pronumele personale care sunt la plural de la punctul **b);**

- folosește prezentul verbelor la punctul **c).**

19 **Subliniază verbele și precizează timpul, persoana și numărul lor.**

„ – ... vă amintesc că aceste obiecte se află pe teritoriul meu și că am pus niște condiții, își reveni Sorb din uluială.

– Știu, am auzit totul. Le vom respecta. Te vei distra...“

20 **Alcătuiește câte un enunț cu forma de plural a grupului *piticul grijuliu* și *grijuliul pitic.***

21 **Transformă enunțurile după model, astfel încât să scrii ortograme.**

***Model:* Maria îl prinse din urmă pe Bogdan. → Maria l-a prins din urmă pe Bogdan.**

Jocul nou îl pasiona.

Le cufunda în apă, apoi se oprea, le ridica și iar le împingea înapoi.

22 **Transcrie din text o propoziție negativă, apoi transform-o în propoziție afirmativă.**

Scanat cu CamScanner

Recapitulare finală 2

Bivolul și coțofana

de George Topîrceanu

Pe spinarea unui bivol mare, negru, fioros,
Se plimba o coțofană
Când în sus și când în jos.
Un cățel trecând pe-acolo s-a oprit mirat în loc:
– Ah, ce mare dobitoc!
Nu-l credeam așa de prost
Să ia-n spate pe oricine...
Ia stai, frate, că e rost
Să mă plimbe și pe mine!

Cugetând așa, se trage îndărăt să-și facă vânt,
Se pitește la pământ
Și deodată – zdup! – îi sare
Bivolului în spinare...

Ce s-a întâmplat pe urmă nu e greu de-nchipuit.
Apucat cam fără veste, bivolul a tresărit,
Dar i-a fost destul o clipă să se scuture, și-apoi
Să-l răstoarne,
Să-l ia-n coarne
Și cât colo să-l arunce, ca pe-o zdreanță în trifoi.

– Ce-ai gândit tu oare, javră? Au crezut-ai că sunt mort?
Coțofana, treacă-meargă, pe spinare o suport
Că mă apără de muște, de țânțari și de tăuni
Și de alte spurcăciuni...

Pe când tu, potaie proastă, cam ce slujbă poți să-mi faci?
Nu mi-ar fi rușine mie de viței și de malaci[1]*,*
Bivol mare și puternic, gospodar cu greutate,
Să te port degeaba-n spate?...

[1] *malac* – pui al bivoliței (bivolaș)

Scanat cu CamScanner

1 **Precizează sinonimele cuvintelor date.**

- mirat = _____
- a crede = _____
- a cugeta = _____
- a suporta = _____
- îndărăt = _____
- a apăra = _____
- a-şi face vânt = _____
- slujbă = _____
- a se piti = _____
- puternic = _____
- a-şi închipui = _____
- spinare = _____

2 **Scrie antonimele cuvintelor de mai jos.**

- **slujbă ≠ deserviciu**
- prost ≠ _____
- îndărăt ≠ _____
- puternic ≠ _____
- se pitește ≠ _____
- gospodar ≠ _____
- greu ≠ _____
- apucat ≠ _____

3 **Cuvântul *dobitoc* are două sensuri:**

- animal;
- nătărău.

Care dintre cele două sensuri ți se pare potrivit în versul: *„– Ah, ce mare dobitoc! / Nu-l credeam aşa de prost“?* Argumentează.

_____

_____

4 **a) Alcătuiește enunțuri cu sinonimele cuvântului *greutate* din contextul:**

„Bivol mare şi puternic, gospodar cu greutate“.

- *prestigiu*
- *trecere*
- *influență*
- *putere*

b) Care dintre toate aceste cuvinte ți se pare mai expresiv? De ce?

_____

_____

_____

5 **Unește corespunzător personajele cu tipurile umane pe care le întruchipează.**

bivolul	• omul simplu şi muncitor, preocupat de treburile zilnice
cățelul	• omul puternic şi gospodar, căruia îi place să obțină avantaje de pe urma celorlalți
coțofana	• omul simplu, dar îndrăzneț şi profitor

Scanat cu CamScanner

6 **Alege şi bifează reacțiile prin care se manifestă indignarea bivolului față de cățel:**

- ○ s-a scuturat;
- ○ l-a răsturnat;
- ○ l-a privit cu ură;
- ○ l-a luat în coarne;
- ○ l-a certat cu blândețe;
- ○ l-a aruncat în trifoi;
- ○ l-a apostrofat cu mânie;
- ○ i-a adresat vorbe de ocară.

7 **Încercuiește explicațiile potrivite:**

• Fabula satirizează (critică și ridiculizează):
a) ideea intoleranței;
b) pe profitorii care vor să obțină fără muncă avantaje în interes propriu;
c) ideea egalității.

• Atitudinea autorului față de personajele prezentate este:
a) ironică;
b) critică;
c) iertătoare.

• *„bivol mare, negru, fioros“* reprezintă:
a) o personificare;
b) o enumerație de însușiri;
c) o exagerare.

• *„Dar i-a fost destul o clipă să se scuture, şi-apoi*
Să-l răstoarne,
Să-l ia-n coarne
Şi cât colo să-l arunce [...]“ este:
a) repetiție;
b) enumerație;
c) comparație.

• *„Şi cât colo să-l arunce, ca pe-o zdreanță în trifoi“* este:
a) enumerație;
b) repetiție;
c) comparație.

• Modurile de expunere utilizate sunt:
a) narațiunea;
b) descrierea;
c) dialogul și monologul (discuția cu el însuși).

Scanat cu CamScanner

8 **Unește versurile care rimează din strofele 4 și 5 și scrie perechile de cuvinte găsite.**

9 **Transcrie:**

a) o comparație din poezie;

b) o enumerație formată din substantive.

10 **Reprezintă o enumerație:**

a) șirul de profitori de pe urma bivolului;

b) rolul util al coțofenei;

c) ironia bivolului la adresa cățelului.

Motivează!

11 **Explică și motivează.**

Bivolul refuză să-l poarte pe cățel, fiindcă _____

El i se adresează cu un limbaj aspru, jignitor, precum _____ , pentru că _____

12 **Alcătuiește câte un enunț cu sensurile diferite ale cuvintelor *sare, port.* Notează partea de vorbire.**

13 **a) Precizează timpul verbelor din strofa a doua.**

b) Transformă apoi forma verbelor, punându-le la timpul trecut și utilizând ortograme.

Scanat cu CamScanner

14 **Alcătuiește enunțuri în care să folosești ortogramele: *i-a, ia, ce-ai, ceai, s-ar, sar, mie, mi-e.***

15 **Adaugă două însușiri potrivite în context.**

- o coțofană _____
- un câine _____
- coarne _____

16 **Extrage din fabulă și apoi analizează-le:**

- două substantive de genuri diferite; _____

_____

_____

- două pronume personale, unul la persoana a III-a și altul la persoana a II-a; _____

_____

_____

- un verb la timpul prezent și unul la timpul trecut. _____

_____

_____

17 **a) Transcrie din primele patru versuri două subiecte și două predicate.**

_____

b) Schimbă subiectele la celălalt număr și realizează acordul.

_____

_____

18 **Scrie propoziții dezvoltate, având verbe la timpul trecut.**

- Guguștiucii _____.
- El _____.
- Sorin și Mara _____.

19 **a) Transcrie din text o propoziție negativă.**

_____

b) Transform-o într-o propoziție afirmativă exclamativă.

_____

c) Modifică propoziția de la a) într-una interogativă.

_____

Scanat cu CamScanner

20 **Formulează trei propoziții simple folosind cuvintele *bivol, coțofană, potaie.* Transformă-le apoi în propoziții dezvoltate.**

21 **Subliniază părțile principale de propoziție cu o linie și părțile secundare de propoziție cu două linii.**

Diana privește pădurea înfrunzită.
Soarele auriu cobora spre apus.
Plăcutul miros al florilor a învăluit grădina bunicii.
Aerul răcoros al dimineții îmi trezește toate simțurile.

22 **a) Alcătuiește propoziții conform schemelor de mai jos.**

S/pp + P/v + p.s./ppp + p.s./s + p.s./a _____

p.s./a + S/s + P/v + p.s./s + p.s./s _____

S/s + p.s./a + P/v + p.s./s + p.s./a _____

b) Realizează schema propozițiilor următoare:

Ghiozdanul Mariei are culoarea verde. _____

Amalia a primit cadou cartea preferată. _____

Floarea roșie din grădină are trei boboci mici. _____

Legendă:	
p.s. – parte secundară de propoziție	ppp – pronume personal de politețe
P – predicat	pp – pronume personal
S – subiect	v – verb
	s – substantiv
	a – adjectiv

23 **Final de an școlar.** Urmează mult așteptata vacanță de vară. Cu siguranță îți dorești să o petreci astfel încât să rămâi cu cât mai multe amintiri frumoase.

Scrie-i un e-mail prietenei tale/prietenului tău în care să-i povestești despre obiectivele pe care ți le-ai stabilit.

Către: _____

Subiect: _____

Text: _____

_____

_____

_____

_____

_____

24 **Momentul amintirilor.** **Realizează un text creativ în care să surprinzi experiența primilor cinci ani de școală petrecuți alături de colegi și de doamna învățătoare/domnul învățător. Nu uita să exprimi sentimentele care te încearcă.**

Scanat cu CamScanner